

ORDINUL

mun. Chișinău

“30” august 2023

Nr. 437

MODIFICAT

Ordinul nr. 427 din 28.06.2024

Cu privire la aprobarea Planului Național Multianual de Control 2023-2026

În conformitate cu art.25-26 din Legea nr.50/2013 cu privire la controalele oficiale pentru verificarea conformității cu legislația privind hrana pentru animale și produsele alimentare și cu normele de sănătate și de bunăstare a animalelor și în conformitate cu pct.14 sbp.16) și pct.19 din Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.14/2023, în vederea implementării Cap.IV Cooperare economică și sectorială, pct.9.protecția consumatorilor, alin 1, linia 2 din Agenda de Asociere UE-Republica Moldova din 22 august 2022,

ORDON:

1. Se aprobă Planul Național Multianual de Control 2023-2026, conform anexei la prezentul ordin.
2. Șefii subdiviziunilor structurale ale aparatului central vor asigura implementarea acțiunilor prioritare în vederea îmbunătățirii capacităților instituționale ale Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor.
3. Direcția planificarea, evaluarea riscurilor și managementul calității, va asigura elaborarea Raportului anual privind implementarea Planului Național Multianual de Control.
4. Direcția relații internaționale și integrare europeană, va asigura traducerea în limba engleză a Planului Național Multianual de Control 2023-2026.
5. Prezentul ordin se publică pe pagina oficială web: www.ansa.gov.md și intră în vigoare de la data semnării.
6. Controlul asupra executării prezentului ordin îl exercită personal.

Director general

Radu MUSTEATA

Anexă la Ordinul ANSA nr. 437 din 30.08.2023

APROB:
Director general ANSA
Radu MUSTEAȚA:

REPUBLICA MOLDOVA
AGENȚIA NAȚIONALĂ PENTRU SIGURANȚA ALIMENTELOR

PLANUL NAȚIONAL MULTIANUAL DE CONTROL 2023-2026

CHIȘINĂU – 2023

Punct de contact național: Tatiana Calionchina,
Str. Kogalniceanu 63, Chișinău
MD-2009, Republica Moldova
Email: tatiana.calionchina@ansa.gov.md
Tel.: (373 22) 294725

CUPRINSUL

Capitolul 1. Noțiuni Introductive

1.1. Generalități

1.2. Domeniul de aplicare și conținutul (PNMAC)

1.3. Implementarea și revizuirea (PNMAC)

Capitolul 2. Strategii și context

2.1. Obiective strategice de ansamblu ale ANSA

2.1.1. Domeniul siguranța și calitatea alimentelor

2.1.2. Domeniul producerea și circulația vinului și a produselor alcoolice

2.1.3. Domeniul sanitar-veterinar și zootehnie

2.1.3.1. Subdomeniul sănătatea și bunăstarea animalelor

2.1.3.2. Subdomeniul furajelor și subprodusele de origine animală și produse derivate

2.1.3.3. Subdomeniul activitate farmaceutică veterinară și asistență medical-veterinară

2.1.4. Domeniul fitosanitar și protecția plantelor

2.1.4.1. Subdomeniul protecția plantelor

2.1.4.2. Subdomeniul managementul produselor de uz fitosanitar și fertilizanți

2.1.4.3. Subdomeniul semincer

2.2. Clasificarea riscului

2.2.1. Domeniul siguranța și calitatea alimentelor

2.2.2. Domeniul sanitar-veterinar și zootehnie

2.2.3. Domeniul fitosanitar și protecția plantelor

2.2.4. Domeniul producerea și circulația vinului și a produselor alcoolice

2.2.5. Stabilirea frecvenței controalelor planificate în dependență de risc pe domeniile de competență ale ANSA

2.2.6. Analiza riscului la inițierea controalelor inopinate

2.2.7. Documente de control obligatorii în dosarele de control

Capitolul 3. Cadrul structural instituțional privind controalele oficiale

3.1. Politicile și legislația

3.2. Adoptarea actelor normative

3.3. Desemnarea autorității competente

3.3.1. Istoria creării ANSA

3.3.2. Baza legală de creare și operare a ANSA

3.4. Organizarea și managementul controlului oficial

3.4.1. Managementul și organizarea ANSA

3.4.2. Competențe și responsabilități

3.4.3. Principiile de organizare a controlului, metodele de supraveghere și control

3.5. Resursele umane, financiare și materiale

3.6. Capacități analitice și sistemul de laboratoare ale ANSA

3.6.1. Legislația relevantă

3.6.2. Selectarea și desemnarea laboratoarelor implicate în controlul oficial

3.7. Laboratoare naționale de Referință

3.7.1. Instituția Publică Centrul Republican de Diagnostic Veterinar (I.P. CRDV)

3.7.2. Instituția publică „Laboratorul central de testare a băuturilor alcoolice/ nealcoolice și a produselor conservate” (I.P. LCTBANPC)

3.7.3. Instituția Publică Laboratorul central fitosanitar (I.P. LCF)

- 3.8. Sisteme informaționale și baze de date utilizate de ANSA
- 3.9. Sistemul de management și control al calității
- 3.10. Modalități de raportare a rezultatelor controalelor oficiale
- 3.11. Instruirea personalului
- 3.11.1. Identificarea necesităților de instruire
- 3.11.2. Planificarea instruirilor

Capitolul 4. Sistemul de Control în domeniul sanitar-veterinar

- 4.1. Legislația relevantă
- 4.2. Organizarea și structura sistemului de control
- 4.3. Metodele de supraveghere și activitățile de control
- 4.4. Planificarea controalelor
- 4.5. Documentația privind supravegherea și controlul. Sistemul de raportare
- 4.6. Resursele umane, materiale și tehnice
- 4.7. Planuri de instruire a personalului
- 4.8. Sistemele informaționale și bazele de date
- 4.9. Colaborare cu alte instituții și organizații
- 4.10. Măsurile prioritare pentru sănătatea animalelor pentru perioada 2023-2026

Capitolul 5. Sistemul de supraveghere zootehnică

- 5.1. Legislația relevantă
- 5.2. Exploatațiile zootehnice și efectivele de animale
- 5.3. Structura organizațională a supravegherii
- 5.4. Metodele de supraveghere și control
- 5.5. Planificarea activităților de supraveghere zootehnică
- 5.6. Documentația privind supravegherea și controlul
- 5.7. Resurse umane, materiale și echipamentele tehnice
- 5.8. Instruirea personalului
- 5.9. Sisteme informaționale și baze de date
- 5.10. Măsurile prioritare pentru supravegherea zootehnică pe perioada 2023-2026

Capitolul 6. Sistemul de control al unităților de procesare a alimentelor de origine animală

- 6.1. Legislația relevantă
- 6.2. Organizarea și structura controlului oficial
- 6.3. Sistemul rapid de alertă
- 6.4. Planurile de contingență
- 6.5. Metodele de supraveghere și activitățile de control
- 6.6. Tipul unităților și frecvența inspecțiilor
- 6.7. Planificarea controalelor
- 6.8. Documentația privind supravegherea și controlul
- 6.9. Certificarea oficială a producției
- 6.10. Resursele umane, echipamente tehnice
- 6.11. Instruirea personalului
- 6.12. Sisteme informaționale și baze de date
- 6.13. Cooperarea cu alte instituții și organizații
- 6.14. Prioritățile controlului oficial pentru siguranța a alimentelor de origine animală în perioada 2023-2026

Capitolul 7. Sistemul de control al unităților de producere și procesare a alimentelor de origine nonanimală

- 7.1. Legislația relevantă
- 7.2. Organizarea și structura sistemului de control
- 7.3. Metodele de control și supraveghere. Sistemul de raportare
- 7.4. Planificarea controalelor
- 7.5. Agricultură ecologică
- 7.6. Controlul Organismelor Modificate Genetic

- 7.7. Proceduri, instrucțiuni și ghiduri documentate
- 7.8. Resursele umane, echipamente tehnice
- 7.9. Instruirea personalului implicat în controlul oficial
- 7.10. Cooperarea cu alte instituții, organizații
- 7.11. Sisteme informaționale, baze de date și registre
- 7.12. Activitățile prioritate pentru a fi incluse în PNMAC 2023-2026

Capitolul 8. Sistemul de control al unităților de comerț și alimentație publică, și protecția consumatorului

- 8.1. Legislația relevantă
- 8.2. Organizarea și structura sistemului de control
- 8.3. Metodele de control și coordonarea activităților de control
- 8.4. Categorizarea unităților și frecvența inspecțiilor
- 8.5. Procedurile, instrucțiunile și ghidurile documentate
- 8.6. Echipamente tehnice disponibile
- 8.7. Instruirea personalului implicat în controlul oficial
- 8.8. Cooperarea cu alte instituții, organizații
- 8.9. Sisteme informaționale, baze de date și registre
- 8.10. Activitățile prioritate pentru a fi incluse în PNMAC 2023-2026

Capitolul 9. Sistemul de control al unităților de fabricare, stocare și comercializare angro a produselor vitivinicole, alcoolului etilic și a producției alcoolice

- 9.1 Legislația relevantă
- 9.2. Organizarea și structura sistemului de control
- 9.3 Metodele de control și supraveghere. Sistemul de raportare.
- 9.4. Planificarea controalelor
- 9.5. Fabricarea produselor vitivinicole ecologice
- 9.6. Procedura efectuării controlului oficial
- 9.7. Resursele umane, echipamentele tehnice.
- 9.8. Capacități analitice de laborator utilizate în cadrul controalelor oficiale
- 9.9. Instruirea personalului implicat în controlul oficial
- 9.10. Modalitățile de raportare a controalelor oficiale
- 9.11. Sisteme informaționale sau baze de date utilizate în domeniu
- 9.12. Cooperarea cu alte instituții, organizații.
- 9.13 Activități prioritare pentru a fi incluse în PNMAC 2023-2026

Capitolul 10. Sistemul de control al medicamentelor de uz veterinar

- 10.1. Legislația relevantă
- 10.2. Structura organizațională a supravegherii
- 10.3. Procedura de înregistrare a medicamentelor de uz veterinar
- 10.4. Metode de supraveghere și activități de control
- 10.5. Planificarea inspecțiilor. Frecvența inspecțiilor
- 10.6. Documentația supravegherii și a controlului
- 10.7. Resurse umane și echipamente tehnice
- 10.8. Instruirea personalului
- 10.9. Sistemul informațional și baze de date
- 10.10. Colaborarea cu alte instituții și organizații
- 10.11. Prioritățile și obiectivele strategice pentru perioada 2023-2026

Capitolul 11. Sistemul de control al hranei pentru animale

- 11.1. Legislația relevantă
- 11.2. Organizarea și structura controlului
- 11.3. Autorizarea sanitar-veterinară a unităților
- 11.4. Metodele și tehnicile de control
- 11.5. Analiza și categorizarea riscurilor. Sistemul rapid de alertă

- 11.6. Măsurile în caz de neconformitate
- 11.7. Proceduri, ghiduri și instrucțiuni documentate
- 11.8. Resursele umane și tehnice
- 11.9. Instruirea personalului
- 11.10. Cooperarea cu alte instituții și organizații
- 11.11. Prioritățile și obiectivele strategice pentru perioada 2023-2026

Capitolul 12. Sistemul de control a subproduselor de origine animală

- 12.1. Legislația relevantă
- 12.2. Situația actuală. Numărul de unități supuse controlului
- 12.3. Laboratoarele
- 12.4. Organizarea și metodele controlului oficial
- 12.5. Proceduri, ghiduri și instrucțiuni documentate
- 12.6. Măsurile în caz de non-conformitate
- 12.7. Cooperarea cu alte instituții
- 12.8. Prioritățile pentru perioada 2023-2026

Capitolul 13. Sistemul de control al importurilor de animale vii, plante și alimente

- 13.1. Legislația relevantă
- 13.2. Organizarea și structura controlului
- 13.3. Metodele și tehnicile de control
- 13.4. Documentația controlului oficial
- 13.5. Cooperarea cu Serviciul vamal și alte instituții
- 13.6. Instruirea inspectorilor
- 13.7. Resurse umane, materiale și tehnice disponibile
- 13.8. Sisteme informaționale și baze de date
- 13.9. Prioritățile sistemului de control al importurilor pentru perioada 2023-2026

Capitolul 14. Sistemul de Control în domeniul fitosanitar: protecția plantelor, produselor de uz fitosanitar și fertilizanți, controlul semințelor și a materialului săditor

- 14.1. Legislația relevantă
- 14.2. Nivelele de organizare și management al controalelor oficiale
- 14.3. Numărul de operatori/unități supravegheate. Metode de control
 - 14.3.1. Controlul în domeniul protecției plantelor
 - 14.3.2. Controlul în domeniul produselor de uz fitosanitar și al fertilizanților
 - 14.3.3. Controlul semințelor și a materialului săditor
- 14.4. Proceduri interne
- 14.5. Planificarea controalelor. Programe de monitorizare
- 14.6. Planurile de contingență
- 14.7. Laboratoarele implicate în control
- 14.8. Resursele umane și tehnice disponibile
- 14.9. Instruirea personalului
- 14.10. Sisteme de raportare
- 14.11. Baze de date și sisteme informaționale
- 14.12. Cooperarea cu alte departamente și alte organizații
- 14.13. Prioritățile controlului oficial pentru perioada 2023-2026

Capitolul 15. Gestionarea Crizelor

- 15.1. Planuri de contingență pentru situații de urgență privind produsele alimentare și hrana pentru animale
- 15.2. Sisteme informaționale de alertă
- 15.3. Cooperare și coordonarea interinstituțională

Capitolul 16. Organizarea activității de audit

- 16.1. Auditul extern

16.2. Auditul intern

16.2.1. Planificarea multianuală și anuală

16.2.2. Raportarea rezultatelor misiunii de audit

16.3 Priorități în dezvoltare

Capitolul 17. Priorități în activitatea de control, la implementarea PNMAC pentru perioada 2023-2026

Capitolul 18. Planificarea în cadrul PNMAC a planurilor de monitorizare pentru perioada 2023-2026

Capitolul 19. Planificarea în cadrul PNMAC a planurilor anuale de control oficial pentru perioada 2023-2026

Lista Acronimelor și Abrevierilor

ANSA Agenția Națională Pentru Siguranța Alimentelor
STSA Direcțiile Teritorială pentru Siguranța Alimentelor
I.P. CRDV Centrul Republican de Diagnostic Veterinar
PNMAC Planul Național Multianual de Control
UE Uniunea Europeană
MAIA Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare
DG SANTE Direcția Generală Sănătate și Siguranța Alimentelor din cadrul Comisiei Europene
GMP Bunele Practici de Fabricație
GHP Bunele Practici de Igienă
GAP Bunele Practici Agricole
ISO Organizația Internațională de Standardizare
DMRU Direcția Managementul Resurselor Umane
DSBA Direcția sănătatea și bunăstarea animalelor
DCMVHA Direcția control medicamente de uz veterinar și hrană pentru animale
DSPA OA Direcția siguranța produselor alimentare de origine nonanimală
DSPA ONA Direcția siguranța produselor alimentare de origine animală
DCSCPVAEPA Direcția controlul siguranței și calității produselor vitivinicole, alcoolului etilic și producției alcoolice
DPP Direcția protecția plantelor
DCS Direcția control semincer
DCUPPPUFF Direcția controlul utilizării și plasării pe piață a produselor de uz fitosanitar și a fertilizanților
DAI Direcția audit intern
DIF Direcția inspectare la frontieră
DPERMC Direcția planificarea, evaluarea riscurilor și managementul calității
SMC Sistemului de Management al Calității
OIE Organizația Mondială pentru Sănătatea Animală
SITA Sistemul de Identificare și Trasabilitate al Animalelor
PUFF Produse de Uz Fitosanitar și Fertilizanți
EFSA Autoritatea Europeană pentru Siguranța Alimentelor
OMG Organisme Modificate Genetic
RASFF Sistemul de Alertă Rapidă pentru Alimente și Furaje
HACCP Analiza Riscului și Punctele Critice de Control
ANSP Agenția Națională pentru Sănătate Publică

Lista Tabelelor și Figurilor

Tabelul 1. Criteriile de risc la inițierea controlului inopinat
Tabelul 2. Lista activităților care se supun autorizării sanitar veterinare de către ANSA
Tabelul 3. Lista activităților care se supun înregistrării sanitar veterinare de către ANSA
Tabelul 4. Metode de supraveghere și control
Tabelul 5. Efectivul limită a personalului ANSA
Tabelul 6. Evoluția bugetului ANSA pentru perioada 2014-2023 și estimat pentru 2024-2026
Tabelul 7. Principalele categorii de cheltuieli ale bugetului ANSA pentru anii 2020-2022 și stimat pentru 2023-2026
Tabelul 8. Lista laboratoarelor responsabile de efectuarea investigațiilor de laborator în cadrul Programului Național de monitorizare și supraveghere pentru anul 2023
Tabelul 8.1. Lista investigațiilor efectuate în cadrul I.P. LCTBANPC
Tabelul 8.2. Lista investigațiilor efectuate în cadrul I.P. LCF
Tabelul 8.3. Lista investigațiilor efectuate în cadrul I.P. CRDV
Tabelul 8.4. Lista investigațiilor efectuate în anul 2023 în laboratoarele contractate
Tabelul 9. Lista produselor modificate genetic testate în Laboratorul Central Fitosanitar
Tabelul 10. Lista centralizatoare a documentelor sistemului de management a Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor

Tabelul 11. Resursele umane din cadrul sistemului de control al sănătății animalelor
Tabelul 12. Fermele de prăsilă divizate pe specii de animale
Tabelul 13. Tipul unităților de procesare a alimentelor de origine animală și frecvența inspecțiilor
Tabelul 14. Tipul unităților de procesare a alimentelor de origine nonanimală și frecvența inspecțiilor
Tabelul 15. Tipul unităților și frecvența inspecțiilor pentru controlul în domeniul comerțului, distribuției și consumului
Tabelul 16. Tipul unităților de fabricare, stocare și comercializare angro a produselor vitivinicole, alcoolului etilic, berii și a producției alcoolice
Tabelul 17. Tipul unităților și frecvența inspecțiilor în sistemul de control al medicamentelor de uz veterinar
Tabelul 18. Tipul unităților autorizate pe domeniul furajării animalelor și frecvența inspecțiilor
Tabelul 19. Numărul de unități supuse controlului de domeniul subproduselor de origine animală și frecvența inspecțiilor
Tabelul 20. Lista posturilor de control sanitar-veterinar și fitosanitar la frontieră
Tabelul 21. Grupele de produse și frecvența controalelor fizice sanitar-veterinare la importul produselor de origine animală
Tabelul 22. Numărul de operatori înregistrați pe domeniul fitosanitar

Figura 1. Harta administrativă a Republicii Moldova
Figura 2. Organigrama ANSA
Figura 3. Conceptul sistemului integrat e-ANSA
Figura 4. Schema sistemului de dezvoltare profesională al ANSA
Figura 5. Termenii de identificare, înregistrare și declarare eveniment
Figura 6. Animale înregistrate pe specii
Figura 7. Efectivul de animale pentru ultimii 5 ani
Figura 8. Supravegherea sistemului de identificare a animalelor
Figura 9. Procedura de identificare, înregistrare și trasabilitate a animalelor
Figura 10. Schema sistemului de control al siguranței produselor de origine animală
Figura 11. Sistemul de control al unităților de procesare a alimentelor de origine nonanimală
Figura 12. Organizarea controlului oficial în domeniul unități de comerț, alimentație publică și protecției consumatorilor
Figura 13. Schema procesului de pregătire, efectuare, finalizare a controlului și urmărirea îndeplinirii recomandărilor.
Figura 14. Schema sistemului de control al unităților de fabricare, stocare, și comercializare angro a produselor vitivinicole, alcoolului etilic și a producției alcoolice
Figura 15. Schema sistemului de control al medicamentelor de uz veterinar
Figura 16. Schema de înregistrare a medicamentelor de uz veterinar
Figura 17. Schema sistemului de control al hranei pentru animale
Figura 18. Schema sistemului de control al subproduselor de origine animală
Figura 19. Schema sistemului de control la posturile de inspecție la frontieră
Figura 20. Schema sistemului de control al sănătății plantelor, produselor de protecție a plantelor și a materialului semincer
Figura 21. Schema procedurii de control a gestionarilor de produse de uz fitosanitar și fertilizanți
Figura 22. Etapele procesului de Audit Intern

1.1. Generalități

Planul Național Multianual de Control (denumit în continuare PNMAC) în domeniul **supravegherii produselor alimentare**, care include siguranța alimentelor, integritatea și salubritatea la toate etapele de producție, prelucrare și distribuție a alimentelor, inclusiv normele care vizează aplicarea practicilor corecte în domeniul comerțului și protecția intereselor și informațiilor consumatorilor, a **sănătății animalelor**, care include sănătatea și bunăstarea animalelor, prevenirea și minimizarea riscurilor pentru sănătatea umană și sănătatea animalelor, a hranei pentru animale, **sănătății plantelor**, care include protecția plantelor de organisme de carantină, introducerea pe piață și utilizarea produselor de protecție a plantelor și utilizarea pesticidelor.

PNMAC este un document strategic, care stipulează funcțiile delegate Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor (denumită în continuare ANSA), obiectivele și prioritățile ce vor fi îndeplinite în perioada 2023-2026 în cadrul activităților de control pe domeniile de competență și oferă orientare, inclusiv, pentru prevederile planurilor anuale de control.

Documentul conține o descriere concretă a prevederilor legale ale Republicii Moldova asupra rolului și responsabilităților ANSA în domeniile sale de competență și asupra cooperării cu alte instituții și autorități naționale, care sunt implicate în diferită măsură în acțiuni tangențiale activităților de control.

Planul descrie mecanismele care sunt stabilite sau urmează a fi stabilite pentru a asigura creșterea consistenței și eficacității în toate sistemele de control, sectoarele și la toate etapele lanțului de producere a alimentelor, a hranei pentru animale, a sănătății și bunăstării animalelor și a sănătății plantelor.

1.2. Domeniul de aplicare și conținutul PNMAC

PNMAC acoperă în întregime activitățile ANSA privind controalele desfășurate în domeniile de competență și prioritățile stabilite pentru perioada de implementare a planului și descrie procedurile de monitorizare și raportare a progresului. Având în vedere dificultatea planificării prealabile într-un mediu în continuă evoluție, perioada unui singur ciclu de planificare este de 3 ani pe măsura în care se aprobă resursele financiare alocate din bugetul de stat și aprobarea Cadrului Bugetar pe Termen Mediu, dar nu trebuie să depășească cinci ani.

Pentru prima dată PNMAC a fost elaborat în anul 2016 și pe parcursul implementării documentul a fost supus modificărilor și ajustărilor corespunzătoare.

PNMAC este elaborat în conformitate cu principiile și prevederile Legii nr.50/2013 cu privire la controalele oficiale pentru verificarea conformității cu legislația privind hrana pentru animale și produsele alimentare și cu normele de sănătate și de bunăstare a animalelor (care transpunere titlurile, II, III, V, VI (capitolul II) și VII (capitolul I) din Regulamentul (CE) 2004/882 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie), a Legii nr.306/2018 privind siguranța alimentelor, Legii nr.221/2007 privind activitatea sanitară veterinară, Legii nr.296/2017 privind cerințele generale de igienă a produselor alimentare, a Legii nr.228/2010 cu privire la protecția plantelor și la carantina fitosanitară, a Legii nr.131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător, Legii nr.1100/2000 cu privire la fabricarea și circulația alcoolului etilic și a producției alcoolice, Legii nr.57/2006 viei și vinului, Legii nr.66/2008 privind protecția indicațiilor geografice, denumirilor de origine și specialităților tradiționale garantate,

Începând cu anul 2022, Republica Moldova a inițiat transpunerea Regulamentului (CE) 2017/625 privind controalele oficiale și alte activități oficiale efectuate pentru a asigura aplicarea legislației privind alimentele și furajele, a normelor privind sănătatea și bunăstarea animalelor, sănătatea plantelor și produsele de protecție a plantelor. Astfel, elaborarea PNMAC pentru perioada 2023-2026 include prevederile în perspectivă referitoare la **agricultura ecologică și produsele tradiționale**. În anul 2024, Regulamentului (CE) 2017/625 privind controalele oficiale și alte activități oficiale efectuate pentru a asigura aplicarea legislației privind alimentele și furajele, a fost transpus prin Legea nr.82/2024 privind controalele oficiale în domeniul agoalimentar¹, cu termen de intrare în vigoare de 2 ani de la data aprobării și de abrogare a Legii nr.50/2013 cu privire la controalele oficiale pentru verificarea conformității cu

¹ Legea nr. 82/2024 privind controalele oficiale în domeniul agoalimentar,
https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=143098&lang=ro

legislația privind hrana pentru animale și produsele alimentare și cu normele de sănătate și de bunăstare a animalelor.

Referitor la agricultura ecologică, la data de 31 iulie 2023, Parlamentul Republicii Moldova a aprobat Legea nr.237/2023 privind producția ecologică și etichetarea produselor ecologice, care transpune parțial Regulamentul 2018/848 al Parlamentului European și al Consiliului din 30 mai 2018 privind producția ecologică și etichetarea produselor ecologice. Astfel, după cum stipulează art.29 din Legea nr.237/2023 privind producția ecologică și etichetarea produselor ecologice, ANSA este autoritatea de control în domeniul producției ecologice și etichetării produselor ecologice.

Pentru controlul oficial, pe segmentul **produselor tradiționale** și aplicarea cerințelor suplimentare, având la bază prevederile art.16, alin.(3) lit.b) din Legea nr.82/2024 privind controalele oficiale în domeniul agroalimentar, ținând cont de **natura și de dimensiunea întreprinderilor mici și producția de alimente tradiționale**, ANSA urmează să elaboreze proceduri în vederea implementării actului normativ.

1.3. Implementarea și revizuirea PNMAC

Respectarea obiectivelor propuse în structura PNMAC urmează să fie monitorizate, iar Planul va fi permanent analizat și reactualizat, la necesitate. Anual, în baza PNMAC, până la data de 01 februarie ANSA, va prezenta Raportul Cancelariei de Stat și societății civile, prin plasarea Raportului pe pagina web a instituției. Raportul privind implementarea PNMAC anual include toate modificările operate, rezultatele controalelor realizate pe parcursul unui an în baza prevederilor PNMAC, tipul și numărul de cazuri de neconformitate identificate și măsurile privind asigurarea funcționării eficiente a PNMAC, inclusiv măsurile de implementare și rezultatele acestora.

Procesul de revizuire al funcționării PNMAC se realizează anual și presupune ajustarea Planului în procesul de implementare al acestuia. Pot fi aprobate modificări ale PNMAC luând în considerare factori, precum:

- a) prevederile actelor normative noi sau modificări ale acestora;
- b) apariția unor boli noi sau alte riscuri pentru sănătatea animalelor și sănătatea publică;
- c) schimbări semnificative în structura, managementul sau modul de funcționare a autorității competente;
- d) rezultatele controalelor oficiale ale ANSA;
- e) aspecte științifice;
- f) rezultatul activităților de audit efectuate de DG SANTE a Comisiei Europene.

Capitolul 2. Strategii și context

2.1. Obiectivele strategice de ansamblu ale ANSA

Dominiul siguranței alimentelor este un obiectiv prioritar pentru Guvernul Republicii Moldova, drept dovada a acestui fapt reprezintă asistența oferită de donatori și proiecte desfășurate în ultimul deceniu² după cum și rezultatele obținute de ANSA până în anul 2022.

Continuarea asistenței și dezvoltării, pentru domeniul siguranței alimentelor este necesar mai ales în circumstanțele în care unele acțiuni inițiate anterior necesită a fi finalizate (modernizarea sistemului de laboratoare, dezvoltarea și extinderea domeniilor de acreditare a laboratoarelor în domeniul siguranței alimentelor) sau sunt aprobate prin documente de politici publice la nivel național (prin strategii naționale aprobate de Parlament³ și de Guvern⁴) și de conformare și adaptare a sistemului de siguranță a alimentelor la structura și responsabilitățile unui sistem european, prin prisma situației în care Republica Moldova a devenit un stat candidat pentru aderarea la Uniunea Europeană.

În anul 2022, Guvernul Republicii Moldova a inițiat un amplu exercițiu de evaluare a domeniilor prioritare la nivel național în scopul elaborării unui document strategic cu obiective și acțiuni pe termen

² Raportul de asistență pentru ANSA

<https://www.ansa.gov.md/uploads/files/Informatii%20publice/2022/DRI/Raport%20anual%202020-2021.pdf>

³ Strategia națională de dezvoltare „Moldova Europeană 2030”,

⁴ Hotărârea Guvernului nr.90/2023 cu privire la aprobarea Planului de acțiuni al Guvernului pentru anul 2023 https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=136209&lang=ro

mediu care a fost aprobat la începutul anului 2023, prin Hotărârea Guvernului nr.90/2023 cu privire la aprobarea Planului de acțiuni al Guvernului pentru anul 2023 (PAG). În acest document, pentru 4 acțiuni ANSA de comun cu MAIA și alte autorități publice participă la elaborarea proiectelor de acte normative privind:

1) Simplificarea cerințelor tehnice și sanitare pentru a sprijini entitățile să deschidă și să mențină funcționale instituțiile de învățământ preșcolar privat⁵;

2) Simplificarea cerințelor tehnice și sanitare pentru a sprijini producerea și procesarea produselor agroalimentare la scară mică (fructe, legume, produse lactate, carne de pasăre)⁶ - proiect de act normativ elaborat în scopul implementării cerințelor art.16 al Regulamentului (CE) 2017/625 privind aplicarea legislației în dependență de diemsiunile întreprinderilor din domeniul alimentar;

3) Evaluarea implementării Planului național de acțiuni în domeniul facilitării comerțului pentru perioada 2018 – 2020 și identificarea măsurilor de îmbunătățire a situației în domeniu⁷;

4) Renegocierea contingentelor tarifare la export în UE și a volumelor de declanșare pentru produsele care fac obiectul unui mecanism împotriva eludării, prevăzute în cadrul AA/DCFTA RM-UE⁸;

În același timp cu PAG pentru anul 2023 a fost elaborat și PND pentru o perioadă de 2 ani aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.89/2023⁹ pentru aprobarea Planului național de dezvoltare pentru anii 2023-2025. ANSA este responsabilă de 4 acțiuni după cum urmează:

1) Simplificarea cerințelor tehnice și sanitare pentru a sprijini entitățile să deschidă și să mențină funcționale instituțiile de învățământ preșcolar privat (acțiunea 1.1.9, în baza PAG, cap.V/ Economie și digitalizare);

2) Simplificarea cerințelor tehnice și sanitare pentru a sprijini producerea și procesarea produselor agroalimentare la scară mică (fructe, legume, produse lactate, carne de pasăre) (acțiunea 1.1.10 în baza PAG, cap.V/ Economie și digitalizare);

3) Fortificarea capacităților laboratoarelor din domeniile sanitar-veterinar și fitosanitar (acțiunea 1.2.38, în baza [Acordul de Asociere dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană](#)¹⁰);

4) Implementarea standardelor de calitate și inofensivitate a produselor agroalimentare în vederea alinierii la cerințele UE de siguranță alimentară (acțiunea 1.2.39 elaborată în baza SND, direcția de intervenție 5.13 p.13;PAG, cap. V/ Agricultură și industrie alimentară, alin. 2;SNDAR 2023-2030, direcție prioritară a OG – Dezvoltarea industriei și diversificarea piețelor, pag. 47).

La finele anului 2023, urmare a aprobării Hotărârii Guvernului nr.1031/2023 cu privire la aprobarea Planului național de dezvoltare pentru anii 2024-2026¹¹ au fost actualizate acțiunile prioritare pentru perioada 2024-2026. Astfel, acțiunile actualizate pentru perioada 2024-2027 sunt următoarele:

Acțiunea 9. Fortificarea capacităților de testare a laboratoarelor în domeniile sanitar - veterinar și fitosanitar și implementarea standardelor de calitate și inofensivitate a produselor agroalimentare în vederea alinierii la cerințele Uniunii Europene de siguranță alimentară, cu următorii indicatori de monitorizare:

1. Cerințe de calitate aprobate/ghiduri elaborate - trim. IV, 2024;

2. Programe de monitorizare a indicatorilor de calitate și inofensivitate elaborate și implementate - trim. IV, 2024;

3. Domeniul de acreditare pentru determinarea reziduurilor în produse de origine animală și vegetală extins - trim. IV, 2025;

⁵ acțiunea din PAG nr.2.47, elaborată în baza PND, OS 1.1, acțiunea 1.1.9 și în baza Planului de acțiuni al Guvernului, cap. V/Economie și digitalizare, alin. 1

⁶ acțiunea din PAG nr.2.48, elaborată în baza PND, OS 1.1, acțiunea 1.1.10, PAG, cap. V/Economie și digitalizare, alin. 1

⁷ acțiunea din PAG nr.3.6, elaborată în baza PND, OS 1.2, PAG, cap. V/Afaceri externe și integrare europeană, alin. 10; Hotărârea Guvernului nr.1065/2017 cu privire la aprobarea Planului național de acțiuni în domeniul facilitării comerțului pentru perioada 2018-2020

⁸ acțiunea din PAG nr.3.7, elaborată în baza PND, OS 1.2, acțiunea 1.2.14 și PAG, cap. V/Afaceri externe și integrare europeană, alin. 10

⁹ Hotărârea Guvernului nr.89/2023 pentru aprobarea Planului național de dezvoltare pentru anii 2023-2025 https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=136163&lang=ro

¹⁰ Acord de Asociere între Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de o parte, și Republica Moldova, pe de altă parte [EUR-Lex - 02014A0830\(01\)-20211116 - EN - EUR-Lex \(europa.eu\)](https://eur-lex.europa.eu/eur-lex-content.do?uri=CELEX:02014A0830(01)-20211116-EN-EUR-Lex(europa.eu))

¹¹ Hotărârea de Guvern nr.1031/2023 cu privire la aprobarea Planului național de dezvoltare pentru anii 2024-2026 https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=141019&lang=ro

4. Metode noi pentru determinarea reziduurilor în produse de origine animală și vegetală acreditate sporite cu 10% față de anul 2022 - trim. I, 2026;

5. Extinderea domeniului de acreditare pentru determinarea OMG (pentru domeniul fitosanitar) - trim. IV, 2025.

Acțiunea 11. Fortificarea sistemelor de calitate și siguranță a alimentelor, cu următorii indicatori de monitorizare:

1. Performanță instituțională îmbunătățită a Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor:

2. Acreditarea ANSA conform SM SR EN ISO/CEI 17020:2006 Criterii generale pentru funcționarea diferitelor tipuri de organisme care efectuează inspecții – trim. IV, 2026;

3. Registrul fitosanitar digital funcțional - trim. IV, 2026 - Serviciile veterinare de stat consolidate - trim. I, 2026.

Acțiunea 12. Crearea și digitalizarea sistemelor informaționale și registrelor informaționale agricole și de gestionare a informațiilor pentru controalele oficiale conforme practicilor UE, cu următorii indicatori de monitorizare:

1. Sistem Informațional de gestionare a informațiilor pentru controalele oficiale dezvoltat și funcțional - trim IV, 2026;

2. Platformă de gestionare a subproduselor de origine animală nedestinate consumului uman creat – trim. IV, 2024;

3. Sistem informațional Registrul fitosanitar creat - trim. IV, 2026.

Acțiunea 109. Asigurarea managementului durabil al terenurilor în desfășurarea activităților agricole, cu următorii indicatori de monitorizare:

1. Creșterea suprafeței gospodăriilor care aplică practicile de management durabil al terenurilor până la 100 000 ha - trim. IV, 2024;

2. Extinderea suprafeței protejate de fâșiile forestiere de protecție până la 57618 ha - trim. IV, 2024;

3. 2000 ha de fâșii forestiere de protecție reabilitate - trim. IV, 2024.

Prin Decizia Prim-Ministrului nr.52/2023 a fost aprobat Planul de acțiuni privind ridicarea nivelului de pregătire pentru aderare la Uniunea Europeană și aliniere la legislația UE pe cele 33 de capitole din acquis¹². ANSA este responsabilă de 4 acțiuni:

1) Aprobarea și inițierea implementării Procedurii Operaționale Specifice privind verificarea eficienței controlului desfășurat de inspectorii Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor (acțiunea nr.12.2.);

2) Extinderea domeniului de acreditare a I.P. CRDV cu 7 metode noi (în domeniul siguranței alimentelor) privind determinarea reziduurilor de medicamente de uz veterinar în produsele de origine animală (prin metoda de confirmare LC/MS/MS: Quinolone, Benzimidazoli, Avermectine, Carbadox, Olaquinox, Coccidiosatice, Corticosteroizi) și cu 10 metode noi în domeniul sănătății animale (Influența Aviară, Metode acreditate, domeniu de acreditare extins cu 7 metode pentru LÎPA a I.P. CRDV și cu 10 metode pentru LDSA a I.P. CRDV Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor, (I.P. Centrul Republican de Diagnostic Veterinar) Trim II 2023 Boala de Newcastle, tuberculoza bovină și aviară) (acțiunea 12.4);

3) Aprobarea și inițierea implementării Procedurii Generale privind evaluarea inspectorilor ANSA (acțiunea 12.5);

4) Efectuarea evaluării exploatațiilor non-profesionale de păsări și menținerea evidenței acestora (acțiunea 12.6).

Elaborarea sistemelor informaționale automatizate, aplicate în scopul menținerii și consolidării capacităților analitice, dar și în scopul stocării de informații necesare pentru ulterioare analize a datelor pentru ANSA reprezintă un domeniu strategic.

Prin Corporația Financiară Internațională (IFC Grupul Băncii Mondiale), Banca Mondială a inițiat deja suport în dezvoltarea unui sistem informațional integrat pentru 19 subsisteme ale ANSA, doar 5 din acestea sunt dezvoltate și urmează a fi aplicate.

Digitalizarea serviciilor publice și aplicarea sistemelor informaționale automatizate, inclusiv a activităților de control sunt în proces continuu de dezvoltare și după cum menționează documentele de

¹² Decizia Prim-Ministrului nr.52/2023 aprobat Planul de acțiuni privind ridicarea nivelului de pregătire pentru aderare la Uniunea Europeană și aliniere la legislația UE pe cele 33 de capitole din acquis https://mfa.gov.md/sites/default/files/2023_02_23_plan_de_actiuni_33_capitole.pdf

politici publice naționale¹³, sunt direcționate spre o dezvoltare și perfecționare continuă, menite să asigure funcționalitatea eficientă dar și accesul cetățenilor la informații și servicii. În ceea ce privește ANSA, digitalizarea proceselor și dezvoltarea sistemelor informaționale automatizate au fost menționate în strategia privind siguranța alimentelor aprobată în 2017¹⁴. Aceasta, urmărind obiectivul stabilit „*pentru atingerea unui nivel înalt al siguranței alimentelor și al intereselor consumatorilor privind siguranța alimentelor, prin diversitatea aprovizionării cu produse alimentare și accesarea la piețe de desfacere externe, în special la cele din UE (în scopul îmbunătățirii nivelului de viață al oamenilor din Republica Moldova)*”. Un obiectiv specific al Strategiei în domeniul siguranței alimentelor pentru anii 2018-2022, menționa dezvoltarea și implementarea sistemului informațional integrat e-ANSA, dar care nu a fost realizat în termen.

Un alt obiectiv conex digitalizării, este menționat în Acordul de Asociere între Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de o parte, și Republica Moldova, pe de altă parte, unde Republica Moldova se menționează că „*va dezvolta și va pune în aplicare un sistem național rapid de alertă pentru alimente și furaje (RASFF) și un mecanism național de avertizare timpurie (MNAT) compatibil cu cele ale UE. După ce Republica Moldova pune în aplicare legislația necesară în acest domeniu și creează condiții pentru buna funcționare a RASFF și MNAT la fața locului și într-o perioadă de timp corespunzătoare, care urmează să fie convenită de părți, RASFF și MNAT vor fi conectate la sistemele corespunzătoare ale UE*¹⁵”.

Digitalizarea proceselor și aplicarea sistemelor informaționale automatizate este un obiectiv bine stabilit atât în documentele de politici publice naționale ale Republicii Moldova cât și în Acordul de Asociere între Uniunea Europeană și Republica Moldova. Pentru alinierea la cerințele naționale și pentru asumarea responsabilităților trasate în Acordul de Asociere între Uniunea Europeană și Republica Moldova, pentru adaptarea sistemului de alertă rapidă la condițiile de compatibilitate cu cel comunitar este necesară dezvoltarea sistemului informațional automatizat pentru alerte rapide compatibil cu cel al UE. Pentru atingerea acestui obiectiv este esențială dezvoltarea sistemului de alertă rapidă la nivel național. Implementarea acestuia va asigura un sistem de evaluare a incidentelor în domeniul alimentelor și furajelor și va asigura posibilitatea pentru conexiunea acestuia cu sistemul informațional automatizat al Uniunii Europene pentru asigurarea posibilităților tehnice Republicii Moldova de a reacționa la alertele care fac obiectul originii sau destinație mărfurilor agroalimentare. Realizarea acestui obiectiv va permite adaptarea sistemelor de siguranță a alimentelor naționale, în calitate de țară candidat la aderarea la uniunea europeană, elaborarea procedurilor necesare și dezvoltarea sistemului informațional de alertă rapidă după conceptul Uniunii Europene care va face parte din sistemul informațional integrat e-ANSA.

Capacitățile instituționale și activitatea de control desfășurată de ANSA este un alt obiectiv care necesită suport continuu pentru menținerea unui nivel înalt al competențelor și adaptarea la atribuțiile desfășurate. În general, ANSA a beneficiat continuu de suportul mai multor donatori în acest domeniu. Drept exemplu servesc proiectele Climatul investițional al Moldovei implementat de Corporația Financiară Internațională (IFC Grupul Băncii Mondiale) în perioada 2016-2019 și Proiectul Agricultură Competitivă în Moldova (MAC-P) implementat de Unitatea Consolidată de Implementare și Monitorizare a Proiectelor în domeniul Agriculturii finanțate de Banca Mondială (UCIMPA) în perioada 2012-2021, Proiectul Twinning implementat de consorțiu Austria-Polonia-Lituania finanțat de Uniunea Europeană în perioada 2020-2022 ș. a. donatori. Cu suportul acestor proiecte au fost efectuate reparații/reconstrucții a edificiilor ANSA și a 5 posturi de control sanitar-veterinar și fitosanitar la frontieră dar și fortificate capacitățile ANSA în evaluarea riscului, după cum și adaptarea și revizuirea procedurilor de control și a controlului oficial.

În anul 2016, ANSA a inițiat acțiuni pentru realizarea obiectivului de punere în aplicare a sistemului de management al calității conform cerințelor ISO 17020¹⁶, ulterior beneficiind de suport din

¹³ Obiectivul general nr. 7 menționat la pag. 56 a Strategiei naționale de dezvoltare „Moldova Europeană 2030

¹⁴ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=111638&lang=ro link pentru Strategia în domeniul siguranței alimentelor pentru anii 2018-2022

¹⁵ AA Articolul 185 Notificarea, consultarea și facilitarea comunicării CAPITOLUL 4 MĂSURI SANITARE ȘI FITOSANITARE, (1) Obiectivul prezentului capitol este de a facilita comerțul cu mărfurile care fac obiectul măsurilor sanitare și fitosanitare (măsuri SPS) aplicate de părți, protejând totodată viața și sănătatea oamenilor, a animalelor și a plantelor prin următoarele măsuri: 6)

¹⁶ http://ansa.gov.md/uploads/files/Ordinele%20ANSA/2016/ordin%20nr_124.PDF Ordinul ANSA pentru desfășurarea instruirilor

partea donatorilor pentru adaptarea procedurilor existente la cerințele Standardului de calitate ISO 17020¹⁷. Pentru realizarea obiectivului trasat de acreditare la cerințele ISO 17020, este necesară inițierea acțiunilor în mod operativ pentru evaluarea situației actuale. Acestea pot demara, fiind finalizată procedura de reorganizare instituțională a ANSA și elaborarea unei foi de parcurs cu o durată de 2-3 ani. În general, acreditarea la Standardul de calitate ISO 17020 aduce un șir de beneficii și vine să garanteze încrederea, transparența și bunele practici în inspecție, punând în aplicare cerințe armonizate internațional pentru organismele de inspecție, iar PNMAC poate servi temei pentru identificarea donatorilor în vederea realizării acestui obiectiv și certificarea pentru cel puțin pentru un domeniu de control al ANSA.

În baza documentelor de politici publice aprobate la nivel național, abordarea conceptului siguranței alimentelor este de a contribui în cel mai eficient și posibil mod la protecția consumatorilor prin intermediul instrumentelor sistemelor de control oficial, care să permită realizarea unui sistem de monitorizare a siguranței alimentelor eficient, pregătiți pentru a reacționa rapid și uniform.

Obiectivul strategic și obiectivele generale ale PNMAC au fost proiectate în corelare cu cele ale ANSA în baza activităților de control desfășurate până în prezent și a programelor și planurilor de monitorizare specifice domeniilor și reflectă scopurile activităților de control, atât la nivel central, cât și teritorial.

Astfel, **obiectivul strategic** stabilit al ANSA este „Asigurarea siguranței alimentelor, de la producerea materiilor prime până la distribuirea alimentelor către consumator și asigurarea unui nivel înalt de protecție a vieții și sănătății umane bazat pe analiza riscului, prin aplicarea unui sistem modern și performant de supraveghere și monitorizare a proceselor pe întreg lanțul alimentar în vederea asigurării consumatorului final la produse mai sigure și mai sănătoase.

Obiectivele generale ale ANSA sunt următoarele:

- asigurarea aplicării și respectării legislației în domeniile de competență ale ANSA;
- organizarea activităților sanitar – veterinar, fitosanitare și protecția plantelor, și a celor pentru siguranța alimentelor;
- protecția animalelor, protecția plantelor, prevenirea transmiterii de boli de la animale la om, siguranța alimentelor destinate consumului uman, salubritatea furajelor pentru animale, în raport cu creșterea animalelor, monitorizarea, notificarea și controlul bolilor și a trasabilității animalelor;
- asigurarea unui nivel înalt al siguranței alimentelor, de la producerea materiilor prime până la distribuirea alimentelor către consumator incluzând aspecte referitoare la sistemul de relații creat în cadrul pieței, generat de confruntarea consumului de alimente oferite de producător și asigurarea unui nivel înalt de protecție a vieții și sănătății omului bazat pe analiza riscului;
- extinderea cooperării cu instituțiile statului, organizații guvernamentale și nonguvernamentale, asociații publice și private, organizații și instituții similare internaționale.

În anul 2023, urmare a aprobării Ordinului directorului general nr.567 din 29.12.2023, *cu privire la aprobarea Planului de acțiuni al ANSA pentru anul 2024*¹⁸, au fost actualizate obiectivele sectoriale. Astfel, PNMAC pentru 2023-2026 se modifică și actualizează obiectivele generale fiind substituite cu 6 obiective sectoriale, după cum urmează:

Obiectiv sectorial nr.1 Asigurarea unui nivel înalt al siguranței alimentelor de la producerea materiilor prime până la distribuirea alimentelor către consumator și accesului consumatorilor la alimente inofensive prin stabilirea unui lanț alimentar sigur și reducerea numărului cazurilor de boli cauzate de consumul alimentelor;

Obiectiv sectorial nr.2 Asigurarea și menținerea protecției, sănătății și bunăstării animalelor prin monitorizarea salubrității și inofensivității hranei pentru animale, supravegherea utilizării medicamentelor de uz veterinar, monitorizarea și controlul bolilor și a trasabilității animalelor în raport cu creșterea animalelor;

¹⁷ Evaluarea conformității – Cerințe pentru funcționarea diferitelor tipuri de organisme care efectuează inspecții.

¹⁸ Ordinului directorului general nr.567 din 29.12.2023 cu privire la aprobarea Planului de acțiuni al Agenției pentru anul 2024 https://ansa.gov.md/uploads/files/Planuri%20de%20activit%C4%83%C8%9Bi/2024/Ordinul%20nr_657%20din%2029_12_2023%20anexa1%20tab_1%20si%20tab_2.pdf

Obiectiv sectorial nr.3 Asigurarea conformității sănătății plantelor, semințelor și a materialului săditor prin organizarea activităților de profilaxie, monitorizare și de control în domeniul fitosanitar pentru dezvoltarea unui sistem agricol competitiv la nivel național și internațional

Obiectiv sectorial nr.4 Asigurarea reducerii riscurilor pentru sănătatea publică, siguranța alimentelor, utilizatori și mediul înconjurător prin supravegherea calității și utilizării produselor de uz fitosanitar și a fertilizanților;

Obiectiv privind cooperarea internațională și integrarea europeană nr.5 Asigurarea implementării obiectivelor de cooperare internațională și a angajamentelor reciproce dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană, inclusiv a criteriilor de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană, precum și dezvoltarea relațiilor de cooperare cu organizațiile internaționale de profil;

Obiectiv privind dezvoltarea instituțională și a sistemului de control intern managerial nr.6 Consolidarea capacităților administrative și implementarea eficientă a managementului calității, asigurarea cerințelor de transparență, consultanță și cooperare cu instituțiile statului, organizații guvernamentale/nonguvernamentale, asociații publice și private, prin aplicarea și dezvoltarea sistemului de control intern managerial în cadrul Agenției.

Anual, în baza Hotărârii Guvernului nr.355/2020 cu privire la aprobarea Metodologiei de stabilire a obiectivelor și indicatorilor de performanță a organelor de control de stat asupra activității de întreprinzător, ANSA elaborează Planul de acțiuni în baza obiectivelor generale¹⁹. Acțiunile specifice bazate pe obiectivele generale înglobează activități desfășurate de ANSA în domeniile sale de competență și care referă totalitatea acțiunilor menționate și documente de politici publice²⁰ inclusiv cele ce se referă la procesul de integrare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană²¹. În acest context, PNMAC include activitățile desfășurate de ANSA în scopul ajustării procedurilor de control oficial la cerințele actelor normative ale Uniunii Europene.

Implementarea PNMAC asigură existența unui sistem integrat al controalelor oficiale „de la fermă la furculiță” care va contribui la protejarea sănătății publice, a sănătății și bunăstării animalelor, precum și la protecția și informarea consumatorilor. Anual, ANSA elaborează și aprobă planul controalelor pe toate domeniile de competență, în conformitate cu prevederile Legii nr.131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător. Scopul controalelor oficiale efectuate de ANSA este identificarea, evaluarea, managementul și comunicarea riscurilor pentru sănătatea publică, precum și pentru sănătatea animală, asociate activităților specifice, desfășurate la nivel național sau internațional. În același timp, se va urmări reducerea numărului controalelor planificate, aplicarea planificării obiectelor de control conform principiilor analizei riscului la stabilirea frecvenței controalelor și consolidarea aspectului consultativ al controalelor oficiale pe toate domeniile de competență. La inițierea controlului inopinat, în mod obligatoriu se va ține cont de evaluarea necesității inițierii controlului în baza criteriilor stipulate în Hotărârea Guvernului nr.1280/2018 pentru aprobarea Metodologiei privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător în baza analizei riscurilor aferent domeniilor de competență ale Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor.

Pentru perioada de aplicare a PNMAC 2023-2026, în baza actelor normative în vigoare și în baza obiectivelor din Planul de acțiuni aprobat de Directorul general, este urmărită îndeplinirea mai multor acțiuni ce vor contribui la consolidarea sistemului de control al ANSA pe domeniile de competență:

2.1.1. Domeniul siguranța și calitatea alimentelor:

1) planificarea și efectuarea controalelor oficiale conform cadrului legal cu o frecvență corespunzătoare, asupra tuturor operatorilor economici din domeniul, în funcție de riscul asociat alimentelor;

2) controlul respectării de către operatorii economici a prevederilor legislației și aplicarea principiului consultanței la momentul desfășurării controlului oficial;

¹⁹ Raport pentru Planului de acțiuni al ANSA, trimestrul II al anului 2023

²⁰ Acord de Asociere între Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de o parte, și Republica Moldova, pe de altă parte.

Strategia națională de dezvoltare „Moldova Europeană 2030”(menționate la pct. 5 Direcții și politici și intervenții prioritare, pag. 68, pct. 5.13 Dezvoltarea durabilă a agriculturii din, menționi la pag. 83 alin 2 și 3);

Hotărârea Guvernului nr.90/2023 cu privire la aprobarea Planului de acțiuni al Guvernului pentru anul 2023 <https://gov.md/sites/default/files/document/attachments/pag2023-ro.pdf>

²¹ Plan de acțiuni privind ridicarea nivelului de pregătire pentru aderare la Uniunea Europeană și aliniere la legislația UE pe cele 33 de capitole din acquis. https://mfa.gov.md/sites/default/files/2023_02_23_plan_de_actiuni_33_capitole.pdf

- 3) prevenirea apariției toxiinfecțiilor alimentare la om precum și prevenirea apariției unor boli transmisibile de la animale la om (zoonoze), ca urmare a consumului de alimente;
 - 4) constituirea unui cadru normativ național în domeniul siguranței alimentelor de origine animală și nonanimală în conformitate cu cel al Uniunii Europene, în perspectiva statutului Republicii Moldova de țară candidată pentru aderare la Uniunea Europeană;
 - 5) monitorizarea în mod eficient a conformității cu legislație în vigoare în domeniul siguranței și calității alimentelor, în cea ce privește unitățile din domeniul alimentar;
 - 6) elaborarea și aplicarea procedurilor de control și instruirea în mod eficient, a inspectorilor implicați în controlul alimentelor;
 - 7) implementarea abordării orientate pe principiul analizei riscurilor prin monitorizarea întregului lanț alimentar;
 - 8) reducerea expunerii la factorii chimici, biologici și radioactivi a consumatorilor prin monitorizarea produselor alimentare în conformitate cu cerințele cadrului normativ național;
 - 9) elaborarea programelor de control oficial privind produsele de origine animală în scopul protejării intereselor consumatorilor împotriva practicilor înșelătoare sau frauduloase (de ex. pentru determinarea umidității în carcase de pasăre, pentru determinarea trigliceridelor în produsele lactate);
 - 10) creșterea eficienței în ceea ce privește activitatea de control oficial la nivel național, prin elaborarea și actualizarea listelor de verificare pentru efectuarea controalelor oficiale și certificarea în domeniul siguranței alimentelor;
 - 11) planificarea și efectuarea de audituri, privind condițiile de igienă, evaluare a procedurilor bazate pe principiile HACCP, pentru verificarea conformității acestora cu cerințele generale și specifice de igienă și siguranța alimentelor stabilite de legislația Republicii Moldova și a Uniunii Europene;
 - 12) verificarea eficacității și a conformității controalelor oficiale, efectuate de către subdiviziunile teritoriale pentru siguranța alimentelor (cu statut de direcții) (în continuare STSA), pe întregul lanț de producție al alimentelor, în conformitate cu cerințele Regulamentului (UE) 2017/625 și în baza procedurilor de sistem;
 - 13) asigurarea acumulării, evaluării datelor și a rezultatelor controalelor oficiale în domeniul siguranței alimentelor, în scopul prioritarii controalelor oficiale;
- Sistemul de control oficial este proiectat și implementat de ANSA astfel încât să permită realizarea obiectivelor pentru prevenirea, eliminarea sau reducerea la nivel acceptabil a riscurilor asociate consumului de alimente și protejarea intereselor consumatorilor.

2.1.2. Domeniul producerea și circulația vinului și a produselor alcoolice:

- 1) planificarea și efectuarea controalelor oficiale conform cadrului legal cu o frecvență corespunzătoare, asupra tuturor operatorilor economici din domeniu, în funcție de riscul asociat;
- 2) elaborarea programelor de control oficial pe segmentul producerii și comercializării angro a produselor vitivinicole, alcoolului etilic, producției alcoolice la indicii de calitate, siguranță și de naturalețe;
- 3) creșterea eficienței în ceea ce privește activitatea de control oficial la nivel național, prin elaborarea și actualizarea procedurilor și a listelor de verificare pentru efectuarea controalelor oficiale;
- 5) asigurarea acumulării, evaluării datelor și a rezultatelor controalelor oficiale în domeniul siguranței alimentelor, în scopul prioritarii controalelor oficiale;
- 6) verificarea eficacității și a conformității controalelor oficiale, în conformitate cu cerințele Regulamentului (UE) 2017/625 și în baza procedurilor de sistem.

2.1.3. Domeniul sanitar-veterinar și zootehnie

În contextul epidemiologic actual, în ceea ce privește evoluția pestei porcine africane și a influenței aviare în Republica Moldova și în regiune, o prioritate pentru ANSA reprezintă elaborarea spoturilor de informare și atenționarea proprietarilor de suine și păsări în scopul informării despre pericolul și măsurile aplicate în scopul limitării răspândirii acestor boli.

ANSA prin intermediul Direcției sănătatea și bunăstarea animalelor la nivel central și subdiviziunile supraveghere sanitar-veterinară la nivelul de STSA, vor aplica toate măsurile de a limita și reduce răspândirea bolilor. O atenție sporită se va acorda monitorizării cerințelor de insecuritate la nivelul exploatațiilor comerciale de animale. Medicii veterinari din Circumscripțiile teritoriale sanitar-veterinare la nivel de STSA, prin activitatea de consiliere vor avea obligația de a informa populația privind necesitatea notificării către ANSA a cazurilor de îmbolnăvire a animalelor. Elaborarea Planului anual al controalelor

oficiale se va baza pe rezultatele controalelor din anii anteriori, contextul epidemiologic național și regional și se va adapta pe parcurs în funcție de modificările legislației naționale.

În acest context, acțiunile prioritare pentru subdomeniile domeniului sanitar-veterinar și zootehnie sunt:

2.1.3.1. Subdomeniul sănătatea și bunăstarea animalelor

1) planificarea și efectuarea controalelor oficiale conform cadrului legal cu o frecvență corespunzătoare, asupra tuturor operatorilor economici din domeniul, în funcție de riscul asociat;

2) asigurarea sănătății animalelor prin depistarea timpurie a bolilor la animale și notificarea bolilor în scopul eradicării și prevenirii răspândirii acestora, atât pe teritoriul Republicii Moldova, cât și pe teritoriul țărilor vecine;

3) supravegherea, monitorizarea, prevenirea, controlul și eradicarea bolilor la animale, inclusiv a zoonozelor;

4) verificarea eficacității controalelor oficiale desfășurate de STSA, în conformitate cu prevederile Regulamentului (UE) 2017/625 și în baza procedurilor de sistem;

5) îmbunătățirea continuă a activităților de control oficial prin asigurarea desfășurării instruirilor și aplicarea procedurilor adecvate destinate controlului oficial.

În ceea ce ține de ramura dezvoltării sectorului zootehnic:

1) asigurarea procesului de reorganizare a sistemului de supraveghere zootehnică în baza Legii zootehniei nr.213/2022,;

2) planificarea și efectuarea controalelor oficiale conform cadrului legal cu o frecvență corespunzătoare, asupra tuturor operatorilor economici din domeniul, în funcție de riscul asociat;

3) creșterea eficienței în ceea ce privește activitatea de control oficial la nivel național, prin elaborarea și actualizarea listelor de verificare pentru efectuarea controalelor oficiale;

4) îmbunătățirea continuă a activităților de control oficial prin asigurarea desfășurării instruirilor și aplicarea procedurilor adecvate destinate controlului oficial;

5) inițierea procesului de ajustare a Listelor de verificare în domeniul zootehniei și elaborarea procedurilor de sistem pentru domeniul dat.

2.1.3.2. Subdomeniul furajelor

1) planificarea și efectuarea controalelor oficiale conform cadrului legal cu o frecvență corespunzătoare, asupra tuturor operatorilor economici din domeniul;

2) asigurarea cadrului legal specific domeniului hranei pentru animale prin elaborarea și actualizarea permanentă a planurilor de monitorizare și a procedurilor de sistem;

3) îmbunătățirea continuă a activităților și tehnicilor de control oficial prin asigurarea accesului inspectorilor la programe de instruire;

Referitor la subprodusele de origine animală și produse derivate urmează a fi aplicate următoarele acțiuni prioritare:

1) elaborarea proiectului de modificare a Hotărârii de Guvern nr.1280/2018 privind aprobarea Metodologia privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător în baza analizei riscurilor aferent domeniilor de competență ale Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor privind aprobarea criteriilor pentru operatorii din domeniul subproduselor de origine animală și produse derivate;

2) planificarea și efectuarea controalelor oficiale conform cadrului legal cu o frecvență corespunzătoare, asupra tuturor operatorilor economici din domeniul;

3) creșterea eficienței în ceea ce privește activitatea de control oficial la nivel național, prin elaborarea și actualizarea listelor de verificare pentru efectuarea controalelor oficiale;

4) elaborarea și aplicarea unor proceduri standard de control și instruirea în mod eficient, a inspectorilor .

2.1.3.3. Subdomeniul activitate farmaceutică veterinară și asistență medical-veterinară

1) planificarea și efectuarea controalelor oficiale conform cadrului legal cu o frecvență corespunzătoare, asupra tuturor operatorilor economici din domeniul;

2) elaborarea programului de control oficial pe segmentul medicamentelor de uz veterinar;

3) creșterea eficienței în ceea ce privește activitatea de control oficial la nivel național, prin elaborarea și actualizarea listelor de verificare pentru extinderea controalelor existente asupra etichetării/prospectării medicamentelor de uz veterinar;

4) sensibilizarea producătorilor autohtoni de medicamente de uz veterinar privind fabricarea acestora în conformitate cu bunele practici de producere.

2.1.4. Domeniul fitosanitar și protecția plantelor

Pentru acest domeniu o atenție sporită se va acorda asigurării sănătății plantelor în scopul dezvoltării și menținerii unui sistem agricol competitiv al Republicii Moldova la nivel regional și internațional prin aplicarea unui sistem eficient de controale pe domeniul fitosanitar, în vederea evitării introducerii și răspândirii pe teritoriul țării a organismelor reglementate ca fiind de carantină/noncarantină dăunătoare plantelor, produselor vegetale sau altor obiecte. Prioritățile acestui domeniu, sunt prezentate mai jos pe fiecare subdomeniu în parte, după cum urmează:

2.1.4.1. Subdomeniul protecția plantelor:

1) planificarea și efectuarea controalelor oficiale conform cadrului legal cu o frecvență corespunzătoare, asupra tuturor operatorilor economici din domeniul în baza analizei riscului;

2) desfășurarea controalelor în vederea determinării conformității la indicii de calitate a fructelor și legumelor în starea proaspătă;

3) elaborarea și aplicarea unor proceduri standard de control și instruirea în mod eficient, a inspectorilor privind inspecția fitosanitară a locurilor de păstrare, depozitare și sortare a producției de origine vegetală, pentru controlul fitosanitar al terenurilor agricole.

2.1.4.2. Subdomeniul managementul produselor de uz fitosanitar și fertilizanti

Activitatea de bază în acest domeniu fiind direcționată spre prevenirea comercializării și utilizării pe teritoriul Republicii Moldova a produselor de protecție a plantelor care prezintă risc pentru sănătatea publică, siguranța alimentelor, utilizatori și mediul înconjurător și care sunt în afara parametrilor omologați.

1) asigurarea funcționalității sistemului de instruire și certificare în domeniul utilizării durabile a produselor de protecție a plantelor;

2) implementarea planului național de monitorizare a calității pesticidelor;

3) implementarea planului anual al controalelor oficiale în baza analizei riscului pentru subdomeniul managementul produselor de uz fitosanitar și fertilizanti;

4) verificarea eficienței controalelor oficiale;

5) Elaborarea procedurilor operaționale de sistem:

a) privind controlul la locurile de descărcare/vămuire a loturilor cu pesticide;

b) prelevarea probelor de produse de uz fitosanitar în scopul controlului calității;

c) implementarea planului național de acțiuni pentru utilizarea durabilă a pesticidelor;

2.1.4.3. Subdomeniul semincer

1) implementarea planului național de monitorizare a calității semințelor;

2) planificarea și efectuarea controalelor oficiale conform cadrului legal cu o frecvență corespunzătoare, asupra tuturor operatorilor economici din domeniul;

3) creșterea eficienței controalelor oficiale prin elaborarea și actualizarea procedurilor de sistem și instruirea în mod eficient, a inspectorilor privind inspecția pe subdomeniul semințelor și a materialului săditor.

2.2. Clasificarea riscului

Pentru clasificarea unităților supuse controlului în toate domeniile de competență, ANSA aplică prevederile Hotărârii Guvernului nr.1280/2018 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător în baza analizei riscurilor aferent domeniilor de competență ale Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor. Fiecare domeniul de control dispune de criterii de risc gradate. Fiecare criteriu de risc se repartizează pe grade/niveluri de intensitate/severitate, punctate conform valorii gradului de risc. Scara valorică este cuprinsă între 1 și 5, unde 1 reprezintă gradul minim și 5 – gradul maxim de risc. Fiecărui criteriu de risc i se stabilește ponderea în raport cu toate criteriile selectate, luând în calcul importanța criteriului respectiv pentru domeniul specific de control. Astfel, aceleași criterii pot avea relevanță (și

pondere) diferită în funcție de domeniul de control. Evaluarea criteriilor de risc pentru fiecare operator economic se face în baza datelor și informațiilor:

- 1) deținute de sistemul informațional automatizat Registrul de Stat al Controalelor (SIA RSC) în urma interconexiunilor acestuia cu alte baze de date naționale relevante;
- 2) obținute de ANSA ca urmare a ultimului control efectuat la operatorul economic;
- 3) solicitate de la operatorul economic în scopul evaluării criteriilor de risc.

Criteriul de risc „istoricul conformității cu prevederile legislației, precum și cu prescripțiile Agenției, conform ultimului control” se aplică și se apreciază uniform, pentru controlul tuturor domeniilor ANSA.

Astfel criteriile de risc pentru:

2.2.1. Domeniul siguranței și calității alimentelor sunt:

- 1) tipul de produs alimentar și materia primă utilizată (R₁);
- 2) procesul de prelucrare/manipulare a produselor alimentare, care determină riscul de contaminare/poluare a produselor alimentare (R₂);
- 3) aplicarea principiilor de analiză a riscurilor și a punctelor critice de control (HACCP) (R₃);
- 4) numărul și categoriile de consumatori potențial afectați de eventuala nerespectare a cerințelor privind siguranța alimentară (R₄);
- 5) istoricul conformității cu prevederile legislației, precum și cu prescripțiile Agenției, conform ultimului control (R₅).

Controalele oficiale în domeniul siguranței și calității alimentelor se efectuează pe întregul lanț alimentar și includ controale la operatorii economici din domeniu, la toate etapele lanțului alimentar, inclusiv depozitarea și transportul acestora, sau asupra oricărui proces, material sau substanță utilizată. În mod obligatoriu, unitățile prevăzute la pct.32-42 și 45-52 din anexa nr.6 la Legea nr.221/2007 privind activitatea sanitar-veterinară sunt supuse controlului în domeniul siguranței și calității alimentelor.

Ca urmare a analizei riscurilor în baza criteriilor de risc din Hotărârea Guvernului nr.1280/2018 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător în baza analizei riscurilor aferent domeniilor de competența ale Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor unitățile se clasifică în una dintre următoarele categorii risc: maxim, sporit, mediu, scăzut și minim.

Frecvența controalelor se stabilește în funcție de categoria de risc în care a fost încadrat operatorul economic și este determinat de categoria de risc în care este plasat. Clasificarea operatorilor economici supuși controlului se realizează în baza sumei punctelor acumulate pentru fiecare dintre criteriile de risc. Ca urmare a însumării punctelor prevăzute pentru criteriile de risc respective, punctajul maxim care poate fi obținut este 25, iar punctajul minim – 5 puncte. Clasificarea operatorilor economici supuși controlului, în funcție de punctajul acumulat, și frecvența controalelor în funcție de categoria de risc a persoanei se stabilește, după cum urmează:

Punctajul acumulat	Categoria de risc	Frecvența controalelor
21–25	Risc maxim	de 4 ori pe an
16–20	Risc sporit	de 3 ori pe an
11–15	Risc mediu	de 2 ori pe an
6–10	Risc scăzut	1 dată pe an
5	Risc minim	Doar în caz de control inopinat

2.2.2. Domeniul sanitar-veterinar și zootehnie:

Operatorii economici care cresc, produc, întrețin, importă, exportă sau pun pe piață animale vii (inclusiv animale de companie și animale de fermă, animale de ornament), precum și subproduse sau material germinativ de origine animală sunt supuși controlului oficial în subdomeniul sănătății și bunăstării animalelor.

În mod obligatoriu, se supun controlului sanitar-veterinar pe subdomeniul sănătății și bunăstării animalelor unitățile indicate la pct. 1-18, 43, 44 și 53 din anexa nr.6 la Legea nr.221/2007 privind activitatea sanitar-veterinară.

1) criterii de risc pentru subdomeniul sănătății și bunăstării animalelor:

- a) respectarea cerințelor de biosecuritate (R₁);
- b) starea sănătății animalelor de la unitate (exploatație) (R₂);
- c) istoricul conformității cu prevederile legislației, precum și cu prescripțiile Agenției, conform ultimului control (R₃);

2) criterii de risc pentru subdomeniul furajelor: operatorii economici supuși controlului oficial în domeniul hranei pentru animale (furaje, nutrețuri) sunt cei care practică activitate în cadrul căreia operează cu hrana pentru animale la toate etapele lanțului alimentar a animalelor de la care se obțin produse alimentare. În mod obligatoriu, se supun controlului oficial în domeniul hranei pentru animale unitățile indicate la pct. cu 4.1-4.5 și partea II pct.3.1-3.5 din anexa nr.6 la Legea nr.221/2007 privind activitatea sanitară-veterinară. Pentru subdomeniul furaje sunt evaluate următoarele criterii:

a) domeniul/subdomeniul de activitate economică a persoanei supuse controlului din domeniul furajelor (R₁);

b) aplicarea principiilor de analiză a riscurilor și a punctelor critice de control (HACCP) (R₂);

c) istoricul conformității cu prevederile legislației, precum și cu prescripțiile Agenției, conform ultimului control (R₃);

3) criterii de risc pentru subdomeniul activității farmaceutice veterinare: se referă la operatorii economici care produc, importă, exportă, depozitează, distribuie sau eliberează medicamente sau alte produse de uz veterinar, precum și operatorii care desfășoară activități de asistentă medicală veterinară. Controlului sanitar-veterinar în subdomeniul medical farmaceutic se supun în mod obligatoriu unitățile indicate la pct. 2.1-2.3, 3.1-3.5 din anexa nr. 6 la Legea nr.221/2007 privind activitatea sanitar-veterinară.

Evaluarea riscului pentru subdomeniul activității farmaceutice veterinare se face în baza următoarelor criterii de risc:

a) subdomeniul activității farmaceutice veterinare a unității (R₁);

b) tipul produsului de uz veterinar (R₂);

c) istoricul conformității cu prevederile legislației, precum și cu prescripțiile Agenției, conform ultimului control (R₃);

2.2.3. Domeniul fitosanitar și protecția plantelor:

1) subdomeniul semincer: controale pe acest subdomeniu se desfășoară la unitățile care produc, prelucrează și/sau comercializează semințe și material săditor.

b) domeniul/subdomeniul de activitate economică a persoanei supuse controlului (R₁);

c) suprafața terenului agricol utilizat anual, ha (R₂);

d) volumul producției estimat pentru anul viitor, tone (R₃);

e) numărul de culturi agricole cultivate (R₄);

f) istoricul conformității cu prevederile legislației, precum și cu prescripțiile Agenției, conform ultimului control (R₅).

1) Criteriile de risc pentru subdomeniul protecției plantelor și managementului produselor de uz fitosanitar și al fertilizanților sunt:

1) pentru categoria plante și produse vegetale:

a) domeniul/subdomeniul de activitate economică a persoanei supuse controlului (R₁);

b) suprafața terenului agricol utilizat anual, ha (R₂);

c) volumul producției estimat pentru anul viitor, kg (R₃);

d) numărul de culturi agricole cultivate (R₄);

e) istoricul conformității cu prevederile legislației, precum și cu prescripțiile Agenției, conform ultimului control (R₅);

2) pentru categoria managementul produselor de uz fitosanitar și al fertilizanților:

a) domeniul/subdomeniul de activitate economică a persoanei supuse controlului (R₁);

b) volumul produselor gestionate, tone (R₂);

c) sortimentul produselor gestionate (denumiri comerciale) (R₃);

d) volumul produselor depozitate, tone (R₄);

e) istoricul conformității cu prevederile legislației, precum și cu prescripțiile Agenției, conform ultimului control (R₅).

2.2.4. Domeniul producerii și circulației vinului și a produselor alcoolice:

Calificarea gradului de risc global pentru domeniul producerii și circulației vinului și a produselor alcoolice, conform prevederilor cap. IX și a pct. 53 din Hotărârea Guvernului nr.1280/2018 privind aprobarea Metodologia privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător în baza analizei riscurilor aferent domeniilor de competență ale Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor.

Criteriile de risc pentru controlul oficial în domeniul producerii și circulației vinului și a produselor alcoolice sunt determinate de necesitatea asigurării siguranței și calității produselor vitivinicole, alcoolului etilic, berii și a produselor alcoolice.

Controlul de stat asupra activității de întreprinzător în domeniul producerii și circulației vinului și a produselor alcoolice se face în baza următoarelor criterii de risc:

- 1) domeniul/subdomeniul de activitate economică a persoanei supuse controlului (R₁);
- 2) volumul de producție și asortimentul fabricat, reieșind din domeniul activității economice a persoanei supuse controlului (R₂);
- 3) perioada de activitate a persoanei supuse controlului (R₃);
- 4) dotarea tehnico-tehnologică și existența sistemelor de management al calității (R₄);
- 5) perioada de la data ultimului control (R₅);
- 6) istoricul conformității cu prevederile legislației, precum și cu prescripțiile Agenției, conform ultimului control (R₆).

Punctajul acumulat de persoana supusă controlului	Categoria de risc a persoanei controlului	Frecvența controalelor
≥ 600	Risc major	Anual sau odată la 2 ani
460-600	Risc sporit	O dată la 2-3 ani
360-450	Risc mediu	1 dată la 3 ani
≤ 350	Risc minim	1 dată la 3-4 ani

2.2.5. Stabilirea frecvenței controalelor planificate în dependență de risc pe domeniile de competență ale ANSA

Pentru domeniul de control sanitar-veterinar și zootehnie, fitosanitar și protecția plantelor cu toate subdomeniile de control și domeniul producerii și circulației vinului și a produselor alcoolice, media ponderată a gradelor de risc specifice domeniilor de activitate supuse controlului de stat se calculează separat pentru fiecare operator economic, în baza următoarelor formule:

sau

$$R_g = (w_1 R_1 + w_2 R_2 + \dots + w_n R_n) \times 200$$

unde:

$$R_g = \left(\sum_1 w R \right) \times 200$$

R_g – gradul de risc global asociat cu subiectul potențial al controlului; $1, 2, n$ – criteriile de risc;
 w – ponderea fiecărui criteriu de risc, unde suma ponderilor individuale va fi egală cu unitatea;
 R – gradul de risc pentru fiecare criteriu.

Urmare a aplicării formulei, riscul global ia valori între 200 și 1000 de unități, iar operatorul economic care a acumulat 200 de unități este asociat cu cel mai mic grad de risc. În funcție de punctajul obținut la aplicarea formulei, subiecții controlului sunt listați, în vârful clasamentului plasându-se persoanele supuse controlului care au acumulat punctaj maxim (1000 de unități). Persoanele din vârful clasamentului sunt asociate unui grad de risc major și urmează să fie supuse controlului în mod prioritar. În baza clasamentului, ANSA întocmește proiectul planului anual al controalelor, pe care îl înregistrează în sistemul informațional automatizat Registrul de stat al controalelor (SIA RSC), în modul și termenul stabilit în Regulamentul privind ținerea Registrului de stat al controalelor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.464/2018. Numărul persoanelor incluse în plan se raportează obligatoriu la suma controalelor posibile și la durata totală a acestora pe parcursul întregului an, precum și la resursele umane și tehnologice disponibile ale ANSA. Lista cu clasamentul operatorilor se utilizează pentru stabilirea frecvenței controalelor recomandate pentru fiecare operator economic și obiect de control. Frecvența determinată de lista cu clasamentul operatorilor economici se utilizează și pentru prioritizarea controalelor inopinate în cazul în care mai multe întreprinderi din domeniu cad sub incidența prevederilor art.19 din Legea nr.131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător.

Evaluarea riscului pentru operatorul economic/obiectul supus controlului se efectuează după fiecare control, în baza listelor de verificare aprobate prin ordinul²² Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare și publicate în Monitorul Oficial. În anul 2023, Ordinul privind aprobarea listelor de verificare pentru domeniile de control ale ANSA a fost actualizat și aprobat prin Ordinul MAIA nr.57 din 27.06.2023 și aprobă 65 de anexe pentru toate domeniile de control.

După aranjarea clasamentelor pe fiecare domeniu de control, din fiecare clasament se preia un număr estimativ de persoane/unități care urmează a fi incluse în planul anual al controalelor. Numărul de operatori economici/unități de control preluate din clasament se raportează la capacitățile instituționale ale ANSA, precum și la numărul maxim potențial de operatori economici/unități care pot fi supuse controalelor de către toate subdiviziunile Agenției. Preluarea operatorilor economici/unităților din clasament se realizează la rând, începând cu cea care a acumulat punctajul maxim de risc și se reflectă în lista subdiviziunii în ordinea descrescătoare a punctajului de risc acumulat conform clasamentului. Toate listele cu clasamente pentru toate domeniile de control se includ într-un plan al controalelor și constituie versiunea preliminară a planului anual al controalelor, care se examinează suplimentar în vederea dezvoltării și consolidării. Urmare a comparării și contrapunerii listelor operatorilor economici/unităților din versiunea preliminară a planului anual al controalelor, ANSA definitivează, consolidează și aprobă Planul anual al controalelor în conformitate prin includerea acestuia în SIA RSC și aprobarea în sistem până la data de 21 noiembrie al anului în curs pentru anul următor. După aprobarea Planului anual al controalelor, până la data de 01 decembrie are loc contrapunerea planurilor tuturor autorităților de control și coordonarea Planului controalelor comune. În acest sens, ANSA dispune de procedura de sistem privind evaluarea riscurilor la planificarea controalelor pe domenii de control ale ANSA COD: PG20/1 conform Ordinului nr. 91 din 28.02.23.

2.2.6. Analiza riscului la inițierea controalelor inopinate

Pentru controalele inopinate, în baza petițiilor/sesizărilor/plângerilor, se efectuează în baza analizei riscurilor și doar în cazul existenței temeiurilor și respectării condițiilor prevăzute la art.19 din Legea nr.131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător. La analiza riscurilor, ANSA aplică criteriile de risc care permit evaluarea eventualei prejudicii și a mărimii acestuia în cazul în care controlul nu s-ar efectua. ANSA poate iniția un control inopinat în temeiul plângerii sau informațiilor deținute privind încălcarea legislației din domeniile sale de competență doar dacă sânt întrunite cumulativ următoarele condiții:

1) plângerea sau informațiile deținute, susținute prin probe aflate în posesia ANSA, indică despre existența situațiilor de avarie;

2) în cazul controlului în domeniul sanitar-veterinar, plângerile sau informațiile deținute de ANSA, susținute prin probe aflate în posesia acesteia:

a) determină existența unei suspiciuni de focar de boală din lista bolilor transmisibile ale animalelor care sânt supuse declarării și notificării oficiale, precum și a celor supuse carantinei de necesitate, aprobată prin ordinul directorului ANSA în conformitate cu prevederile art.22 alin.(5) din Legea nr.221/2007 privind activitatea sanitară veterinară;

b) indică asupra existenței de produse primare contaminate cu patogeni sau substanțe dăunătoare;

c) permite constatarea unui număr mare de animale bolnave din motive necunoscute etc.;

3) sânt respectate prevederile art.19 din Legea nr.131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător și a prevederilor Metodologiei aprobate prin Hotărârea Guvernului nr.1280/2018.

Controlul inițiat în temeiul plângerii sau informațiilor privind încălcarea legislației este un control inopinat și se efectuează doar cu respectarea prevederilor art.19 din Legea nr.131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător și a Metodologiei aprobate prin Hotărârea Guvernului nr.1280/2018

Pentru plângerile și informațiile cu privire la posibilele încălcări minore care pot duce la încălcări minore sau la un prejudiciu minor, ANSA realizează acțiuni mai puțin intruzive sau dispune acțiuni care

²² Ordinul nr.57 din 27.06.2023 cu privire la aprobarea listelor de verificare pentru domeniile de control ale Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=138140&lang=ro

urmează să se realizeze într-o perioadă ulterioară, cu includerea în următorul control planificat a problemelor formulate în plângerile depuse sau în informațiile deținute.

Evaluarea plângerilor/sesizărilor/autosesizărilor recepționate de ANSA, precum și a informațiilor referitoare la încălcarea legislației din domeniile sale de competență, care au devenit cunoscute din publicațiile mass-media, de pe rețelele de socializare sau din alte surse, în vederea inițierii unui control inopinat se face în baza următoarelor criterii de risc generale:

- 1) compatibilitatea cu domeniile de control din competența Agenției;
- 2) conținutul aparent întemeiat plângerii sau, după caz, al informației deținute;
- 3) timpul ce a trecut de la identificarea problemei;
- 4) credibilitatea autorului plângerii, în cazul în care acesta a depus anterior plângeri, veridicitatea reclamațiilor cărora nu a fost demonstrată;
- 5) prezentarea/deținerea de date/detalii exacte privind un accident, care permit sau nu determinarea desfășurarea unei examinări eficiente a plângerii.

Criteriile de risc se evaluează, fiind atribuit un anumit punctaj, după cum urmează:

Tabelul 1 Criteriile de risc la inițierea controlului inopinat

Criteriul de risc	Aprecierea	Punctajul gradului de risc
Compatibilitatea cu domeniul de control al Agenției	Compatibil	1
	Incompatibil	0
Conținutul aparent întemeiat al plângerii sau, după caz, al informației deținute	Aparent întemeiat	1
	Aparent neîntemeiat	0
Timpul ce a trecut de la producerea faptei/încălcării invocate în plângere	Mai puțin de 2 luni	1
	Mai mult de 2 luni	0
Credibilitatea autorului plângerii, în cazul în care acesta a depus anterior plângeri, veridicitatea reclamațiilor cărora nu a fost demonstrată	A mai depus plângeri care s-au confirmat	1
	A mai depus plângeri care nu s-au confirmat	0
Prezentarea/deținerea de date/detalii exacte privind un accident/focar care permit sau nu desfășurarea unei examinări eficiente a plângerii	Există detalii exacte privind presupusa încălcare	1
	Nu există detalii exacte privind o încălcare anume; reclamațiile reprezintă afirmații generale, abstracte	0

Urmare a evaluării criteriilor, în cazul în care a fost acumulat un punctaj de minim 3 puncte, la evaluarea plângerilor/sesizărilor/petițiilor/informațiilor deținute de ANSA, poate fi dispusă inițierea unui control inopinat.

ANSA aplică clasificarea plângerilor și informațiilor în baza condițiilor și criteriilor de risc, cu dispunerea motivată a uneia sau câtorva dintre următoarele activități:

- 1) refuzul de a efectua un control, cu înregistrarea plângerii în cabinetul electronic al persoanei supuse controlului din Registrul de stat al controalelor;
- 2) efectuarea imediată a unui control inopinat, care poate include desfășurarea unui control la fața locului;
- 3) înregistrarea plângerii în cabinetul electronic al persoanei supuse controlului din Registrul de stat al controalelor, cu notificarea acesteia despre verificarea anumitor aspecte identificate în plângere în timpul următorului control planificat;
- 4) transmiterea informațiilor autorității competente, în cazul în care plângerea nu se încadrează în domeniile sale de competență.

2.2.7. Documente de control obligatorii în dosarele de control

Pentru inițierea oricărui tip de control inspectorii ANSA de la nivel central și STSA utilizează SIA RSC, prin generare de:

- 1) în cazul controlului planificat a:
 - a) Delegației de control semnată de conducător (Director general sau director general adjunct pe domeniu de control sau șef STSA);
 - b) listă de verificare;
 - c) proces verbal de control inițial, la necesitate adițional, după caz suplimentar.
- 2) în cazul controlului inopinat:
 - a) notei de motivare prin aplicarea criteriilor care motivează inițierea controlului, semnată de șeful STSA și contrasemnată de șeful Secției pentru inspectorii STSA;
 - b) Delegației de control semnată de conducător (Director general sau director general adjunct pe domeniu de control sau șef STSA);
 - c) listă de verificare;
 - d) proces verbal de control inițial, la necesitate adițional, după caz suplimentar.

În ambele cazuri pot fi încărcate scanat alte documente referitoare la control. Controalele, indiferent de tipul acestora se desfășoară de minim 2 inspectori din domeniul de control, selectați aleatoriu, iar procedura de control se finalizează cu întocmirea procesului- verbal de control în 2 exemplare cu menționarea tuturor constatărilor și după caz a prescripțiilor, recomandărilor sau a măsurilor restrictive.

Capitolul 3 Cadrul structural instituțional privind controalele oficiale

3.1. Politicile și legislația

Republica Moldova cu 2.512.800 locuitori (fără teritoriul transnistrean și municipiul Tighina), conform estimărilor BNS, și un teritoriu pe 33,8 mii km² este amplasată geografic în Europa de Sud Est. Structura etnică a populației include moldoveni – 82, 1 %, ruși – 4,1 %, ucraineni – 6.6 %, găgăuzi – 4.6 %, bulgari – 1,9 % și alte grupuri etnice – 0.8 %. După destrămarea Uniunii Sovietice, din care a făcut parte, la data de 27 august 1991 a fost declarată independența Republicii Moldova. Administrativ, Republica Moldova este împărțită în 32 raioane, 13 municipii (Chișinău, Bălți, Bender, Cahul, Ceadâr-Lunga, Comrat, Edineț, Hîncești, Orhei, Soroca, Strășeni, Tiraspol și Ungheni.) și 1 unitate teritorială autonomă “Găgăuzia”, precum și o parte de teritoriu, care nu este controlat de autoritățile de la Chișinău, denumită Transnistria.

La data de 4 martie 2022, Republica Moldova a depus oficial cererea de aderare la Uniunea Europeană. Consiliul Uniunii Europene a invitat Comisia Europeană să prezinte avizul său privind cererea Republicii Moldova, ca prim pas al Uniunii Europene în procesul de aderare. Pentru a putea redacta un astfel de aviz, la 11 și la 19 aprilie 2022, Comisia Europeană a transmis autorităților de la Chișinău două părți ale chestionarului cu privire la cererea de aderare la Uniunea Europeană a Republicii Moldova. Răspunsurile la întrebările din acest chestionar au reprezentat starea situației de moment din Republica Moldova, arătând nivelul de pregătire pentru aderarea la Uniunea Europeană. Prima parte a chestionarului completat a fost transmisă Comisiei Europene la data de 22 aprilie 2022, iar a doua parte la data de 12 mai 2022, iar la data de 17 iunie 2022, Comisia Europeană a emis avizul cu privire la cererea de aderare prin care a recomandat Consiliului Uniunii Europene să acorde Republicii Moldova statutul de candidat în situația în care vor fi întreprinse măsuri în mai multe domenii. Ulterior, la data de 23 iunie 2022, Consiliul European a recunoscut perspectiva europeană a Republicii Moldova și a decis acordarea statutului de țară candidată pentru aderare la Uniunea Europeană. În acest context, Comisia Europeană a întocmit un raport cu privire la îndeplinirea condițiilor prevăzute în avizul său din 17 iunie 2022, ca parte a pachetului său periodic de extindere.

Obiectivul strategic al politicii interne și externe este integrarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană. Aceste acțiuni au început cu anul 2013, atunci când a fost parafat Acordul de Asociere cu UE care a intrat în vigoare în măsură deplină la 1 ianuarie 2016. Prin Acordul de Asociere Republica Moldova și-a asumat un număr de angajamente. Documentul conține 395 de directive și regulamente, care, odată puse în aplicare în legislația națională, va face Republica Moldova o țară cu un Acquis comunitar integrat. Acordul de Liber Schimb Aprofundat și Cuprinzător RM-UE face parte din Acordul de Asociere și asigură

integrarea economică a Republicii Moldova în spațiul comunitar și liberalizarea graduală a comerțului cu bunuri și servicii, reducerea taxelor vamale, a barierelor tehnice și netarifare.

În prezent, Republica Moldova dispune de un potențial agricol pentru dezvoltare, iar afacerile din sectorul agricol rămân strategice pentru țară, formând coloana vertebrală economică a țării, condițiile climatice pe tot teritoriul fiind favorabile dezvoltării ramurii. Sectorul agricol formează în general 30% din Produsul Intern Brut al țării. Structura producției agricole poate fi calificată drept una relativ stabilă, care în linii generale reprezintă 55-70% cea de origine vegetală și 30-45% de origine animală.

Există și multe provocări în sectorul agricol - piața de desfacere, nivelul prețurilor din regiune, gradul de dotare cu echipamente tehnice și agricole a gospodăriilor, infrastructură slab dezvoltată pentru depozitarea și colectarea de recoltă, dependența rezultatelor în domeniu de condițiile climatice, care, în final contribuie esențial la indicatorii economici în bilanțurile afacerilor producătorilor agricoli și la mărirea veniturilor angajaților ce activează în acest domeniu.

Creșterea productivității necesită investiții, de aceea e necesară creșterea fondurilor de subvenționare în agricultură, care se cifrează la circa 1 mld lei anual. Fondul de subvenționare este completat cu surse din partea donatorilor internaționali, în principal Uniunea Europeană.

Figura 1. Harta administrativă a Republicii Moldova

3.2. Adoptarea actelor normative

În temeiul art.72 din Constituția Republicii Moldova, Parlamentul a adoptat Legea organică nr.100/2017 privind actele normative. Actele legislative sunt acte adoptate de unica autoritate legislativă a statului în temeiul normelor constituționale, conform procedurii stabilite de Regulamentul Parlamentului, de alte reglementări în vigoare, și ocupă poziția cea mai înaltă în ierarhia actelor normative din Republica Moldova.

Din categoria actelor legislative fac parte: Constituția Republicii Moldova și legile constituționale, Legile organice și Legile ordinare, Hotărârile și Motiunile.

Legea nr.100/2017 privind actele normative stabilește modul de inițiere, elaborare, avizare, expertiză, redactare, interpretare și abrogarea actelor normative, precum și mijloacele, metodele și tehnicile utilizate în acest sens. Conform Constituției Republicii Moldova dreptul de inițiativă legislativă aparține deputaților, Președintelui Republicii Moldova, Guvernului și Adunării Populare a unității teritoriale autonome Găgăuzia, care sunt considerați autori ai proiectelor de acte legislative sau ai propunerilor legislative.

Proiectele de acte legislative și propunerile legislative se remit Guvernului spre avizare. Proiectele de legi, înscrise pe ordinea de zi a ședinței Parlamentului, se dezbate, de regulă, în două lecturi. Proiectele de legi ordinare, la decizia Parlamentului, pot fi adoptate într-o singură lectură. Proiectele de legi organice se adoptă numai după dezbaterile lor în a două lectură. Unele proiecte pot fi supuse dezbaterii și în a treia lectură. Legile, hotărârile Parlamentului, decretele Președintelui, hotărârile și dispozițiile Guvernului precum și alte acte ale unor instituții se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, în limba de stat cu traducere în limba rusă și în alte limbi conform legislației.

Prin Legea nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional, sunt stabilite principiile transparenței în procesul decizional din cadrul autorităților administrației publice centrale și locale: informarea, în modul stabilit, a cetățenilor, a asociațiilor constituite în corespundere cu legea, a altor părți interesate despre inițierea elaborării deciziilor și despre consultarea publică pe marginea proiectelor de decizii respective și asigurarea de posibilități egale pentru participarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate la procesul decizional.

Etapă de avizare a proiectului de act normativ se sincronizează, de regulă, cu procesul de consultare publică a acestuia. Proiectul de act normativ, însoțit de o notă informativă, prezentat spre avizare este examinat în termen de 10 zile, dacă proiectul este voluminos ori complex perioada poate dura până la 30 de zile. După ce este avizat și consultat public, proiectul de act normativ se avizează în mod obligatoriu, până la prezentare spre examinare Guvernului, de către Ministerul Justiției. Proiectele actelor normative se supun în mod obligatoriu unei expertize juridice pentru a se verifica dacă nu contravin Constituției Republicii Moldova, și unei expertize anticorupție pentru a se verifica corespunderea la standardele anticorupție naționale și internaționale.

Atribuțiile Guvernului referitor la elaborarea actelor normative sunt: adoptarea hotărârilor, ordonanțelor și dispozițiilor. Pentru organizarea executării legilor, Guvernul adoptă hotărâri, iar ordonanțele se emit numai în temeiul unei legi speciale de abilitare a Guvernului, în limitele și în condițiile prevăzute de aceasta. Dispozițiile se emit de către Prim-ministru pentru organizarea activității interne a Guvernului.

În conformitate cu pct.14 sbp.16) din Regulamentului cu privire la organizarea și funcționarea Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.14 din 11.01.2023 Directorul general al ANSA emite ordine și dispoziții.

Armonizarea legislației naționale la legislația Uniunii Europene este un proces continuu, care are drept scop asigurarea compatibilității depline a normelor de drept intern cu cele ale Uniunii Europene. Armonizarea legislației Republicii Moldova cu principiile și standardele Uniunii Europene se efectuează primordial în domeniile prioritare stabilite de actele bilaterale în vigoare care reglementează relațiile dintre Uniunea Europeană și Republica Moldova.

În categoria proiectelor de acte normative cu relevanță care se avizează în mod obligatoriu se includ proiectele de legi, hotărâri și ordonanțe ale Guvernului. Celelalte acte cu caracter normativ (ordine, instrucțiuni etc.) emise de ministere sau alte autorități administrative centrale, care fac parte din legislație națională secundară ce transpune prevederi ale actelor Uniunii Europene, vor fi doar notificate Ministerului Justiției și Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene înainte de a fi aprobate.

3.3. Desemnarea autorității competente

3.3.1. Istoria creării Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor

La data de 16 ianuarie 2013, conform prevederilor Legii nr.113/2012 cu privire la stabilirea principiilor și a cerințelor generale ale legislației privind siguranța alimentelor a fost creată Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor în baza reorganizării prin fuziune a Agenției Sanitar-Veterinare și pentru Siguranța Produselor de Origine Animală (autoritatea publică centrală responsabilă de implementarea și monitorizarea politicii și strategiilor în domeniul sanitar-veterinar și al siguranței produselor de origine animală) și a Inspectoratului General de Supraveghere Fitosanitară și Control Semincer (autoritatea administrativă responsabilă de implementarea politicii statului în domeniul carantinei fitosanitare, protecției plantelor, controlului semincer, precum și calității cerealelor și produselor derivate, producerii și comercializării tutunului și produselor din tutun). ANSA a devenit succesoare în drepturile și obligațiile autorităților în domeniul veterinar și fitosanitar și oficial și-a început activitatea din 14 februarie 2013.

Instituirea ANSA a fost necesară pentru concentrarea organelor cu funcții și atribuții de control în domeniul siguranței alimentelor într-o singură instituție cu funcții de control și supraveghere cu atribuții de execuție a funcțiilor de promovare și implementare a politicii în domeniul siguranței alimentelor, responsabilă de acest domeniu în Republica Moldova.

În baza Hotărârii Guvernului nr.888/2017 cu privire la reorganizarea unor persoane juridice ANSA a fost reorganizată prin absorbția Inspectoratului de Stat pentru Supravegherea Producției Alcoolice, devenind succesorul de drepturi și obligații ale acesteia, iar prin Hotărârea Guvernului nr.226/2018, a fost creată Direcția controlul siguranței și calității produselor vitivinicole, alcoolului etilic, berii și a producției

alcoolice, care desfășoară controlul oficial în domeniul producerii și circulației vinului și a produselor alcoolice.

În anul 2018 a fost realizată optimizarea structurii organizatorice, în acest sens a fost aprobată Hotărârea de Guvern nr.600/2018 cu privire la organizarea și funcționarea ANSA. Această optimizare a urmărit sporirea calității controalelor privind siguranța alimentelor, iar STSA ale ANSA au pierdut statutul de personalitate juridică și volumul de lucru a fost centralizat la nivelul central al instituției.

În anul 2021, Hotărârea Guvernului nr.600/2018 cu privire la organizarea și funcționarea ANSA a suferit modificări. Astfel au fost create direcții noi în cadrul aparatului central, iar STSA au primit statutul de personalitate juridică și în cadrul acestora au fost create 63 de circumscripții teritoriale sanitar-veterinare și angajați medici veterinari oficiali pentru controlul oficial al cărnii la unitățile de abatorizare. În anul 2022, ANSA a inițiat un proces amplu de restructurare. Astfel, Legea nr.221/2007 privind activitatea sanitar veterinară a suferit 2 amendamente esențiale: prin Legea nr.239/2022 și Legea nr.127/2022. Modificările aplicate prin Legea nr.239/2022 se referă la reformarea serviciilor sanitare veterinare de stat care urmează a fi constituite într-un sistem unic reprezentat de ANSA, subordonată Guvernului, și laboratorul național de referință în domeniul respectiv. Prin urmare, reformarea ANSA și a STSA subordonate acesteia, urmează a fi reorganizate, contribuind la realizarea conformă a misiunii, domeniilor de activitate și sarcinilor cu care este investită ANSA, precum și a celor sarcini care urmează a fi delegate adițional STSA. Întru eficientizarea și optimizarea activității ANSA și în contextul revocării personalității juridice STSA, au fost create 10 subdiviziuni teritoriale pentru siguranța alimentelor (cu statut de direcții, fără personalitate juridică) în care se vor crea suplimentar 34 circumscripții teritoriale sanitare veterinare. Astfel, în procesul de reformare și optimizare a administrației publice, ANSA tinde la instituirea unui sistem modern și eficient, în conformitate cu principiile și bunele practici ale Uniunii Europene. Pentru finalizarea cu succes a procesului de reformare, a fost aprobată prin Hotărârea Guvernului nr.14/2023 cu privire la organizarea și funcționarea Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor.

Modificările aplicate Legii nr.221/2007 privind activitatea sanitară veterinară prin Legea nr.127/2022 a permis asigurarea accesului societății la servicii veterinare minime necesare, prin eliminarea neconformităților din domeniul înregistrării și identificării animalelor. Urmare a amendamentului aplicat, gradul de siguranță a produselor alimentare de origine animală, în deosebi a produselor obținute în gospodăriile non profesionale va spori, va deveni mai eficientă implementarea Programului acțiunilor strategice de supraveghere, profilaxie și combatere a bolilor la animale, de prevenire a transmiterii bolilor de la animale la om și de protecție a mediului, garantându-se siguranța produselor autohtone de origine animală, cât și facilitarea plasării acestora pe piețele externe.

Urmare a modificării cadrului normativ, ANSA a inițiat revizuirea și adaptarea procedurii de certificare sanitară veterinară a produselor de origine animală. Astfel, produsele de origine animală finite sau semifabricatele nu mai sunt supuse certificării sanitar veterinare corespunzătoare de către medicii veterinari, înlăturându-se astfel o barieră pentru operatorii din domeniul alimentar și ajustându-se astfel și cu prevederile alin.(7) art.13 din Legea nr.306/2018 privind siguranța alimentelor.

3.3.2. Baza legală de creare și operare a ANSA

În scopul optimizării funcțiilor unor servicii de stat, conform prevederilor actelor normative aprobarea și în scopul implementării Strategiei în domeniul siguranței alimentelor, a fost creată ANSA. Tot în acest scop au fost aprobate Hotărârea Guvernului nr.51/2013 privind organizarea și funcționarea Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor, fiind ulterior abrogată prin Hotărârea Guvernului nr. 600/2018 cu privire la organizarea și funcționarea Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor, iar aceasta la rândul sau a fost abrogată de Hotărârea Guvernului nr.14/2023 cu privire la organizarea și funcționarea Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor.

ANSA activează în baza:

- Legii nr.306/2018 privind siguranța alimentelor;
- Legii nr.221/2007 privind activitatea sanitară veterinară;
- Legii nr.50/2013 cu privire la controalele oficiale pentru verificarea conformității cu legislația privind hrana pentru animale și produsele alimentare și cu normele de sănătate și de bunăstare a animalelor;
- Legii zootehniei nr.213/2022;

- Legii apiculturii nr.70/2006;
- Legii nr.1100/2000 cu privire la fabricarea și circulația alcoolului etilic și a producției alcoolice;
- Legii viei și vinului nr.57/2006;
- Legii nr.66/2008 privind protecția indicațiilor geografice, denumirilor de origine și specialităților tradiționale garantate;
- Legii nr.105/2003 privind protecția consumatorului;
- Legii apiculturii nr.70/2006;
- Legea nr.129/2019 privind subprodusele de origine animală și produsele derivate care nu sunt destinate consumului uman.
- Legii nr.228/2010 cu privire la protecția plantelor și la carantina fitosanitară;
- Legii nr.119/2004 cu privire la produsele de uz fitosanitar și la fertilizanți;
- Legii nr.152/2022 cu privire la reglementarea și controlul organismelor modificate genetic;
- Legii nr.131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreținător;
- Legii nr. 68/2013 despre semințe;
- Legii nr.160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreținător;
- Legii nr.10/2009 privind supravegherea de stat a sănătății publice;
- Legii nr.279/2017 privind informarea consumatorului cu privire la produsele alimentare;
- Legii nr.296/2017 privind cerințele generale de igienă a produselor alimentare;
- Legii nr.211/2017 privind protecția animalelor folosite în scopuri experimentale sau în alte scopuri științifice;
- Legea nr.237/2023 privind producția ecologică și etichetarea produselor ecologice;
- Legii nr.119/2018 cu privire la medicamente de uz veterinar;
- Hotărârea Guvernului nr.14/2023 cu privire la organizarea și funcționarea Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor.

3.4. Organizarea și managementul controlului oficial

3.4.1. Managementul și organizarea ANSA

Agencia Națională pentru Siguranța Alimentelor este autoritatea administrativă centrală din subordinea Guvernului care implementează politica statului în domeniile de activitate ce îi sunt încredințate. Agenția funcționează conform principiului de conducere unică exercitată de către directorul general, care este numit în funcție și eliberat din funcție de către Guvern. Directorul general este asistat de patru directori generali adjuncți:

1. Director general adjunct în domeniul sanitar-veterinar
2. Director general adjunct în domeniul fitosanitar
3. Director general adjunct în domeniul siguranța alimentelor
4. Director general adjunct pentru probleme economice.

Structura ANSA (figura 2 - Organigrama ANSA) include nivelul central sau aparatul central, STSA și posturile de inspecție la frontieră. În cadrul STSA sunt formate circumscripțiile teritoriale sanitar-veterinare, responsabile pentru punerea în aplicare a Programului acțiunilor strategice de supraveghere, profilaxie și combatere a bolilor la animale, de prevenire a transmiterii bolilor de la animale la om și de protecție a mediului, precum și pentru asigurarea identificării și înregistrării gratuite a animalelor din exploatații nonprofesionale în conformitate cu prevederile Legii nr.231/2006 privind identificarea și înregistrarea animalelor.

Nivelul central ANSA, este responsabil de elaborarea, aprobarea și transmiterea către STSA a planului anual de control și a planului de prelevare a probelor în baza criteriilor de risc. De asemenea, nivelul central ANSA este responsabil de elaborarea și aprobarea procedurilor generale și operaționale pentru inspectorii STSA, precum și de pregătirea planului anual de pregătire profesională pentru inspectorii implicați în activitățile de control oficial.

Posturile de inspecție la frontieră ale ANSA sunt subdiviziuni teritoriale cu statut de direcție și nu posedă personalitate juridică.

Agencia este investită cu următoarele drepturi:

- 1) să prezinte instituțiilor cu drept de inițiativă legislativă propuneri de proiecte de modificare a cadrului normativ în domeniu;

- 2) să aprobe instrucțiuni, proceduri și metodologii la subiectele ce țin de competența sa;
- 3) să solicite și să primească, în condițiile legii și în scopul exercitării atribuțiilor sale, informații de la autoritățile administrației publice centrale și locale, de la organizații și instituții, de la persoanele fizice și juridice, indiferent de forma de organizare, care activează în domeniul ce țin de competența sa;
- 4) să constate contravenții, să întocmească procese-verbale cu privire la contravenții și să aplice sancțiuni în conformitate cu prevederile Codului contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008;
- 5) să beneficieze de acces la bazele de date oficiale publice în domeniul informației statistice, financiare, fiscale, economice, juridice, metrologice etc., conform procedurii stipulate în Legea nr.71/2007 cu privire la registre;
- 6) să sesizeze autoritățile competente referitor la produsele, serviciile, mijloacele de măsurare neconforme depistate în cadrul controalelor de stat asupra activității de întreprinzător în domeniul de activitate;
- 7) să organizeze și să efectueze vizite de consultanță în vederea familiarizării agenților economici și a consumatorilor cu cerințele actelor normative în domeniul de activitate;
- 8) să posede, să utilizeze și să administreze patrimoniul în conformitate cu scopurile sale de activitate și cu prevederile cadrului normativ;
- 9) să colaboreze cu autoritățile administrației publice locale și centrale, cu organele abilitate cu funcții de control, cu organizațiile necomerciale, cu organizațiile/structurile internaționale și cu societatea civilă în vederea implementării la nivel local și național a politicii statului în domeniile încredințate și a soluționării problemelor comune;
- 10) să participe la negocierile interguvernamentale privind subiectele ce țin de competența sa;
- 11) să obțină asistență tehnică și financiară de la partenerii de dezvoltare și din alte surse neinterzise de cadrul normativ și să o utilizeze în scopul realizării funcțiilor sale;
- 12) să încheie contracte cu persoane fizice și juridice de drept public sau privat, donatori internaționali, cu furnizorii și beneficiarii de bunuri și servicii;
- 13) să contracteze servicii de la persoanele fizice și juridice, rezidente sau nerezidente, în vederea realizării sarcinilor atribuite, în limitele mijloacelor financiare aprobate în acest scop;
- 14) să asigure reprezentarea Republicii Moldova în organizațiile internaționale de profil, în condițiile actelor normative;
- 15) să presteze, în domeniile sale de competență, servicii contra plată, conform nomenclatorului serviciilor contra plată, metodologiei de calcul și quantumului tarifelor la serviciile prestate, aprobate de către Guvern;
- 16) să emită, după caz, prescripții și să aplice sancțiuni în temeiul procesului-verbal de control, inclusiv să aplice măsuri restrictive conform Legii nr. 131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător;
- 17) să preleveze probe pentru investigațiile de laborator;
- 18) să efectueze investigații de laborator aferente implementării tuturor programelor strategice de stat de monitorizare și supraveghere în domeniile de competență atribuite Agenției stabilite la pct. 6;
- 19) să aloce laboratoarelor (instituțiilor publice) în care Agenția exercită calitatea de fondator mijloacele financiare aprobate prin legea bugetului de stat pentru asigurarea îndeplinirii programelor de monitorizare în domeniile de competență stabilite la pct. 6;
- 20) să abroge actele ce contravin legislației ale serviciilor publice desconcentrate din subordine, precum și ale instituțiilor publice în care Agenția are calitatea de fondator;
- 21) să înainteze, în conformitate cu legislația, acțiuni în regres împotriva funcționarilor publici și a personalului angajat care au cauzat prejudicii Agenției și bugetului de stat;
- 22) să exercite alte drepturi în temeiul actelor normative ce reglementează relațiile din domeniile de activitate încredințate.

Aparatul central al ANSA este compus din următoarele direcții:

Cabinetul directorului general (cu statut de serviciu)

Direcția audit intern

Direcția control intern și integritate

Direcția sănătatea și bunăstarea animalelor

Secția controlul bolilor la animale și managementul măsurilor sanitar-veterinare

Secția protecția, bunăstarea și înregistrarea animalelor

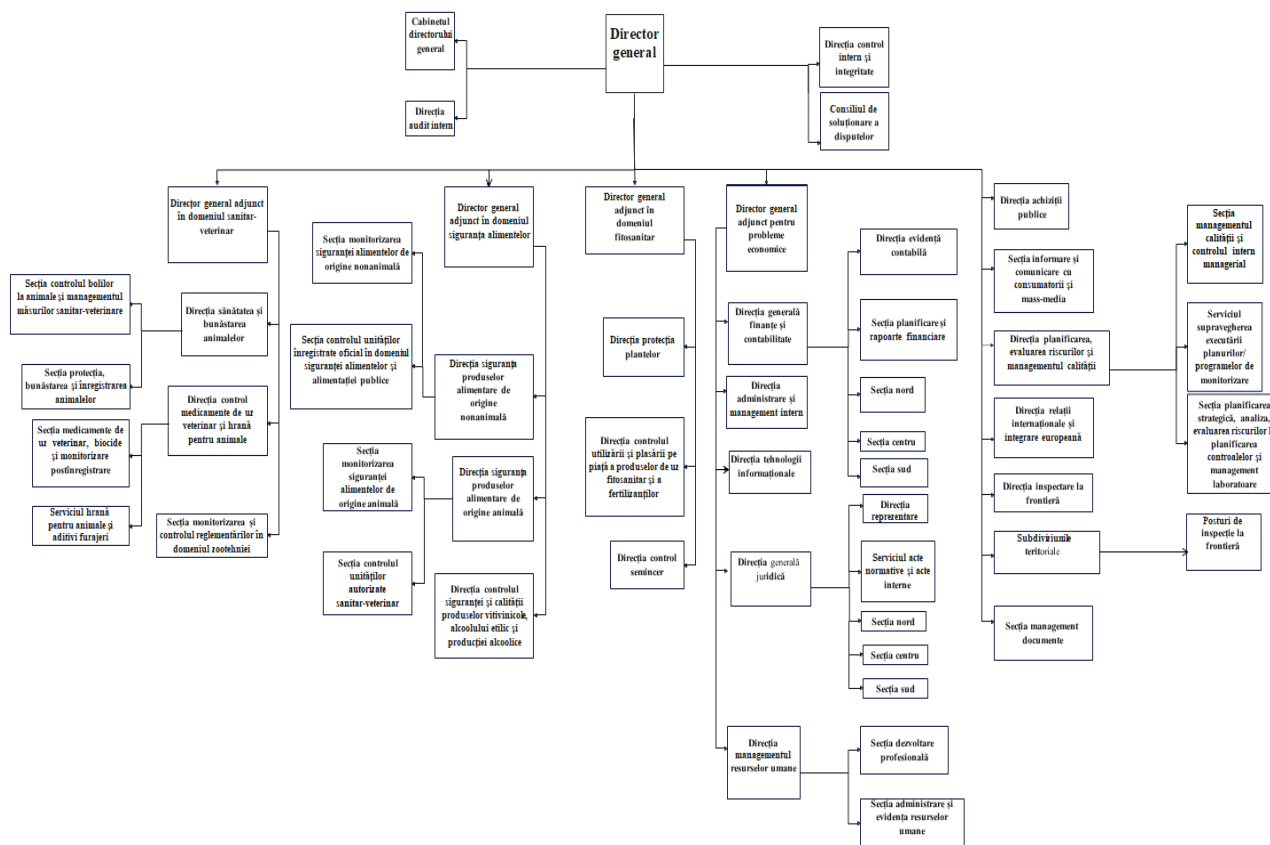
Direcția control medicamente de uz veterinar și hrană pentru animale
Secția medicamente de uz veterinar, biocide și monitorizare postînregistrare
Serviciul hrană pentru animale și aditivi furajeri
 Secția monitorizarea și controlul reglementărilor în domeniul zootehniei
 Direcția siguranța produselor alimentare de origine nonanimală
Secția monitorizarea siguranței alimentelor de origine nonanimală
Secția controlul unităților înregistrate oficial în domeniul siguranței alimentelor și alimentației publice
 Direcția siguranța produselor alimentare de origine animală
Secția monitorizarea siguranței alimentelor de origine animală
Secția controlul unităților autorizate sanitar-veterinar
 Direcția controlul siguranței și calității produselor vitivinicole, alcoolului etilic și producției alcoolice
 Direcția protecția plantelor
 Direcția control semincer
 Direcția controlul utilizării și plasării pe piață a produselor de uz fitosanitar și a fertilizanților
 Direcția generală finanțe și contabilitate
 Direcția evidență contabilă
Secția planificare și rapoarte financiare
Secția nord
Secția centru
Secția sud
 Direcția generală juridică
 Direcția reprezentare
Serviciul acte normative și acte interne
Secția nord
Secția centru
Secția sud
 Direcția administrare și management intern
Secția management documente
 Direcția tehnologii informaționale
 Direcția managementul resurselor umane
Secția dezvoltare profesională
Secția administrare și evidența resurselor umane
 Direcția achiziții publice
 Direcția inspectare la frontieră
 Direcția planificarea, evaluarea riscurilor și managementul calității
Secția managementul calității și controlul intern managerial
Secția planificarea strategică, analiza, evaluarea riscurilor la planificarea controalelor și management laboratoare
Serviciul supravegherea executării planurilor/programelor de monitorizare
 Direcția relații internaționale și integrare europeană
Secția informare și comunicare cu consumatorii și mass-media
Subdiviziunile teritoriale (cu statut de direcții)

Angajații ANSA din cadrul aparatului central și al subdiviziunilor teritoriale pentru siguranța alimentelor și al posturilor de inspecție la frontieră care desfășoară activitate în domeniile sanitar-veterinar și zootehnie, fitosanitar și protecția plantelor, siguranța și calitatea alimentelor, producerea și circulația vinului și a produselor alcoolice, protecția consumatorului în domeniul alimentar au atribuții de inspector.

Angajații ANSA dețin legitimație de serviciu, iar angajații abilitați cu funcție de inspecție dețin și stampile personale. Angajații cu funcție de inspector și medicii veterinari oficiali sunt asigurați cu uniformă cu semnele de distincție corespunzătoare.

Directorul general este sprijinit în activitatea sa de un Consiliu consultativ, fără personalitate juridică. Componenta și regulamentul de organizare și funcționare ale consiliului consultativ se aprobă prin ordinul directorului general.

Figura 2. Organigrama Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor²³

²³ Organigrama ANSA https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=135087&lang=ro

În cadrul ANSA este constituit Consiliul de soluționare a disputelor, conform prevederilor art.30 alin.(5) din Legea nr.131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător, ale cărui componență și regulament de activitate se aprobă de către directorul general al Agenției.

În scopul organizării activității de omologare a produselor farmaceutice de uz veterinar, în cadrul ANSA se instituie Comisia medicamentelor de uz veterinar, organ colegial decizional, fără personalitate juridică. Componența, modul de remunerare și regulamentul de organizare și funcționare a Comisiei medicamentelor de uz veterinar se aprobă prin ordinul directorului general.

3.4.2. Competențe și responsabilități

Legea nr.50/2013 cu privire la controalele oficiale pentru verificarea conformității cu legislația privind hrana pentru animale și produsele alimentare și cu normele de sănătate și de bunăstare a animalelor, stabilește regulile generale privind modul de efectuare a controalelor în vederea verificării conformității cu normele referitoare la:

- a) prevenirea, eliminarea sau reducerea până la niveluri admisibile a riscurilor pentru sănătatea umană și cea animală, fie direct, fie prin intermediul condițiilor de mediu;
- b) garantarea unor practici corecte în comerțul cu hrană pentru animale și cu produse alimentare și protejarea intereselor consumatorilor, inclusiv etichetarea hranei pentru animale și a produselor alimentare și alte forme de informare a consumatorilor.

Astfel, ANSA desfășoară controale oficiale, în funcție de riscuri și cu o periodicitate corespunzătoare astfel încât să realizeze obiectivele menționate și luând în considerare:

- a) riscurile identificate asociate cu hrana pentru animale, produsele alimentare sau animalele, întreprinderile care operează în domeniul hranei pentru animale sau în sectorul alimentar, utilizarea hranei pentru animale, a alimentelor sau orice proces, material, substanță, activitate ori operațiune care ar putea influența siguranța hranei pentru animale, a produselor alimentare, sănătatea și bunăstarea animalelor;
- b) antecedentele operatorilor din domeniul hranei pentru animale și din sectorul alimentar cu privire la respectarea cerințelor privind hrana pentru animale, produsele alimentare și a normelor privind sănătatea și bunăstarea animalelor;
- c) fiabilitatea oricăruia din propriile controale care au fost deja efectuate;
- d) orice informații ce se indică neconformitatea.

În conformitate cu prevederile Legii nr.50/2013 cu privire la controalele oficiale pentru verificarea conformității cu legislația privind hrana pentru animale și produsele alimentare și cu normele de sănătate și de bunăstare a animalelor, controalele se efectuează fără informare prealabilă, cu excepția cazurilor precum auditul, care necesită notificarea prealabilă a operatorilor din domeniul hranei pentru animale și din sectorul alimentar.

Supravegherea și controlul se efectuează pe întreg lanțul alimentar. În conformitate cu:

- Legea nr.221/2007 privind activitatea sanitar-veterinară;
- Legea nr.119/2004 cu privire la produsele de uz fitosanitar și la fertilizanți;
- Legea nr.228/2010 cu privire la protecția plantelor și la carantina fitosanitară;
- Legea nr.306/2018 privind siguranța alimentelor;
- Legea nr.1100/2000 cu privire la fabricarea și circulația alcoolului etilic și a producției alcoolice;
- Legea viei și vinului nr.57/2006;
- Legea nr.131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător;
- Legea nr.68/2013 despre semințe;
- Legea nr.119/2018 cu privire la medicamentele de uz veterinar;
- Hotărârea Guvernului nr.14/2023 cu privire la organizarea și funcționarea Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor.

Responsabilitățile Direcțiilor de la nivel central în ceea ce ține de activitatea de control oficial sunt:

Direcția sănătatea și bunăstarea animalelor (DSBA)

Direcția are misiunea de a asigura sănătatea, protecția și bunăstarea animalelor de producere, cât și de companie, întru prevenirea transmiterii bolilor infecțioase de la animale la om.

Direcția este compusă structural din două secții:

1. Secția controlul bolilor la animale și managementul măsurilor sanitar-veterinare.
2. Secția protecția, bunăstarea și înregistrarea animalelor.

Atribuțiile principale ale Direcției sunt:

1) elaborarea și implementarea Programului acțiunilor strategice de supraveghere, profilaxie și combatere a bolilor la animale, de prevenire a transmiterii bolilor de la animale la om și de protecție a mediului;

2) asigurarea elaborării planului anual de controale oficiale de stat, în conformitate cu planul multianual de controale, monitorizează executarea acestuia și a măsurilor întreprinse ca urmare a neconformităților depistate în urma inspecțiilor efectuate asupra operatorilor economici care operează pe compartimentul de competență al Direcției;

3) elaborarea strategiei de control oficial în baza analizei riscului în domeniile sale de competență;

4) asigurarea implementării politicilor și strategiilor în domeniile sale de competență;

5) acordarea asistenței informațională și metodologică în aplicarea cadrului normativ în domeniile sale de competență;

7) elaborarea analizei de risc în funcție de situația epidemiologică;

8) formarea și valorificarea rezervei republicane de mijloace de uz veterinar pentru desfășurarea unor măsuri antiepidemice și a altor activități speciale;

9) supravegherea situației epizootice în funcție de evoluția unor boli la animale prin monitorizarea datelor transmise din teritoriu;

10) monitorizarea situației internaționale privind evoluția bolilor consultând zilnic site-ul Organizației Mondiale pentru Sănătatea Animalelor, pentru preluarea informațiilor privind situația epizootică internațională;

11) notificarea internă și internațională la Organizația Mondială pentru Sănătatea Animalelor și alți parteneri, despre situația bolilor oficial notificabile ale animalelor în conformitate cu reglementările legislației veterinar naționale și internaționale;

12) elaborarea programelor de măsuri în vederea aplicării conceptului de zonare și regionalizare a teritoriului Republicii Moldova în combaterea și eradicarea unor boli;

13) monitorizarea modului în care se realizează supravegherea veterinară pentru bolile oficial notificabile ale animalelor, conform prevederilor actelor normative;

14) acordarea suportului necesar autorităților publice centrale și locale, precum și proprietarilor exploatațiilor de animale pentru combaterea focarelor de boli oficial notificabile, astfel încât să se atingă în cel mai scurt timp și să se potențeze capacitatea optimală de intervenție a structurilor implicate, prevenind astfel epizootiile;

15) planificarea efectivă a activităților de combatere a focarelor de boli oficial notificabile ale animalelor, conform normelor și măsurilor stipulate în manualul operațional;

16) participarea la organizarea centrelor de combatere a bolilor la nivel local pentru managementul focarelor de boli oficial notificabile, în vederea activării lor în caz de necesitate;

17) organizarea și desfășurarea scenariilor și exerciții/simulări privind intervențiile de urgență în cazul evoluțiilor unor boli oficial notificabile (simulări la nivel național și internațional, în deosebi cu statele vecine);

18) avizarea documentației cu privire la despăgubirile acordate proprietarilor de animale sacrificate, ucise sau altfel afectate în urma lichidării rapide a focarelor de boli transmisibile ale animalelor;

19) participarea la organizarea, procesului de achiziții publice ale medicamentelor de uz veterinar, utilajului, consumabilelor și altor materiale pentru satisfacerea necesităților instituțiilor sanitar-veterinare din subordine și adoptarea măsurilor în vederea optimizării acestui proces;

20) inspectarea și controlul în condițiile legii, supravegherea activității în domeniul sănătății, protecției și bunăstării animalelor, identificării și înregistrării animalelor pe întreg teritoriul țării;

21) participarea la elaborarea documentelor de dezvoltare strategică a autorității publice, în special privind stabilirea obiectivelor și acțiunilor referitoare la activitățile sanitar-veterinare;

22) asigurarea actualizării situației epizootice și publicarea situației epizootice;

23) elaborarea și realizarea programului anual de instruire a inspectorilor în domeniul specific de activitate;

24) participarea, potrivit competențelor specifice, la misiunile FVO din cadrul DG SANTE, în domeniul specific de activitate;

25) participarea la cursuri de perfecționare, specializare, schimburi de experiență, la manifestările științifice naționale și internaționale în domeniul specific de activitate;

26) elaborarea și implementarea procedurilor generale/procedurilor specifice/instrucțiunilor de lucru/manualelor, precum și a tuturor documentelor în domeniul specific de activitate, în cadrul sistemului de control intern/managerial proiectat și implementat la nivelul ANSA;

Secția monitorizare și controlul reglementărilor în domeniul zootehniei (SMCRDZ)

Secția se subordonează Directorului general adjunct în domeniul sanitar-veterinar și exercită funcția de bază în controlul reglementărilor în domeniul zootehniei își desfășoară activitatea prin monitorizarea exercitării controlului în domeniul zootehniei, monitorizarea zootehnică a activității de ameliorare a societăților de ameliorare, exploatațiilor de ameliorare, inclusiv la fermele zootehnice de prăsilă, ce necesită o atenție deosebită asupra selecției, reproducției și ameliorării.

Sarcinile de bază ale Secției

1) implementarea politicilor și strategiilor statului în domeniul zootehniei;

2) participarea la elaborarea și asigurarea implementării reglementărilor și instrucțiunilor cu caracter obligatoriu pe domeniile de competență ale Secției;

3) participarea la elaborarea de proiecte de acte normative care transpun legislația Uniunii Europene împreună cu direcțiile de specialitate din cadrul ANSA;

4) avizarea proiectelor de acte normative, conform competențelor Secției, parvenite de la autoritățile publice;

5) examinarea petițiilor cetățenilor, agenților economici, instituțiilor și organizațiilor adresate organelor de stat în scopul asigurării drepturilor și intereselor lor legitime în relație, pe domeniul zootehnic.

Atribuțiile principale ale Secției:

1) monitorizarea activității de selecție și reproducție a animalelor pe specii;

2) monitorizarea însămânțării artificiale a animalelor conform programelor de ameliorare;

3) monitorizarea evidenței zootehnice și bonitarii animalelor în cadrul societăților de ameliorare și al exploatațiilor de ameliorare;

4) monitorizarea organizării autorizării masculilor reproducători pentru utilizarea la montă și/sau însămânțarea artificială;

5) monitorizarea respectării metodologiei de apreciere a calității materialului seminal, a performanțelor productive ale animalelor, a categoriei și calității producției zootehnice evaluate de către producători, colectori și procesatori;

6) monitorizarea înregistrărilor făcute în registrele genealogice și registrele zootehnice ținute de societățile de ameliorare și exploatațiile de ameliorare;

7) monitorizarea circulației și evoluției efectivelor de animale prin intermediul Registrului de stat al animalelor.

Direcția control medicamente de uz veterinar și hrană pentru animale (DCMVHA)

Direcția este compusă structural din două secții:

1) Secția medicamente de uz veterinar, biocide și monitorizare postînregistrare;

2) Serviciul hrană pentru animale și aditivi furajeri.

Sarcinile de bază sunt asigurarea implementării politicilor și strategiilor în domeniul medicamentelor de uz veterinar, hranei pentru animale și subproduselor de origine animală și produselor derivate care nu sunt destinate consumului uman.

Atribuțiile principale ale Direcției:

1) asigurarea implementării politicilor și strategiilor în domeniul medicamentelor de uz veterinar, hranei pentru animale și subproduselor de origine animală și produselor derivate care nu sunt destinate consumului uman;

2) asigurarea elaborării planului anual de controale de stat, în conformitate cu planul multianual de controale, monitorizează executarea acestuia și a măsurilor întreprinse ca urmare a neconformităților depistate în urma inspecțiilor efectuate asupra operatorilor economici din domeniu;

3) elaborarea strategiei de control oficial în baza analizei riscului pe compartimentul de competență;

4) asigurarea funcționării sistemului de înregistrare de Stat a medicamentelor de uz veterinar: recepționarea și evaluarea preventivă a cererilor/dosarelor normativ tehnice depuse pentru obținerea certificatului de înregistrare a medicamentului de uz veterinar;

5) examinarea, rectificarea și aprobarea rezumatelor caracteristicilor medicamentelor de uz veterinar, a prospectelor de utilizare și etichetelor acestora în conformitate cu cadrul legal în vigoare;

6) asigurarea secretariatului Comisiei Medicamentelor de uz veterinar;

7) actualizarea continuă și menținerea funcționării Registrului de Stat al medicamentelor de uz veterinar;

8) elaborarea și implementarea programelor anuale de monitorizare a medicamentelor de uz veterinar și hranei pentru animale;

9) monitorizarea volumelor de medicamente de uz veterinar importate și utilizate pe teritoriul Republicii Moldova;

10) asigurarea delegării și participării în cadrul Comisiei interdepartamentale pentru înregistrarea produselor biocide;

11) asigurarea funcționării sistemului de monitorizare a rezistenței antimicrobiene pe domeniul creșterii animalelor și produselor alimentare de origine animală;

12) elaborarea și îndeplinirea Programului Național de monitorizare a reziduurilor de substanțe farmacologic active interzise din Grupa A, în partea ce ține de monitorizarea în animale vii;

13) recepționarea notificărilor prealabile a importului/fabricației autohtone/exportul medicamentelor de uz veterinar;

14) dispunerea de date statistice privind medicamentele de uz veterinar importate/fabricate autohton/exportate clasificate pe grupe de substanțe active;

15) acordarea asistenței informaționale și metodologice în aplicarea cadrului normativ în domeniile sale de competență;

16) participarea la elaborarea documentelor de dezvoltare strategică a autorității publice, în special privind stabilirea obiectivelor și acțiunilor referitoare la activitățile sanitar-veterinare;

17) actualizarea anuală a listei operatorilor economici cu activități în domeniul medicamentelor de uz veterinar asistenței veterinare, hranei pentru animale și subproduselor de origine animală și produselor derivate care nu sunt destinate consumului uman;

18) monitorizarea, evaluarea și gestionarea raportărilor de reacții adverse în contextul programului de farmacovigilență. Gestionarea alertelor rapide pe domeniul hranei pentru animale;

19) elaborarea și realizarea programului anual de dezvoltare profesională în domeniul specific de activitate;

20) participarea la cursuri de perfecționare, specializare, schimburi de experiență, la manifestările științifice naționale și internaționale în domeniul specific de activitate;

21) participarea, potrivit competențelor specifice, la misiunile FVO din cadrul DG SANTE, în domeniul specific de activitate;

22) elaborarea și implementarea procedurilor generale/specifice, listelor de verificare, a altor documente din domeniul specific de activitate.

Direcția siguranța produselor alimentare de origine animală (DSPOA)

Direcția este compusă structural din două secții:

- 1) Secția monitorizarea siguranței alimentelor de origine animală;
- 2) Secția controlul unităților autorizate sanitar-veterinar.

Principalele atribuții ale Direcției sunt:

1) participă la elaborarea strategiei sanitare veterinare privind controlul produselor alimentare de origine animală;

2) colaborează cu direcțiile și secțiile ANSA la elaborarea proiectelor de acte normative, acordarea ajutorului metodic și practic colaboratorilor subdiviziunilor respective în acest domeniu siguranței produselor de origine animală;

3) participă la elaborarea de proiecte de norme sanitare veterinare, instrucțiuni tehnice și ghiduri privind supravegherea producerii și comercializării produselor de origine animală, în vederea implementării legislației comunitare transpuse;

4) elaborează și asigură realizarea programelor/planurilor naționale în domeniul produselor alimentare de origine animală;

5) exercită inspecție și control în domeniul siguranței și calității produselor de origine animală, în toate unitățile supuse supravegherii sanitar-veterinare;

6) promovează politici unice din perspectiva managementului laboratoarelor și evaluării riscului în domeniul siguranței alimentelor de origine animală;

7) implementează ansamblul de politici și proceduri în vederea asigurării atingerii obiectivelor stabilite la nivelul structurii în cadrul sistemului de control intern/managerial proiectat și implementat la nivelul ANSA;

8) participă la elaborarea și implementarea pe teritoriul Republicii Moldova a procedurilor de lucru în vederea aplicării unitare a prevederilor legislației europene în domeniul riscului privind siguranța alimentelor de origine animală, reziduurilor și contaminanților din alimentele de origine animală;

9) acordă asistență informațională și metodologică în domeniu de profil;

10) participă, potrivit competențelor specifice, la misiunile FVO din cadrul DG SANTE în domeniul sanitar veterinar și pentru siguranța alimentelor;

11) coordonează aplicarea prevederilor Codex Alimentarius în domeniul alimentelor de origine animală, prin elaborarea de norme și instrucțiuni specifice, în vederea aplicării acestora de către operatorii din domeniul produselor de origine animală;

12) colaborează, cu autoritățile din alte țări, în vederea stabilirii condițiilor sanitar veterinare care trebuie îndeplinite în cazul exporturilor-importurilor de produse de origine animală, elaborează și gestionează modelele de certificate, pe care le transmite structurilor implicate pentru coordonare;

13) monitorizează și supraveghează produsele alimentare de origine animală provenite din import și cele destinate exportului;

14) inspectează unitățile care fac operațiuni de import/export, produc/procesează, depozitează, comercializează produse alimentare de origine animală în conformitate cu cerințele legislației naționale și UE în vigoare;

15) participă la activități de instruire, conferințe, seminare, mese rotunde cu subiecte ce țin de domeniu său de activitate organizate în Republica Moldova și peste hotare;

16) monitorizează, prelucrează și interpretează datele tehnice transmise din STSA privind inspecțiile și controalele oficiale efectuate de inspectori (Rapoarte cifrice lunare) conform Programului de supraveghere și control în domeniul siguranței produselor de origine animală;

17) promovează și coordonează aplicarea metodologiei unitare de management și comunicare a riscului în domeniul siguranței alimentelor;

18) elaborează și implementează norme, proceduri operaționale și instrucțiuni privind controlul oficial, prelevarea probelor de produse alimentare, controlul aplicării principiilor bazate pe analiza riscurilor și punctelor critice de control (HACCP) și a bunelor practici de igienă de operatorii din domeniul alimentar;

19) evaluarea conformității ghidurilor de bune practici din domeniul siguranței produselor alimentare cu regulile de igienă a produselor alimentare de origine animală, din unitățile de alimentație publică și din unitățile de comerț și a principiilor HACCP;

20) întreprinderea măsurilor privind sistemul de alertă rapidă pentru alimente și furaje (RASFF) atât la nivel național, cât și european.

Direcția siguranța produselor alimentare de origine nonanimală (DSPAON)

Direcția este compusă structural din două secții:

- 1) *Secția monitorizarea siguranței alimentelor de origine nonanimală;*
- 2) *Secția controlul unităților înregistrate oficial în domeniul siguranței alimentelor și alimentației publice.*

Sarcina de bază a Direcției este asigurarea implementării politicilor statului în domeniile orientate spre garantarea siguranței și a calității materiei prime și produselor alimentare de origine nonanimală, a produselor alimentare din unitățile de alimentație publică inclusiv la etapa comercializării către consumatori, din unitățile alimentare din instituțiile medicale, instituțiile balneosanatoriale, din instituțiile de educație antepreșcolară, instituțiile de învățământ preșcolar, primar, secundar, special, extrașcolar, din alternativele educaționale și din taberele pentru copii.

Principalele atribuții ale Direcției sunt:

1) implementarea legislației în domeniul siguranței și calității produselor alimentare de origine nonanimală și din unitățile alimentație publică inclusiv la etapa de comercializare către consumatori;

2) supravegherea trasabilității produselor alimentare de origine nonanimală și din unitățile de alimentație publică pe întreg lanțul alimentar;

3) analiza riscului pe domeniul siguranței produselor alimentare de origine nonanimală și din unitățile de alimentație publică inclusiv la etapa de comercializare către consumatori;

4) coordonarea, monitorizarea și implementarea Programului Național de controale oficiale în domeniul siguranței alimentelor origine nonanimală, din unitățile de alimentație publică și din unitățile de comerț;

5) coordonarea, monitorizarea și implementarea Planului Național de monitorizare și supraveghere în domeniul siguranței alimentelor, hranei pentru animale și medicamentelor de uz veterinar, sănătății plantelor și calității produselor de uz fitosanitar;

6) monitorizarea aplicării cadrului legal la înregistrarea oficială în domeniul siguranței alimentelor conform Capitolului V¹ din Legea nr.50/2013 cu privire la controalele oficiale pentru verificarea conformității cu legislația privind hrana pentru animale și produsele alimentare și cu normele de sănătate și de bunăstare a animalelor;

7) participarea la elaborarea/modificarea cadrului normativ pe domeniul de competență a Direcției;

8) elaborarea de proceduri și instrucțiuni cu caracter obligatoriu pentru STSA în vederea aplicării uniforme a prevederilor legislației naționale în domeniul siguranței și calității produselor alimentare de origine nonanimală;

9) instruirea inspectorilor din cadrul STSA în vederea implementării legislației naționale privind siguranța și calitatea produselor alimentare de origine nonanimală, alimentație publică inclusiv la etapa de comercializare către consumatori, inclusiv comerț și alimentație publică;

10) protejarea drepturilor și intereselor consumatorilor, prevenirea practicilor frauduloase sau înșelătoare, de falsificare a produselor alimentare pe domeniul de competență.

Direcția controlul siguranței și calității produselor vitivinicole, alcoolului etilic și producției alcoolice (DCSCPVAEPA)

Sarcina de bază este efectuarea controalelor oficiale în unitățile care produc, depozitează și comercializează angro produse vitivinicole, alcool etilic, și producție alcoolică și este responsabilă de asigurarea desfășurării activităților de control asupra verificării respectării siguranței și al calității legislației cu privire la fabricarea și circulația produselor vitivinicole, alcoolul etilic, și producției alcoolice.

DCSCPVAEPA exercită, în limitele stabilite de lege, funcția de supraveghere și control al activităților legate de următoarele domenii de competență:

- fabricarea, importul și circulația angro a alcoolului etilic și a producției alcoolice;
- trasabilitatea fabricării, păstrării, comercializării și/sau a importului angro a vinurilor și altor produse vitivinicole;
- trasabilitatea producerii vinurilor și a altor băuturi alcoolice cu denumire de origine protejată (IGP) și a celor cu indicație geografică protejată (DOP);
- trasabilitatea fabricării, păstrării și comercializării și/sau a importului angro a berii;
- monitorizarea calității și siguranței produselor vitivinicole și alcoolice plasate pe piață;
- respectarea cerințelor de marcare și etichetare a producției alcoolice, produselor vitivinicole și a berii;
- participarea la elaborarea schemelor de sigilare/desigilare a utilajului tehnologic de fabricare a alcoolului etilic (distilatelor de origine agricolă), a producției alcoolice tari și a produselor pe bază de vin;
- verificarea etanșeității instalațiilor de fabricare a alcoolului etilic, băuturilor alcoolice tari, a produselor pe bază de vin, precum și a altor atribuții funcționale stabilite prin acte normative;
- verificarea respectării condițiilor de licențiere în domeniul fabricării și comercializării angro a alcoolului etilic (distilatelor de origine agricolă), berii și a producției alcoolice cu eliberarea notificării de corespundere (sau a proceselor verbale de necorespondere) a utilajului tehnologic principal la fabricarea lor;
- controlul în scop de lichidare a neconformităților la fabricarea păstrarea și comercializarea angro a alcoolului etilic, produselor vitivinicole, berii și a producției alcoolice depistate în cadrul controalelor oficiale, inclusiv a celor de import, precum și a sesizărilor parvenite din partea organismului de certificare;
- efectuarea calculelor a volumelor de alcool etilic solicitat de a fi importat, în baza prognozei sortimentului de producere, cu înaintarea spre avizare către Directorul general a avizului prealabil pentru dreptul de import cu scopul obținerii licenței de import;
- înregistrarea evidențelor privind notificările de comercializare de către producătorii de alcoolul etilic agenților economici care practică o altă activitate decât cea în domeniul fabricării producției alcoolice, dar care, în procesul de producere, utilizează alcool etilic.

Direcția protecția plantelor (DPP)

Direcția asigură exercitarea următoarelor atribuții:

1. în domeniul carantina fitosanitară și certificarea producției vegetale:
 - 1) realizează strategia fitosanitară privind asigurarea sănătății plantelor, prevenirea introducerii și diseminării pe teritoriul țării a organismelor nocive, în concordanță cu legislația națională și a Uniunii Europene, standardele internaționale, urmărind implementarea acesteia;
 - 2) elaborează și prezintă propunerile privind modificarea și executarea cadrului legal din domeniul de competență;
 - 3) coordonează efectuarea controlului, monitorizării generale și monitorizărilor specifice organismelor periculoase și de carantină fitosanitară, în conformitate cu planurile anuale de monitorizare de către STSA;
 - 4) participă la efectuarea măsurilor privind evaluarea, documentarea și comunicarea riscului fitosanitar asociat cu domeniul de carantina fitosanitară și certificarea producției vegetale;

5) monitorizează procesul de executarea procedurilor fitosanitare, inclusiv și perfectarea și eliberarea actelor permise și constatatoare (certificatelor fitosanitare, certificatelor fitosanitare pentru reexport, actelor privind controlul fitosanitare, proceselor-verbale de prelevare a mostrelor, etc.);

6) asigură prelevarea probelor pentru investigațiile de laborator;

7) organizează procesul de înregistrare a operatorilor și supraveghere a plantelor, produselor vegetale și bunurilor conexe supuse regimului fitosanitar aflate în gestiunea producătorilor, importatorilor, centrelor de expediție și depozitelor colective, participarea la gestionarea filierelor de risc pe sectoare de producție;

8) asigură coordonarea sistemelor informatice din domeniul fitosanitar;

9) organizează întruniri, vizite reciproce cu autoritățile fitosanitare și organizațiile profesionale naționale și internaționale, cu acordul conducerii ANSA;

10) organizează conferințe, instruirii, mese rotunde, ședințe de lucru privind executarea constantă de către operatorii agricoli a prevederilor legale în domeniul protecție și sănătatea plantelor, precum și executarea altor cerințe din domeniul fitosanitar ale țărilor de import;

11) primește, sistematizează și generalizează informațiile lunare și anuale, prezentate de către STSA ale ANSA, în privința activității în domeniul protecției și sănătății plantelor, elaborează note informative;

12) asigură instruirea personalului de specialitate în domeniul carantinei și certificării fitosanitare;

13) reprezintă interesele Republicii Moldova în organismele internaționale și naționale din domeniul protecției și sănătății plantelor;

14) elaborează și editează, materialele didactice necesare bunei exercitări atribuțiilor funcționale de către inspectorii din cadrul STSA ale ANSA și altor părți interesate;

15) elaborează și publică, inclusiv pe pagina web a Agenției, a informației din domeniul protecției și sănătatea plantelor;

2. în domeniul monitoring fitosanitar:

1) elaborează și prezintă propunerile privind dezvoltarea sistemului fitosanitar existent;

2) elaborează propunerile privind măsurile fitosanitare de prevenirea și limitarea pe teritoriul Republicii Moldova a pierderilor cauzate de pătrunderea și răspândirea organismelor dăunătoare;

3) participă la efectuarea măsurilor privind evaluarea, documentarea și comunicarea riscului fitosanitar asociat cu răspândirea organismelor dăunătoare plantelor;

4) organizează și monitorizează executarea procedurilor privind instituirea și/sau anularea zonei protejate;

5) monitorizează procesul de elaborarea și repartizare a buletinelor de avertizare privind combaterea speciilor nocive plantelor, expediate gospodăriilor agricole și administrației publice locale de către subdiviziunile teritoriale;

6) monitorizează realizarea de către beneficiarii funciari, indiferent de subordinea și tipul lor de proprietate, a măsurilor de protecție a plantelor și lichidarea organismelor periculoase;

7) monitorizează depistarea la timp, localizarea și observarea permanentă asupra dezvoltării dăunătorilor, bolilor și buruienilor, cercetărilor sistematice ale suprafețelor agricole și avertizarea oportună a beneficiarilor funciari despre apariția lor, determinarea compoziției de specii și diagnosticul maladiilor plantelor, evidența eficienței biologice și economice a măsurilor de protecție integrate;

8) coordonează efectuarea controlului, monitorizării generale și monitorizărilor specifice organismelor periculoase și de carantină fitosanitară, în conformitate cu planurile anuale de monitorizare de către STSA;

9) organizează întrunirile, vizite reciproce cu autoritățile fitosanitare și organizațiile profesionale naționale și internaționale;

10) organizează conferințe, instruirii, mese rotunde, ședințe de lucru privind executarea uniformă de către operatorii agricoli a prevederilor legale în domeniul protecție plantelor;

- 11) asigură instruirea personalului de specialitate în domeniul protecției plantelor și carantinei fitosanitare la nivelul STSA;
- 12) primește, sistematizează și generalizează informațiile săptămânale, rapoartele lunare și anuale, prezentate de către STSA ale ANSA, în privința activității în domeniul protecției și sănătății plantelor;
- 13) reprezintă interesele Republicii Moldova în organismele internaționale și naționale din domeniul protecției plantelor, cu acordul și la indicația conducerii;
- 14) elaborează și publică, inclusiv pe pagina web a Agenției, a informației din domeniul protecției plantelor;
- 15) asigură informarea publicului vizavi de realizarea supravegherii fitosanitare a plantelor, organismelor nocive, precum și măsurilor de combatere.

Direcția controlul utilizării și plasării pe piață a produselor de uz fitosanitar și a fertilizanților (DCUPPUFF)

Funcția Direcției este de supraveghere a gestionării pesticidelor și fertilizanților, în scopul excluderii impactului negativ asupra consumatorilor producției agricole și asupra mediului ambiant. În responsabilitatea controlului efectuat de către Direcție se află producerea, importul, comercializarea, depozitarea, transportarea și utilizarea produselor de uz fitosanitar și a fertilizanților în domeniul agricol, astfel fiind monitorizate toate etapele parcurse de produsul agrochimic de la origine până la destinația finală.

Direcția realizează următoarele atribuții:

- 1) realizarea strategiei fitosanitare privind asigurarea produselor de uz fitosanitar și fertilizanți, prevenirea introducerii și diseminării pe teritoriul țării a produselor neomologate/expirate, în conformitate cu legislația națională și cea a Uniunii Europene;
- 2) înregistrarea și examinarea notificărilor operatorilor economici autorizați, importul produselor de uz fitosanitar și a fertilizanților și admiterea sau interdicția fiecărui lot notificat spre import (sau de producție, după caz) a produselor de uz fitosanitar și/sau a fertilizanților;
- 3) recepționarea, analiza și generalizarea trimestrială a informației privind importul și stocul produselor de uz fitosanitar și a fertilizanților prezentate de STSA, analizarea și generalizarea rapoartelor operative privind controlul acțiunilor de gestionare a produselor de uz fitosanitar și a fertilizanților;
- 4) participarea la înființarea loturilor de testare a produselor de uz fitosanitar și a fertilizanților;
- 5) coordonarea și exercitarea controlului privind monitorizările generale, în conformitate cu planurile anuale de monitorizare de către STSA. Participarea la efectuarea măsurilor privind evaluarea, documentarea și comunicarea riscului fitosanitar asociat domeniului de control al produselor de uz fitosanitar și fertilizanți.
- 6) monitorizarea procesului de executare a procedurilor, inclusiv, perfectarea și eliberarea actelor permissive și constatatoare;
- 7) organizarea procesului de înregistrare al operatorilor din domeniul produselor de uz fitosanitar și fertilizanți;
- 8) organizarea întrunirilor, vizite reciproce cu autoritățile fitosanitare și organizațiile profesionale naționale și internaționale;
- 9) admiterea importului produselor de uz fitosanitar și a fertilizanților, admiterea fabricării și a reambalării a produselor de uz fitosanitar și fertilizanților;
- 10) elaborarea și publicarea, inclusiv pe pagina web ANSA, a informației din domeniul controlul produselor de uz fitosanitar și fertilizanților.
- 11) organizarea conferințelor, instruirilor, meselor rotunde, ședințelor de lucru privind executarea constantă de către operatori economici a prevederilor legale în domeniul controlul produselor de uz fitosanitar și a fertilizanților.

Direcția control semincer (DCS)

Direcția, este responsabilă de supravegherea oficială a producerii și comercializării materialului semincer de culturi de câmp, legumicole, bostănoase și cartof și a materialului de înmulțire și săditor fructifer, viticol și decorativ.

Atribuțiile de bază:

- 1) înregistrarea operatorilor economici din domeniu în Registrul unic;
 - 2) certificarea pepenierelor pomicele, bacifere și viticole și a plantațiilor mamă pentru materialul semincer și săditor;
 - 3) verificarea aspectelor referitor la autenticitate și puritate varietală a materialului semincer de culturi de câmp și a materialului de înmulțire și săditor fructifer, viticol și decorativ;
 - 4) participă la actualizarea cadrului legal și a celui normativ prin elaborarea de noi proiecte de regulamente, instrucțiuni și proiecte de modificări ale;
- Exercitarea în teren a atribuțiilor DCS revine inspectorilor STSA abilitați cu funcția de control semincer. Inspectorii sunt cei care supraveghează nemijlocit procesele de producere, condiționare și comercializare a materialului semincer și săditor, verifică documentația aferentă și corectitudinea completării și ținerii registrelor prevăzute pentru acest tip de activitate economică.

Direcția inspectare la frontieră (DIF)

Misiunea principală este implementarea politicilor și strategiilor în domeniul sănătatea animalelor, sănătatea plantelor și a siguranței alimentelor la importul, și tranzitul, precum și de supraveghere a asigurării respectării actelor normative cu impact în domeniu.

Atribuțiile principale ale Direcției:

- 1) realizează controlul prin Posturile de inspecție la frontieră al animalelor vii, alimentelor și plantelor, furajelor, medicamentelor de uz veterinar, pesticidelor în scopul apărării sănătății animalelor și plantelor, protejării sănătății publice, prevenirea introducerii bolilor epizootice pe teritoriul țării;
- 2) coordonează și administrează activitatea Posturilor de inspecție la frontieră;
- 3) coordonează și monitorizează respectarea legislației pentru siguranța alimentelor în vigoare privind activitatea de import, export și tranzit;
- 4) elaborează instrucțiuni și proceduri și instruirii pentru angajații Posturilor de inspecție la frontieră în ceea ce privește controlul operațiunilor de import, export și tranzit cu animale vii, produse alimentare de origine animală și furaje, plante și produse de origine vegetala, produse de protecție a plantelor;
- 5) coordonează și controlează activitatea Posturilor de inspecție la frontieră în ceea ce privește controlul transporturilor persoanelor fizice și juridice cu produse de origine animală sau plante și produse vegetale interzise de a fi introduse pe teritoriul Republicii Moldova;
- 6) elaborează și promovează, cadrul legal în domeniul sanitar-veterinar și fitosanitar, inclusiv importului, exportului și tranzitului mărfurilor supuse controlului sanitar-veterinar și fitosanitar;
- 7) implementarea tuturor actelor normative ce reglementează importul, exportul și tranzitul mărfurilor supuse controlului sanitar veterinar și fitosanitar în scopul neadmiterii pătrunderii din afara țării al animalelor bolnave și a altor mărfuri supuse controlului sanitar veterinar de stat în stare neconformă precum și de semințe, material săditor, alte materiale și obiecte supuse carantinei;
- 8) colectează și analizează date pentru a permite caracterizarea și monitorizarea riscurilor care au o influență directă sau indirectă asupra siguranței alimentelor.

Direcția planificarea, evaluarea riscurilor și managementul calității (DPERMC)

Direcția este responsabilă de planificarea strategică, analiza și evaluarea riscurilor la planificarea controalelor, implementarea sistemului de management al calității în scopul asigurării siguranței alimentelor și a hranei pentru animale, realizată pentru protecția sănătății umane și a intereselor consumatorului.

Direcția are în componența sa 3 subdiviziuni:

1. Secția managementul calității și controlul intern managerial;
2. Secția planificarea strategică, analiza, evaluarea riscurilor la planificarea controalelor și management laboratoare;
3. Serviciul supravegherea executării planurilor/programelor de monitorizare.

În conformitate cu domeniile de activitate ce îi revin, Direcția exercită următoarele atribuții generale:

1) elaborează, actualizează, distribuie și menține documentația privind sistemul de management al calității în conformitate cu cerințele ISO 17020, ISO 10013 și ISO 9000 și alte acte normative în vigoare;

2) analizează, monitorizează, evaluează și raportează implementarea de către ANSA a politicilor publice în domeniile de activitate ce îi sunt încredințate;

c) coordonează planificarea anuală a controalelor efectuate de ANSA în baza analizei riscurilor și în conformitate cu informațiile prezentate de STSA, coordonează introducerea datelor în Registrul de stat al controalelor (SIA RSC), al Cancelariei de Stat;

3) asigură lucrările de secretariat ale consiliului de soluționare a disputelor, ce funcționează pe lângă ANSA și este constituit în conformitate cu prevederile Regulamentului-cadru privind organizarea și funcționarea Consiliului de soluționare a disputelor în cadrul organelor de control, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.380/2018;

4) contribuie la elaborarea programelor de monitorizare și supraveghere în domeniile de competență a Agenției, monitorizează SI LIMS în vederea implementării Programului național de monitorizare și supraveghere în domeniul siguranței alimentelor, hranei pentru animale și medicamentelor de uz veterinar, sănătății plantelor și produselor de uz fitosanitar;

5) exercită atribuțiile punctului național de contact în cadrul Sistemului Rapid de Alertă pentru Alimente și Furaje (RASFF), și asigură schimbul rapid de informații între membrii rețelei, referitor la produsele cu risc sporit pentru sănătatea consumatorilor din Republica Moldova;

6) elaborează anual Raportul Cifric cu privire la realizarea planurilor de monitorizare și supraveghere în domeniul siguranței alimentelor de origine animală și nonanimală, sănătății plantelor și furajelor și asigură plasarea acestuia pe pagina oficială web ANSA;

7) asigură comunicarea cu laboratoarele în care Agenției exercită calitatea de fondator, în vederea monitorizării nivelului de implementare a planurilor și programelor de monitorizare;

Subdiviziunile Teritoriale pentru Siguranța Alimentelor (STSA)

La nivel teritorial ANSA este reprezentată de 10 subdiviziuni teritoriale pentru siguranța alimentelor (cu statut de direcții), STSA.

Structura-tip a fiecărei STSA

Conducător

Subdiviziunea supraveghere sanitar-veterinară

Circumscripțiile teritoriale sanitar-veterinare

Subdiviziunea controlul protecției plantelor, semințelor și a materialului săditor

Subdiviziunea controlul siguranței alimentelor

Subdiviziunea personal auxiliar

STSA raportează direcțiilor de la nivel central de profil, în mod regulat lunar și trimestrial cu privire la progresul implementării planului anual al controalelor oficiale și a programelor de monitorizare pe fiecare domeniu și subdomeniu de control

STSA dispun de următoarele atribuții și responsabilități:

1) desfășoară activitate de control pe domeniile de competență ale ANSA, prin realizarea controalelor planificate și inopinate cu întocmirea actelor relevante controlului și evaluarea riscului urmare a controlului;

2) la solicitare, eliberează acte permissive tipizate și certificate conform actelor normative inclusiv la exportul mărfurilor și produselor ce revin conform cadrului legal competențelor ANSA;

3) verifică documentația depusă pentru autorizarea/înregistrarea unităților/activităților supuse controlului pe toate subdomeniile sale precum și a mijloacelor de transport care necesita eliberarea unei autorizări/înregistrări și stabilește conformitatea sau neconformitatea acesteia, raportat la prevederile legale în vigoare;

4) urmare a controalelor oficiale desfășurate, dispune măsurile legale de sancționare contravențională pentru încălcările legislației pe domeniile de competență ale ANSA aplicate de operatorul economic;

5) verifică corespunderea privind aplicarea prevederilor legislației în domeniul identificării și înregistrării animalelor, aplicării cerințelor de biosecuritate, a activităților specifice de prevenție și combatere și de întocmirea documentației privind notificarea, declararea și stingerea focarelor de boli declarabile care evoluează pe teritoriul STSA;

6) verifică modul de păstrare și de utilizare a produselor medicinale veterinare, a biocidelor și a altor produse de uz veterinar și a furajelor medicamentate, precum și aplicarea procedurilor de investigare a reacțiilor adverse apărute în urma utilizării de produse medicinale veterinare la animale din raza teritorială a STSA;

7) aplică măsurile de supraveghere și profilaxie a zoonozelor, precum și soluționarea notificărilor de alertă RASFF în cazul unităților din domeniul alimentar care produc, procesează, depozitează, transportă distribuie și/sau comercializează produse de origine animală și nonanimală;

8) prelevează probe în vederea examenului de laborator, în scopul implementării planurilor/programelor de monitorizare pe domeniile de competență ale ANSA, în cazuri de suspiciuni, toxiinfecții sau la solicitare;

9) desfășoară audituri la unitățile din domeniile de competență ale ANSA, în baza procedurilor aprobate;

10) identifică nevoile de instruire și înaintează propuneri privind instruirea personalului și/sau operatorilor economici pe domeniile specifice de activitate;

11) participă la controale în grupe mixte cu alte organe de control;

12) participă la elaborarea Planului anual preliminar al controalelor și al Programelor și Planurilor de monitorizare pe domeniile de competență ale ANSA;

13) instruește la cerere personalul operatorilor economici, asociațiilor și fundațiilor profesionale din sectorul agro-alimentar;

14) participă la sesiuni științifice, simpozioane și alte întâlniri profesionale în domeniul său de activitate.

În conformitate cu anexa nr.6 din Legea nr.221/2007 privind activitatea sanitară veterinară, activitățile care se supun autorizării (tabelul 1) și înregistrării (Tabelul 2) sanitar veterinar de către Agenție includ:

Tabelul 2. Lista activităților care se supun autorizării sanitar veterinare de către ANSA²⁴

Nr. crt.	Tipul activității
1. Activități de creștere și întreținere a animalelor	
	Exploatație de bovine
1.2	Exploatație de cabaline
1.3	Exploatație de porcine
1.4	Exploatație de ovine/caprine
1.5	Exploatație de păsări
1.6	Exploatație de iepuri
1.7	Exploatație de animale pentru blană
1.8	Exploatații de alte tipuri de animale
1.9	Exploatație piscicolă

²⁴ Anexa nr.6 din Legea nr. 221/2007 privind activitatea sanitară veterinară
https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=141579&lang=ro

1.10	Unitate de colectare pentru exportul animalelor vii
1.11	Unitate de incubație
1.12	Hipodrom
1.13	Expoziție de animale
1.14	Grădină zoologică
1.15	Târg de animale
1.16	Unitate de achiziție a animalelor
1.17	Adăpost pentru animale de companie fără stăpân
1.18	Unitate de transport destinată transportării de animale vii
1.19	Exploatație de animale folosite în scopuri experimentale sau în alte scopuri științifice
2. Activități de asistență medicală veterinară	
2.1	Spital veterinar
2.2	Clinică veterinară
2.3	Cabinet medical veterinar
2.4	Laborator de diagnostic veterinar
2.5	Unitate de dezinfectie, dezinfecție și deratizare
3. Activități din domeniul farmaceutic veterinar	
3.1	Fabrică de medicamente de uz veterinar
3.2	Depozit farmaceutic veterinar
3.3	Farmacie veterinară
3.4	Farmacie veterinară cu drept de preparare a medicamentelor magistrale sau oficinale
3.5	Unitate de transport al medicamentelor de uz veterinar și al altor produse de uz veterinar
4. Activități din domeniul hranei pentru animale	
4.1	Fabrică/unitate de producere a aditivilor pentru hrana animalelor
4.2	Fabrică/unitate de producere a premixurilor pentru hrana animalelor
4.3	Fabrică/unitate de producere a furajelor combinate
4.4	Fabrică/unitate de producere a furajelor medicamentate
4.5	Depozit angro de furaje
5. Activități din domeniul siguranței alimentelor	
5.1	Abator
5.1.1	<i>abrogată</i>
5.1.2	Unitate de manipulare a vânatului
5.1.3	Secție de tranșare a cărnii
5.2	Unitate pentru prelucrarea cărnii și a subproduselor din carne
5.2.1	Unitate de producere a conservelor din carne
5.2.2	Unitate de producere/procesare a salamurilor crude/uscate
5.2.3	Unitate de fabricare a semipreparatelor și preparatelor culinare din carne și a amestecurilor din carne
5.3	Unitate de procesare a ouălor și de fabricare a produselor din ouă
5.3.1	Unitate de colectare, marcare și ambalare a ouălor
5.4	Unitate de producere, prelucrare, depozitare și comercializare a produselor piscicole
5.4.1	Unitate de colectare a peștelui
5.4.2	Ambarcațiune de pescuit
5.5	Fabrică de produse lactate
5.5.1	Unitate de procesare a laptelui
5.5.2	<i>abrogată</i>

5.6	Unitate de colectare și procesare a mierii de albine și a altor produse apicole
5.7	Unitate de depozitare, procesare și comercializare a produselor de origine animală din import
5.7.1	Depozit pentru produse de origine animală
5.7.2	Centru de ambalare a produselor alimentare
5.7.3	Piață agroalimentară
5.8	<i>abrogată</i>
5.8.1	<i>abrogată</i>
5.8.2	<i>abrogată</i>
5.8.3	<i>abrogată</i>
5.8 ¹	<i>abrogată</i>
5.9	Unitate de transport destinată transportării produselor alimentare
6. Activități din domeniul subproduselor de origine animală care nu sunt destinate consumului uman	
6.1	Unitate pentru manipularea și depozitarea subproduselor de origine animală care nu sunt destinate consumului uman
6.2	Unitate de biogaz și compostare a subproduselor de origine animală care nu sunt destinate consumului uman
6.3	Unitate de biodiesel
6.4	Unitate de incinerare a subproduselor de origine animală care nu sunt destinate consumului uman
6.5	Unitate de procesare a subproduselor de origine animală care nu sunt destinate consumului uman de categoria 1 și a 2-a
6.6	Unitate de procesare a subproduselor de origine animală care nu sunt destinate consumului uman de categoria a 3-a
6.7	Unitate de procesare prin hidroliză alcalină a subproduselor de origine animală care nu sunt destinate consumului uman
6.8	Unitate de depozitare a produselor procesate și centre de colectare a subproduselor de origine animală care nu sunt destinate consumului uman
6.9	Unitate de producere a hranei pentru animale de companie cu folosirea subproduselor de origine animală care nu sunt destinate consumului uman
6.10	Unitate de transport destinată transportării subproduselor de origine animală care nu sunt destinate consumului uman
6.11	Fosă septică (groapă bekary)

Tabelul 3. Lista activităților care se supun înregistrării sanitar veterinare de către ANSA

Nr. crt.	Tipul activității
1. Activități de creștere și întreținere a animalelor	
1.1	Tabără de vară
1.2	Exploatație de albini
1.3	Pensiune pentru animale de companie și agrement
1.4	Unitate de însămânțare artificială și/sau pentru transfer de embrioni
2. Activități de asistență medicală veterinară	
2.1	Frizerie pentru animale de companie
2.2	Ambulanță veterinară
2.3	Zoo magazin (pet shop)
3. Activități din domeniul hranei pentru animale	
3.1	Producător primar de materii prime furajere

3.2	Unitate de producere a hranei pentru animale fără utilizarea aditivilor (malaxor, moară)
3.3	Unitate de comercializare a hranei pentru animale de interes economic
3.4	Unitate de comercializare a hranei pentru animale de companie
3.5	Unitate de transport al hranei pentru animale

Pe domeniul fitosanitar, următoarele tipuri de unități se supraveghează:

1. Depozite și magazine de PUFF autorizate
2. Producător de material semincer înregistrați
3. Producător agricol
4. Deținător al unui depozit colectiv și/sau centrul de expediere
5. Importator
6. Exportator
7. Utilizator de produse de uz fitosanitar și de fertilizanți

3.4.3. Principiile de organizare a controlului, metodele de supraveghere și control

Atribuțiile ce țin de activitățile de control se realizează prin utilizarea unor metode și tehnici de control. O descriere a acestora este prezentată în Tabelul 3.

Tabelul 4. Metodele de supraveghere și control

Nr. d/o	Metoda	Actul/Programul în baza căruia are loc implementarea
1	Monitorizarea	<p>Monitorizarea anuală se petrece în baza:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Programul de monitorizare și supraveghere în domeniul siguranței și calității produselor alimentare de origine animală (monitorizarea reziduurilor, a indicilor fizico-chimici/elemente toxice, microbiologici în produse de origine animală); 2. Programul de monitorizare și supraveghere în domeniul siguranței produselor de origine animală din import; 3. Programul de monitorizare și supraveghere în domeniul siguranței și calității produselor alimentare de origine nonanimală, din cadrul unităților de comerț, alimentație publică, instituții de învățământ general, tabere de odihnă și întemare a sănătății copiilor, în cazul apariției toxiiinfecțiilor alimentare și petițiilor cetățenilor; 4. Programul de monitorizare și supraveghere în domeniul protecției plantelor; 5. Programul de monitorizare și supraveghere în domeniul sănătății plantelor și semințelor la import; 6. Programul de monitorizare și supraveghere în domeniul siguranței și calității produselor vitivinicole, alcoolului etilic și producției alcoolice; 7. Programul de monitorizare și supraveghere a hranei pentru animale; 8. Programul de monitorizare și supraveghere în domeniul controlului semincer; 9. Programul de monitorizare și supraveghere a calității produselor de uz fitosanitar; 10. Planul anual de prelevare și testare a medicamentelor de uz veterinar. 11. Planul acțiunilor sanitar-veterinare strategice obligatorii de supraveghere, profilaxie și combatere a bolilor la animale

		12. Programul de monitorizare a eficienței vaccinării antirabice a vulpilor; 13. Programul pentru determinarea prevalenței <i>Salmonellei</i> în efectivele de găini ouătoare.
2	Supravegherea	Supravegherea conține mai multe sub-activități și se referă la observarea activității întreprinderilor care operează în domeniul alimentar. Aceasta include, după caz, autorizarea sanitară veterinară, înregistrarea, certificarea producției, emiterea avizelor și permiselor, identificarea animalelor și supunerea unităților controlului.
3	Verificarea	Această metodă se referă cel mai des la verificarea prin examinare a actelor și a datelor obținute/prezentate în vederea respectării cerințelor prevăzute de actele normative în vigoare.
4	Inspecția	Inspecția este examinarea la fața locului a tuturor aspectelor în activitatea operatorilor din lanțul alimentar pentru a se asigura de respectarea cerințelor legislației în vigoare. Inspecțiile se efectuează conform:
5	Prelevarea de probe	Prelevările de probe se efectuează conform planurilor de monitorizare și supraveghere de către STSA, precum și în cazurile de suspiciuni la bolile pentru animale, în cazul toxiiinfecțiilor alimentare și în procesul de control la Posturile de inspecție la frontieră.
6	Analiza de laborator	Analizele de laborator în cadrul activităților de control se efectuează de către laboratoarele desemnate anual prin ordinul Directorului general ANSA și de către laboratoarele contractate în interiorul sau exteriorul țării. Acestea efectuează testarea probelor prelevate în conformitate cu metoda indicată la pct.5 din prezentul tabel.

Principiile fundamentale ale controlului sunt:

- prevenirea încălcării legislației prin aspectul consultativ al controlului;
- obiectivitate și imparțialitate;
- efectuarea controlului în baza evaluării riscurilor;
- prezumția respectării legislației de către persoana supusă controlului;
- transparența actelor individuale și de reglementare emise de ANSA;
- legalitatea și respectarea competenței stipulate expres de lege;
- proporționalitate a controlului oficial și oportunitate la inițierea lui – recurgerea la control doar în cazul când acesta este absolut necesar pentru realizarea funcțiilor ANSA și doar în cazul când au fost epuizate alte modalități de verificare a respectării legislației de către operatorul economic;
- proporționalitate și oportunitate în ce privește durata controlului – exercitarea controlului în cel mai scurt termen posibil, în funcție de temeiul invocat de autoritatea de control;
- evidența tuturor acțiunilor și actelor de control;
- dreptul de a contesta orice fapt sau orice act al controlorului și de a repara prejudiciul cauzat;
- neadmiterea interesului patrimonial al controlorului prin excluderea defalcării directe în bugetul autorității de control respectiv a resurselor financiare provenite din sancțiunile pecuniare;
- neadmiterea afectării și/sau suspendării activității persoanei supuse controlului.

3.5. Resursele umane, financiare și materiale

Directorul general al ANSA aprobă, în limitele fondului stabilit de remunerare a muncii și în cadrul efectivului-limită, statele de personal al ANSA. Statele de personal ulterior sunt avizate de Cancelaria de Stat a Republicii Moldova. De asemenea, Directorul general numește în funcție și eliberează din funcție angajații aparatului central și al STSA, aplică măsuri de stimulare și sancțiuni disciplinare conform legislației în vigoare, angajaților ANSA.

Directorul general ANSA, aprobă Regulamentele subdiviziunilor structurale de la nivel central al ANSA precum și Fișele de post ale angajaților. Regulamentele și fișele de post în original sunt păstrate în dosare, în Direcția managementul resurselor umane (DMRU), iar copiile sunt păstrate în fiecare subdiviziune și aduse la cunoștință sub semnătură funcționarului public la angajare sau modificare a acestora.

O procedură similară se aplică și la stabilirea obiectivelor anuale individuale de performanță. În temeiul evaluărilor performanțelor profesionale, gradul de calificare ale funcționarilor publici se mărește, după caz. Anual, angajații ANSA, completează și depun personal Declarația de avere și interese personale, în formă electronică pe portalul ANI, cu aplicarea semnăturii electronice avansate ale subiectului declarării averii și a intereselor personale.

Tabelul 5. Efectivul limită a personalului ANSA

Subdiviziunea teritorială (cu statut de direcție)	Efectivul limită (persoane)
1. Anenii Noi/Căușeni/Ștefan Vodă	75
2. Edineț/Briceni/Ocnița/Dondușeni	83
3. Cahul/Taraclia/Cantemir	62
4. Drochia/Rîșcani/Soroca/Florești	90
5. Hîncești/Cimișlia/Basarabeasca/Leova	74
6. Orhei/Rezina/Telenești/Soldănești	83
7. Ungheni/Nisporeni/Călărași	67
8. Comrat/Ceadâr-Lunga/Vulcănești	59
9. mun. Chișinău/Ialoveni/Strășeni/Criuleni/Dubăsari	109
10. mun. Bălți/Sîngerei/Glodeni/Fălești	89
Circumscripții teritoriale sanitare veterinare	139
Medici veterinari oficiali, angajați de ANSA care desfășoară activitate de control oficial în abatoare	56
Total unități în subdiviziunile teritoriale	791
Total unități pentru posturile de inspecție la frontieră	148
Total unități pentru aparatul central	255
Total pe țară	1194

ANSA este finanțată totalmente din bugetul de stat. Evoluția bugetului disponibil pentru ANSA este la discreția Guvernului și Parlamentului Republicii Moldova. În ultimii ani acesta a evoluat după cum este indicat în tabelul 5. ANSA planifică o creștere anuală a cheltuielilor generale cu o medie anuală de circa 4%.

Începând cu anul 2016 toate veniturile care sunt generate de ANSA în conformitate cu prevederile legale, sunt transferate în bugetul de stat, pentru a fi ulterior obținute în cadrul planului de finanțare. Anual, circa 39 mln lei (20% din bugetul ANSA) sunt înregistrate ca venituri. Aceste mijloace vin din taxele de prestare a serviciilor către operatori.

Tabelul 6. Evoluția bugetului ANSA pentru perioada 2014-2023 și estimat pentru 2024-2026

2014	2015	2016	2017	2018	2019 executat	2020 executat	2021 executat	2022 executat	2023 aprobat	2024 proiect	2025 estimat	2026 estimat
193 mln lei	168 mln lei	162,8 mln lei	200,4 mln lei	188,5 mln lei	179,9 mln lei	211,2 mln lei	187,9 mln lei	244,57 mln lei	282,28 mln lei	342,45 mln lei	292,45 mln lei	292,45 mln lei

Principalele categorii de cheltuieli sunt indicate în tabelul de mai jos:

Tabelul 7. Principalele categorii de cheltuieli ale bugetului ANSA pentru anii 2020-2022 și estimat pentru 2023-2026

Categorია de cheltuieli	Rata % din bugetul executat			Rata % din bugetul estimat pentru anii 2023-2026
	2020	2021	2022	
Remunerarea personalului și taxele sociale aferente	58,8	70,1	65,0	73,8
Bunuri și servicii achiziționate	22,6	13,4	16,7	9,9
Achiziționare și menținerea fondurilor fixe	2,2	2,3	2,2	1,2
Stocuri de material circulante	4,7	5,8	7,0	5,6
Granturi curente acordate instituțiilor publice la autogestiune		8,2	8,7	9,1
Subsidii acordate autorităților/instituțiilor publice la autogestiune	11,4			
Alte cheltuieli	0,3	0,2	0,4	0,4

Bugetul alocat pentru cheltuieli de personal, a suferit modificări în legătură cu majorarea valorii de referință începând cu 01 septembrie 2022 la funcționarii publici ca urmare a modificării Legii Bugetului de Stat pentru anul 2022.

Activitatea de monitorizare desfășurată de ANSA prin implementarea Programului național de monitorizare și supraveghere²⁵ în domeniul siguranței alimentelor, hranei pentru animale și medicamentelor de uz veterinar, sănătății plantelor și calității produselor de uz fitosanitar, se desfășoară cu alocarea mijloacelor financiare din bugetul de stat planificat anual de ANSA. Începând cu anul 2022, ANSA, aplică Procedura Specifică PS/SA-MSD-08/01 „Desemnarea laboratoarelor care pot efectua analiza probelor prelevate în cadrul controlului oficial privind sănătatea animalelor, plantelor, siguranța alimentelor de origine animală și non-animală și hrana pentru animale”. Procedura stabilește cerințele și criteriile aplicate de ANSA pentru selectarea Laboratoarelor în vederea implementării Programului național de monitorizare și supraveghere în domeniul siguranței alimentelor, hranei pentru animale și medicamentelor de uz veterinar, sănătății plantelor și calității produselor de uz fitosanitar.

Dimensiunea bugetului disponibil pentru implementarea politicilor de stat în domeniile ce revin ANSA, sunt la discreția Guvernului și Parlamentului Republicii Moldova.

Reieșind din competențele sale funcționale, ANSA gestionează trei subprograme, după cum urmează:

- 51.02 „Dezvoltarea durabilă a sectoarelor fitotehnie și horticultură”.
- 51.03 „Creșterea și sănătatea animalelor”;
- 51.06 „Siguranța alimentară”;

²⁵ https://ansa.gov.md/uploads/files/Ordinele%20ANSA/2021/Ord_490%20din%2021_12_2021.pdf

În anul 2022, pentru implementarea **subprogramului 51.06 „Siguranța alimentară”** au fost aprobate mijloace financiare în sumă de 205466,7 mii lei, iar urmare a rectificării Legii Bugetului de stat în sumă de 214367,85 mii lei, fiind ulterior executate în sumă de 204103,88 mii lei. Pentru implementarea **subprogramului 51.03 „Creșterea și sănătatea animalelor”**, în anul 2022, au fost aprobate mijloace financiare în sumă de 42812,7 mii lei, iar ulterior rectificării Legii bugetului de stat în sumă de 43661,85 mii lei, fiind executate în sumă de 40461,00 mii lei. Mijloacele financiare aprobate pentru implementarea **subprogramului 51.02 „Dezvoltarea durabilă a sectoarelor fitotehnie și horticultură”**, în anul 2022, au fost aprobate în sumă de 400,0 mii lei, ulterior rectificării Legii bugetului de stat în sumă de 400,0 mii lei și executate în sumă de 0,0 mii lei.

Per ansamblu, în anul 2022, ANSA a asigurat executarea la partea de venituri 53862,39 mii lei din veniturile colectate aprobate de 48000,0 mii lei, ce constituie 112,2 % și la partea de cheltuieli 244969,1 mii lei din bugetul precizat de 258393,8 mii lei, ceea ce constituie 94,8 %.

În contextual în care, ANSA este investită cu dreptul să efectueze investigații de laborator aferente implementării tuturor programelor strategice de stat, de monitorizare și supraveghere pe domeniile sale de competență, testările de laborator aferente implementării măsurilor strategice sunt efectuate de către laboratoarele din cadrul Instituțiilor Publice în care ANSA exercită calitatea de fondator. În cazul în care anumite testări nu pot fi efectuate în cadrul laboratoarelor Instituțiilor Publice în care ANSA exercită calitatea de fondator, acestea sunt efectuate în alte laboratoare acreditate din țară sau de peste hotare.

Astfel, pentru efectuarea testărilor de laborator pe segmentul siguranța alimentelor au fost achitate 10016,0 mii lei în anul 2022 după cum urmează:

- Instituția Publică „Centrul Republican de Diagnostic Veterinar” – 5198,6 mii lei din 5580,1 mii lei precizate, ce constituie 93,17 %.

- Instituția Publică „Laboratorul central fitosanitar”- 2550,0 mii lei din 2550,0 mii lei precizate, ce constituie 100,0 %.

- Instituția Publică „Laboratorul central de testare a băuturilor alcoolice/nealcoolice și a produselor conservate” - 466,4 mii lei din 470,0 mii lei precizate, ce constituie 99,3 %.

- Laboratoare acreditate din țară sau de peste hotare -1801,0 mii lei din 2628,9 mii lei, ce constituie 68,5 %.

Se precizează că, executarea acțiunilor sanitare veterinare strategice obligatorii (testări de laborator) sunt efectuate de către I.P. „Centrul Republican de Diagnostic Veterinar”, care în anul 2022 a executat servicii pentru boli infecțioase în sumă de 20601,4 mii lei. Acest Program stabilește și monitorizează un șir de acțiuni: vaccinări și testări de laborator ale efectivelor de animale domestice și sălbatice la boli supuse notificării obligatorii atât pe plan intern, cât și extrem de periculoase pentru sănătatea animalelor, siguranța alimentelor, protecția mediului, precum și prin impactul economic devastator al acestora.

În ultimii ani, ANSA a reușit să obțină cofinanțarea de către Uniunea Europeană a două programe de profilaxie și control al pestei porcine africane și al rabiei fiind rambursate cca 600 000 euro/an.

Pentru anul 2023, ANSA, prin Legea Bugetului de stat a beneficiat de alocarea a mijloace financiare în sumă totală de 282275,0 mii lei după cum urmează:

- 51.06 „Siguranța alimentară” - 261262,3 mii lei;

- 51.03 „Creșterea și sănătatea animalelor”-2 0812,7 mii lei;

- 51.02 „Dezvoltarea durabilă a sectoarelor fitotehnie și horticultură”- 200,0 mii lei.

Deoarece există un permanent necesar de mijloace financiare, ANSA colaborează cu donatori și parteneri de dezvoltare în vederea obținerii asistenței. De obicei asistența este acordată in-kind.

Prioritățile ANSA stabilite pentru perioada planificată în domeniul finanțe sunt:

- asigurarea bugetului necesar pentru cheltuielile de personal;

- asigurarea bugetului necesar pentru finanțarea laboratoarelor în care ANSA exercită calitatea de fondator, pentru analizele de laborator la îndeplinirea programelor/planurilor de monitorizare pe

toate domniile de competență, precum și a laboratoarelor contractate la nivel național și internațional, inclusiv buget necesar alocat sub formă de grant pentru dezvoltarea instituțiilor publice (pentru a obține acreditările necesare și asigurarea implementării programelor de monitorizare în baza analizei riscului) la care ANSA exercită calitatea de fondator;

- asigurarea bugetelor necesare pentru implementarea în totalitate a programelor de monitorizare și a controalelor conform legislației;

- achiziționarea instrumentarului și a echipamentelor necesare inspectorilor în procesul de prelevare a probelor și în procesul de inspecții.

ANSA, dispune de o baza materială care este actualmente utilizată în rezultatul creării prin comasare. La acest capitol se refera imobilele, mijloacele de transport, echipamente și utilaje, precum și laboratoarele și dotarea lor. Situația privind asigurarea cu resurse materiale diferă de la o subdiviziune la alta.

Oficiul central al ANSA este amplasat într-o clădire cu suprafața de peste 1400 de m.p., care a fost renovată în cadrul unui proiect al Băncii Mondiale, iar STSA dispun de 69 imobile utilizate pentru birouri. Circa 32 din aceste imobile necesita renovare urgentă.

ANSA este slab asigurată cu mijloace de transport. În total se utilizează circa 185 de automobile: 25 se află la oficiul central, 7 la punctele de control la frontieră și 153 la STSA. O bună parte din aceste automobile au o perioadă de exploatare de peste 10 ani.

Prioritățile pentru dezvoltarea bazei materiale ale ANSA pentru perioada 2023-2026 constau în:

- Dotarea cu utilaje și echipamente a laboratoarelor în care ANSA exercită calitatea de fondator, în scopul extinderii domeniilor de acreditare a laboratoarelor;
- Renovarea a 3 oficii teritoriale;
- Reînnoirea parcului de automobile de serviciu cu 35 de autoturisme pentru desfășurarea activității de control;
- Reutilizarea birourilor cu mobilier și utilaj tehnic de birou;
- Procurarea de echipament tehnic mobil (laptopuri, imprimante, surse de internet mobil) pentru efectuarea controalelor oficiale și perfectarea actelor în sisteme informaționale automatizate la întocmirea actelor aferente controlului, eliberarea de acte permisive sau prelevarea probelor;
- Dotarea cu automobile specializate pentru transportul probelor în laboratoarele externe.

3.6. Capacități analitice și sistemul de laboratoare ale ANSA

3.6.1. Legislația relevantă

1. Legea nr.235/2011 privind activitățile de acreditare și de evaluare a conformității;
2. Legea nr.221/2007 privind activitatea sanitar-veterinară;
3. Legea nr.228/2010 cu privire la protecția plantelor și carantină fitosanitară;
4. Legea nr.119/2004 cu privire la produse de uz fitosanitar și fertilizanți;
5. Legea nr.50/2013 cu privire la controalele oficiale pentru verificarea conformității cu legislația privind hrana pentru animale și produsele alimentare și cu normele de sănătate și de bunăstare a animalelor;
6. Hotărârea Guvernului nr.221/2009 cu privire la aprobarea Regulilor privind criteriile microbiologice pentru produsele alimentare;
7. Hotărârea Guvernului nr.520/2010 cu privire la aprobarea Regulamentului sanitar privind contaminanții din produsele alimentare;
8. Hotărârea Guvernului nr.14/2023 cu privire la organizarea și funcționarea Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor;
9. Hotărârea Guvernului nr.1211/2018 cu privire la aprobarea Statutului Instituției publice “Centrul Republican de Diagnostic Veterinar”;

10. Hotărârea Guvernului nr.1209/2018 cu privire la aprobarea Statutului Instituției publice „Laboratorul Central Fitosanitar”;
11. Hotărârea Guvernului nr.1210/2018 cu privire la aprobarea Statutului Instituției publice „Laboratorul Central de testare a băuturilor alcoolice/nealcoolice și a produselor conservate”;
12. SM SR EN ISO/CEI 17025:2006 „Cerințe generale pentru competența laboratoarelor de încercări și etalonări”.

În conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr.14/2023 cu privire la organizarea și funcționarea Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor, ANSA exercita calitatea de fondator în 3 Instituții Publice:

- 1) Instituția Publică Centrul Republican de Diagnostic Veterinar (I.P. CRDV);
- 2) Instituția Publică Laboratorul central de testare a băuturilor alcoolice/nealcoolice și a produselor conservate (I.P. LCTBANPC)
- 3) Instituția Publică Laboratorul central fitosanitar (I.P. LCF).

Cu suportul Băncii Mondiale, Proiectul Agricultură Competitivă/MAC-P, în cadrul componentei „Consolidarea managementului siguranței alimentelor”, au fost construite, dotate cu echipament și mobilier de laborator 2 laboratoare de încercări privind calitatea și sănătatea plantelor, furajelor și produselor alimentare amplasate la Bălți și Cahul, care urmează a fi antrenate în activitatea de analiză în perioada 2023-2026.

În conformitate cu statutul acestora, aprobat prin Hotărâre de Guvern, instituțiile publice sunt desemnate Laboratoare Naționale de Referință în domeniile sale de competență. Laboratoarele Instituțiilor Publice în care ANSA exercită calitatea de fondator implementează programele de control, supraveghere și monitorizare atât a Programelor Naționale de Stat din domeniul sanitar veterinar, fitosanitar și siguranța alimentelor cât oferă prestări de servicii și analiză de laborator pentru operatorii economici din businessul alimentar (programe de autocontrol, verificarea calității producției etc.).efectuând încercări în laboratoare acreditate conform cerințelor ISO 17025/2018 și aplicând metode acreditate.

La nivel național, acreditarea laboratoarelor se realizează de către Centrul Național de Acreditare, desemnat ca un singur organism național de acreditare, MOLDAC, semnatar al EA, IAF, ILAC.

Detalii despre MOLDAC pot fi consultate accesând următorul link <https://acreditare.md/despre-2/prezentarea-general/>

MOLDAC este organism național unic de acreditare și are drept scop implementarea politicii de stat în domeniul acreditării și evaluării conformității, conferind încredere în competența tehnică, imparțialitatea și integritatea organismelor de evaluare a conformității acreditate, precum și promovarea liberei circulații a produselor, creșterea competitivității produselor și serviciilor, apărarea drepturilor și intereselor consumatorului, asigurarea protecției vieții, sănătății și securității persoanelor și a mediului.

MOLDAC este semnatar al Acordului Bilateral de Recunoaștere cu Cooperarea Europeană de Acreditare și semnatar al Acordului de Recunoaștere Mutuală cu Cooperarea Internațională pentru Acreditarea Laboratoarelor ILAC-MRA.

MOLDAC respectă în activitatea sa principiile de bază ale acreditării:

- 1) aplicarea unor proceduri de evaluare unice, armonizate cu regulile europene și cu cele internaționale, pentru acreditarea organismelor de evaluare a conformității;
- 2) competență și imparțialitate;
- 3) transparență, disponibilitate publică și credibilitate;
- 4) reprezentare a intereselor publice;
- 5) acces liber, fără discriminare, al tuturor solicitanților la procesul de acreditare;
- 6) independență față de posibila predominare a oricăror interese specifice;
- 7) asigurare a confidențialității și păstrare a secretului profesional și a celui comercial;
- 8) examinare imparțială a apelurilor și a reclamațiilor;
- 9) caracterul voluntar al acreditării.

La nivel național, european și internațional, Organismul Național de Acreditare este membru al: EA Cooperare Europeană pentru Acreditare, Cooperare internațională ILAC pentru acreditarea laboratoarelor, Forumul Internațional de Acreditare IAF, Consiliul Euro-Asiatic pentru Standardizare, Metrologie și Certificare EASC, Asociația Interregională de Standardizare IRSA.

3.6.2. Selectarea și desemnarea laboratoarelor implicate în controlul oficial

Selectarea și desemnarea laboratoarelor se face în baza Procedurii specifice de desemnare a Laboratoarelor Cod: Cod: PS/SA-MSD-08/01²⁶. Procedura prevede desemnarea laboratoarelor naționale, iar criteriile prevăzute de procedură sunt aplicabile și la desemnarea laboratoarelor internaționale. Evaluarea și nominalizarea laboratoarelor se realizează de către ANSA, care, în calitate de autoritate competentă în domeniu, desemnează, în baza evaluării documentației, o dată la 3 ani, laboratoarele, în vederea efectuării de analize, teste și diagnosticări de laborator pe eșantioane prelevate în cadrul controalelor oficiale privind sănătatea animalelor, plantelor, siguranța alimentelor de origine animală și nonanimală și hrana pentru animale. **Prioritate se acordă laboratoarelor naționale în care ANSA exercită calitatea de fondator, urmate de laboratoare acreditate la nivel național și laboratoare internaționale.**

În cazul când laboratoarele din Republica Moldova nu dispun de capacitatea analitică pentru încercările de laborator solicitate, se decide contractarea laboratoarelor de peste hotare. Laboratoarele din alte țări pot fi contractate direct, iar prețul serviciilor se stabilește prin negocieri directe.

Acreditarea laboratorului este un factor obligatoriu dar nu și suficient. Se atrage atenție la dezvoltarea personalului dar și la rezultatele testelor de competență, pe care laboratoarele trebuie să le efectueze cu regularitate. Pentru testele de competență se cooperează cu laboratoare din țările Uniunii Europene. Pentru domeniul sănătatea animalelor testele se efectuează în cooperare cu laboratoarele desemnate de OIE în calitate de laboratoare de referință pentru anumite boli, precum Influenza Aviară sau boala Newcastle.

Este importantă menținerea, dar și dezvoltarea sistemului de laboratoare, acest fapt fiind vital în procesul lung și anevoios de accesare la piețele din est și vest. Dezvoltarea strategiilor pentru fiecare laborator în parte și acordarea subvențiilor pentru acreditarea noilor metode și extinderea spectrului de servicii pentru a putea asigura pe intern investigațiile de laborator pentru a garanta calitatea, inofensivitatea produselor alimentare.

Tabelul 8. Lista laboratoarelor responsabile de efectuarea investigațiilor de laborator în cadrul Programului Național de monitorizare și supraveghere pentru anul 2023

Nr.	Denumirea laboratorului contractat	Numărul contractului
1.	I.P. „Centrul Republican de Diagnostic Veterinar”	Contract de finanțare nr.1 din 05.05.2023
2.	I.P. „Laboratorul central fitosanitar”	Contract de finanțare nr.1 din 10.03.2023
3.	I.P. „Laboratorul central de testare a băuturilor alcoolice/Nealcoolice și produselor conservate”	Contract de finanțare nr. 2 din 10.03.2023
4.	Î.S. „Centrul de Metrologie Aplicată și Certificare”	Contract nr.83 LD din 18.04.2023
		Contract nr.121 NFP din 08.06.2022
5.	S.C. „Imunotehnomed” SRL	Contract nr.84 LD din 18.04.2023

²⁶ [https://ansa.gov.md/uploads/files/Informatii%20publice/2023/DPSMCAERPC/PS%20DESEM NAREA%20LABORATOARELOR%20\(1\).PDF](https://ansa.gov.md/uploads/files/Informatii%20publice/2023/DPSMCAERPC/PS%20DESEM NAREA%20LABORATOARELOR%20(1).PDF)

6.	Agencia Națională pentru Sănătate Publică	Contract nr.82 LD din 18.04.2023
7.	S.S. „Centrul de Stat pentru Atestare și Omologarea produselor de uz Fitosanitar și a Fertilizanților”	Contract nr.85LD din 18.04.2023
8.	Direcția sanitar-veterinară și pentru siguranța alimentelor Suceava	Contract nr. 122 NFP din 08.06.2023
9.	Institutul de igienă și Sănătate publică Veterinară București	Contract nr. 119 NFP din 08.06.2023
10.	„Eurofins Food Testing” SRL București	Contract nr. 565/08.06.2023/117 NFP din 08.06.2023
11.	„Agro.Biolab Laboratory” SRL Italia	Contract nr.120 NFP din 08.06.2023
12.	National Food and Veterinary Risk Assessment Institute Lituania	Contract nr.69/144 MV din 13.07.2023
13.	Institutul National de Cercetare-Dezvoltare pentru Tehnologii Criogenice si Izotopice – ICSI, Râmnicu Vâlcea, România	Contract nr.118 NFP din 08.06.2023

Urmare a aplicării Procedurii specifice de desemnare a Laboratoarelor Cod: Cod: PS/SA-MSD-08/01, pentru anul 2023, au fost selectate următoarele investigații pentru testarea probelor în cadrul Instituțiilor Publice în care ANSA exercită calitatea de fondator, după cum urmează a fi prezentate în tabelul de mai jos.

Tabelul 8.1. Lista investigațiilor efectuate în cadrul I.P. LCTBANPC

Nr.	Denumirea analizei	Material/matrice
1.	Determinarea indicilor senzoriali	Vinuri cu IGP
2.	Determinarea extractului sec nereducător	Divin Distilat de vin
3.	Determinarea alcoolului etilic	Vin Produse pe bază de vin Băuturi nealcoolice, băuturi slab alcoolice, produse pe bază de must, bere, băuturi pe bază de bere, băuturi alcoolice, alcool etilic rectificat
4.	Determinarea acidității	Vin, băuturi pe bază de vin, bere, băuturi pe bază de bere Produse de panificație
5.	Determinarea acidității volatile	Vin, băuturi pe bază de vin, băuturi alcoolice distilate
6.	Determinarea zaharurilor	Băuturi alcoolice
7.	Determinarea bioxidului de sulf liber și/sau total	Vin, băuturi pe bază de vin Fructe, legume și produse din ele, inclusiv conserve, sucuri, nectare, fructe uscate și alte produse similare
8.	Determinarea substanțelor tanante	Divin
9.	Determinarea presiunii bioxidului de carbon	Vinuri spumante, spumoase, perlante, petiante

10.	Determinarea zaharurilor (D-Glucoza+D-Fructoza)	Vin, sucuri
11.	Determinarea sodiului	Vin
12.	Determinarea Pb, Cd	Produse vitivinicole, băuturi alcoolice/nealcoolice, slab alcoolice, bere, băuturi pe bază de bere Produse alimentare, materie primă agricolă, furaje
13.	Determinarea As	Produse vitivinicole, băuturi alcoolice/nealcoolice, slab alcoolice, bere, băuturi pe bază de bere Produse alimentare, materie primă agricolă, furaje
14.	Determinare Cu, Fe, Zn	Produse vitivinicole, băuturi alcoolice/nealcoolice, slab alcoolice, bere, băuturi pe bază de bere Produse alimentare, materie primă agricolă, furaje
15.	Determinarea Hg	Produse vitivinicole, băuturi alcoolice/nealcoolice, slab alcoolice, bere, băuturi pe bază de bere Produse alimentare, materie primă agricolă, furaje
16.	Determinarea diglucozidului malvidinei	Vin roșu, rose
17.	Determinarea Ochratoxinei A	Vin, bere
18.	Determinarea furfurolului	Băuturi alcoolice distilate
19.	Determinarea conservanților: - Acid sorbic - Acid benzoic	Vin, produse pe bază de vin, băuturi alcoolice/nealcoolice Produse alimentare
20.	Determinarea acizilor organici: - Acid malic - Acid lactic - Acid tartric - Acid citric	Vin, produse pe bază de vin
21.	Determinarea clorurilor	Vin
22.	Determinarea 3-metoxipropandiol (3 – MPD)	Vin
23.	Determinarea substanțelor volatile și a alcoolului metilic (metanol, propanol-1, izobutanol, butanol-1, izoamilol, butanol-2, acetaldehidă, acetat de etil)	Băuturi alcoolice (distilate, divin, brandy, whisky, rachiuri)
24.	Determinarea microimpurităților (metanol/acetaldehidă/metilacetat/etilacetat/	Băuturi alcoolice (vodcă) Alcool etilic rectificat

	propanol-1/izobutanol/butanol-1/izoamilol)	
25.	Determinarea conținutului de aromatizatori sintetici (triacetină/metilantranilat)	Vin
26.	Determinarea extractului sec total	Vin, produse pe bază de vin
27.	Determinarea conținutului în extract în mustul de malț	Bere
28.	Determinarea prezenței coloranților sintetici	Vin, produse pe bază de vin
29.	Test de oxidabilitate	Alcool etilic rectificat
30.	Determinarea infestării și impurificării cu dăunători, impurități cerealiere	Făină de grâu Făină de porumb
31.	Determinarea umidității/substanței uscate insolubile	Fructe și legume uscate, zahăr și alte produse similare, porumb și produse derivate, paste făinoase, produse de panificație și covrigărie, cereale și produse cerealiere, făină și tărâță de cereale
32.	Determinarea cenușii totale	Zahăr și alte produse similare, făină și tărâță de cereale, făină de porumb
33.	Determinarea impurităților metalo-magnetice	Zahăr și alte produse similare, făină și tărâță de cereale, făină de porumb
34.	Determinarea substanțelor reducătoare/zahărului total	Pâine, produse de franzelărie
35.	Determinarea indicelui de peroxid	Produse pe bază de grăsimi vegetale, uleiuri
36.	Determinarea indicelui de aciditate	Uleiuri vegetale comestibile
37.	Determinarea staniului	Produse alimentare
38.	Determinarea Micotoxinelor: - Ochratoxina A - Aflatoxina B1 - Aflatoxina B2 - Aflatoxina G1 - Aflatoxina G2 - Deoxinivalenol - Zearalenona - Patulina	Materie primă agricolă, furaje Produse alimentare de origine non-animală
39.	Determinarea zaharozei	Zahăr și alte produse similare
40.	Determinarea fracției masice de fructe cu defecte particulare	Fructe uscate
41.	Determinarea nitriților	Nutrețuri
42.	Determinarea activității radio-nuclizilor Cs și Sr	Băuturi alcoolice, vinuri, băuturi pe bază de vin și bere Produse alimentare de origine non-animală

Tabelul 8.2. Lista investigațiilor efectuate în cadrul I.P. LCF

Nr.	Denumirea analizei	Material/matrice
1.	Determinarea reziduurilor de pesticide prin metoda GC-MS/MS	Produse de origine vegetală

2.	Determinarea reziduurilor de pesticide prin metoda LC-MS/MS	Produse de origine vegetală
3.	Determinarea conținutului de nitrați	Produse alimentare de origine vegetală
4.	Determinarea Organismelor modificate genetic (OMG) prin metoda PCR Real Time Detecția	Soia, porumb, rapiță, orez, fasole, prun, grâu, cartof, tomate, cotton, in, papaya, bumbac, ardei, măr, sfeclă de zahăr etc.
5.	Determinarea reziduurilor de pesticide prin metoda GC-MS/MS	Nutrețuri combinate/șrot de soia
6.	Aprecierea gradului de hibridare a semințelor hibride de porumb	Semințe de porumb
7.	Aprecierea gradului de hibridare a semințelor hibride de floarea-soarelui	Semințe de floarea-soarelui
8.	Aprecierea gradului de puritate	Semințe de legume și culturi agricole
9.	Aprecierea gradului de germinație	Semințe de legume și culturi agricole
10.	Izolarea și creșterea pe medii de cultură a bacteriei de carantină <i>Erwinia amylovora</i>	Plante din familia <i>Rosacee</i>
11.	Depistarea bacteriilor fitopatogene prin imunofluorescența indirectă : <i>Erwinia amylovora</i> , <i>Clavibacter sepedonicus</i> , <i>Xylophilus ampelinus</i> , <i>Xanthomonas arboricola</i> , <i>Erwinia (Pantoea) stewartii</i> , <i>Ralstonia Solonacearum</i>	Plante din familia <i>Rosacee</i> , <i>Solonacee</i> , viță de vie, porumb
12.	Depistarea Plum Pox Virus (PPV) prin metoda imuno-enzimatică ELISA	Frunze, flori, fructe și ramuri de plante din specia <i>Prunus sp.</i> (plante sîmburoase)
13.	Depistarea virusurilor <i>Tomato Ring Spot Virus</i> (ToRSV) și <i>Tobacco Ring Spot Virus</i> (TRSV) prin metoda imuno-enzimatică ELISA	Material săditor pomicol (sămânțoase și sîmburoase), plante legumicole, ornamentale, leguminoase, tehnice etc.
14.	Diagnosticarea bacteriei <i>Xylella fastidiosa</i> , <i>Erwinia amylovora</i> , <i>Xylophilus ampelinus</i> în țesutul vegetal	Viță de vie, nuc, cireș, prun, cais, migdale Plante din familia <i>Rosacee</i>
15.	Detecția bacteriei <i>Clavibacter sepedonicus</i>	Tuberculi de cartof
16.	Determinarea fitoplasmelor din grupa 16SrV (<i>Flavescence doree</i>) și grupa 16SrXII (Bois noir – înnegrirea lemnului)	Viță de vie
17.	Detecția fitoplasmelor din grupul apple proliferație (16srx) – “ <i>Candidatus phytoplasma mali</i> , <i>Candidatus phytoplasma prunorum</i> , <i>Candidatus phytoplasma pyri</i> ”	Plante din familia <i>Rosacee</i>
18.	Identificarea macro- și microscopică a dăunătorilor de carantină și non carantină: <i>Scrobipalopsis (Tecia) solanivora</i> , <i>Phthorimaea operculella</i> , <i>Anoplophora spp.</i> , <i>Popilia japonica</i> ,	Tuberculi de cartofi, cereale, derivate din cereale, fructe și legume în stare proaspătă, fructe uscate, material săditor, sol, lemn

	<i>Ceratitis capitata, Thrips palmi, Bemisia tabaci, Frankliniella occidentalis, Trogoderma granarium, Daktulosphaira vitifoliae</i>	sau derivate din lemn, plante verzi (arbori, arbuști, flori, semințe)
19.	Depistarea și identificarea morfologică a nematozilor: - <i>Xiphinema spp</i> - <i>Bursanphelenchus wylophilus</i>	Sol, rădăcini de plante, arbuști, pomi, viță de vie cu sol Material de ambalaj din lemn de conifer/secțiuni arbori de conifer
20.	Depistarea și identificarea morfologică a nematozilor: - <i>Globodera pallida</i> - <i>Globodera Rostochiensis</i>	Tuberculi de cartof și sol
21.	Depistarea și identificarea morfologică a nematozilor: - <i>Ditylenchus dipsaci</i> - <i>Ditylenchus destructor</i>	Bulbi de ceapă, usturoi, sfeclă roșie, plante de căpșun cu rădăcină și sol, semințe de lucernă, tuberculi de cartofi, morcovi cu sol, bulbi de flori, allele, narcisi, gladiole, gheorghine, hiacinta, zambile, iriși
22.	Izolarea și creșterea pe medii nutritive a ciupercilor fitopatogene <i>Cylindrocarpon sp</i>	Ramuri, trunchiuri de nuc, măr, prun, cireș, cais, vișin, zmeură, arbori forestieri
23.	Depistarea și identificarea akinetosporangiilor de <i>Synchytrium endobioticum</i>	Tuberculi de cartofi nespălați și sol

Tabelul 8.3. Lista investigațiilor efectuate în cadrul I.P. CRDV

“Laboratorul de încercări a produselor alimentare” LÎPA		
Nr.	Denumirea analizei	Material/matrice
1.	Determinarea și tipizarea serologică a <i>Salmonellei spp</i>	Materie primă – carne, produse alimentare, inclusiv culinare, fructe, legume, salate etc.
2.	Determinarea <i>E.coli beta-glucoronidază</i> pozitivă	Produse alimentare, inclusiv culinare, fructe, legume, salate etc.
3.	Determinarea <i>Enterobacteriaceae</i>	Produse alimentare, inclusiv culinare, fructe, legume, salate etc.
4.	Determinarea <i>Listeriei monocytogenes</i> și <i>Listeriei spp</i>	Produse alimentare, inclusiv culinare, fructe, legume, salate etc.
5.	Determinarea stafilococilor coagulazo-pozitivi (<i>Staphylococcus aureus</i> ș.a. specii)	Produse alimentare inclusiv culinare, fructe, legume, salate etc.
6.	Determinarea numărului de colonii la 30 grade	Carne roșie, carne de pasăre, preparate din carne, produse din carne, produse lactate, lapte materie primă, produse alimentare, inclusiv culinare
7.	Determinare <i>Campylobacter spp</i>	Carne de pasăre
8.	Determinarea numărului de celule somatice	Lapte materie primă
9.	Determinare Bacterii coliforme	Produse alimentare, inclusiv culinare
10.	Determinarea drojdiilor și mucegaiurilor	Produse alimentare, inclusiv culinare

11.	Determinarea punctului de congelare (îngheț)	Lapte materie primă
12.	Determinarea conținutului de fosfați	Carne, preparate și produse din carne
13.	Determinarea conținutului de hidroxiprolină	Carne tocată
14.	Determinarea conținutului de cloruri	Carne, preparate și produse din carne
15.	Determinarea conținutului de umeditate	Carne, preparate și produse din carne
16.	Determinarea conținutului de grăsime	Carne, preparate și produse din carne
17.	Determinarea conținutului de proteină	Carne, preparate și produse din carne
18.	Determinarea conținutului de amidon	Carne, preparate și produse din carne
19.	Determinarea conținutului de nitriți	Carne, preparate și produse din carne
20.	Organoleptica	Carne și produse din carne
21.	Determinarea conținutului de apă/conținutul de substanță uscată degresată	Lapte și produse lactate
22.	Determinarea conținutului de apă raportat la substanța uscată degresată	Produse lactate
23.	Determinarea conținutului de cloruri	Produse lactate
24.	Determinarea conținutului de grăsime/conținutul de grăsime raportat la substanța uscată	Produse lactate
25.	Determinarea conținutului de proteină	Produse lactate
26.	Determinarea acidității	Produse lactate
27.	Determinarea grăsimilor străine	Produse lactate
28.	Determinarea conținutului de apă din carnea de pasăre	Carne de pasăre congelată
29.	Determinarea reziduurilor de betalactamice (B1a) prin metoda LC-MS/MS: - Amoxicilina - Ampicilina - Penicilina	Țesut, lapte, ouă
30.	Determinarea reziduurilor de sulfamide prin metoda LC-MS/MS (20 de substanțe)	Țesut, lapte, ouă
31.	Determinarea reziduurilor de macrolide prin metoda LC-MS/MS: - Spiramicina - Eritromicina - Tilmicosin - Tylosin	Țesut, lapte, ouă
32.	Determinarea reziduurilor de tetraciline prin metoda LC-MS/MS: - Tetraciclina - Oxitetraciclina - Clortetraciclina - Doxiciclina	Țesut, lapte, ouă
33.	Determinarea reziduurilor de sulfamide în miere prin metoda HPLC	Miere
34.	Determinarea reziduurilor de cloramfenicol prin metoda ELISA	Țesut, lapte, ouă, miere
35.	Determinarea reziduurilor de tetraciline prin metoda ELISA: - Tetraciclina - Oxitetraciclina - Clortetraciclina	Miere

36.	Determinarea reziduurilor de streptomicină prin metoda ELISA	Țesut, lapte, ouă, miere
37.	Determinarea reziduurilor de nitrofurani (AOZ, AMOZ, AHD) prin metoda ELISA	Țesut, lapte, ouă, miere
38.	Determinarea metronidazolului prin metoda ELISA	Miere
39.	Determinarea reziduurilor de quinolone prin metoda LC/MS/MS	Țesut, lapte, ouă
40.	Determinarea reziduurilor de benzimidazoli	Țesut, lapte, ouă
41.	Determinarea reziduurilor de betaagoniste AS	Țesut
42.	Determinarea reziduurilor de coccidiostatice	Țesut, Ouă
43.	Determinarea reziduurilor de corticosteroizi	Țesut, lapte
44.	Determinarea reziduurilor de carbadox și olaquinox	Țesut hepatic
45.	Determinarea reziduurilor de medicamente prin metoda multireziduală LC/MS/MS	Țesut, lapte
46.	Determinarea reziduurilor de avermectine	Țesut, lapte
47.	Determinarea Hg prin metoda spectrometrie de absorbție atomică cu generare de hidruri	Produse alimentare
48.	Determinarea Pb prin metoda spectrometrie de absorbție atomică în flacără și cuptor de grafit	Produse alimentare
49.	Determinarea Cd prin metoda spectrometrie de absorbție atomică în flacără și cuptor de grafit	Produse alimentare
50.	Determinarea Aflatoxinei B1	Produse alimentare
51.	Determinarea Ochratoxinei B1	Produse alimentare
52.	Determinarea Aflatoxinei M1 - Deoxinivalenol	Produse alimentare
53.	Determinarea Micotoxinelor	Produse lactate
54.	Determinarea uleiurilor și grăsimilor de origine vegetală și animală - acizi grași saturați, acizi grași nesaturați (monosaturați), trans isomer a acizilor nesaturați	Produse alimentare
“Laboratorul Diagnostic Sănătatea animală”		
55.	Determinarea <i>E. coli</i>	Apă potabilă
56.	Determinarea Enterococilor (Streptococi fecali)	Apă potabilă
57.	Determinarea <i>Pseudomonas aeruginosa</i>	Apă potabilă
58.	Determinarea numărului de colonii la 22 grade C	Apă de suprafață, apă potabilă
59.	Determinarea numărului de colonii la 37 grade C	Apă de suprafață, apă potabilă
60.	Determinarea numărului total de germeni	Teste de sanitație
61.	Determinarea Bacteriilor coliforme	Teste de sanitație
62.	Determinarea Salmonella spp	Nutrețuri combinate pentru păsări, porci, făină de pește
63.	Determinarea Cs și Sr	Materie primă agricolă, furaje, premixuri, produse alimentare
64.	Determinarea indicilor parazitologici	Pește și produse de pește congelat

65.	Identificarea prin metoda HPLC	Medicamente de uz veterinar
66.	Dozarea prin metoda HPLC	Medicamente de uz veterinar
67.	Identificarea prin reacții chimice	Medicamente de uz veterinar
68.	Dozarea prin metoda chimică volumetrică	Medicamente de uz veterinar
69.	Identificarea prin metoda SP UV	Medicamente de uz veterinar
70.	Dozarea prin metoda SP UV	Medicamente de uz veterinar
71.	Identificarea genomului virusului bolii de Newcastle prin real time PCR	Material patologic
72.	Identificarea genomului virusului influenței aviare prin real time PCR	Material patologic
73.	Identificarea genomului virusului pestei porcine africane prin real time PCR	Material patologic
74.	Identificarea genomului virusului febrei aftoase prin real time PCR	Material patologic
75.	Determinarea antigenului rabic prin metoda imunofluorescentă direct (IFD)	Material patologic (creier)
76.	Determinarea anticorpilor specifici virusului influenței aviare prin metoda ELISA	Material patologic (ser sangvin)
77.	Determinarea anticorpilor antiviral pestei porcine africane prin tehnica imunoenzimatică (ELISA)	Material patologic (ser sangvin)
78.	Determinarea antigenului virusului pestei porcine africane prin tehnica imunoenzimatică (ELISA Ag)	Material patologic (sânge, material patologic)
79.	Determinarea anticorpilor față de proteinele nestructurale ale virusurilor febrei aftoase prin tehnica imunoenzimatică (ELISA)	Material patologic (ser sangvin)
80.	Determinarea anticorpilor contra virusului leucozei enzootice bovine în ser sanguin și lapte prin testul imunoenzimatic (ELISA)	Material patologic (ser sangvin, lapte)
81.	Determinarea anticorpilor contra virusului leucozei enzootice bovine în ser sanguin prin testul imunoenzimatic (ELISA) de confirmare	Material patologic (ser sangvin)
82.	Determinarea anticorpilor contra B. abortus, B. melitensis, B. suis în ser sanguine prin reacția de seroaglutinare rapidă pe lama cu antigen colorat cu Roz-Bengal (RBT)	Material patologic (ser sangvin)
83.	Determinarea anticorpilor contra B. abortus, B. melitensis, B. suis în ser sanguine prin microtehnica de fixare a complementului (cold technique)	Material patologic (ser sangvin)
84.	Izolarea și identificarea bacteriilor din genul Salmonella și tipizarea serologică a tulpinilor de Salmonella	Material patologic
85.	Identificarea Varroa spp la albine prin examen macroscopic și microscopic	Albine
86.	Detectarea anticorpilor împotriva virusului leucozei enzootice bovine în ser sanguine prin metoda imunoenzimatică indirectă (ELISA) de confirmare	Material patologic (ser sangvin)

Urmare a contractării serviciilor de laborator, în baza criteriilor de selectare a laboratoarelor, aprobate prin Procedurii specifice de desemnare a Laboratoarelor Cod: Cod: PS/SA-MSD-08/01, mai jos se prezinta lista investigațiilor efectuate în anul 2023 în laboratoarele contractate.

Tabelul 8.4. Lista investigațiilor efectuate în anul 2023 în laboratoarele contractate

<i>Nr.o</i>	<i>Laboratorul contractat</i>	<i>Servicii achiziționate</i>	<i>Numărul total de probe conform contractului</i>
1.	S.C. Imunotehnomed	▪ <i>Fluoroquinoloni la produsele din import</i>	8
		▪ <i>Gentamicina la produsele din import</i>	8
		▪ <i>Neomicina la produsele din import</i>	10
		▪ <i>Histamina la produsele din import</i>	14
<i>Total</i>			40
2.	Î.S.Centrul de Metrologie Aplicată și Certificare, Laboratorul de încercări a produselor agroalimentare	▪ <i>Benzo(a)pyrene în produse afumate autohtone</i>	30
		▪ <i>Benzo(a)pyrene în produse din import</i>	11
<i>Total</i>			41
3.	Agenția Națională pentru Sănătate Publică	▪ <i>Pesticide organofosforice</i>	46
		▪ <i>Organoclorurate</i>	60
		▪ <i>Peretroide</i>	29
		▪ <i>Piretroide, pesticide, organofosforice la produsele din import</i>	6
		▪ <i>Pesticide, organoclorurate la produsele din import</i>	6
		▪ <i>Sare alimentară iodată expusă spre comercializare</i>	10
		▪ <i>Sare alimentară din unități de producere a produselor de panificație</i>	10
<i>Total</i>			167
4.	S.S. Centrul de Stat pentru Atestarea și Omologarea Produselor de Uz Fitosanitar și a Fertilizanților	▪ <i>Determinarea indicilor de control pe domeniul controlul produselor de uz fitosanitar</i>	165
<i>Total</i>			165

5.	Direcția sanitară veterinară și pentru siguranța alimentelor Suceava	▪ <i>Lincosamide, Pleuromutiline, Amphenicoli în produse de origine animală</i>	11
		▪ <i>Polipeptide în produse de origine animală</i>	10
<i>Total</i>			21
6.	Institutul de Igienă și Sănătate Publică Veterinară București	▪ <i>Nitrofurani în produse de origine animală</i>	11
		▪ <i>Nitroimidazole în produse de origine animală</i>	55
		▪ <i>Stilbene în produse de origine animală</i>	9
		▪ <i>Lactone acid resorcilic în produse de origine animală</i>	8
		▪ <i>Amitraza în produse de origine animală</i>	12
		▪ <i>Coloranți în produse de origine animală</i>	1
		▪ <i>Cefalosporine în produse de origine animală</i>	9
		▪ <i>Aminoglicozide în produse de origine animală</i>	
		▪ <i>NSAID s în produse de origine animală</i>	15
<i>Total</i>			120
7.	Eurofins Food Testing SRL București	▪ <i>Steroizi în produsele de origine animală</i>	8
		▪ <i>Dioxine și Dioxin-like PCBs în produsele de origine animală</i>	7
		▪ <i>Cefalosporine în produsele de origine animală</i>	3
		▪ <i>Pesticide în produsele de origine animală</i>	8
		▪ <i>Coccidiostatice în produsele de origine animală</i>	36
		▪ <i>Carbamați în produsele de origine animală</i>	8
		▪ <i>Dapsone, ormetoprim, trimetoprim în produsele de origine animală</i>	21
		▪ <i>PAH în produsele de origine animală</i>	8
		▪ <i>Pesticide în produsele de origine animală</i>	37
		▪ <i>Glifosat în produsele de origine animală</i>	11
		▪ <i>Acid erucic în uleiuri și grăsimi vegetale</i>	7
		▪ <i>Acid erucic în alimente cu adaos de uleiuri și grăsimi</i>	10

		<i>vegetale, cu excepția alimentelor: preparate pentru sugari și preparate pentru copii de vîrstă mică</i>	
		▪ <i>Ferocianuri în sare alimentară</i>	2
		▪ <i>Zaharuri adăugate în sucuri din fructe și legume</i>	4
		▪ <i>Determinarea analitică a valorii nutriționale în produsele de origine non-animală</i>	10
		▪ <i>Autenticitatea în uleiurile vegetale</i>	5
		▪ <i>Autenticitatea în condimente</i>	3
		▪ <i>Guma de guar</i>	2
<i>Total</i>			190
8.	<i>Agro.Biolab Laboratory SRL Italia</i>	▪ <i>Toxine T-2 și HT-2 în cereale și produse pe bază de cereale</i>	22
		▪ <i>Hidrocarburi policiclice aromate în uleiuri și grăsimi, ierburi, preparate pe bază de cereale</i>	22
		▪ <i>Acrilamida în produsele de origine non-animală</i>	10
		▪ <i>Conținutul maxim rezidual al solvenților în uleiuri vegetale rafinate</i>	5
		▪ <i>Acid folic în făina de grâu</i>	3
		▪ <i>Reziduuri de pesticide în fructe proaspete</i>	5
		▪ <i>Reziduuri de pesticide în legume proaspete</i>	5
		▪ <i>Reziduuri de pesticide în semințe și fructe oleaginoase</i>	5
		▪ <i>Reziduuri de pesticide în cereale</i>	10
<i>Total</i>			87
9.	<i>National Food and Veterinary Risk Assessment Institute Lituania</i>	▪ <i>Chloramphenicol în apa potabilă</i>	10
		▪ <i>Nitrofurani și metaboliții în apa potabilă</i>	10
<i>Total</i>			20
10.	<i>Institutul National de Cercetare-Dezvoltare pentru Tehnologii Criogenice si Izotopice –</i>	▪ <i>Prezența apei exogenă în vin</i>	10
		▪ <i>Natura botanică de proveniență a alcoolului în vin licoros și în băuturi pe bază de vin</i>	17

	ICSI, Râmnicu Vâlcea, Romania	▪ <i>Natura botanică de proveniență a zaharurilor reziduale în vin dulce</i>	3
		<i>Total</i>	30
		TOTAL	881

Pentru anul 2024, lista laboratoarelor contractate a fost completată cu 3 laboratoare noi, după cum urmează: Eurofins Analytics France, ICECHIM (Institutul Național de Cercetare, Dezvoltare pentru Chimie și Petrochimie-ICECHIM), Institutul pentru Controlul Produselor Biologice și Medicamentelor de uz Veterinar. Numărul total de probe planificat pentru analize de laborator în laboratoare contractate constituie 1075 probe din totalul de 14277 probe, din acestea 13202 se vor analiza în Laboratoarele instituțiilor publice în care ANSA exercită calitatea de fondator.

3.7. Laboratoare Naționale de Referință

3.7.1. Instituția Publică Centrul Republican de Diagnostic Veterinar (I.P. CRDV)

Instituția Publică „Centrul Republican de Diagnostic Veterinar” (în continuare I.P.CRDV) este o Instituție publică, în care ANSA exercită calitatea de fondator. I.P.CRDV funcționează în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr.1211/2018 privind aprobarea Statutului instituției publice „Centrul Republican de Diagnostic Veterinar”²⁷.

Potrivit Capitolul II, art.3, pct.2, lit.b) din Legea nr.221/2007 privind activitatea sanitară veterinară²⁸ și Capitolul. II, pct.6 din Hotărârea Guvernului nr.1211/2018 privind aprobarea Statutului instituției publice „Centrul Republican de Diagnostic Veterinar”, I.P. CRDV este declarat - laborator național de referință în domeniul veterinar și al siguranței alimentelor și furajelor.

Conform Statutului, I.P.CRDV are următoarele misiuni și domenii de competență:

- să coordoneze și să organizeze activitățile menite să asigure implementarea politicilor publice în domeniile de competență stabilite prin Statut.
- este laboratorul național de referință în domeniul veterinar și al siguranței alimentelor și furajelor.

Domeniile de competență sunt următoarele:

- 1) investigații de laborator în domeniul sănătății animale;
- 2) investigații de laborator în domeniul siguranței și calității alimentelor și furajelor;
- 3) investigații de laborator în vederea verificării criteriilor de siguranță și igienă ale operatorilor din lanțul alimentar;
- 4) investigații de laborator în domeniul verificării calității și siguranței medicamentelor de uz veterinar;
- 5) evaluarea riscurilor și cercetarea științifică în domeniile de activitate;
- 6) alte domenii atribuite prin acte normative, inclusiv actele fondatorului, în competența Centrului.

I.P. CRDV are următoarele funcții:

- 1) efectuarea de investigații de laborator în scopul evaluării sănătății animale și asigurării aplicării măsurilor de supraveghere în condițiile prevăzute de legislația veterinară și pentru siguranța produselor de origine animală;
- 2) investigații de laborator în domeniul siguranței și calității alimentelor și furajelor, criterii de igienă la unitățile alimentare;

²⁷ Hotărârea Guvernului nr.1211/2018 privind aprobarea Statutului instituției publice „Centrul Republican de Diagnostic Veterinar” [HG1211/2018 \(legis.md\)](#)

²⁸ Legea nr.221/2007 privind activitatea sanitară veterinară [LP221/2007 \(legis.md\)](#)

3) investigații de laborator în vederea verificării parametrilor care influențează siguranța și calitatea furajelor;

4) investigații de laborator în domeniul controlului calității și siguranței medicamentelor de uz veterinar;

5) monitorizarea stării de sănătate a animalelor;

6) colectarea, diseminarea și analizarea informațiilor științifice;

7) participarea la procesul de înregistrare a medicamentelor de uz veterinar în conformitate cu funcțiile atribuite prin actele normative și de fondator;

8) efectuarea de teste de laborator în vederea stabilirii sau extinderii termenului de valabilitate a produselor alimentare;

12) acordarea de consultanță și expertiză în domeniul testărilor de laborator și acordarea de suport metodologic/organizarea de pregătire profesională a personalului de laborator din întreprinderile care fac parte din lanțul alimentar;

I.P. CRDV este acreditat conform cerințelor standardului SM EN ISO / IEC 17025: 2018 „Cerințe generale pentru competența laboratoarelor de testare și etalonare”, pentru domeniile sale de competență (cu excepția controlului medicamentelor de uz veterinar):

- diagnostic și sănătate animală;

- siguranța alimentelor;

- hrana pentru animale și apa (inclusiv apa potabilă).

În cadrul I.P. CRDV, în vederea respectării cerințelor ISO 17025 sunt implementate Manualul Calității și 17 Proceduri generale și 8 proceduri operaționale, pentru domeniile de competență ale laboratoarelor, documente ale sistemului de management, care transpun cerințele și conformitatea cu ISO 17025, certificatul de acreditare poate fi vizualizat accesând următorul link: <https://acreditare.md/wp-content/uploads/2020/06/LI-004-CRDV-extindere-18.07.2023.pdf>,

I.P. CRDV este acreditat de Organismul Național de Acreditare MOLDAC. Conform domeniilor sale de acreditare, I.P. CRDV implementează și acreditează metode de referință clasice conform standardelor ISO, EN și aplică cerințe pentru parametri de determinare conform documentelor naționale de referință, care transpun cerințele Reglementărilor și Deciziilor Uniunii Europene. I.P. CRDV aplică și implementează cerințele ISO 17025, inclusiv prin aplicarea documentelor EA, ILAC.

În domeniul sănătății animale I.P. CRDV aplică cerințele manualelor OIE, inclusiv cele transpuse la nivel național prin hotărâri de Guvern.

I.P. CRDV colaborează cu laboratoare și instituții la nivel european și internațional în toate domeniile sale de competență, inclusiv formarea, schimbul de experiență și participarea la PT/ILC:

1. Institutul de Igienă Veterinară și Sănătate Publică (IISPV, București, România);

2. Institutul Național de Evaluare a Riscurilor Alimentare și Veterinare din Lituania;

3. FAPAS, BIPEA, LGC;

4. Institutul de Diagnostic și Sănătate Animală (IDSA, București, România);

5. EURL, Laboratorul de referință al Uniunii Europene pentru pesta porcină africană, Centrul de Cercetare în Sănătatea Animalelor (CISA-INIA), Madrid, Spania;

6. EURL, Laboratorul de referință al Uniunii Europene pentru febra aftoasă

Agenția Franceză pentru Alimentație, Mediu și Sănătate și Siguranță Ocupațională (ANSES) și Centrul Belgian de Cercetare Veterinară și Agrochimică (CERVA);

7. EURL, Laboratorul de referință al Uniunii Europene pentru RABIE, Nancy, Franța;

8. EURL, Laboratorul de referință al Uniunii Europene pentru BRUCELLOZĂ, ANSES, Franța;

9. EURL, Laboratorul de referință al Uniunii Europene pentru gripa aviară și boala Newcastle, Institutul Zooprofilactic Experimental din Veneția (IZSVe), Legnaro, Italia;

10. PIWet, Institutul Național de Cercetare Veterinară, Pulawa, Polonia;

11. VETQAS, APHA, Marea Britanie;

12. EURL, Laboratorul de referință al Uniunii Europene pentru virusurile Capripox, Elsene

Belgia;

Potrivit Capitolului III, pct.11 din Statutul Instituției Publice „Centrul Republican de Diagnostic Veterinar” aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1211/2018, organele de conducere ale centrului sunt: 1) consiliul - organ colegial superior; 2) directorul - organ executiv. Organigrama poate fi vizualizată accesând următorul link: <https://crdv.md/about-2/>

I.P. CRDV, conform Organigramei, are în structura sa 5 (cinci) subdiviziuni:

În noiembrie 2022, Guvernul, a aprobat [Hotărârea nr.828/2022](#) pentru aprobarea Regulamentului privind procedurile și documentele aferente Registrului de stat al animalelor prin care ANSA a preluat de la Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Sistemul Informațional Automatizat „Registrul de stat al animalelor” cu finanțare de la bugetul ANSA prin intermediul I.P. CRDV. Astfel, în cadrul I.P. CRDV a fost creată o nouă subdiviziune Laboratorul Informațional Automatizat “Registrul de Stat al Animalelor”. Atribuțiile I.P.CRDV în acest sens sunt menționate la pct.98 din [Hotărârea Guvernului nr. 828/2022](#) pentru aprobarea Regulamentului privind procedurile și documentele aferente Registrului de stat al animalelor.

La fel, în anul 2022, ANSA a transmis un Laborator pentru siguranța alimentelor cu sediul la Bălți, care a fost construit și dotat cu suportul donatorilor, dar pentru moment nu este funcțional, urmând a fi angajați specialiști și inițiată procedura de implementare a metodelor cu ulterioara acreditare a acestora. Astfel, noua organigramă a I.P. CRDV reprezintă 7 laboratoare:

1. Laboratorul Siguranța Alimentelor: cu 3 Laboratoare de încercări a produselor alimentare cu sediul la Chișinău, Dondușeni și Bălți-(pentru moment nefuncțional);
2. Laboratorul Diagnostic Sănătate Animală: cu 3 Laboratoare cu sediul la Chișinău, Drochia, Cahul-(nu dispune de metode acreditate);
3. Laboratorul informațional Automatizat “Registrul de Stat al Animalelor”, cu sediul la Chișinău.

În anul 2022, în contextul modificării organigramei I.P.CRDV, Laboratorul Controlul Hranei pentru animale și Medicamente de uz veterinar a fost transferat în Laboratorul Diagnostic Sănătate Animală și comasat cu secția radiologie cu denumirea secția radiologie și toxico-chimie (inclusiv încercarea medicamentelor de uz veterinar).

Metodele de încercări acreditate, efectuate de Laboratorul de control al hranei pentru animale și al medicamentelor de uz veterinar au fost transferate către Laboratorul de încercări a produselor alimentare cu sediul la Chișinău (determinarea Micotoxinelor –Aflatoxina B1, Suma aflatoxinelor, Ochratoxina A în produse alimentare, și determinarea grăsimilor de origine vegetală și animală (monosaturați, polinesaturați, trans isomer a acizilor nesaturați) În total efectivul limită a I.P. CRDV constituie 121 funcții. În cadrul I.P.CRDV sunt trei doctori în științe, medici veterinari, chimiști și tehnologi și personal tehnic cu studii medii de specialitate.

Laboratorul Diagnostic Sănătate Animală (LDSA) Chișinău este structurat în:

- primirea probelor;
- bacteriologie și parazitologie (analiza de laborator a materialului patologic, avorturi, material seminal, spălarea utilajelor și a încăperilor, apă, alimente, mase fecale, praf, pene, lapte, pește, albine, puiet de albine la toate bolile bacteriologice ale animalelor domestice, cercetări de laborator privind Antrax, Bruceloză, Campilobacterioză, Listerioză, Rujetul, Salmoneloză, Colibaciloză, Pasteureloză, Loca americană, Loca europeană, Pseudomonoză, Aeromonoză, număr total de germeni în apă, mastita, Stafilococ etc. parazitologie - testarea prezenței bolilor parazitare gastro-intestinale, prezența bolilor parazitare ale organelor interne, prezența ectoparazitozei la mamifere, animale acvatice, albine și păsări; prezența paraziților organelor genitale; prezența hemoparazitozei);
- morfopatologie;
- serologie; (RBT (Reacție rapidă de seroaglutinare pe lamă colorată cu antigen roz-bengal, SAT (reacție lentă de seroaglutinare în tub), RFC (reacție de fixare a complementului - micro și macrotehnică) și RFC peste noapte).

AGID (test de imunodifuzie cu gel de agar), ELISA (test imunoenzimatic), RMA (reacție de microaglutinare), Hematologie (număr absolut de limfocite), pentru diagnosticul bolilor: bruceloză (bovis, B. melitensis, B. suis), epididimita infecțioasă a berbecilor (ovis), leucoză enzootică bovină (LEB) și multe altele prin testele menționate mai sus);

- virusologie (detectia anticorpilor specifici virusului gripei aviare prin metoda ELISA; identificarea genomului virusului pseudopestistei aviare (boala de Newcastle) prin tehnica PCR; identificarea genomului virusului gripal aviar (Matrix) prin tehnica PCR; a bolilor virale și anume: Metoda ELISA de detectare a anticorpilor și antigenului: pestă porcină africană, febră aftoasă, boala limii albastre, gripă aviară, pestă porcină clasică Metodă RT-PCR real-time de detectare a genomului viral: pestă porcină africană, gripă aviară, boala de Newcastle, pestă porcină clasică (Detectia antigenului și anticorpilor metoda RHA/RIHA: gripa aviară, boala de Newcastle; detectia antigenului prin metoda IFD: rabie, pesta porcină clasică. Metoda biotest: rabie, boala Aujeszky).

- radiologie (determinarea conținutului de radionuclizi: Cesium - 137; Stronțiu-90, Determinarea intervalului de doză echivalentă gamma (nivel de contaminare).

Compartimentul de diagnostic și sănătate animală este amplasat în spații amenajate și în conformitate cu cerințele Ghidului de biosecuritate și dotat cu echipamente suficiente (verificate și calibrate periodic în conformitate cu cerințele ILAC G: 24), pentru determinarea prin metoda biologiei moleculare (PCR real-time), metode de imunofluorescență (DFI), metode imunoenzimatic, radiologice și bacteriologice clasice, conform Domeniului de Acreditare <https://crdv.md/about-2/>

În scopul menținerii unui nivel înalt al pregătirii profesionale, în anul 2022, LDSA Chișinău, a participat la 15 teste PT și 25 instruirii externe:

- finanțate de către banca Mondială, în cadrul proiectului „Support to the Moldova National Center for Veterinary Diagnostics in implementation and validation of new laboratory methods”, Proiectul coordonat de către Institutul de Diagnostic și Sănătate Animală (IDSA) București;

- instruirile organizate de Ministerul Sănătății al Republicii Moldova și Agenția Națională de Sănătate Publică cu suportul WHO;

- workshop organizat EURL, European Union Reference Laboratory for Peste des Petits Ruminants, (CIRAD);

- instruirii organizate de Biosafety Association of Central Asia and the Caucasus Conference (BACAC);

- instruire practică organizată de EURL, European Union Reference Laboratory for Foot-and-Mouth Disease. The French Agency for Food, Environmental and Occupational Health & Safety (ANSES);

În anul 2023, LDSA cu sediul la Chișinău a inițiat procesul de extindere a domeniului în scopul acreditării a 9 metode noi (**virusologie**: Identificarea tipului de hemaglutinină H5 a virusului influenței aviare prin Real Time PCR; Identificarea subtipului de hemaglutinină H7 a virusului influenței aviare prin Real Time PCR; Identificarea subtipului de neurominidază N1 a virusului influenței aviare prin Real Time PCR; Determinarea markerului vaccinal (tetracilină) în oase recoltate de la vulpi vaccinate antirabic cu momeli, prin examen microscopic UV; Determinarea anticorpilor antirabici postvaccinali prin testul imunoenzimatic ELISA; Determinarea anticorpilor anti-virus influența aviară prin reacția de inhibare a hemaglutinării; Determinarea anticorpilor anti-virus boala de Newcastle prin inhibare a hemaglutinării RIHA; **bacteriologie și parazitologie**: Detectarea și numărarea Pseudomonas aeruginosa prin metoda filtrării prin membrană; Izolarea și identificarea fenotipică a speciilor de Mycobacterium implicate în tuberculoza bovină și aviară) și extinderea la 2 metode de încercări pe matrice (identificarea genomului virusului influenței aviare prin Real Time PCR în tampoane cloacale și traheale, detectia paraziților în pește prin metoda examinării vizuale în pește viu). Acreditarea a fost finalizată în noiembrie 2023.

În anul 2024, domeniul de acreditare a LDSA Chișinău a fost extins cu 3 metode de încercări (determinarea umidității în cereale, produse oleaginoase, nutrețuri combinate, determinarea clorurilor-în apă potabilă, determinarea pH în apă potabilă, apă din bazin acvatic).

În vederea consolidării capacității instituționale și funcționale, în anul 2022 au fost procurate echipamente pentru determinarea markerului vaccinal tetraciclina în oase recoltate de la vulpi vaccinate antirabic cu momeli prin examen microscopic UV, determinarea anticorpilor antirabici postvaccinali prin testul imunoenzimatic ELISA, detecția Pr Pres prin test rapid ELISA pentru Encefalopatia Spongiformă Transmisibilă (EST).

Laboratorul Diagnostic Sănătate Animală cu sediul la Drochia (LDSA Drochia)

LDSA Drochia dispune de 4 metode acreditate, în anul 2023 extinderea domeniului de acreditare a inclus determinarea prin metoda serologică de confirmare a anticorpilor contra Br. abortus, Br. melitensis, Br. suis în ser sanguin prin microtehnica de fixare a complementului -cold technique. Certificatul de acreditare poate fi accesat: https://crdv.md/wp-content/files_mf/1713951297L%C3%83_004CRDVLDSADrochiaAnexanr.4din2024.signed.pdf

Laboratorul de încercări a produselor alimentare Chișinău (LÎPA)

Laboratorul de încercări a produselor alimentare (LÎPA) este structurat în:

- recepția probelor și analiza organoleptică (analiza senzorială a alimentelor de origine animală);

- reziduuri și produse metabolice (determinarea reziduurilor de medicamente - tetraciclice, beta-lactamice, macrolide, sulfonamide, cloramfenicol, nitrofurani, metronidazol, streptomicina în alimente, metale grele (plumb, Cd, As, Hg) în alimente și grăsimi străine din produsele lactate. Pentru determinarea reziduurilor de medicamente, metale grele și grăsimi străine în produsele lactate se folosesc metodele cromatografie gazoasă, LC/MS/MS - cromatografie lichidă cuplată cu spectrometrie de masă, ELISA - metoda imuno-enzimatică, spectrometrie de absorbție atomică cu flacără și cuptor cu grafit, Spectrometrie de absorbție atomică cu hidruură, spectrometrie de absorbție atomică fără flacără, cromatografie lichidă cu imunofluorescență (HPLC)

- fizico-chimie (determinarea indicilor de calitate în alimente, inclusiv de origine animală - proteine, grăsimi, cloruri, fosfați, nitriți, oximetilfurfurool, zaharoză, conținut de apă, amidon, indice de diastază, hidroxiprolină, punct de îngheț etc.).

- microbiologie (determinarea criteriilor de igienă și siguranță microbiologică în produsele alimentare: determinarea *Listeria monocytogenes* și *Listeria spp.*, Enterobacteriaceae, determinarea Clostridiilor sulfito-reducătoare, bacteriilor coliforme, drojdiilor și mucegaiurilor, bacteriilor lactice, numărului de celule somatice în lpte, Determinarea *Campylobacter spp.*). Pentru determinarea indicilor microbiologici se folosesc metode clasice de referință, conform standardelor EN, ISO pentru care se utilizează echipamente precum termostate, omogenizatoare, microscopie, hote laminare, vortex, bai de apă, metode fluoro-opto-electronice, pentru determinarea numărului de celule somatice);

- pentru determinarea indicilor de calitate se folosesc metode senzoriale, volumetrice, gravimetrice, spectrofotometrice, refractometrice, potențiometrice, crioscopice, butirometrice), în conformitate cu domeniul de acreditare;

În perioada 2022-2023, domeniul de acreditare a Laboratorului de încercări a produselor alimentare Chișinău, a fost extins cu 3 metode, în anul 2022 (pentru determinarea reziduurilor de Betaagoniste, Micotoxine M1 în produse alimentare și determinarea valorii energetice în produse alimentare) și cu 8 metode noi în anul 2023 (determinarea conținutului de cloruri în carne și produse din carne prin metoda potențiometrică reziduuri de medicamente prin metoda de confirmare LC/MS/MS pentru Quinolone (17 substanțe active), Benzimidazoli (26 substanțe active), Avermectine (6 substanțe țesut, lapte), Carbadox, Olaquinox, Coocidiostatice (10 substanțe), Corticosteroizi (13 substanțe) și determinarea sterilității industriale) și extindere de matrice și substanțe pentru 3 metode (determinarea reziduurilor de Macrolide, Tetraciclone, Sulfamide, a streptomicinei în ouă, SEM (semicarbazide) în ouă). Domeniul de încercări poate fi consultat accesând următorul link: <https://crdv.md/wp->

content/files_mf/1713951251L%C3%83_004CRDVLIPACHisinauAnexanr.1din22.04.2024.sign.ed.pdf

În scopul menținerii unui nivel înalt al pregătirii profesionale LÎPA participă la teste PT și instruiți externe, astfel, în anul 2022 a participat la 20 teste PT și 8 instruiți externe.

În vederea consolidării capacității instituționale și funcționale, în anul 2022, LÎPA Chișinău a fost dotat cu un echipament (LC/MS/MS), utilaj și accesorii suplimentare pentru determinarea reziduurilor.

Laboratorul de încercări a produselor alimentare cu sediul la Dondușeni (LÎPA Dondușeni)

Această subdiviziune dispune de 34 de metode acreditate, iar pe parcursul anului 2023 a extins domeniul de acreditare cu 2 metode (determinarea punctului de îngheț și determinarea conținutului de fosfor total în carne și produse din carne). Certificatul de acreditare poate fi vizualizat accesând următorul link: <https://acreditare.md/wp-content/uploads/2020/06/LI-004-CRDV-Anexa-nr.-3-mod-18.07.2023-.pdf>

3.7.2. Instituția publică „Laboratorul central de testare a băuturilor alcoolice/Nealcoolice și a produselor conservate” (I.P. LCTBANPC)

I.P. LCTBANPC funcționează în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr.1210/2018 cu privire la aprobarea Statutului Instituției publice „Laboratorul central de testare a băuturilor alcoolice/Nealcoolice și a produselor conservate”²⁹ [HG1210/2018 \(legis.md\)](https://legis.md), conform [domeniului de competență, dispun de certificatul de acreditare LÎ 015 din 16 iulie 2022³⁰](#) și este acreditat în total pentru 121 metode de încercări.

În anul 2022, a fost menținută acreditarea pentru 113 metode de încercări (42 – pe segmentul produselor vitivinicole/alcoolice și 71–pe segmentul produselor alimentare/conservate). Concomitent, pe segmentul produselor alimentare/conservate, domeniul de acreditare a fost **extins pentru 6 metode** de încercări (determinarea cenușii solubile în apă pentru ceai și produse din ceai; determinarea fracției masice a umpluturii în produse de cofetărie și patiserie; determinarea fracției masice a prafului de ceai în ceai și produse din ceai; determinarea nitriților în furaje, materii prime pentru furaje; determinarea solubilității în apă pentru cafea solubilă; determinarea stabilității și înălțimii spumei pentru bere, băuturi pe bază de bere). În paralel, a fost extinsă acreditarea pentru 6 matrice la metodele de încercări acreditate anterior atât pe segmentul produselor vitivinicole/alcoolice, cât și pe segmentul produselor alimentare/conservate (determinarea cenușii totale în vin și produse pe bază de vin; determinarea acidității în făină și tărațe; determinarea indicelui pH în produse procesate din fructe și legume, conserve din carne, cafea solubilă, produse de cofetărie).

În anul 2024, domeniul de acreditare a instituției a fost extins cu 2 metode noi (determinarea conținutului de îndulcitori în băuturi slab alcoolice/Nealcoolice (acetosulfam de potasiu, saccharinat de sodiu, cicloat de sodiu, aspartam) și determinarea indicilor senzoriali în legume și fructe proaspete).

a) Domeniile de competență ale I.P. „LCTBANPC” sunt următoarele:

1) furnizarea de servicii de analiză privind siguranța și calitatea produselor alimentare, a materiilor prime și a producției alcoolice;

2) organizarea de analize de laborator și senzoriale pentru producția alcoolică și alimente;

3) prestarea serviciilor de evaluare a conformității producției alcoolice și alimentare;

4) alte domenii atribuite, prin acte normative, inclusiv actele fondatorului.

În conformitate Statutul I.P. „LCTBANPC” este desemnat laborator național de referință pentru domeniile sale de competență. În cadrul I.P. „LCTBANPC” există un organism de certificare ca organism de evaluare a conformității, acreditat conform standardului SM EN

²⁹ Hotărârea Guvernului nr.1210/2018 cu privire la aprobarea Statutului Instituției publice „Laboratorul central de testare a băuturilor alcoolice/Nealcoolice și a produselor conservate” [HG1210/2018 \(legis.md\)](https://legis.md)

³⁰

ISO/IEC 17065:2018 „Evaluarea conformității. Cerințe pentru organismele care certifică produse, procese și servicii”, pentru 5 scheme de certificare (Nr.1, 1b, 2, 3, DOP/IGP) și următoarele coduri conform Nomenclaturii Combinată a Mărfurilor (NCM):

- 9 coduri - pentru produse din vin, alcool și bere (2009, 2106, 2202, 2203, 2204, 2205, 2206, 2207, 2208);

- 6 coduri - pentru cofetărie, patiserie, ceai, cafea (0901, 0902; 1704, 1806, 1905, 2101);

- 2 coduri pentru produse din tutun (2402, 2403).

I.P. „LCTBANPC”, în calitate de organism de evaluare a conformității, este acreditat conform standardului SM EN ISO/IEC 17025:2018 Cerințe generale pentru competența laboratoarelor de testare și etalonare, de la 01.01.2022 de către MOLDAC fiind acreditat la 42 de metode pe fiecare în domeniul vin/produse alcoolice și 102 metode pe domeniul alimentar/produse conserve.

I.P. „LCTBANPC” este administrat de director, care este și șeful organismului de certificare.

Există 4 subdiviziuni structurale în cadrul instituției, inclusiv:

- organismul de certificare, care este un organism de evaluare a conformității;

- laboratorul de încercări;

- contabilitate;

- resurse umane și administrație.

I.P. „LCTBANPC” are 40 de angajați, reprezentând personalul intern al instituției, organigrama instituției poate fi vizualizată accesând următorul link: <https://lctbanpc.md/%d0%be%d0%b1%d0%b7%d0%be%d1%80%d0%be%d1%80%d0%b3%d0%b0%d0%bd%d0%be%d0%b3%d1%80%d0%b0%d0%bc%d0%bc%d0%b0/>

În anul 2021, personalul instituției a participat la 9 activități de formare externă, dintre care 8 au avut în calitate de organizatori entități din țară - I.P. „Oficiul Național al Viei și Vinului”, Universitatea Tehnică din Moldova, și unul organizat de Institutul Central de Supraveghere și Testare în Agricultură din Cehia.

Pentru a asigura calitatea rezultatelor testelor de laborator, I.P. „LCTBANPC” participă constant la testele de competență organizate de testatorul european acreditat BIPEA (Bureau Inter Professionnel d’Etudes Analytiques, Franța).

În 2021, laboratorul de testare al instituției a participat la 11 scheme PT organizate de BIPEA în domeniul vinului și al produselor alcoolice și al produselor alimentare/conservate. Laboratorul de încercări din cadrul Instituției Publice aplică metode analiză în baza procedurilor interne specifice de validare:

- pentru determinarea nivelurilor de plumb, cadmiu, mercur, staniu anorganic din produsele alimentare în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr.941/2010 privind aprobarea Regulilor privind metodele de prelevare și analiză pentru controlul oficial al nivelurilor de plumb, cadmiu, mercur, staniu anorganic, 3-MCPD și hidrocarburi aromatice policiclice din produsele alimentare. Aceste norme sunt armonizate cu dispozițiile Regulamentului (CE) nr. 33/2007 al Comisiei din 28 martie 2007 de stabilire a metodelor de prelevare și analiză pentru controlul oficial al nivelurilor de plumb, cadmiu, mercur, staniu anorganic, 3-MCPD și hidrocarburi aromatice policiclice din alimente;

- pentru determinarea nivelurilor de micotoxine (aflatoxine B1, B2, G1, G2, deoxinivalenol, zearalenona, ocratoxina A și patulina) în alimente - în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr.208/2013 privind aprobarea metodelor de prelevare a probelor de testare pentru determinarea nivelului de micotoxine din alimente. Metodele transpun parțial prevederile Regulamentului Comisiei nr. 401/2006 din 23 februarie 2006 de stabilire a metodelor de prelevare a probelor și a metodelor de analiză pentru controlul oficial al conținutului de micotoxine al produselor alimentare.

Notă: Hotărârea Guvernului nr.208/2013 transpune metodele de prelevare și, de asemenea, cerințele pentru metodele de analiză a micotoxinelor (Anexa nr.11), inclusiv parametrii de validare.

De remarcat faptul că aceste metode acoperă mai mult de jumătate din indicii de siguranță determinați de laboratorul de încercări al instituției.

În anul 2022, laboratorul de încercări a participat în 8 programe de competență de nivel internațional (PT), organizate de BIPEA, pe domeniul produse vitivinicole și alcoolice și produse alimentare/conservate, în cadrul cărora a primit și a investigat 23 mostre de produse fiind înregistrate rezultate pozitive.

Toate procedurile interne ale sistemului de management al laboratorului de testare pentru validarea/verificarea metodelor de testare sunt elaborate exclusiv pe baza documentelor europene sau internaționale.

3.7.3. Instituția Publică Laboratorul central fitosanitar (I.P. LCF)

I.P. LCF funcționează în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr.1209/2018 cu privire la aprobarea Statutului Instituției publice „Laboratorul central fitosanitar”³¹ [HG1209/2018 \(legis.md\)](#).

I.P. LCF are misiunea de a coordona și organiza activitățile menite să asigure implementarea politicilor publice în domeniile de competență stabilite prin Statutul său și este desemnat laborator național de referință pentru domeniile sale de competență.

I.P. LCF dispune de 37 de metode acreditate, certificatul de acreditare poate fi vizualizat accesând următorul link [Acreditare - Laboratorul Central Fitosanitar \(carantina.md\)](#) pentru 179 de parametri, confirmate de MOLDAC din data de 21.02.2023. În anul 2023, I.P. LCF a menținut domeniile de acreditare, iar din noiembrie 2022 a extins lista analitică pentru domeniul reziduuri de pesticide prin metoda lichidcromatografică (LC/MS/MS), realizată în cadrul Laboratorului de control reziduuri, de la 165 la 224 substanțe active testate.

Domeniile de competență ale IP LCF sunt următoarele:

- 1) Verificarea și identificarea stării fitosanitare, protecția și nutriția plantelor, fertilitatea solului;
- 2) Verificarea reziduurilor de pesticide din plante și produse vegetale;
- 3) Verificarea calității semințelor și a materialului săditor, a calității produselor și produselor agroalimentare implicate în agricultura ecologică;
- 4) Furnizarea de servicii de testare privind siguranța produselor în domeniile sale de competență;

IP LCF include mai multe laboratoare de testare în domeniul testării producției de origine vegetală și are 32 de angajați.

Organigrama I.P. LCF poate fi vizualizată accesând următorul link: <https://carantina.md/despre-noi/organigrama/>

În anul 2024, domeniul de acreditare a instituției a fost extins cu 1 metodă nouă (detecția organismelor modificate genetic prin metoda PCR Real Time pentru următoarele produse: produse de origine vegetală depistarea elementelor transgenice: Promotor CAMV 35S, terminator NOS, promotor FMV 34S, genei BAR, genei NPTII, genei PAT și elementului de tranziție CTP2:CP4-EPSPS).

Laboratorul de Carantină Fitosanitară efectuează tot spectrul de încercări pentru determinarea stării fitosanitare a plantelor, produselor de origine vegetală pentru depistarea organismelor de carantină și non-carantină fitosanitară, efectuează încercări pentru depistarea dăunătorilor, virușilor, bacteriilor, fungilor, fitoplasmelor, nematozilor și semințelor de buruieni dăunătoare și/sau toxice și cuprinde următoarele zone:

1. Domeniul de testare morfo-biometrică: Entomologie, Nematologie, Ierbologie
2. Domeniul de testare microbiologică: Micologie, Bacteriologie, Virologie
3. Biologie moleculară

³¹ Hotărârea Guvernului nr.1209/2018 cu privire la aprobarea Statutului Instituției publice „Laboratorul central fitosanitar”[HG1209/2018 \(legis.md\)](#)

Laboratorul calitatea produselor

Laboratorul determină indici de calitate la următoarele produse: cereale și produse derivate, semințe oleaginoase (floarea soarelui, rapiță, soia, in), materie primă pentru furaje (șrot, macuh, făină, făină de pește, făină de carne și oase, produse proteice) și nutrețuri, uleiuri vegetale.

Indicatori de calitate: organoleptic (aspect, culoare, gust, miros), umiditate, impurități, greutate hectolitrică, gluten umed, indice de cădere, infestare, cenușă, aciditate, indicatori chimici, determinarea micotoxinelor.

Laboratorul de Testare și Certificare a Semințelor este singurul din Republica Moldova acreditat de Asociația Internațională de Testare a Semințelor (ISTA), care efectuează teste de calitate a materialului semincer și eliberează Certificate Internaționale de Calitate a Semințelor.

Laboratorul efectuează teste pentru: determinarea purității și numărului de semințe ale altor culturi, determinarea germinației, determinarea viabilității prin metoda folosirii tetrazolului, determinarea umidității, determinarea masei a una mie de semințe, identificarea purității de soi prin metoda electroforezei proteinelor.

Laboratorul de control al reziduurilor: efectuează teste pentru produse de origine nonanimală folosind tehnicile care permit analiza multireziduală a pesticidelor în matrice/produse complexe de origine nonanimală: fructe, legume, cereale, nutrețuri, plante verzi, permite analiza a 250 substanțe active simultan, limita de cuantificare (LOQ) a metodelor utilizate GS-MS/MS și LC-MS/MS este egală cu 0,005 mg/kg

Laboratorul de testare a Organismelor Modificate Genetic (OMG) folosește tehnica **PCR Real Time Multiplex**, cu spectru larg, aplicabilă în prima etapă a procesului de testare. Test se folosește pentru a confirma prezența sau absența materialelor vegetale modificate genetic într-un eșantion de semințe, țesut vegetal sau produs procesat.

Tehnicile analitice de tip multiplex au capacitatea de a determina simultan, în același tub de reacție, mai multe secvențe de interes. Metoda poate determina simultan 7 elementele transgenice :**P35s, P-FMV, tNOS, BAR, PAT, NPTII, CTP2 : CP4 EPSPS**, precum și un control intern de reacție (IAC), necesar pentru a preveni rezultatele fals-negative.

Tabelul 9. Lista produselor modificate genetic testate in Laboratorul Central Fitosanitar

Material semincer, material săditor, Materie primă pentru producerea alimentelor sau furajelor Limita admisibilă 0,3% OMG (0,1% din 2024)	Produs procesat Limita admisibilă 0,9% OMG
Soia Boabe de soia	Tofu de soia, sos de soia, făină de soia, lactate ce conțin soia (brânzeturi, lapte, lapte praf pentru nou-născuți, margarina, unt), lecitina de soia, proteină de soia cereale ce conțin soia, ciocolate ce conțin soia, proteina de soia, biscuiți etc. Șrot de soia
Porumb Boabe de porumb	Porumb conservat, biscuiți de porumb, faina de porumb, cereale de porumb (gris, floricele, fulgi), pesmeți, mălai, porumb dulce, snacks-uri sărate (chipsurile de tortilla sau nachos), sirop de porumb (se găsește în dulciuri, deserturi), produse de patiserie, rondele de porumb, etc. Șrot de porumb

Rapița Semințe de rapiță	Turte de rapiță furajere, ulei de rapiță, etc.
Grâu Boabe de griu	Tărâță de grâu, făină de grâu gluten de grâu furajer, cereale din grâu (griș etc.), biscuiți, etc.
Orez Boabe de orez	Orez pasat, făină de orez ,fulgi de orez, rondele de orez, etc.
Lucerna Semințe de lucernă	Lucernă deshidratată (peleți de lucernă, baloți de lucernă), etc.
Bumbac Semințe de bumbac	Prăjitură cu semințe de bumbac, făină din semințe de bumbac, Ulei din semințe de bumbac (presat la rece și nefiltrat), etc.
In Semințe de in	Ulei, produse de patiserie ce conțin semințe de in, etc.
Vânata Semințe de vânătă	Produse procesate ce conțin vânătă, Conserva din vânătă, vânătă congelată, etc.
Ardei dulce Semințe de ardei dulce	Ardei dulce măcinat, conserve, etc.
Prun Lăstari de prun	Prune uscate, congelate, gem de prune conservate, piure, terci de ovăz cu prune, prune in ciocolată, etc.
Cartof Tuberculi de cartof	Produse ce conțin cartofi (fulgi, chipsuri), amidon, etc.
Fasole Păstări de fasole	Conserve cu fasole, fasole congelate, etc.
Tomate Semințe de tomate	Produse procesate ce conțin tomate, Conserve ce conțin tomate (pastă de tomate), ketchup, etc.
Sfecla de zahar Rădăcina proaspătă Frunze de sfeclă de zahar	Pulpă uscată, rădăcina proaspătă, etc.
Trestie de zahar Lastari de trestie de zahăr	Zahar brun, melasa din trestie de zahar, etc.
Eucalipt Lăstari de eucalipt	Ulei de eucalipt, etc.
Șofran Semințe de șofran	Condimente ce conțin șofran, etc.
Trandafir Lastari de trandafir	Ulei esențial, apa de trandafir, ceai de trandafiri, dulceața, etc.
Papaya Semințe de papaya	Pulbere de papaya, fruct de papaya uscat, piure, etc.
Măr	Sucuri de mar, piure, patiserie cu mere, etc.

Fructe de mar Lastari de măr	
---------------------------------	--

I.P. LCF aplică cerințele standardului SM SR EN ISO/IEC 17025:2018. Specialiștii de laborator sunt instruiți în diverse laboratoare de referință din: Polonia, România, Israel, Cehia, Italia, Austria, Federația Rusă) și participă la diverse teste PT/ILS, prin confirmarea rezultatelor cu: ANSES, BIPEA, Franța, FAPAS UK, Slovenia, LCF și IISPV România. Metodele și tehnicile analitice utilizate sunt la nivelul celor reglementate sau acceptate de organismele internaționale și sunt elaborate în baza documentelor normative: standarde ISO, ISTA, OEPP, GOST precum și metode elaborate în cadrul I.P. LCF.

Pentru menținerea abilităților analitice, I.P. LCF participă în mod regulat la teste de competență și teste interlaboratoare (PT/ILC). Astfel, în ultima perioadă de acreditare, laboratorul a avut 93 de participări la teste comparative pentru diferite metode din domeniul său de acreditare.

Toate metodele utilizate pentru controale sunt dezvoltate și implementate în conformitate cu cerințele europene, cu excepția metodei de determinare a nitraților și a unor metode de determinare a calității produselor cerealiere.

3.8. Sisteme informaționale și baze de date utilizate de ANSA

În activitatea sa, și în conformitate cu documentele de politici publice aprobate de Guvern, ANSA menține strategia stabilită la nivel național de Digitalizare a proceselor. Astfel, ANSA este posesor și deținător a următoarelor sisteme informaționale:

Sistemul informațional de management al laboratoarelor (SIA LIMS)

Prin Acordul de finanțare dintre Republica Moldova și Asociația Internațională pentru Dezvoltare în vederea realizării Proiectului „Agricultura Competitivă” a fost dezvoltat sistemul informațional de management al laboratoarelor (SIA LIMS), care a avut drept scop crearea unui mediu de colaborare și asigurarea schimbului de informații în cadrul laboratorului, cât și între laboratoare și ANSA, precum și automatizarea maxim posibil a proceselor ce decurg în cadrul acestora. Totodată sistemul conectează toate laboratoarele care asigură implementarea programelor de monitorizare în domeniile de competență ale ANSA, într-un sistem informațional unic cu acces pentru toți utilizatorii, indiferent de amplasarea lor geografică. Implementarea unui astfel de sistem are ca impact direct: eficientizarea proceselor de activitate în cadrul ANSA, oferirea posibilităților extinse asupra abilităților de analiză și raportare a informației, asigurarea controlului asupra fluxurilor de documente.

SIA LIMS dispune de următoarele opțiuni:

- înregistrarea și identificarea unică a probelor sau seriilor de probe de laborator;
- înregistrarea informațiilor specifice probelor (categorie, tip, informații prelevare, etc.);
- solicitarea de investigații și teste pentru probele intrate în laborator;
- planificarea la nivel național a investigațiilor și testelor (denumire, cod, etc.);
- înregistrarea și validarea rezultatelor testelor și a interpretării acestora;
- generarea automată și tipărirea buletinului de încercări;
- furnizarea de rapoarte și statistici cu privire la activitatea din cadrul laboratorului;
- monitorizarea stării cererilor de analize emise;
- gestiunea fluxurilor de lucru și a stării înregistrărilor din sistem;

Implementarea Sistemul Informațional de Management al Laboratoarelor a fost una din condițiile necesare pentru acreditarea laboratoarelor ANSA, conform ISO 17025.

Registrului de stat al măsurilor sanitar-veterinare „Managementul Măsurilor Sanitar Veterinare” („SIA MMSV”)

Registrului de stat al măsurilor sanitar-veterinare este sistemului informațional în care sunt stocate și prelucrate datele cu privire la măsurile sanitar-veterinare strategice, precum și cerințele de protecție a datelor în procesul de colectare, acumulare, actualizare, păstrare, prelucrare și schimb autorizat al acestora cu alte sisteme informaționale. Registrul este un registru de stat departamental, care se ține în scopul:

1) înregistrării și ținerii evidenței măsurilor sanitar-veterinare strategice aprobate și realizate;

2) asigurării consultării și obținerii extraselor din el de către autoritățile publice, persoanele fizice și agenții economici din Republica Moldova. SIA MMSV urmărește sprijinirea procesului de elaborare, înregistrare și monitorizare a executării măsurilor sanitar-veterinare strategice de supraveghere, profilaxie și combatere a bolilor la animale, de prevenire a transmiterii bolilor de la animale la om și de protecție a mediului, elaborate și aprobat de ANSA. Sistemul generează date necesare pentru managementul supravegherii sanitar-veterinare și implică desfășurarea activităților în domeniul sanitar-veterinar prin înregistrarea și prelucrarea datelor, urmate de extragerea acestor date în rapoartele și situațiile necesare.

Registrul de stat fitosanitar (SIA RSF)

Registrul de stat fitosanitar creat în vederea înregistrării și evidenței operatorilor din domeniul fitosanitar și fertilizanților, cât și asigurării trasabilității produselor supuse controlului fitosanitar (recolta, plante vii și produse vegetale, ambalajului de lemn, precum și a celor aflate în stoc), precum și a fertilizanților care reprezintă o totalitate sistematizată de date despre operatori și locațiile în care se cultivă, se produc, se depozitează, se păstrează ori se folosesc plante, produse vegetale sau alte bunuri conexe supuse regimului fitosanitar, se utilizează produse de uz fitosanitar și fertilizanți.

Registrul se formează prin intermediul Sistemului informațional automatizat „Registrul de stat fitosanitar” (în continuare – SIA RSF). SIA RSF asigură formarea evidenței operatorilor din domeniul fitosanitar (producători agricoli, exportatori, importatori, producători ai materialului semincer și săditor, centrele de expediere, de depozite, utilizatori de produse de uz fitosanitar și fertilizanți, producători ai ambalajului din lemn etc.), inclusiv trasabilitatea produselor supuse controlului fitosanitar (plante, produse vegetale și alte bunuri conexe), a ambalajului din lemn, a utilizării produselor de uz fitosanitar și a fertilizanților, cu prezentarea informației actualizate autorităților administrației publice, persoanelor fizice și juridice, în modul stabilit de legislația Republicii Moldova. SIA RSF include un șir de subsisteme și module care automatizează și asigură procesele de identificare, înregistrare, validare, arhivare, ștergere sau modificare a datelor, potrivit domeniului de activitate al agentului economic, de înregistrare a terenurilor agricole și a unităților cu activitatea relevantă domeniului fitosanitar. SIA RSF este sursa oficială de informații referitoare la unitățile a căror activitate este supusă regimului fitosanitar, care desfășoară cel puțin una dintre următoarele activități: producerea, depozitarea, importul, exportul plantelor, a produselor vegetale, a bunurilor conexe supuse regimului fitosanitar, precum și gestionarea produselor de uz fitosanitar, a fertilizanților și a materialului de ambalaj din lemn.

Registrul de stat al medicamentelor de uz veterinar

Acesta este o baza de date privind medicamentele de uz veterinar înregistrate pentru a fi utilizate la diferite specii de animale și poate accesat pe pagina web a ANSA <https://registru.ansa.gov.md/>.

Integrarea sistemelor informaționale

În perioada 2020-2023, urmare a semnării la data 25.02.2021 acordului de cooperare între Guvernul Republicii Moldova și Corporația Financiară Internațională, ANSA a beneficiat de dezvoltarea și modernizarea sistemelor IT din domeniul siguranței alimentelor. Pe parcursul anului 2022 a fost elaborat și dezvoltat **Sistemul Informațional Integrat „e-ANSA”** (în continuare SII „e-ANSA”) care are ca scop digitalizarea activității desfășurate de ANSA în vederea informatizării

proceselor de trasabilitate a produselor alimentare de origine animală și nonanimală, evidență a operatorilor din domeniul alimentar și exploatațiilor acestora, gestiunea măsurilor sanitare veterinare, evidență a investigațiilor de laborator, înregistrarea și diseminarea alertelor, evidența performanței animalelor și culturilor vegetale, gestionarea documentelor eliberate de ANSA și furnizarea serviciilor electronice pentru cetățeni și mediul de afaceri.

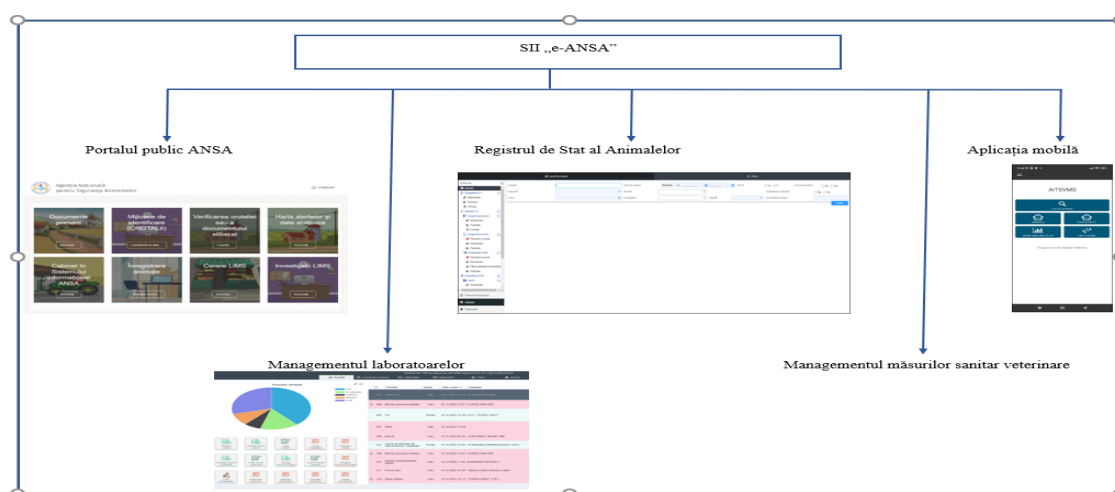
SII „e-ANSA” este constituit din 19 subsisteme informaționale. În cadrul proiectului au fost dezvoltate 5 subsisteme:

- subsistemul informațional „Portalul public ANSA”;
- subsistemul informațional „Registrul de stat al animalelor”;
- subsistemul informațional „Managementul măsurilor sanitare veterinare”;
- subsistemul informațional „Managementul laboratoarelor”;
- aplicația mobilă;

Implementarea sistemului informațional integral :

- va spori transparența activității și asigurarea accesului la date și servicii electronice pentru toți subiecții implicați în procesele de business relevante ale SII „e-ANSA”;
- va asigura schimbul reciproc de date cu alte resurse informaționale de stat prin intermediul platformei de interoperabilitate MConnect;
- va beneficia de date despre operatorii din lanțul alimentar și exploatațiile utilizate de aceștia, animale și evenimentele aferente acestora (mișcările dintr-o exploatație în alta, schimbarea proprietarilor, vaccinările și prelevarea probelor pentru analize de laborator etc.), depozitele specializate pentru fertilizanți și produse de uz fitosanitar înregistrate oficial;
- va furniza către cetățeni și mediul de afaceri a extraselor depersonalizate din registrele gestionate de Agenție și a rapoartelor/statisticilor cu caracter public aferente activității acesteia;
- va asigura schimbul reciproc de date cu alte resurse informaționale de stat prin intermediul platformei de interoperabilitate (MConnect);
- va reduce costurile operaționale ș. a.

Figura 3. Conceptul sistemului integrat e-ANSA

Începând cu anul 2022, ANSA asigură circulația documentelor în baza unui sistem informațional de management al documentelor, pentru documente de intrare și ieșire.

Pentru următoarele sisteme și baze de date ANSA este utilizator:

Registrul de Stat al Controalelor (SIA RSC)

Registrul de Stat al Controalelor (RSC) reprezintă un instrument informatic pentru automatizarea înregistrărilor și gestionării informațiilor aferente controalelor, în scopul ținerii evidenței controalelor în conformitate cu prevederile Legii nr.131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător. Scopul elaborării acestui Registru a fost implementarea unui registru unic electronic. Astfel, Guvernul a redus costurile necesare privind dezvoltarea și menținerea registrelor individuale de inspecție pentru fiecare dintre autoritățile abilitate cu funcții de control.

Pentru a pune în aplicare prevederile Legii nr.131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător și pentru a pune în aplicare utilizarea RSC de către autoritățile publice, a fost aprobat Regulamentul de funcționare a Registrului de Inspecție de Stat prin Hotărârea Guvernului nr.464/2018. Potrivit Regulamentului, Cancelaria de Stat este proprietarul Registrului de Stat al Inspectoratelor, iar Instituția publică "Serviciul Tehnologii Informaționale și Securitate Cibernetică" (STISC) este Operatorul tehnic și tehnologic al Registrului. Organele de control indicate în anexa la Legea nr.131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător, sunt furnizori, registratori și destinatari ai datelor RSC. Procesul de planificare a controalelor se bazează pe metodologiile de evaluare a riscurilor, astfel încât numai entitățile economice ce reprezintă un grad de risc ridicat se includ în planurile anuale de control. Conform Legii nr.131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător, toate autoritățile publice au dezvoltat metodologiile de evaluare a riscurilor, care au fost aprobate de către Guvern. Pe baza metodologiei de evaluare a riscurilor, fiecare autoritate abilitată cu funcții de control, inclusiv, trebuie să elaboreze planurile de control anuale. În plus, datorită diversității activităților economice și a domeniilor de control, RSC a fost configurat în conformitate cu metodologiile, business-procesele și structura fiecărei autorități de control. Sistemul permite generarea de documente aferente controlului, dar și consultarea arhivei documentelor întocmite, pentru a verifica istoricul conformității operatorului economic cu cerințele din domeniu.

Sistemul informațional automatizat de gestionare și eliberare a actelor permise (SIA GEAP)

Acest sistem reprezintă punctul unic de acces pentru antreprenori și autoritățile publice emitente de acte permise, care conține toate instrumentele necesare pentru gestionarea și obținerea actelor permise. SIA GEAP este utilizat și ca platformă pentru a realiza prevederile legale de instituire a unei resurse informaționale în domeniul comerțului și a ghișeului unic pentru depunerea notificării în comerț. Posesorul și deținătorul SIA GEAP este Instituția Publică «Agenția de Guvernare Electronică».

Registratorii SIA GEAP sunt:

- autoritățile administrației publice locale, conform Legii nr.231/2010 cu privire la comerțul interior;
- autoritățile emitente de acte permise, indicate în Nomenclatorul actelor permise eliberate de către autoritățile emitente persoanelor fizice și juridice pentru practicarea activității de întreprinzător, aprobat prin Legea nr.160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător.

Solicitanții de acte permise și deponenți notificărilor în comerț, deținătorii de semnături electronice pot aplica online accesând portalul serviciilor publice servicii.gov.md sau actpermisiv.gov.md - portalul SIA GEAP.

Solicitanții care nu dețin semnătură electronică pot aplica prin subdiviziunile teritoriale ale autorităților emitente, care vor înregistra cererea direct în SIA GEAP.

SIA GEAP este integrat cu serviciile guvernamentale:

- [MPass](#) – pentru autentificarea și autorizarea securizată a beneficiarilor;
- [MSign](#) – pentru semnarea electronică a documentelor generate de SIAGEAP;
- [MPay](#) – pentru achitarea electronică a taxelor de eliberare a actelor permise,
- [MNotify](#) – pentru notificarea solicitantului și registratorilor SIAGEAP;

- [MConnect](#) – pentru schimbul de date cu alte sisteme informaționale.

Sistemul Informațional BeeProtect

BeeProtect.md este un sistem informațional pentru prevenirea și combaterea otrăvirii albinelor pe teritoriul Republicii Moldova. Sistemul informațional a fost elaborat cu suportul Proiectul USAID și Tekwill. Apicultorii pot accesa sistemul prin aplicație mobilă și primi date în timp real despre stropirile care se planifică pe terenurile din vecinătate.

Beeprotect a fost gândită pentru a contribui la îmbunătățirea comunicării dintre apicultori și producătorii agricoli. Potrivit legislației republicii Moldova, producătorii sunt obligați să informeze administrația locală înainte de a stropi culturile cu PPP, iar în cele din urmă administrația publică trebuie să informeze apicultorii din localitățile respective cu privire la stropirile planificate, astfel încât aceștia să-și țină albinele închise în timpul orelor de pulverizare pentru a evita intoxicarea masivă a albinelor. Cu toate acestea, acest mecanism nu funcționează provocând în fiecare an intoxicarea a mii de familii de albine (până la 300.000 de albine într-o familie) în întreaga țară.

În același timp, pentru a discuta soluții privitor la problema otrăvirii albinelor, Asociația Națională a Apicultorilor din Republica Moldova (ANARM) a efectuat consultări cu apicultorii, fermierii, asociațiile de producători, cooperativele, organizații de stat cum sunt ANSA și Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare (MAIA), Agenția E-Gov și STISC.

Aplicația web Beeprotect permite producătorilor agricoli să introducă direct din smartphone-urile lor sau din calculator, cu cel puțin două zile în prealabil, datele privind stropirile planificate, cum sunt: ziua, ora și tipul produsului de protecție a plantelor folosit. Aceste date ajung îndată la toți apicultorii, care au instalat aplicația și dețin stupine pe o rază de 7 km de la terenul stropit (distanța maximă de zbor pentru o albină). În acest fel, apicultorii pot afla din timp despre stropirile planificate în apropiere astfel încât să întreprindă măsurile necesare pentru a proteja albinele în acea zi. Producătorii agricoli, la rândul lor, pot vedea numărul de stupine (nu și locul amplasării) care se află într-o vecinătate mai mică de 7 km.

Aplicația web Beeprotect a fost realizată cu analiza prealabilă a nevoilor publicului țintă, adică a apicultorilor și a producătorilor agricoli. A fost luat în calcul, rata de utilizare a gadgeturilor de către utilizatorii țintă, principalele cerințe pentru funcționalitățile aplicației. Au fost efectuate teste și colectări de feedback. Au fost făcute ajustări funcționale.

Odată implementată, aplicația web Beeprotect va deveni un instrument de comunicare la nivel național pentru apicultori și fermieri, care va salva anual zeci de milioane de albine, urmând să fie evitate pierderi uriașe.

Registrul vitivinicol

Registrul vitivinicol este un instrument de evidență a informației despre înregistrarea și evidența parcelelor viticole și unităților vinicole, în vederea urmăririi trasabilității produselor vitivinicole (recolta de struguri, cantitatea produselor vitivinicole fabricate și a celor aflate în stoc), precum și reglementează cerințele față de protecția datelor în procesul de colectare, acumulare, actualizare, păstrare, prelucrare și schimb autorizat de date cu alte sisteme informaționale. Proprietarul Registrului vitivinicol este statul, posesorul acestui registru este Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, iar registratorul este Oficiului Național al Viei și Vinului. Registrul, ca sursă informațională, conține două blocuri de date: blocul de date privind plantațiile viticole și blocul de date privind unitățile vinicole. În blocul de date privind plantațiile viticole se înregistrează parcelele viticole cu suprafața mai mare de 0,15 ha, plantate cu struguri producție marfa pentru masă sau pentru vin deținute de persoane fizice sau juridice, iar în blocul de date privind unitățile vinicole se înregistrează agenții economici care desfășoară cel puțin una dintre activitățile de fabricare, stocare și comercializare cu ridicata a vinurilor, a produselor obținute pe bază de must și a produselor obținute pe bază de vin. Înregistrarea, modificarea și radierea parcelelor viticole și a unităților vinicole în Registru sânt gratuite.

Sistemul european de informare privind bolile animalelor (ADIS)

Pe compartimentul sănătății animalelor, începând cu anul 2021, Comisia Europeană a oferit acces Republicii Moldova la sistemul european de informare privind bolile animalelor (ADIS). Acest sistem este un instrument de management al bolilor care asigură notificarea imediată a mesajelor de alertă, precum și informații detaliate despre focarele celor mai relevante boli ale animalelor din țările care sunt conectate la aplicație. Acest lucru permite accesul imediat la informații despre focarele de boli contagioase ale animalelor și asigură implementarea unei alerte timpurii care permite un răspuns prompt pentru controlul situației epidemiologice. Deși ADIS este un sistem care nu are legătură directă cu siguranța alimentelor, are un impact asupra sănătății publice în legătură cu toate bolile zoonotice din domeniul său de aplicare.

Sistemul european de alertă rapidă pentru alimente și furaje (RASFF)

RASFF este un sistem de notificare operat de Comisia Europeană pentru a face schimb de informații cu privire la pericolele identificate între statele membre și acoperă alimentele, materialele care intră în contact cu alimentele și hrana pentru animale. Acest instrument eficient pentru schimbul de informații ajută statele membre să acționeze mai rapid și mai coordonat ca răspuns la o amenințare la adresa siguranței. În calitate de țară terță Republica Moldova dispune de acces limitat cu nume de utilizator și parolă la sistemul dat, iar ANSA în calitate de punct național de contact asigură comunicarea rapidă în cazul notificărilor care vizează Republica Moldova țară de origine sau distribuție.

Portalul RASFF dispune de o bază de date interactivă online, oferă acces public la informații rezumative despre cele mai recente notificări RASFF transmise, precum și o funcție de căutare pentru informații despre orice notificare emisă anterior.

Lansat în iunie 2014, portalul consumatorilor RASFF este un instrument prietenos pentru consumatori, care oferă cele mai recente informații despre notificările de retragere a alimentelor. Acesta include avertismente privind sănătatea publică emise de autoritățile responsabile de siguranța alimentelor și companiile din domeniul alimentar.

Pentru implementarea și buna funcționare a sistemului RASFF, ANSA a elaborat Procedura Specifică „Notificările sistemului rapid de alertă pentru alimente și furaje RASFF la nivel central ANSA”. Conform procedurii DPERMC, este responsabilă de comunicarea riscului pe intern și extern, iar direcțiile aparatului central din cadrul ANSA recepționează informația, inițiază anchete de serviciu și dispun măsuri de restricționare sau retragere de pe piață sau, dacă este cazul, distrugerea alimentelor și furajelor neconforme cu cerințele siguranței alimentelor.

3.9. Sistemul de management și control al calității

Acquis-ul comunitar în domeniul controlului intern/managerial recomandă pentru implementare cerințele, care se conțin în standardele cu privire la sistemele de management ISO 9001 și ISO 17020 acceptate pe plan internațional.

Implementarea în cadrul ANSA a Sistemului de Management al Calității (SMC) conform cerințelor Standardului SM SR EN ISO/CEI 17020:2013 „*Evaluarea conformității. Criterii generale pentru funcționarea diferitelor organisme care efectuează inspecții*” contribuie la transparența activității de inspecție și garantarea siguranței alimentelor, precum și recunoașterea internațională și credibilitatea prin acreditare europeană pe domeniile sale de activitate.

Sistemului de management și control al calității ANSA include următoarele 4 categorii de documente:

- 1) Manualul Sistemului de Management al Calității;
- 2) Proceduri de sistem, proceduri de proces și regulamente;
- 3) Alte documente interne (Documentele referitoare la procesele de prestare servicii, aprovizionare, asigurarea activității personalului, precum și alte activități reieșind din necesitățile și cerințele de moment; Corespondența).
- 4) Documente de origine externă (acte normative și legale aplicabile, standarde, cerințe ale beneficiarului și părților interesate, autorizații și permise (autorizații de mediu, avize funcționare,

buletine informative, publicații). Documentele pot fi atât pe suport de hârtie, cât și în formă electronică. Toate documentele interne, aplicarea cărora influențează calitatea serviciilor și proceselor sunt emise după parcurgerea a 3 faze: elaborare, verificare și aprobare. Sistemul de management și control al calității nu este certificat, dar principiul de elaborare, actualizare, distribuție, actualizare sunt conform cerințelor ISO17020:2013.

În cadrul ANSA, DPERMC, prin intermediul Secției managementul calității și controlul intern managerial are următoarele atribuții:

- 1) elaborează documentația privind sistemul de management al calității în conformitate cu cerințele ISO 17020, ISO 10013 și ISO 9000 și alte acte normative în vigoare;
- 2) elaborează și actualizează procedurile sistemului de management al calității;
- 3) distribuie documentația privind sistemul de management al calității subdiviziunilor ANSA, inclusiv STSA;
- 4) elaborează, actualizează și menține Nomenclatorul documentației privind sistemul de management al calității;
- 5) colectează și păstrează procedurile și documentația privind sistemul de management al calității (în original), aprobate de directorul general al ANSA;
- 6) documentează și descrie procesele de sistem;
- 7) coordonează elaborarea și actualizarea de către ANSA a Planului Național Multianual de Control la nivel de ANSA, precum și elaborarea Raportului anual privind realizarea acestuia;
- 8) efectuează, de comun cu alte subdiviziuni ale ANSA, informarea și instruirea inspectorilor cu privire la procedurile și documentația privind sistemul de management al calității;
- 9) participă la perfectarea listelor de verificare pentru realizarea auditului intern, astfel încât toate activitățile și procedurile prevăzute de standardul ISO/CEI 17020 să fie supuse auditului;
- 10) sistematizează informația necesară pentru elaborarea analizei anuale a sistemului de management de către conducerea ANSA;

În anul 2024, Ordinul directorului general al ANSA nr. 112 din 19.02.2024 „Cu privire la implementarea sistemului de management al calității conform cerințelor standardului SM SR EN ISO/CEI 17020:2013” a fost aprobat, și desfășurată ședința echipei managerilor operaționali pentru identificarea domeniului de control pentru acreditare.

Lista centralizatoare a documentației sistemului de management conține 145 proceduri, dintre care 19 - proceduri generale și 126 - proceduri specifice.

Tabelul 10. Lista centralizatoare a documentelor sistemului de management a Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor

Nr. d/o	Codul documentului	Denumirea documentului
1		Manualul calității
2		Politica în domeniul calitatii și obiectivele calității
Proceduri generale		
1	PG-01/02	Elaborarea și gestionarea documentelor
2	PG-02/02	Controlul înregistrărilor
3	PG-03/02	Auditul intern
4	PG-04/01	Analiza efectuată de management
5	PG-05/01	Acțiuni corective și preventive
6	PG-06/01	Apeluri și reclamații
7	PG-07/01	Tratarea reclamațiilor
8	PG-08/01	Prelevarea probelor de produse alimentare
9	PG-09/01	Prelevarea probelor la importul produselor alimentare la posturile de inspecție la frontieră
10	PG-10/01	Planificarea, instruirea, evaluarea instruirii inspectorilor și altor persoane implicate în activitatea de inspecție.

11	PG-11/01	Coordonarea asistenței donatorilor
12	PG-12/01	Acțiunile întreprinse în cazul produselor neconforme
13	PG-13/02	Pregătirea și efectuarea controlului oficial la unitățile din domeniul siguranța alimentelor
14	PG-14/01	Securitatea și sănătatea în muncă
15	PG-15/01	Imparțialitatea, conflictul de interese, confidențialitatea
16	PG-16/2	Modul de înregistrare și examinare a petițiilor
17	PG-17/01	Selectarea și angajarea personalului în funcțiile publice
18	PG-18/01	Utilizarea registrului de stat al controalelor de către inspectorii Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor
19	PG-19/2	Pregătirea și efectuarea controlului pe domeniile de competență ANSA
20	PG-20/01	Elaborarea Planului anual al controalelor în baza analizei riscului
21	PG-21/01	Verificarea eficienței controlului
22	PG-22/01	Monitorizarea inspectorilor
Domeniul sanitar-veterinar		
1	PS(D-02/1D)-01/01	Verificarea acțiunilor de depistare și combatere Pesta Porcina Clasică
2	PS(D-02/1D)- 01/02	Verificarea acțiunilor de depistare și combatere a influenței Aviare
3	PS(D-02/1D)- 01/03	Verificarea acțiunilor de depistare și combatere Boala de New Castle
4	PS(D-02/1D)-01/04	Verificarea acțiunilor de depistare și combatere Rabie
5	PS(D02/1D)- 01/05	Verificarea acțiunilor de depistare și combatere Antrax
6	PS(D02/1D)- 01/06	Verificarea acțiunilor de depistare și combatere TBC
7	PS(D02/1D)- 01/07	Verificarea acțiunilor de depistare și combatere ESB
8	PS(D02/1D)- 01/08	Verificarea acțiunilor de depistare și combatere Bruceloza
9	PS(D02/1D)- 01/09	Verificarea acțiunilor de depistare și combatere Bluetongue
10	PS/SV-SA-01/01	Notificarea internă a bolilor oficial notificabile ale animalelor
11	PS/SV-SA-01/02	Vaccinarea antirabică la vulpi, transportul, depozitarea, distribuirea, testarea vaccinului antirabic, cu administrare orală și a eficienței vaccinării, informarea populației
12	PS(D02/1B)-01/01	Verificarea respectării condițiilor de autorizare sanitar-veterinară și a acțiunilor sanitar-veterinare în fermele bovine
13	PS(D02/1B)-01/02	Verificarea respectării condițiilor de autorizare sanitar-veterinară și a acțiunilor sanitar-veterinare în fermele de ovine, caprine și stîni
14	PS(D02/1B)-01/03	Verificarea respectării condițiilor de autorizare sanitar-veterinară și a acțiunilor sanitar-veterinare în fermele de porci
15	PS(D02/1B)-01/04	Verificarea respectării condițiilor de autorizare sanitar-veterinară și a acțiunilor sanitar-veterinare în fermele de păsări
16	PS(D02/1B)-01/05	Verificarea respectării condițiilor de autorizare sanitar-veterinară și a acțiunilor sanitar-veterinare în centrele de colectare a animalelor
17	PS(D02/1B)-01/06	Verificarea respectării condițiilor de autorizare sanitar-veterinară și a acțiunilor sanitar-veterinare în fermele de cabaline
18	PS (D02/1E)- 01/01	Protecția și bunăstarea animalelor în exploatații de porcine
19	PS (D02/1E)- 01/02	Protecția și bunăstarea animalelor în exploatații de viței
20	PS (D02/1E)- 01/04	Verificarea respectării normelor sanitar-veterinare cu referire la protecția și bunăstarea animalelor de fermă
21	PS (D02/1E)- 01/05	Protecția și bunăstarea găinilor ouătoare
22	PS (D02/1E)- 01/06	Protecția și bunăstarea puilor de carne
23	PS (D02/1E)- 01/07	Protecția și bunăstarea animalelor în timpul transportului
24	PS (D02/1E)- 01/08	Protecția și bunăstarea animalelor în timpul uciderii
25	PS (D02/1D)-01/10	Respectarea cerințelor de biosecuritate în exploatațiile de pui pentru carne
26	PS (D02/1E)-01/03	Verificarea identificării și înregistrării animalelor
27	PS (D02/2A)-01/01	Verificarea farmaciilor veterinare
28	PS (D02/2A)-01/02	Verificarea punctelor farmaceutice
29	PS (D02/2A)-01/03	Inspecția depozitului de produse farmaceutice veterinare

30	PS (D02/2B)-02/01	Verificarea unităților de producere a furajelor combinate/furajelor medicamentate/aditivilor furajeri/pre-amestecurilor de aditivi furajeri
31	PS (D02/2B)-02/02	Verificarea unităților de producere a hranei destinate animalelor de fermă pentru nevoile exclusive ale propriei exploatații (ferme cu moară, malaxor propriu, malaxor pentru furaje)
32	PS (D02/2B)-02/03	Inspekția unităților care depozitează/comercializează furaje
33	PS (D02/2B)-02/04	Prelevarea probelor de furaje
34	PS (D02/2A)-01/05	Autorizarea/inspekția fabricii de producere a medicamentelor de uz veterinar
35	PS/SV-FV-01/01	Înregistrarea produselor farmaceutice de uz veterinar
36	PS/SV-FV-01/02	Prelevarea probelor de medicamente de uz veterinar
37	PS/SV-FV-03/01	Acțiuni întreprinse în cazul hranei neconforme pentru animale
38	PS (D02/1F)- 01/01	Verificarea respectării normelor tehnologice de întreținere a animalelor în fermele de bovine
39	PS (D02/1F)- 01/02	Verificarea respectării normelor tehnologice în fermele de ovine și caprine
40	PS (D02/1F)- 01/03	Verificarea respectării normelor tehnologice în fermele de porci
41	PS (D02/1F)- 01/04	Verificarea respectării normelor tehnologice de menținere a păsărilor l avicole
42	PS (D02/1F)- 01/06	Verificarea respectării normelor tehnologice în fermele de cabaline
43	PS (D02/1F)- 01/07	Verificarea respectării normelor tehnologice a exploatațiilor piscicole și de acvacultură
44	PO(D-06/1A)-02/01	Controlul sanitar - veterinar la frontieră a animalelor din specia porcină provenite din import
45	PO(D-06/1A)-01/01	Controlul sanitar veterinar la frontieră a animalelor din specia bovină, ovină și caprină provenite din import
Domeniul siguranța alimentelor		
1	PS(D04/1)-01/01	Prelevarea probelor de carne de pasăre
2	PS04/1-03/01	Prelevarea probelor de acvacultură privind criteriile microbiologice
3	PS(D04/4B)-05/01	Controlul oficial al produselor cu Denumire de Origine Protejată, Indicație Geografică Protejată și Specialitate Tradițională Garantată de origine non-animală
4	PS(D04/4B)-04/01	Regulile și condițiile generale privind efectuarea activității de inspekție a conformității produselor ecologice
5	PS(D04/4C)-07/01	Prelevarea și testarea analitică a probelor de produse alimentare de origine vegetală în vederea depistării organismelor modificate genetic
6	PS(D04/4B)-03/01	Eșantionarea semințelor oleaginoase
7	PS(D04/4B)-02/01	Eșantionarea cerealelor și derivatelor acestora
8	PS(D04/4B)-01/01	Întocmirea, înregistrarea și eliberarea certificatelor de inspekție a calității cerealelor și a derivatelor cerealelor și a copiilor acestora
9	PS/SA-MSD-01/01	Verificarea trasabilității produselor alimentare
10	PS/SA-MSD-02/01	Auditul sistemului HACCP la unitățile operatorilor economici din sectorul alimentar
11	PS/SA-MSD-03/01	Verificarea implementării planului de autocontrol privind calitatea apei potabile în unitățile cu profil alimentar
12	PS/SA-MSD-04/01	Categorizarea agenților economici din sectorul alimentar și planificarea inspekțiilor în baza analizei de risc
13	PS/SA-MSD-05/01	Dezinfecția mijloacelor de transport, care transportă produse supuse controlului sanitar-veterinar
14	PS/SA-MSD-06/01	Notificările sistemului rapid de alertă pentru alimente și furaje RASFF la nivel central ANSA
15	PS/SA-MSD-07/01	Supravegherea și monitorizarea cazurilor de toxinfecții alimentare
16	PS/SA-MSD-08/01	Desemnarea laboratoarelor care pot efectua analiza probelor prelevate în cadrul controlului oficial privind sănătatea plantelor, siguranța alimentelor de origine animală și non - animală și hrana pentru animale
17	PS/SA-PA-01/01	Efectuarea inspekției ANTE și POST mortem la unitățile de sacrificare a păsărilor

18	PS/SA-PA-02/01	Evaluarea bunăstării păsărilor în timpul abatorizării/ uciderii și acțiunile întreprinse în cazul neconformităților
19	PS/SA-PA-03/01	Certificarea produselor alimentare de origine animală destinate exportului
20	PS/SA-PA-04/01	Analiza informației despre lanțul alimentar pentru animalele destinate sacrificării
21	PS/SA-PA-05/01	Marcarea cărnii, aplicarea mărcii de sănătate și de identificare pe produsele alimentare de origine animală
22	PS/SA-PA-06/01	Prelevarea probelor de lapte materie primă
23	PS/SA-PA-07/01	Procedura de implementare și monitorizare a planului național de reziduuri la animale vii și produse de origine animală
24	PS/SA-PA-08/01	Certificarea cărnii și ouălor de pasăre destinate exportului în uniunea europeană
25	PS/SA-PA-09/02	Autorizarea și listarea unităților din domeniul produselor de origine animală destinate consumului uman
26	PS/SA-PV-01/01	Înregistrarea oficială a operatorilor din domeniul siguranței alimentelor de origine nonanimală
27	PS/SA-PV-02/01	Evaluarea conformității fructelor și legumelor proaspete
28	PS/SA-PV-03/01	Pregătirea și efectuarea controlului oficial de stat la unitățile din domeniul fabricării și circulației produselor vitivinicole și a producției alcoolice
29	PS/SA-PV-04/01	Înregistrarea oficială a utilajului tehnologic principal folosit pentru fabricarea alcoolului etilic și a băuturilor alcoolice tari cu eliberarea certificatului de înregistrare
30	PS/SA-PV-05/01	Eliberarea certificatului de inofensivitate privind respectarea limitelor maxime admise (LMA) de reziduuri de pesticide și ale conținutului de nitrați în materia primă și/sau în produsele alimentare de origine vegetală
31	PS/SA-PP-01/01	Prelevarea probelor de carne pentru determinarea infectării cu Trichinella
32	PS/SA-PP-02/01	Prelevarea probelor de miere naturală
33	PS/SA-PP-03/01	Prelevarea probelor de apă pentru analiza microbiologică
34	PS/SA-PP-04/01	Metode de prelevare a probelor pentru controlul conținutului de nitrați în produsele alimentare de origine vegetală
35	PS/SA-PP-05/01	Prelevarea probelor de produse alimentare de origine non-animală pentru controlul oficial al nivelurilor de plumb, cadmiu, mercur, staniu anorganic, 3-MCPD și hidrocarburi policiclice aromatice
36	PS/SA-PP-06/01	Prelevarea probelor de produse vitivinicole și de producție alcoolică în cadrul controalelor oficiale de stat
37	PS/SA-PP-07/01	Metode de prelevare a probelor pentru controlul reziduurilor de pesticide din sau de pe plante și produse de origine vegetală
38	PS(04/1)-19/01	Anchetă de serviciu în caz de depistare a mierii de albine neconforme
39	PS (D04/3)-01/01	Realizarea controalelor oficiale la unitățile de alimentație publică
40	PO(D-06/1A)-03/01	Controlul sanitar-veterinar la frontieră a importurilor de carne proaspătă.
41	PO(D-06/1A)-05/01	Controlul sanitar-Veterinar la frontieră a importurilor de lapte crud și produse lactate
42	PS/PIF-SA-01/01	Prelevarea probelor la importul produselor de origine animală
43	IL/SA-PP-01/01	Prelevarea și identificarea probelor de produse vitivinicole/alcoolice preambalate și a produselor vitivinicole/alcoolice în vrac
Domeniul fitosanitar		
1	PO(D-03/1C)-02/01	Inspekția producției destinate exportului
2	PO(D-03/1C)-03/01	Completarea și eliberarea actului privind controlul fitosanitar a plantelor, produselor și bunurilor conexe destinate exportului
3	PO(D-03/1B)-01/01	Elaborarea și editarea pronosticurilor privind răspîndirea dăunătorilor și bolilor principali a culturilor agricole. Întocmirea și difuzarea buletinelor de avertizare
4	PS(D03/1C)-05/01	Modalitatea ținerii Registrelor de evidență procedurilor fitosanitare
5	PS/FS-MSD-01/01	Înregistrarea și supravegherea operatorilor din domeniul fitosanitar

6	PS/FS-MSD-02/01	Admiterea importului semințelor și/sau materialului săditor de soiuri neînscrise în catalogul soiurilor de plante al RM
7	PS/FS-MSD- 03/01	Controlul privind respectarea normelor internaționale la utilizarea tratărilor ca măsură fitosanitară
8	PS/FS-MSD-04/01	Înregistrarea agenților economici privind producerea și/sau prelucrarea și/sau comercializarea semințelor
9	PS/FS-MSD-05/01	Stabilirea și/sau menținerea statutului pentru „locul și/sau zonei de producere liber de organisme dăunătoare plantelor
10	PS/FS-MSD-07/01	Supravegherea și prevenirea răspândirii organismului de importanță fitosanitară <i>Diabrotica virgifera</i> le conte (<i>viermele vestic al rădăcinilor de porumb</i>)
11	PS(D03/01B)-01/01	Inspecția gestionarilor de produse de uz fitosanitar și fertilizanți
12	PS(D 03/2B)-02/01	Eliberarea autorizației de Import al produselor de uz fitosanitar și al fertilizanților
13	PS(D 03/2C)-04/01	Prelevarea probelor de produse de uz fitosanitar
14	PS(D 03/2A)-01/01	Verificarea documentelor privind respectarea regulilor de utilizare a produselor de uz fitosanitar și al fertilizanților
15	PS(D 03/2C)-05/01	Eliberarea autorizației de funcționare a depozitului pentru păstrarea produselor de uz fitosanitar și fertilizanți
16	PO – 01/03	Certificarea materialului săditor fructifer
17	PO-01/01	Înregistrarea și controalele aplicate micilor producători de material săditor
18	PS(D03/03A)-01/01	Recepționarea, verificarea și înregistrarea declarațiilor de multiplicare a semințelor
19	PS (D03/03A)-01/02	Inspecția în câmp în sectoarele de producere a semințelor și emiterea Documentului de inspecție în câmp
20	PS/FS-MSR-01/01	Eliberarea Certificatului de calitate a semințelor
21	PS/FS-MS-04/02	Eliberarea certificatului de calitate la exportul materialului de înmulțire și săditor
22	PS/FS-MS-01/01	Certificarea materialului săditor ornamental
23	PS(D03/02A)-02/01	Certificarea răsadurilor de legume
24	PS/FS-MS-03/02	Certificarea materialului săditor viticol
26	PS/FS-MSD-06/01	Eliberarea certificatelor fitosanitare pentru export și re – export
27	PS (03/03A)- 01/04	Procedura specifică de prelevare a probelor de semințe pentru post-control
28	PO(D-06/1A)-01/01	Controlul la import privind sănătatea plantelor(produse)
29	PO(D-06/1A)-03/01	Controlul la import privind sănătatea plantelor(semințe)
30	PO(D-06/1A)-02/01	Verificarea sănătății plantelor la import – materialul de ambalaj de lemn
31	PS/FS-PP-01/01	Supravegherea organismului de importanță fitosanitară Grapevine Flavescence D`OREE (Îngălbenirea aurie a viței de vie)
32	PS/FS-AL-01/01	Controlul privind respectarea cerințelor fitosanitare a ambalajelor din lemn utilizat în comerțul internațional
Administrative		
1	PO(D10)-01/01	Avizarea documentelor cu caracter juridic
2	PO(D10)-01/01	Administrarea litigiilor
3	PS-02/01	Selectarea, instruirea și desemnarea auditorilor interni de profil
4	PS-RU-01/01	Ocuparea și numirea în funcție în cadrul ANSA a personalului cu categoria postului: «ps» – post de specialitate și «pdtafap» - post de deservire tehnică ce asigură funcționarea autorităților publice
5	PS (D07) – 03/01	Administrarea echipamentelor specific de către colaboratorii ANSA de nivel central și territorial (STSA și PCSVF), necesare în cadrul controalelor unităților (operatorilor economici) care desfășoară activități în domeniul siguranței alimentelor și sănătate animală
6	PS (D07) – 02/01	Achiziționarea și administrarea mijloacelor de măsurare utilizate în cadrul efectuării controalelor oficiale
7	PS(D08)-02/01	Instruirea inițială a noilor angajați cu funcție de inspecție în cadrul ANSA

8	IL/A-J-01/01	Modul de reprezentare a Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor în instanțele judecătorești, în raport cu alte instituții de orice natură, persoane fizice sau juridice.
---	--------------	--

3.10. Modalități de raportare a rezultatelor controalelor oficiale

Anual, ANSA elaborează Ordinul cu privire la aprobarea formularelor de raportare și a graficului de prezentare a rapoartelor de activitate urmare a activităților de control. Pentru anul 2023, a fost aprobat Ordinul nr.486 din 27.12.2022, care conține formulare tipizate de raportare a activității pe toate domniile de control. Ulterior, prin Ordinul nr.296 din 22 iunie 2023 a fost abrogat Ordinul nr.486 din 27.12.2022. STSA, raportează lunar, trimestrial, semestrial, anual referitor la activități pe domeniul sau de competență. În cazul identificării unor probe neconforme la implementarea programelor de monitorizare, STSA inițiază anchete de serviciu, iar la finalizarea acestora întocmesc note informative către Direcția de profil de la nivelul central responsabilă de domeniul dat. Lunar, Laboratoare care implementează programele de monitorizare, prezintă Note informative și rapoartele de încercări în original către ANSA. Instituțiile Publice în care ANSA exercită calitatea de fondator, prezintă trimestrial Raportul privind executarea Devizului de cheltuieli și a Indicatorilor de performanță referitoare la analizele de laborator efectuate în scopul implantării planurilor/programelor de monitorizare pentru examinarea acestora în cadrul Grupului de lucru privind repartizarea, monitorizarea și verificarea mijloacelor din bugetului de stat. În cazul constatării rezultatelor de laborator neconforme, laboratoarele naționale/externe (din străinătate) informează imediat, dar nu mai târziu de 24 de ore de la data finalizării investigației de laborator despre rezultatul obținut. Rezultatele investigațiilor de laborator pentru probele analizate în laboratoarele naționale sunt disponibile prin SIA LIMS fiind marcate cu roșu. La fel, neconformitățile sunt expediate prin email la adresele oficiale de email a direcției de profil de la nivel central și către DPERMC.

Săptămânal DPERMC întocmește Note informative la adresa Directorilor generali adjuncți pe domeniu, privind neconformitățile depistate pe parcursul săptămânii și lista neconformităților pe programe de monitorizare cu actualizarea acesteia în vederea completării măsurilor întreprinse de STSA și Direcția de profil de la nivel central.

Lunar, DPERMC întocmește note informative către Directorul general privind implementarea Planului anual de control asupra activității de întreprinzător și asupra obiectelor și unităților ce nu practică activitate de întreprinzător.

La solicitare, dar nu mai rar decât trimestrial DPERMC prezintă Directorului general, Notă informativă consolidată privind îndeplinirea Planurilor/Programelor de monitorizare pe toate domeniile de competență ale ANSA și lista consolidată a neconformităților cu măsurile întreprinse de către STSA și direcțiile de profil de la nivel central.

Anual, Raportul ANSA privind desfășurarea activităților de control se prezintă până la data de 01 februarie către Cancelaria de Stat și Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare și se plasează pe pagina web oficială.

La nivel național, ANSA înregistrează date privind zoonozele înregistrate la animale sau în produse alimentare și serotipizarea Salmonellelor pe care le prezintă anual către ANSP. Cooperează cu alte structuri guvernamentale naționale sau internaționale în vederea stabilirii priorităților pentru pritejarea sănătății publice și elaborează programe naționale de supraveghere privind prevalența unor agenți zoonotici specifici.

În calitate de punct național de contact pentru Sistemul Rapid de Alertă pentru Alimente și Furaje al Uniunii Europene (RASFF). ANSA, prin intermediul DPERMC asigură recepționarea informației privind produsele neconforme care vizează Republica Moldova în calitate de țară de origine sau destinație, cu informarea autorităților conform competențelor instituționale, în cazul în care notificările se referă la domeniile ce nu sunt acoperite de competențele ANSA. La fel, ANSA, prin DPERMC, asigură reacția referitor la măsurile întreprinse pe toate tipurile de notificări pentru care se solicită o reacție ale autorităților competente din Republica Moldova. Lista, privind neconformitățile parvenite prin sistemul RASF al Uniunii Europene este mențuită și actualizată continuu cu plasarea informației în raportul anual privind implementarea PNMAC.

În conformitate cu angajamente de membru al OIE, ANSA, în calitate de autoritate responsabilă, expediază rapoarte semestriale și anuale către OIE referitor la sănătatea activelor de animale din Republica Moldova.

În perspectivă strategică pentru implementare pe domeniul Agricultura ecologică urmare a aprobării la data de 31 iulie 2023 de către Parlamentul Republicii Moldova a Legii nr.237/2023 privind producția ecologică și etichetarea produselor ecologice, care transpune parțial Regulamentul 2018/848 al Parlamentului European și al Consiliului din 30 mai 2018 privind producția ecologică și etichetarea produselor ecologice, conform art.29, ANSA este autoritatea de control în domeniul producției ecologice și etichetării produselor ecologice care va implementa politica statului în domeniul orientat spre garantarea siguranței și calității producției ecologice. ANSA, va efectua controlul oficial, inclusiv prelevări de probe la operatorii înregistrați în agricultura ecologică, și va asigura crearea și actualizarea unei baze de date în domeniul agriculturii ecologice, inclusiv pentru semințele și materialul de înmulțire vegetativ ecologic și în conversie, incluzând cartofii de sămânță, precum și sistemul privind animalele ecologice sau animalele tinere de acvacultură ecologică. Trimestrial, sau la cerere va prezenta rapoarte către MAIA.

3.11. Instruirea personalului

Dezvoltarea profesională a funcționarilor publici din cadrul ANSA se realizează prin activități de instruire de diferite tipuri și forme în vederea aprofundării și actualizării cunoștințelor, dezvoltării abilităților și modelării atitudinilor și comportamentelor necesare pentru exercitarea eficientă a atribuțiilor de serviciu.

Dezvoltarea profesională continuă a funcționarilor publici constă în asigurarea, în conformitate cu prevederile legale, a reglementărilor privind planificarea, organizarea și desfășurarea procesului de dezvoltare profesională continuă a funcționarilor publici. Cadrul legal include:

1) Legea nr.158/2008 privind funcția publică și statutul funcționarului public, art.37/Procesul de dezvoltare profesională continuă lit. c) de a prevedea în bugetul anual propriu mijloace pentru finanțarea procesului de dezvoltare profesională continuă a funcționarilor publici, în mărime de cel puțin 2% din fondul de salarizare.

2) Regulamentul cu privire la dezvoltarea profesională continuă a funcționarilor publici (Anexa nr.10 la Hotărârea Guvernului nr.201/2009) aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.201/2009 privind punerea în aplicare a prevederilor Legii nr.158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public;

3) Procedura generală al ANSA - "Planificarea, instruirea, evaluarea instruirii inspectorilor și altor persoane implicate în activitățile de inspecție și evaluarea /monitorizarea competențelor profesionale" COD:PG -10/01;

4) Procedura specifică ANSA - Instruirea inițială a noilor angajați cu funcții de inspecție ANSA Cod: PS-10/01;

5) Planului anual de dezvoltare profesională aprobat anual prin ordinul directorului general ANSA.

3.11.1. Identificarea necesităților de instruire

Metodele de identificare a necesităților de dezvoltare profesională au la bază compararea nivelului necesar de competență profesională cu cel manifestat de către inspector/funcționar public în procesul activității.

Necesitățile individuale de dezvoltare profesională a inspectorilor/funcționarilor publici și cele de grup/subdiviziune se identifică:

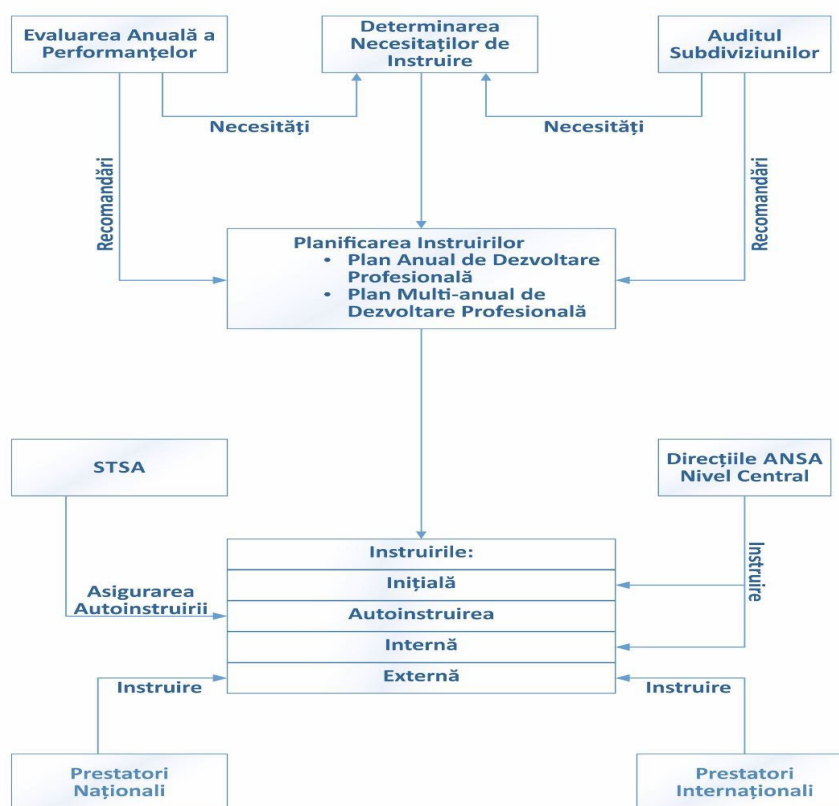
- a) în urma auditului - prin analiza înregistrărilor, observările la fața locului, analiza rapoartelor, interviuri, testări, inspecții simulate și alte tehnici pentru evaluarea performanțelor în dependență de natura activităților de inspecție (conform *p.6.1.8 ISO17020*);
- b) în cadrul procesului de evaluare anuală a performanțelor profesionale ale funcționarului public, cu actualizare pe parcursul anului în procesul de monitorizare și evaluare a activității acestuia de către

conducătorul direct al inspectorului/funcționarului public, în conformitate cu procedura generală și formularul cod: MEMI-6.1.

3.11.2. Planificarea instruirilor

Subdiviziunile responsabile identifică necesitățile de dezvoltare profesională și le transmit conducătorilor subdiviziunilor structurale, care le analizează și sistematizează. Conducătorul subdiviziunilor structurale, la început de an, elaborează în baza necesităților identificate în procesul evaluării, monitorizării, controlului, analizării și definirii domeniilor prioritare privind instruirea, solicitări privind subiectele/tematicile pentru activitățile de instruire internă și cea externă și le prezintă DMRU cu formularul cod: PADP-6.1. DMRU examinează solicitările și elaborează Planul anual de instruire/dezvoltare profesională a personalului, care poate fi actualizat pe parcursul anului urmare a identificării necesităților de instruire.

Figura 4. Schema sistemului de dezvoltare profesională al ANSA

Planul multi anual utilizează ciclul de planificare de 5 ani, astfel, se stabilește obiectivul ca în 5 ani, toți angajații Agenției, care activează în domeniul specific, vor obține instruirea sau instruirile necesare pentru a asigura îndeplinirea corespunzătoare a atribuțiilor de serviciu și se utilizează și în calitate de instrument de monitorizare.

Dezvoltarea profesională continuă a funcționarilor publici se realizează prin următoarele tipuri de instruire:

1. Instruirea externă se realizează de către Ministere și alte autorități ale administrației publice centrale și din alte autorități publice decât cele din subordine, care activează în domeniul vizat, alte entități , inclusiv partenerii de dezvoltare pentru diferite categorii de personal, autorități internaționale, instituții de profil.
2. Instruirea internă se realizează prin diferite forme, inclusiv:
 - Instruire la locul de muncă (sub îndrumarea conducătorului sau al unui mentor)

- Instruire în afara locului de muncă (sub îndrumarea angajaților din cadrul ANSA și/sau prestatorilor serviciilor de instruire la tematici de interes major pentru autoritate în formă de seminare, ateliere, conferințe, mese rotunde și alte forme de instruire).

3. Autoinstruirea - se realizează prin accesul la legislație și alte documente ale ANSA.

Rețeaua prestatorilor serviciilor de instruire se formează din prestatori ai serviciilor de instruire cu statut de persoană juridică (din țară și de peste hotare) cu drept de desfășurare a activităților de dezvoltare profesională a funcționarilor publici/adulților. Pentru ANSA cei mai activi prestatori de instruire sunt:

- Academia de Administrare Publică;
- organizații și instituții de stat sau private, inclusiv instituții de învățământ universitar
- centre de instruire din subordinea ministerelor, altor autorități publice;
- prestatori ai serviciilor de instruire cu statut de persoană fizică (din țară și de peste hotare):

Prioritățile sistemului de dezvoltare profesională sunt stabilite în Planul anual de dezvoltare profesională aprobat anual prin ordinul directorului general ANSA. Funcționarii publici din cadrul ANSA beneficiază de activități de instruire din comanda de stat, implementate de Academia de Administrare Publică, precum și din alte instituții specializate din țară și de peste hotarele republicii. Procesul de dezvoltare profesională continuă a funcționarilor publici atât din cadrul ANSA cât și din STSA este monitorizat de către Cancelaria de Stat a Republicii Moldova, ținându-se cont de tematicile activităților de dezvoltare profesională. Toată informația privind planificarea, organizarea, desfășurarea, implementarea și monitorizarea procesului de dezvoltare profesională continuă a funcționarilor publici este sistematizată și raportată semestrial/anual de către DMRU conducerii ANSA și ulterior către Cancelaria de Stat. În 2021-2022 a fost inițiată reformarea sistemului de dezvoltare profesională a funcționarilor publici de toate nivelurile, de recrutare și monitorizare și evaluare a performanței funcționarilor publici care este în proces de dezvoltare pentru implementare.

Capitolul 4. Sistemul de control în domeniul sanitar-veterinar

4.1. Legislația relevantă

- 1) Legea nr.221/2007 privind activitatea sanitară veterinară;
- 2) Legea nr.50/2013 cu privire la controalele oficiale pentru verificarea conformității cu legislația privind hrana pentru animale și produsele alimentare și cu normele de sănătate și de bunăstare a animalelor”;
- 3) Legea nr.231/2006 privind identificarea și înregistrarea animalelor;
- 4) Hotărârea Guvernului nr.828/2022 pentru aprobarea Regulamentului privind procedurile și documentele aferente Registrului de stat al animalelor;
- 5) Hotărârea Guvernului nr.677/2008 protecția găinilor ouătoare;
- 6) Hotărârea Guvernului nr.859/2008 criterii minime pentru protecția porcinelor destinate creșterii și îngrășării;
- 7) Hotărârea Guvernului nr.1275/2008 privind protecția animalelor de fermă;
- 8) Hotărârea Guvernului nr.1325/2008 privind stabilirea cerințelor minime pentru protecția vițelilor în scopul creșterii și îngrășării;
- 9) Hotărârea Guvernului nr.415/2009 privind protecția puilor destinați producției de carne;
- 10) Hotărârea Guvernului nr.793/2012 protecția și bunăstarea animalelor în timpul transportului;
- 11) Hotărârea Guvernului nr.369/2015 protecția animalelor în momentul uciderii;
- 12) Hotărârea Guvernului nr.379/2018 cu privire la controlul de stat asupra activității de întreprinzător în baza analizei riscurilor

13) Hotărârea Guvernului nr.14/2023 privind organizarea și funcționarea Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor.

4.2. Organizarea și structura sistemului de control

Sistemul de control al domeniului sanitar-veterinar este organizat în 2 nivele:

1. Nivelul central este reprezentat de Direcția sănătatea și bunăstarea animalelor care este constituită din 2 subdiviziuni:

- 1) *Secția controlul bolilor la animale și managementul măsurilor sanitar-veterinare;*
- 2) *Secția protecția, bunăstarea și înregistrarea animalelor;*

2. Nivelul teritorial (STSA) reprezentat de: *Subdiviziunea supraveghere sanitar-veterinară și circumscripțiile teritoriale sanitar-veterinare;*

Direcția sănătatea și bunăstarea animalelor (DSBA) are misiunea de a asigura sănătatea, protecția și bunăstarea animalelor de producere, cât și de companie, supravegherea identificării și trasabilității animalelor, întru prevenirea transmiterii bolilor infecțioase de la animale la om. În particular, angajații Direcției la nivel central:

1) implementează strategii veterinare privind apărarea sănătății și prevenirea introducerii bolilor epizootice și zoonozelor pe teritoriul țării;

2) asigură realizarea programelor naționale și internaționale de protecție a teritoriilor față de infiltrarea și răspândirea bolilor infecțioase deosebit de periculoase;

3) efectuează controlul asupra bolilor contagioase ale animalelor, zoonozelor și agenților zoonotici;

4) colectează, analizează, interpretează și raportează sistematic datele referitoare la sănătatea animalelor;

5) realizează, în colaborare cu alte autorități abilitate, sistemul de analiză, gestionare și comunicare a riscului în domeniul introducerii bolilor epizootice și zoonozelor pe teritoriul țării;

6) participă la elaborarea de norme sanitar-veterinare și instrucțiuni tehnice privind supravegherea, depistarea, profilaxia și combaterea bolilor la animale și a celor transmisibile de la animale la om;

7) oferă suport metodologic pentru STSA în domeniile sale de competență, inclusiv prin elaborarea de proceduri și instrucțiuni de serviciu;

8) elaborează planuri și programe pentru implementare la nivel național, după cum urmează:

- Programul național de control al Salmonellei în efective de păsări,
- Programul național de control al Influenței Aviare,
- Programului acțiunilor strategice de supraveghere, profilaxie și combatere a bolilor la animale, și prevenirea a transmiterii bolilor de la animale la om;
- Programul măsurilor de supraveghere, control, combatere și eradicare a pestei porcine africane;
- Programul de control al sănătății și bunăstării în fermele de creștere a găinilor ouătoare și a puilor destinați producției de carne;

9) verifică și coordonează activitatea STSA în domeniile sale de competență, precum și verifică nivelul executare a programelor naționale.

STSA prin intermediul subdiviziunii supraveghere sanitar-veterinară, organizează activitățile sanitar-veterinare pe întreg teritoriul raionului/municipiului, asigură realizarea programelor naționale și internaționale de protecție a teritoriilor față de infiltrarea și răspândirea bolilor infecțioase deosebit de periculoase, verifică respectarea cerințelor sanitar-veterinare în procesul permutărilor, exportului și importului animalelor, produselor și materiei prime de origine animală, precum și al hranei pentru animale.

La nivelul STSA sunt elaborate planuri raionale sau municipale privind implementarea programelor naționale. În mod special Subdiviziunea supraveghere sanitar-veterinară

supraveghează și verifică activitatea medicilor veterinari din cadrul circumscripțiilor teritoriale sanitar-veterinare.

În cadrul activităților sale, Subdiviziunea supraveghere sanitar-veterinară din subdiviziunile teritoriale:

3. organizează activitatea de control oficial la nivel teritorial, în următoarele domenii: protecția animalelor în timpul transportului, protecția animalelor de fermă;
4. analizează, soluționează și dispune măsurile care se impun în cazul petițiilor din domeniul protecției și bunăstării animalelor;
5. informează DSBA, cu privire la neconformitățile sau deficiențele constatate în activitatea de control;
6. organizează și monitorizează, verifică implementarea legislației sanitar-veterinare din domeniul bunăstării animalelor;
7. întocmește documentația pentru înregistrarea/autorizarea mijloacelor de transport de animale vii;
8. verifică respectarea standardelor minime privind protecția animalelor în timpul transportului, și a animalelor de fermă.

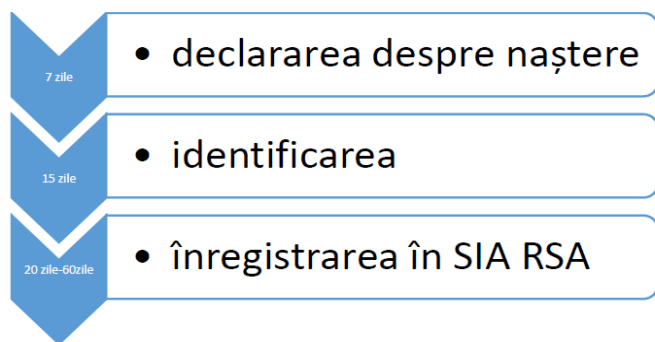
Aspectele privind bunăstarea animalelor se supraveghează și verifică de către inspectorii din Subdiviziunea supraveghere sanitar-veterinară. Adicional o implicare în acest sens există și din partea inspectorilor Posturilor de Inspecție la Frontieră, care verifică starea sănătății și bunăstarea animalelor în timpul transportării, rampa de încărcare și descărcare a animalelor, precum și respectarea altor condiții, neglijarea cărora poate duce la refuzul inspectorului de frontieră de a admite importul și exportul de animale.

Aspectele privind identificarea și înregistrarea animalelor: Fiecare animal de pe teritoriul Republicii Moldova se identifică individual și se înregistrează în **Sistemul Informațional Automatizat „Registrul de Stat al Animalelor” (SIA „RSA”)**, utilizându-se câte o crotalie pentru animalele din speciile ovine, caprine și suine, două crotalii (cu același cod de identificare) pentru animalele din speciile bovină, respectiv un transponder (microcip) pentru animalele din specia cabaline și asini. În cazul bovinelor după aplicarea crotaliei se eliberează și pașaportul individual pentru bovine.

Identificarea animalelor se efectuează de către deținătorul de animale prin asigurarea accesului medicului veterinar pentru aplicarea mijloacelor de identificare în baza datelor furnizate de către deținător, care are obligația să solicite identificarea animalelor și să prezinte, în termenul stabilit în art.7 din Legea nr.231/2006 privind identificarea și înregistrarea animalelor, informația respectivă operatorilor teritoriali pentru înregistrarea în SIA RSA.

Înregistrarea animalelor se efectuează în baza cererii de identificare depuse la STSA de către deținătorul de animale în termen de 20 de zile de la naștere, iar în cazul porcinelor – de 20–60 de zile, al mieilor și iezilor – de 60 de zile de la naștere. Deținătorul de animale, are obligația să notifice medicul veterinar oficial despre orice intenție de mișcare a animalelor, în termen de șapte zile de la achiziționarea sau încredințarea oricărui animale din speciile supuse identificării: proprietarul/deținătorul exploatației autorizate/înregistrate sanitar-veterinar este obligat să furnizeze toate datele necesare medicului veterinar al exploatației, care va asigura înregistrarea în SIA RSA a datelor despre sosirea acestora. Proprietarul exploatației nonprofesionale are obligația să notifice medicului/felcerului veterinar din cadrul circumscripției sanitar-veterinare prezența respectivelor animale sosite în exploatație prin depunerea unui exemplar al formularului de mișcare. Pentru animalele din specia bovine, noul proprietar de exploatație/deținătorul de animale este obligat să solicite înregistrarea mișcării inclusiv în pașaportul individual pentru bovine, conform modelului aprobat prin ordinul Directorului general al ANSA.

Figura 5. Termenii de identificare, înregistrare și declarare eveniment

Numărul de animale și exploatații.

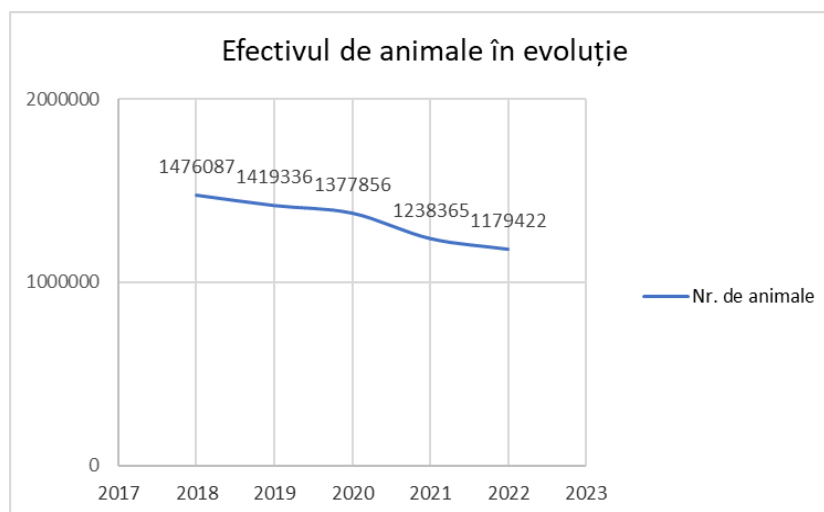
La moment în Registrul de stat al animalelor sunt înregistrate **1 179 422** animale.

Tabelul 6. Animalele înregistrate pe specii

<i>Specia</i>	<i>Nr. de animale</i>
Bovine	150 800
Ovine	481 135
Caprine	150 840
Porcine	360 416
Cabaline	16 331
Asini	19 900

Figura 7. Efectivul de animale pentru ultimii 5 ani

Reprezentarea grafică este următoarea:

După cum observăm numărul de animale în ultimii ani este în descreștere, consecințe a micșorării populației în mediul rural cât și în cel urban.

4.3. Metodele de supraveghere și activitățile de control

Controalele oficiale și pentru eradicarea bolilor se exercită în conformitate cu prevederile Legii nr.50/2013 cu privire la controalele oficiale pentru verificarea conformității cu legislația privind hrana pentru animale și produsele alimentare și cu normele de sănătate și de bunăstare a animalelor. Principala formă de control este inspecția, care este verificarea de către medicul veterinar oficial (inspectorul) din cadrul Subdiviziunii supraveghere sanitar-veterinară a

îndeplinirii măsurilor sanitar-veterinare. O altă formă de supraveghere utilizată este prelevarea de probe și analiza lor în laboratorul de referință sau cel desemnat de către ANSA.

Inspecțiile exploatațiilor pot fi planificate și inopinate. Controlul planificat se efectuează în baza planului anual aprobat prin Ordinul Directorului general introdus în SIA RSC, cu o frecvență anuală. Controalele inopinate, în majoritatea cazurilor sunt inspecții de fond, care se mai inițiază în temeiul cererii operatorului economic pentru eliberarea actelor permise (autorizații sanitar-veterinară de funcționare a unei unități) sau în temeiul unor petiții, plângeri, sesizări. În timpul inspecției de fond, în exploatație, se verifică următoarele aspecte:

- respectarea normelor privind protecția și bunăstarea animalelor în conformitate cu Ghidul privind indicii, suprafețele, distanțele și parametrii pentru protecția și bunăstarea animalelor;
- registrele ținute la exploatație (de evidență a tratamentelor medicale efectuate, de evidență a animalelor și păsărilor pierite, de evidență a efectuării măsurilor de deratizare, dezinfectie, dezinfectie (DDD), de evidență a efectivelor de animale păsări și familii de albini, de evidență a produselor farmaceutice veterinare, Registrului Exploatației, de evidență a măsurilor antiepidemice, de evidență a animalelor care au reacționat la tuberculină, de evidență a bovinelor cercetate la mastita subclinică).

Controlul desfășurat, are loc în baza Listelor de verificare, aprobate prin Ordinul Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare și publicate în Monitorul Oficial.

Controalele pentru eradicarea bolilor infecțioase la animale sunt implementate în baza procedurilor specifice privind verificarea acțiunilor de depistare și combatere a bolilor infecțioase.

Controalele inopinate, se inițiază prin SIA RSC, în baza analizei riscurilor cu întocmirea Notei de motivare, în următoarele cazuri:

- a) există suspiciune de boală infecțioasă;
- b) boala infecțioasă a fost confirmată;
- c) au apărut toxiinfecții la animale;
- d) există informații despre cazuri de încălcări a legislației sanitare veterinare;
- e) verificării informației, care, conform legii, este raportată în mod obligatoriu;
- f) verificării informației obținute în cadrul altui control la întreprinzătorul cu care persoana controlată a avut anterior relații economice, dacă sunt întrunite următoarele condiții:
 - întreprinzătorul refuză să prezinte informațiile în cauză;
 - nu există altă modalitate de obținere a informației în cauză;
 - informația dată este decisivă și indispensabilă pentru atingerea scopului controlului inițiat anterior;

Controalele inopinate poartă un caracter de inspecție tematică, astfel acesta se referă doar la aspectele legate de bolile din lista bolilor transmisibile ale animalelor sau de alte tematici specifice.

Activitățile de control și pentru eradicarea bolilor.

Acțiunile cuprinse în activitățile de control pentru eradicarea bolilor la animale sunt demarate atunci când apare o notificare de suspexie a bolilor. Aceste notificări pot parveni de la autoritățile publice locale, din STSA sau când parvin plângeri/sesizări/petiții.

Pesta porcină clasică (PPC). Controlul PPC se efectuează în conformitate cu Procedura specifică „Verificarea acțiunilor de depistare și combatere a PPC (pestei porcine clasice)”, Cod: PS (D - 02/1D) - 01/01. Probele se recoltează în timpul necropsiei de către medicul veterinar oficial din cadrul STSA, subdiviziunea supraveghere sanitar-veterinară sau, în lipsa acestuia, de către medicul veterinar din circumscripția teritorială sanitar-veterinară responsabilă de supravegherea localității. Transportul și asigurarea securității probelor pe timpul transportului sunt în sarcina delegatului STSA. Probele, însoțite de procesul-verbal de prelevare a probelor îndeplinit în Sistemul Informațional Automatizat LIMS sunt expediate la Laboratorul național de referință

(LDSA al I.P. CRDV). Laboratorul internațional de referință pentru pesta porcină clasică este: Institut für Virologie din Hannover, Germania.

Pesta porcină africană (PPA). Pentru controlul PPA nu există aprobată procedură operațională de sistem. Aceasta este planificată pentru elaborare până la finele anului 2023. Prelevarea probelor se efectuează conform Manualului de diagnostic al Pestei Porcine Africane, numărul minim de porci supuși prelevării de probe trebuie să permită determinarea seroprevalenței de 10% cu un nivel de încredere de 95 % pentru porcii din fiecare subunitate a exploatației.

Probele se recoltează în timpul necropsiei de către medicul veterinar oficial din cadrul STSA, subdiviziunea supraveghere sanitar-veterinară sau, în lipsa acestuia, de către medicul veterinar din circumscripția teritorială sanitar-veterinară responsabilă de supravegherea localității. Transportul și asigurarea securității probelor pe timpul transportului sunt în sarcina delegatului STSA. Probele, însoțite de procesul-verbal de prelevare a probelor îndeplinit în Sistemul Informațional Automatizat LIMS sunt expediate la Laboratorul național de referință (LDSA al I.P. CRDV). Laboratorul Internațional de Referință pentru PPA: Centro de Investigacion en Sanidad Animal, Ctra. De Algete a El Casar, Valdeolmos, 28130, Madrid, Spania.

Influența aviară (IA). Controlul Influenței aviare se efectuează în conformitate cu Procedura specifică „Verificarea acțiunilor de depistare și combatere a Influenței aviare”, Cod: PS (D - 02/1D) - 01/02. Medicul veterinar oficial sau medicul veterinar din circumscripția teritorială sanitar-veterinară responsabilă de supravegherea localității, recoltează probe de la păsările cu semne clinice sau de la cadavre. Probele, însoțite de procesul-verbal de prelevare a probelor îndeplinit în Sistemul Informațional Automatizat LIMS sunt expediate la Laboratorul național de referință (LDSA al I.P. CRDV). Laboratorul internațional de referință pentru Influența Aviară și boala Newcastle este Veterinary Laboratories Agency din Marea Britanie.

Boala de Newcastle (pseudopesta aviară). Controlul Bolii de Newcastle se efectuează în conformitate cu Procedura specifică „Verificarea acțiunilor de depistare și combatere a Bolii de Newcastle”, Cod: PS (D - 02/1D) - 01/03. Probele prelevate vor fi expediate în cel mai scurt timp disponibil, în condiții de refrigerare, însoțite de procesul-verbal de prelevare a probelor îndeplinit în Sistemul Informațional Automatizat LIMS, Laboratorul național de referință pentru Influența Aviară și boala de Newcastle este LDSA al I.P. CRDV.

Rabie la animale. Controlul Rabiei se efectuează în conformitate cu prevederile Procedurii specifice „Verificarea acțiunilor de depistare și combatere a Rabiei”, Cod: PS (D - 02/1D) - 01/04. Probele destinate examenelor de laborator în cazul suspiciunii de rabie sunt ambalate în pungă de plastic, flacoane din plastic sau în cutii speciale, astfel încât să se evite orice scurgeri de lichide și diseminarea virusului. Transportul probelor la IP CRDV este efectuat în containere etichetate cu mențiunea "PROBE BIOLOGICE CU RISC MARE DE CONTAMINARE - ATENȚIE RABIE", la temperaturi de refrigerare sau congelare. Probele, însoțite de procesul-verbal de prelevare a probelor îndeplinit în Sistemul Informațional Automatizat LIMS sunt expediate la Laboratorul național de referință (LDSA al I.P. CRDV). Prospecția probelor trebuie să se încadreze într-o perioadă maximă de 24 de ore în timpul iernii și de 12 ore în timpul verii.

Antrax la animale. Controlul antraxului la animale se efectuează în conformitate cu prevederile Procedurii specifice „Verificarea acțiunilor de depistare și combatere a Antraxului”, Cod: PS (D - 02/1D) - 01/05. Este interzisă deschiderea cadavrelor de la animale care au avut simptome suspecte de antrax. Medicul veterinar oficial sau medicul veterinar din cadrul circumscripției teritoriale sanitar-veterinare prelevează de la animale nedeschise porțiuni de piele (ureche). Probele, însoțite de procesul-verbal de prelevare a probelor îndeplinit în Sistemul Informațional Automatizat LIMS sunt expediate la Laboratorul național de referință (LDSA al I.P. CRDV). Probele negative la

antrax sunt cercetate prin proba biologică (se folosesc animale de laborator pentru precizarea diagnosticului).

Tuberculoza (TBC) la animale. Controlul tuberculozei la animale se efectuează în conformitate cu prevederile Procedurii specifice „Verificarea acțiunilor de depistare și combatere a TBC (Tuberculozei)”, Cod: PS (D - 02/1D) - 01/06. Toate bovinele în vârstă de peste 6 săptămâni sunt supuse unor teste oficiale de tuberculinare intradermică prin test unic (TU). Animalele care au reacționat pozitiv la testul unic intradermic sunt supuse unui test comparativ simultan (TCS) intradermic. Tuberculinarea tehnic se execută numai de medici veterinari din cadrul circumscripțiilor teritoriale sanitar-veterinare care interpretează citirea reacțiilor urmare a tuberculinării. De la toate animalele reagente tăiate în scop diagnostic numai în abatoare autorizate se vor preleva, obligatoriu, probe individuale, pentru examene de laborator. Laboratorul național pentru tuberculoza este LDSA al I.P. CRDV.

Encefalopatia spongiformă transmisibilă (EST). Controlul encefalopatiilor spongiforme transmisibile la bovine (encefalopatia spongiformă bovină) și la micile rumegetoare (scrapia la ovine și caprine) se efectuează în conformitate cu prevederile Procedurii specifice „Verificarea acțiunilor de depistare și combatere a Encefalopatiilor spongiforme transmisibile (EST)”, Cod: PS (D - 02/1D) - 01/07. Analiza de risc se bazează pe următorii factori: consumul de către bovine a făinii de carne și oase provenite de la rumegetoare, importul de animale sau ovule/embrioni potențial infectați cu encefalopatie spongiformă transmisibilă și statutul epizootologic al țării, zonei, compartimentului cu privire la encefalopatiile spongiforme transmisibile. Examenle se efectuează pe probe de creier de la rumegetoare la LDSA al I.P. CRDV.

Bruceloză la animale. Controlul Brucelozei la animale se efectuează în conformitate cu prevederile Procedurii specifice „Verificarea acțiunilor de depistare și combatere a Brucelozei”, Cod: PS (D - 02/1D) - 01/08. Planul măsurilor de supraveghere a brucelozei la bovine prevede supravegherea serologică prin reacție seroaglutinare rapidă (RSAR) cu antigen colorat cu Roz Bengal sau reacție imunoenzimatică (ELISA) pe cumul de 10 probe se efectuează la:

- taurii de reproducție pentru montă sau recoltare de material seminal pentru însămânțări artificiale - control de două ori pe an - în trimestrele II și IV;
- vacile, juncile și vițelele în vârstă de peste 12 luni - de 2 ori pe an la un interval de 4 luni;
- vacile și juncile care au avortat (după 14-21 zile de la avort) sau care prezintă manifestări clinice ce conduc la suspiciunea infecției brucelice.
- 100% bovinele importate;

La bruceloză se controlează 10% din efectivul de ovine, 100% din efectivul de caprine și 100% din efectivul de ovine și caprine importate. De la toate animalele care au avortat (după 14-21 zile de la avort). Laboratorul pentru bruceloză este LDSA al I.P. CRDV.

Boala limbii albastre (Bluetongue). Controlul Bolii limbii albastre la rumegetoare se efectuează în conformitate cu prevederile Procedurii specifice „Verificarea acțiunilor de depistare și combatere a Bluetongue”, Cod: PS (D - 02/1D) - 01/09. Medicul veterinar oficial sau medicul veterinar din circumscripția teritorială sanitar-veterinară, recoltează probe de la animale vii sau cadavre de animale și le expediază la Laboratorul Național de Referință LDSA al I.P. CRDV. Laboratorul Internațional de Referință est AFRC Institute for Animal Health, Pirbright Laboratory din Regatul Unit.

Supravegherea bolilor contagioase la animale. Pentru perioada 2023-2026 ANSA și-a stabilit o serie de acțiuni în scopul protejării sănătății animalelor, sănătății publice, protecției și bunăstării animalelor, prin întocmirea unor programe specifice, cu măsuri de prevenire și combatere a bolilor transmisibile la animale și de la animale la om.

Pentru următorii 3 ani se planifică efectuarea acțiunilor de supraveghere a bolilor, operațiuni de vaccinare preventivă, operațiuni de tratamente antiparazitare și examene de laborator pentru diagnosticul timpuriu al bolilor cuprinse în listele OIE, A și B".

Anual se elaborează Programul acțiunilor strategice de supraveghere, profilaxie și combatere a bolilor la animale, și prevenirea transmiterii bolilor de la animale la om, aprobat prin Ordinul directorului general ANSA. Programul include:

- acțiuni de supraveghere sanitar-veterinară a bolilor înalt contagioase: febra aftoasă, gripa aviară, pseudopesta aviară, pesta porcină clasică, pesta porcină africană, boala limbii albastre;
- acțiuni de supraveghere sanitar-veterinară a bolilor contagioase: leucoza la bovine, encefalopatia spongiformă bovină, morva, loca europeană, loca americană;
- acțiuni de supraveghere sanitar-veterinară a bolilor transmisibile de la animale la om: tuberculoza bovină, bruceloza la bovine, ovine, caprine și porcine, salmoneloza la găini ouătoare și pui de carne, epididimita infecțioasă la berbeci, leptospiroza la porcine, scrapia la ovine și caprine;
- acțiuni de profilaxie a bolilor transmisibile de la animale la om și netransmisibile: vaccinări/revaccinări contra antrax la bovine, ovine, caprine, cabaline, contra rabiei la câini și fauna sălbatică, peștei porcine clasice, boala Newcastle.

În Republica Moldova se aplică sistemul de acordare a despăgubirilor proprietarilor de animale sacrificate, ucise sau altfel afectate în urma lichidării focarelor de boli transmisibile ale animalelor, pentru animalele identificate și înregistrate în SIA RSA conform legislației în vigoare. Proprietarii animalelor pot obține despăgubiri în afara sumelor recuperate prin valorificarea produselor și subproduselor de la animalele sacrificate. Plata despăgubirilor se efectuează din fondurile prevăzute în bugetul ANSA, în limita alocărilor pentru finanțarea anuală a măsurilor sanitar-veterinare de profilaxie, de supraveghere și de combatere a bolilor la animale, în valoarea de înlocuire a prețului de piață la data când a avut loc acțiunea de lichidare a focarelor de boală.

În cazul focarelor de boli infecțioase este declanșat mecanismul de izolare a zonei corespunzătoare pentru mișcarea oamenilor și a animalelor. Decizia în acest sens se ia la nivel teritorial de către Președintele raionului, în calitate de Președinte al Comisiei pentru Situații Excepționale. În cazul multiplelor focare sau de avengură dispozițiile de restricționare și acțiunile necesare sunt dispuse de Președintele Comisiei Republicane pentru Situații Excepționale, condusă de Primul Ministru.

Programul Național de Control al Salmonelozelor zoonotice se implementează complet conform cerințelor legislației Uniunii Europene, iar în anul 2021 acesta a fost expediat către Comisia Europeană pentru aprobare. Planul măsurilor de supraveghere, control și eradicare a rabiei la vulpi în Republica Moldova pentru anii 2019–2023 aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.185/2019, a inițiat în anul 2019 când în premieră a fost efectuată vaccinarea aeriană cu o campanie de vaccinare și a avut continuitate prin desfășurarea vaccinării antirabice în campania de toamnă în anul 2021. În anul 2022 au avut loc 2 campanii de vaccinare antirabică cu distribuirea momelilor vaccinale de la înălțime. În anul 2023, campanii de vaccinare antirabică nu au fost organizate pe motivul tergiversării procesului de achiziție publică care nu a fost finalizată.

Controlul oficial se efectuează în conformitate cu programele și planul metodologic și sunt descrise în proceduri. Controlul bunăstării este comasat cu cel al sănătății animalelor și se efectuează cu aceeași frecvență, dacă nu parvin anumite notificări, plângeri sau alte tipuri de informații, care trebuie să fie verificate de inspectorii ANSA.

La un control planificat, la unitate inspectorul:

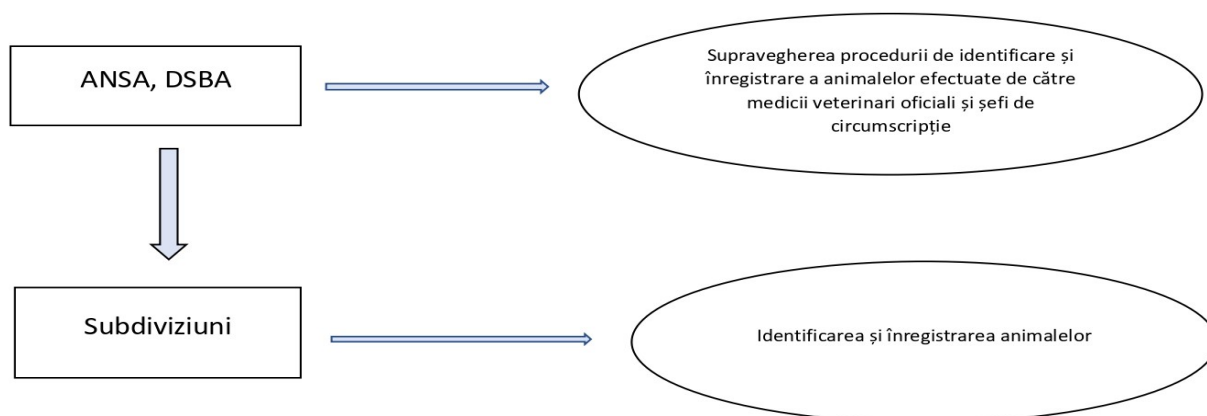
- completează Lista de verificare;
- efectuează controlul documentelor și registrelor;

- inspectează echipamentul, amplasarea echipamentului, mijloacele de transport autorizate;
 - întocmește procesul-verbal de control, după caz procesul verbal de contravenție;
- Toate documentele referitoare la controlul desfășurat sunt înregistrate și emise prin SIA RSC, cu finalizarea dosarului de control cu statut finalizat în maxim 5 zile după finalizarea perioadei de control, în cazul în care nu sunt menționate măsuri de verificare a prescripțiilor.

În cadrul activităților sale, secțiile sănătate și bunăstare a animalelor din subdiviziunile teritoriale:

- organizează activitatea de control la nivel teritorial, în următoarele domenii: protecția animalelor în timpul transportului, protecția animalelor de fermă;
- analizează, soluționează și dispune măsurile care se impun în cazul petițiilor din domeniul protecției și bunăstării animalelor;
- informează nivelul central, cu privire la neconformitățile sau deficiențele constatate în activitatea de control;
- organizează și monitorizează, controlează implementarea legislației sanitare veterinare din domeniul bunăstării animalelor;
- întocmește documentația pentru înregistrarea/autorizarea mijloacelor de transport de animale vii;
- controlează respectarea standardelor minime privind protecția animalelor în timpul transportului, și a animalelor de fermă.

Figura 8. Schema de Supravegherea sistemului de identificare a animalelor

Inspectorii STSA efectuează inspecții la fața locului pentru verificarea respectării de către deținătorii de animale sau de către medicul veterinar din circumscripția teritorială sanitar-veterinară a obligațiilor de identificare și de înregistrare a bovinelor, ovinelor și caprinelor.

Exploatațiile pentru fiecare din speciile respective, care urmează să fie verificate, se selectează în baza analizei riscului pentru fiecare din exploatații ținând seama de următoarele elemente:

- Numărul de animale prezente în exploatație, inclusiv a celor identificate și neidentificate;
- Considerentele de sănătate publică și de sănătate animală, în special existența unor focare anterioare de boli ale animalelor respective;
- Rezultatele verificărilor efectuate anterior, în special ținerea în mod corespunzător a registrului de animale deținute în exploatație și a documentelor referitoare la circulația animalelor, iar pentru bovine și a pașapoartelor animalelor prezente în exploatație.

În cadrul sistemului de control privind identificarea și trasabilitatea animalelor se inițiază controale planificate și inopinate. În timpul controlului la exploatații se va verifica:

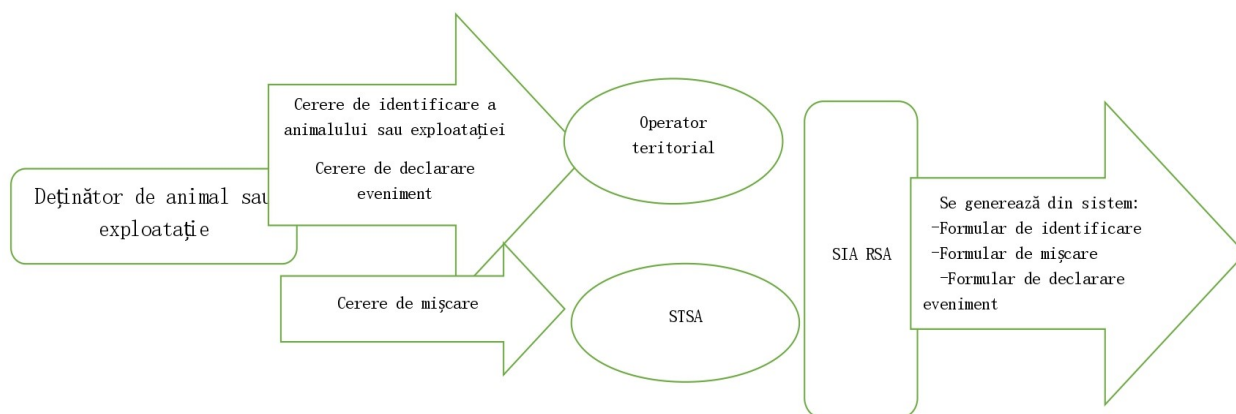
- dacă există concordanță între registrul exploatației și baza de date SIA RSA;
- dacă toate animalele prezente în exploatație sunt identificate conform prevederilor legale;
- dacă există animale neidentificate care au vârsta mai mare de 20 zile de la fătare;
- dacă există animale dintre cele neidentificate care au prezentă urma aplicării crotaliei/crotaliilor;
- numărul de animale intrate în exploatație prin formularul de identificare (F1);
- numărul de animale intrate în exploatației prin formular de mișcare (F2);
- numărul de animale ieșite din exploatație prin formular de declarare eveniment (F3), (dispărute, moarte, sacrificate pentru consum propriu);
- existența registrului de exploatație – format electronic sau pe suport de hârtie;
- dacă registrul de exploatație este completat la zi;
- verificarea corectitudinii și realității datelor înregistrate;
- dacă există notificări despre mișcările și evenimentele din exploatație;
- dacă există pașapoarte pentru toate bovinele existente în exploatație, și în cazul mișcării lor se fac înregistrări și în pașaportul individual pentru bovine.

La abatoare se verifică:

- dacă în registrul abatorului sunt înscrise data recepționării, codul animalului, codul exploatației de origine, data tăierii, nr., seria formularului de mișcare, nr., seria formularului de declarare eveniment;
- dacă registrul abatorului se actualizează zilnic,
- dacă s-a verificat concordanța între crotalii și documentele de însoțire.

Verificările la fața locului se efectuează, de regulă, în mod inopinat. În caz de necesitate, verificările pot face obiectul unui anunț prealabil și se limitează la o durată minimă necesară de timp, dar nu mai lungă de 48 de ore, excepție făcând cazurile extraordinare. Verificările pot fi efectuate concomitent cu altă inspecție și în timpul verificărilor se verifică identificarea tuturor animalelor prezente în exploatație.

Figura 9. Procedura de identificare, înregistrare și trasabilitate a animalelor

4.4. Planificarea controalelor

Planificarea controalelor de la nivelul STSA, când se elaborează planul preliminar aplicând principiul analizei riscului în urma ultimului control desfășurat, ulterior după comasarea tuturor listelor de la toate STSA se elaborează planul preliminar pentru domeniul sanitar-veterinar și

zootehnie. Elaborarea programelor naționale strategice privind sănătatea animalelor are loc la nivel central și se efectuează de către Direcția sănătatea și bunăstarea animalelor.

Frecvența minimă a controalelor pe orice categorie de exploatație în actualul sistem de control bazat pe criteriile de risc este o dată pe an, dar reieșind din situațiile descrise mai sus pot fi inițiate controale inopinate:

1. Prescripție de eliminare a deficiențelor cu termen de re-control stabilit;
2. Aplicarea sancțiunilor contravenționale în conformitate cu Codului Contravențional;
3. Emiterea ordonanței de suspendare a autorizației de funcționare;
4. Sesizarea organelor de urmărire penală despre nerespectări grave.

Decizia privind dispunerea măsurilor de la punctele 1-3 aparține inspectorului. Privind acțiunile întreprinse pe margine cazurilor menționate la pct.4 inspectorul întocmește procesul-verbal de control, iar decizia este luată de șeful STSA.

Controlul bunăstării animalelor se efectuează, de regulă, în paralel cu controlul sănătății animalelor. Activitatea inspectorilor veterinari privind planificarea controalelor în domeniul protecției și bunăstării animalelor se efectuează anual conform Programului de control privind protecția și bunăstarea în fermele de creștere a găinilor ouătoare și a puilor destinați producției de carne, fiind elaborat la sfârșitul fiecărui an. Planul include fermele care au înregistrat mortalități crescute, aceste date sunt reliefate în registrele de tratamente și mortalități, evidențe care trebuiau obligatoriu verificate la inspecțiile anterioare.

Se planifică inspecții la următoarele tipuri obiective: ferme, centre de colectare, târguri. Planificarea inspecțiilor se realizează ținându-se cont de factori de risc cum ar fi:

- Respectarea cerințelor de biosecuritate;
- Starea sănătății animalelor din unitate (exploatație);
- Istoricul conformității cu prevederile legislației, precum și cu prescripțiile Agenției, conform ultimului control.

În conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr.828/2022 pentru aprobarea Regulamentului privind procedurile și documentele aferente Registrului de stat al animalelor, Agenția extrage exploatațiile din baza de date SIA RSA care cad sub incidența criteriilor de selectare în baza analizei riscului și le utilizează în scopul elaborării planului anual al controalelor, pentru monitorizarea implementării principiului trasabilității animalelor vii conform prevederilor Legii nr.231/2006 cu privire la identificarea și înregistrarea animalelor.

ANSA, desfășoară verificări și controale atât în exploatațiile autorizate/înregistrate sanitar-veterinar, cât și în exploatațiile nonprofesionale. Anual, suplimentar controalelor planificate, ANSA desfășoară controale tematice privind respectarea cerințelor de identificare, înregistrare și trasabilitate a animalelor din exploatațiile autorizate/înregistrate sanitar-veterinar în cel puțin:

1. 5% din exploatațiile pentru bovine;
2. 5% din exploatațiile pentru ovine și caprine;
3. 5% din exploatațiile pentru porcine;
4. 3% din exploatațiile pentru cabaline.

Exploatațiile pentru fiecare specie care urmează să fie verificată se selectează în baza analizei riscului pentru fiecare exploatație, ținând seama de următoarele elemente:

- 1) numărul de animale prezente în exploatație, inclusiv cele identificate și neidentificate;
- 2) considerentele de sănătate publică și de sănătate animală, în special existența unor focare anterioare de boli ale animalelor respective;
- 3) valoarea plăților anuale solicitate și/sau acordate de stat exploatației în comparație cu suma alocată în anul precedent;
- 4) schimbarea situației în exploatație comparativ cu rezultatele inspecției efectuate în anii precedenți;

5) rezultatele verificărilor efectuate anterior, în special ținerea în mod corespunzător a datelor din SIA RSA despre animalele întreținute în exploatație și a documentelor referitoare la mișcarea animalelor, iar pentru bovine, inclusiv a pașapoartelor animalelor prezente în exploatație.

Se specifică că, numărul de exploatații se verifică doar pe domeniul identificării și trasabilității animalelor. În practică medicii veterinari oficiali (inspectorii ANSA) efectuează inspecții de cel puțin o dată pe an la toate exploatațiile de animale din țară, iar în cadrul acestor inspecții se verifică sănătatea animalelor, bunăstarea animalelor, utilizarea medicamentelor de uz veterinar, hrana pentru animale, precum și sistemul de identificare și trasabilitate. Planul anual al controalelor aprobat, anual până la data de 20 noiembrie, de Directorul general al ANSA include exploatațiile autorizate/înregistrate.

4.5. Documentația privind supravegherea și controlul. Sistemul de raportare

Sistemul de raportare are loc pe principiul de jos în sus. Medicii veterinari din cadrul circumscripțiilor teritoriale sanitar-veterinare precum și inspectorii, prezintă rapoarte, săptămânale, lunare către șeful STSA, care prezintă rapoarte către DSBA, ulterior care sunt raportate Directorului general adjunct în domeniul sanitar-veterinar și Directorului general.

STSA prezintă lunar către nivelul central ANSA raport conform Ordinului ANSA. Aceste rapoarte cifrice conțin datele despre măsurile care au fost efectuate, pe ce efectiv, în ce localitate și în ce perioadă. De asemenea, în cazul suspiciunii sau confirmare de boli cu notificare internă sunt completate formularele prevăzute în Ordinul ANSA nr.51/2015 cu privire la aprobarea unor norme sanitar-veterinare privind notificarea internă și declararea oficială a unor boli transmisibile ale animalelor. Săptămânal se raportează starea de sănătate și sacrificările forțate în efectivele de animale, conform prevederilor Ordinului ANSA.

Laboratorul LDSA al I.P. CRDV raportează și notifică nivelului central ANSA și STSA despre cazurile de boală identificate în urma analizelor de laborator a probelor prelevate în cadrul programelor de supraveghere. Rapoartele de încercări sunt expediate către DSBA de la nivel central și către inspectorii STSA, de unde a fost prelevată proba respectivă.

ANSA, la rândul său, întocmește Raportul anual în baza PNMAC, care se transmite pentru informare către Cancelaria de Start, până la data de 1 februarie al anului următor celui de raportare. În conformitate cu angajamente de membru al OIE, ANSA, în calitate de autoritate responsabilă, expediază rapoarte semestriale și anuale către OIE referitor la sănătatea activelor de animale din Republica Moldova.

Documentația necesară pentru supravegherea domeniului sanitar-veterinar în ferme sunt aplicate și completate de către inspectorii: liste de verificare elaborate și aprobate în modul stabilit, procesele-verbale, de control, după caz, procese-verbale de contravenție. Controlul planificat se sefășoară cu inițierea dosarului de control și generarea Delegației de control, Listei de verificare, procesului-verbal de control, în dosarul de control pot fi încărcate scanat alte fișiere referitoare la controlul desfășurat. Procedurile specifice de control la ferme au drept scop stabilirea unui mod unitar de verificare a respectării normelor tehnologice de menținere a animalelor în ferme, realizarea unor inspecții obiective, eficiente și obligatorii, care să identifice eventualele abateri de la legislația în domeniul bunăstării. În cazul unor neconformități depistate în unitate se completează procesul-verbal de control în partea prescriptivă, unde se dau termeni de remediere a neajunsurilor, și poate fi întocmit un plan de remediere în cazul în care se constată încălcări care fac obiectul unei contravenții cu indicarea termenului de remediere care nu poate depăși 90 de zile calendaristice.

Documentele necesare pentru efectuarea controlului într-o exploatație de animale privind identificarea și trasabilitatea animalelor de către inspectorii se face conform Procedurii specifice privind verificarea identificării și înregistrării animalelor (PS (DO2/1E) 01/03, datele constatate se înscriu în actul de control. În cazul unor neconformități depistate în unitate se completează procesul-verbal de control în partea prescriptivă, unde se dau termeni de remediere a neajunsurilor, și poate fi întocmit un plan de remediere în cazul în care se constată încălcări grave care fac obiectul unei contravenții cu indicarea termenului de remediere care nu poate depăși 90 de zile

calendaristice. În cazul încălcărilor foarte grave se întocmește procesul-verbal de contravenție și de către conducător se aplică Decizia privind mărimea contravenției.

4.6. Resurse umane, materiale și tehnice

Resursele umane al sistemul de control din domeniului sanitar-veterinar este organizat în 2 nivele:

- Nivelul Central este reprezentat de Direcția sănătatea și bunăstarea animalelor;
- Nivelul Teritorial STSA este reprezentat de Subdiviziunea supraveghere sanitar-veterinară;

Tabelul 11. Resursele umane din cadrul sistemului de control al sănătății animalelor

<i>Nr.</i>	<i>Nivelul de supraveghere si control</i>	<i>Nr. de persoane conform statelor</i>
1.	Nivel Central (DSBA)	11
2.	Teritorial inspectori (SSSV)	119
3.	Medici veterinari în 35 de circumscripții teritoriale sanitar-veterinare	139

STSA dispun de următoarele resurse materiale: hardware, software și sisteme informatice, echipamente de birou și tehnici. Toate calculatoarele sunt furnizate de acces la rețeaua unică de transmitere a datelor de serviciu, care este disponibilă în toate STSA. Informațiile bilaterale între nivelul central și teritorial se efectuează prin tel./fax/email. Medicii veterinari din circumscripțiile teritoriale sanitar-veterinare sunt dotați cu echipament de protecție (haine și încălțăminte) tehnică de birou și de calcul.

Întru verificarea respectării de către agenții economici a cerințelor legislației naționale privind protecția și bunăstarea animalelor la ferme, inspectorii dispun de echipament tehnic special: telemetru, luxmetru, detector de gaze, cronometru.

Medicul veterinar oficial (inspectorul), generează din baza de date SIA RSA raport privind numărul de animale pe exploatație și evenimentele, în baza cărora efectuează verificări la fața locului, iar în cazul apariției neconformităților a numărului de animale de facto în exploatație și a celor din baza de date generate, operează modificări.

Ar fi util ca inspectorii să fie dotați cu cititoare a barcodului de pe mijloacele de identificare și să dispună de calculatoare portabile cu acces la internet.

4.7. Planuri de instruire a personalului

La nivel central (DSBA) organizează instruirii tematice pentru personalul din domeniul sanitar-veterinar, inclusiv prin intermediul programelor TAIEX, BTSF (Better Training for Safer Food), FAO și de către OIE. La nivel central, anual se elaborează un Plan de instruire, unde sunt incluse instruirii pe toate domeniile de competență ale ANSA inclusiv în domeniul sanitar-veterinar. Tematicile instruirilor, de regulă, sunt denumite la aprobarea unui nou act normativ, modificarea legislației naționale, sistemele informaționale automatizate, propuneri de la medicii veterinari din teritoriu sau alte instituții interesate. Pe an, circa 74 inspectori sunt instruiți.

4.8. Sistemele informaționale și bazele de date

Sistemul Informațional Automatizat „Registrul de Stat al Animalelor” (SIA „RSA”) - **SIA RSA** este complexul de elemente și proceduri, care permit identificarea și înregistrarea animalelor și exploatațiilor asigurând respectarea principiului trasabilității animalelor. Toate animalele din speciile bovine, ovine, caprine, porcine, cabaline, asini și descendenții obținuți prin încrucișarea acestora, toate exploatațiile (gospodăriile) în care se întrețin sau se manipulează aceste animale, fie fermă, stână, târg, abator, gospodărie țărănească și întreprindere (gospodărie) individuală vor fi identificate și înregistrate în baza de date a **SIA RSA**.

În baza de date SIA RSA se înregistrează și evenimentele cu animalele (mișcarea, declararea evenimentelor, precum moartea, sacrificarea tradițională, dispariția, regăsirea animalului,

sacrificarea forțată a animalelor sau pierderea mijloacelor de identificare, recuperarea pașaportului individual pentru bovine).

Acces la baza de date au operatorii ai SIA RSA, care înregistrează exploatațiile și animalele, precum și evenimentele cu animale, și medici veterinari care efectuează mișcarea animalelor.

Într-o monitorizare și coordonare mai eficientă a planurilor naționale, a fost elaborat Sistemul Informațional Automatizat “Managementul Măsurilor Sanitar-Veterinare Strategice”, care vizează suportul în elaborarea, înregistrarea și monitorizarea executării Programului strategic anual elaborat de ANSA, pentru generarea datelor necesare pentru managementul supravegherii sanitar-veterinare. Sistemul MMSVS implică desfășurarea activităților în domeniul sanitar veterinar prin înregistrarea și prelucrarea datelor, urmate de extragerea acestor date în rapoartele și situațiile necesare.

Sistemul Informațional Automatizat Managementul Laboratoarelor (LIMS) vizează întocmirea proceselor-verbale de prelevare a probelor de către STSA și care însoțește probele prelevate până la laborator.

În anul 2023, a fost lansat „Sistemul informațional integrat în domeniul siguranței alimentelor” (SIIRSA) care va interconecta sisteme: SIA RSA, SIA MMSVS și SIA LIMS. Această integrare va facilita interoperabilitatea cu resurse informaționale de stat și va asigura trasabilitatea digitală a produselor de origine animală ceea ce este obligatoriu pentru un management eficient în domeniul siguranței alimentelor. Pentru eficacitatea îndeplinirii atribuțiilor de funcție în acest sens, este elaborată și va fi dată în exploatare în 2023 o aplicație mobilă pentru acest sistem integrat.

4.9. Colaborarea cu alte instituții și organizații

ANSA colaborează cu următoarele instituții:

- Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare;
- Serviciul Protecției Civile și Situațiilor Excepționale;
- Agenția Națională pentru Sănătatea Publică;
- I.P. Centrul Republican de Diagnostic Veterinar;
- Agenția „Moldsilva”;
- Societatea Vânătorilor și Pescarilor din Republica Moldova;
- Organizația Mondială pentru Sănătatea Animală (OIE);
- Agenția Națională Sanitar Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor din România;
- Organizația pentru Agricultură și Alimentație (FAO).

Colaborarea cu instituțiile sus numite constă în asigurarea transparenței în ceea ce privește situația bolilor la animale pe plan mondial (OIE), implementarea principiilor legislației Uniunii Europene în legislația națională, în promovarea unor acte legislative, conlucrarea în profilaxia și combaterea unor boli comune animalelor și omului.

4.10. Măsurile prioritate pentru sănătatea animalelor pentru perioada 2023-2026

Sporirea nivelului de bio-securitate în exploatații de creștere a animalelor și a gradului de pregătire pentru protejarea teritoriului Republicii Moldova de infiltrarea Pestei Porcine Africane și a Influenței Aviare.

- Sporirea nivelului de sănătate a efectivului de animale, inclusiv prin contribuția la micșorarea cazurilor de boli infecțioase cu 50%;
- Efectuarea analizei pentru identificarea riscului raportat la situația epizootică existentă și monitorizarea, supravegherea, controlul, combaterea și eradicarea bolilor.;
- Pe baza analizelor de risc epidemiologic, propunerea măsurilor legislative de prevenire, monitorizare, control și eradicare a bolilor la animale și a zoonozelor;

- Introducerea unui sistem eficient de controale pentru monitorizarea și verificarea conformității privind procesarea deșeurilor de origine animală;
- Operarea modificărilor la legislația existentă pentru ameliorarea sistemului de identificare și trasabilitate a animalelor;
- Asigurarea medicilor veterinari oficiali cu cititoare a codurilor de bare de pe mijloacele de identificare, calculator portabil cu acces la internet, smartphone;
- Elaborarea programelor de planificare a inspecțiilor și a sistemului de raportare a situației cu privire la bunăstarea animalelor în baza criteriilor de risc.
- Verificarea controalelor oficiale efectuate de inspectorii ANSA pe subdomeniul sănătatea și bunăstarea animalelor.

Capitolul 5. Sistemul de supraveghere zootehnică

5.1 Legislația relevantă

- 1) Legea zootehniei nr.213/22;
- 2) Legea nr.70/2006 apiculturii;
- 3) Hotărârea Guvernului nr.306/2011 pentru aprobarea Normei zootehnice privind bonitatea familiilor de albine, creșterea și certificarea materialului genitor apicol;
- 4) Hotărârea Guvernului nr.369/2023 pentru aprobarea Conceptului Sistemului informațional „BeeProtect” și a Regulamentului privind modul de funcționare și utilizare a resursei informaționale Sistemul informațional „BeeProtect”;
- 5) Hotărârea Guvernului nr.262/2023 cu privire la aprobarea Cerințelor privind modelele de certificate zootehnice pentru animalele de reproducție și materialul germinativ provenit de la acestea;
- 6) Hotărârea Guvernului nr.632/2023 cu privire la aprobarea regulamentului privind recunoașterea societăților de ameliorare, a exploatațiilor de ameliorare și a fermelor zootehnice de prăsilă;
- 7) Hotărârea Guvernului nr.14/2023 privind organizarea și funcționarea Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor.

5.2 Exploatațiile zootehnice și efectivele de animale

În anul 2022, legislația privind supravegherea zootehnică a suferit modificări. Legea nr.412/1999 a fost abrogată prin Legea nr.213/2022 și a intrat în vigoare în iulie 2023. Noua Lege transpune în legislația națională Regulamentul (UE) 2016/1012 al Parlamentului European și al Consiliului din 8 iunie 2016 privind condițiile zootehnice și genealogice aplicabile ameliorării animalelor de reproducție de rasă pură, a porcilor de reproducție hibridi și a materialului germinativ provenit de la acestea, comerțului cu acestea și introducerii lor în Uniune și de modificare a Regulamentului (UE) nr.652/2014 și a Directivelor 89/608/CEE și 90/425/CEE ale Consiliului, precum și de abrogare a anumitor acte în sectorul ameliorării animalelor („Regulamentul privind ameliorarea animalelor”).

Legea nr.213/2022 prevede crearea prin metoda de recunoaștere a societăților de ameliorare și exploatațiilor de ameliorare. Această metodă va fi realizată prin procedura de notificare a ANSA, în calitate de autoritate competentă, privind intenția de asociere a deținătorilor de animale și de creare a unei societăți de ameliorare pe o anumită rasă/rase de animale din aceeași specie (bovine, ovine, porcine și ecvidee). Totodată, Legea zootehniei impune condiții pentru comerțul animalelor de rasă pură și a materialului germinativ provenit de la acestea însoțite de un certificat zootehnic. Acțiunea Legii zootehniei va avea un impact pozitiv nemijlocit asupra deținătorilor resurselor genetice de prăsilă, prin reglementarea corectă a selecției și ameliorare și totodată va avea impact asupra tuturor deținătorilor de animale, prin creșterea potențialului de producție a animalelor de fermă și majorarea volumelor globale de producție obținute.

În anul 2023, sistemului de supraveghere zootehnică, a generat restructurări prin crearea Secției monitorizare și controlul reglementărilor în domeniul zootehniei care este responsabilă de

monitorizarea zootehnică a exploatațiilor, inclusiv la fermele atestate în categoria de prăsilă, ce necesită o atenție deosebită asupra selecției, reproducției și ameliorării.

Legea nr.70/2006 a apiculturii prevede supravegherea și controlul sanitar-veterinar al activității în apicultură pe întreg teritoriul țării care se efectuează de Secția monitorizare și controlul reglementărilor în domeniul zootehniei, din cadrul ANSA.

Exploatațiile zootehnice din Republica Moldova din categoria fermelor de prăsilă sunt introduse în Ordinul Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare nr.24 din 11.10.2021 pentru modificarea Regulamentului cu privire la atestarea de stat a fermelor zootehnice de prăsilă.

Tabelul 12. Fermele de prăsilă divizate pe specii de animale

Nr. d/o	Tipul exploatației	Numărul de exploatații	Efectivul de animale
1	Fermă de bovine	21	10412
2	Fermă de porcine	1	4077
3	Fermă de ovine	11	4919
4	Fermă de caprine	1	52
5	Fermă de cabaline	1	51
6	Fermă de păsări	1	28000
7	Fermă de iepuri	-	-
8	Stupină apicolă de prăsilă	13	1660 (familii)
9	Fermă piscicolă	-	-

5.3 Structura organizațională a supravegherii

Monitorizarea zootehnică a exploatațiilor, inclusiv la fermele atestate în categoria de prăsilă, ce necesită o atenție deosebită asupra selecției, reproducției și ameliorării se efectuează de Secția monitorizare și controlul reglementărilor în domeniul zootehniei și constituie 5 unități de personal angajat în scopul implementării politicilor statului și coordonarea activității în acest domeniu potrivit prevederilor legislației și reglementărilor tehnice în vigoare.

Secția monitorizare și controlul reglementărilor în domeniul zootehniei exercită funcția de monitorizare și supraveghere în sectorul zootehnic asupra:

1. Selecției și reproducerii animalelor:

- controlul asupra respectării regulilor și parametrilor normativi la creșterea, întreținerea, nutriția animalelor și comercializarea lor;
- controlul asupra îndeplinirii normelor stabilite în vederea organizării activității de selecție și reproducție în zootehnie, evidenței zootehnice a animalelor;
- supravegherea respectării metodologiei și standardelor în vigoare la aprecierea materialului seminal, categoriei, calității animalelor și producției zootehnice de către producători, colectori și procesatori;
- controlul evaluării (bonității) corecte a animalelor reproducătoare, verificării și aprecierii lor după calitatea descendenților și productivitatea proprie;
- supravegherea utilizării masculilor-reproducători de diferite specii de animale, autorizarea lor pentru participarea la reproducție;
- monitorizarea și asigurarea controlului asupra importului/exportului resurselor zootehnice de prăsilă;
- participarea la atestarea de stat a fermelor zootehnice de prăsilă.

2. Respectării tehnologiilor de menținere a animalelor:

- monitorizează activitatea de selecție și reproducție a animalelor pe specii;
- monitorizează însămânțarea artificială a animalelor conform programelor de ameliorare;

- monitorizează evidența zootehnică și bonitarea animalelor în cadrul societăților de ameliorare și al exploatațiilor de ameliorare;
- organizează autorizarea masculilor reproducători pentru utilizarea la montă și/sau însămânțarea artificială;
- monitorizează respectarea metodologiei de apreciere a calității materialului seminal, a performanțelor productive ale animalelor, a categoriei și calității producției zootehnice evaluate de către producători, colectori și procesatori;
- monitorizează înregistrările făcute în registrele genealogice și registrele zootehnice ținute de societățile de ameliorare și exploatațiile de ameliorare;
- monitorizează circulația și evoluția efectivelor de animale prin intermediul Registrului de stat al animalelor.

3. Dezvoltări durabile a sectorului zootehnic:

- asigurării în baza realizărilor tehnico-științifice, dezvoltării continue a zootehnicii, realizării măsurilor orientate spre sporirea productivității animalelor în toate categoriile de gospodărie;
- participă la elaborarea instrucțiunilor, regulamentelor, normelor de activitate în zootehnie;
- executării hotărârilor, deciziilor și dispozițiilor organelor ierarhic superioare și a autorităților administrației publice referitor la problemele activității în zootehnie;
- examinării petițiilor, sugestiile, observațiile și reclamațiile cetățenilor privind problemele ce țin de competența Secției monitorizare și controlul reglementărilor în domeniul zootehnicii și întreprindea măsurilor necesare;
- participării, prin intermediul mass-media, la informarea populației despre măsurile de asigurare a respectării prevederilor legislației în domeniu.

5.4. Metodele de supraveghere și control

Pentru supravegherea și monitorizarea sectorului zootehnic, în baza principiilor Sistemului de Management al Calității ISO 17020 pe parcursul anului 2023 vor fi actualizate procedurile specifice privind verificarea respectării normelor tehnologice de menținere a animalelor la fermele zootehnice, care au drept scop stabilirea unui mod unitar de verificare a respectării normelor în vigoare și anume:

- promovarea unei strategii coerente și integrate a controlului oficial în baza legislației privind verificarea respectării normelor tehnologice la fermele zootehnice;
- supravegherea și controlul de stat a condițiilor de creștere, nutriție, ameliorare, selecție, reproducție și protecția animalelor;
- identificarea și înregistrarea de stat obligatorie a animalelor și resurselor de prăsilă;
- efectuează controlul activităților de ameliorare a animalelor;

Pe motivul lipsei Listelor de verificare specifice domeniului zootehnic, în timpul controlului se utilizează Listele de verificare pe subdomeniul sănătatea și bunăstrarea animalelor, urmând ca până la finele anului 2023 să fie aprobate Liste de verificare specifice monitorizării sectorului zootehnic.

Controalele planificate se desfășoară conform Planului anual al controalelor de stat asupra activității de întreprinzător aprobat de directorul general al ANSA. În cadrul programului de control și în conformitate cu prevederile regulamentului de organizare și funcționare a procedurilor de inspecție, acestea pot fi:

1. Inspecții de fond:

- conform Planului anual al controalelor de stat asupra activității de întreprinzător aprobat anual de ANSA;
- conform cererilor de recunoașterea a societăților de ameliorare, a exploatațiilor de ameliorare și a fermelor zootehnice de prăsilă;
- conform petițiilor, plângerilor, sesizărilor etc.

2. Inspecții pe tematici restrânse:

- însămânțarea artificială a animalelor;
- evidența zootehnică;
- tehnologiile de creștere;
- alte tematici specifice.

5.5. Planificarea activităților de supraveghere zootehnică

Controalele se desfășoară la toate fermele zootehnice de prăsilă în baza Planului anual al controalelor de stat asupra activității de întreprinzător aprobat anual de ANSA. Fermele de prăsilă vor fi verificate anual de către Secția monitorizare și controlul reglementărilor în domeniul zootehniei, punându-se accent pe segmentul de selecție, reproducție și ameliorare cu monitorizarea ulterioară a indicilor calitativi și cantitativi privind productivitatea animalelor.

Controalele inopinate în ramura apicolă se efectuează la solicitarea pașaportului prisăcii, petițiilor parvenite de la cetățeni în ceea ce privește amplasarea prisăcilor la pastoral cât și în localități.

Controalele efectuate la oficiile locale pentru însămânțarea artificială a bovinelor prevede organizarea autorizării masculilor reproducători pentru utilizarea la montă și/sau însămânțarea artificial.

5.6. Documentația privind supravegherea și controlul

Proceduri specifice:

- procedura specifică privind verificarea respectării normelor tehnologice de întreținere a animalelor la fermele de bovine;
- procedura specifică privind verificarea respectării normelor tehnologice la fermele de cabaline;
- procedura specifică privind verificarea respectării normelor tehnologice la fermele de ovine și/sau caprine;
- procedura specifică privind verificarea respectării normelor tehnologice de menținere a păsărilor la avicole;
- procedură specifică privind verificarea respectării normelor tehnologice a exploatațiilor piscicole și de acvacultură;
- procedură specifică privind verificarea respectării normelor tehnologice în fermele de porcine.

5.7. Resurse umane, materiale și echipamentele tehnice

Supravegherea zootehnică este asigurată de 5 unități la nivel central. Materialele și echipamentele tehnice necesare inspectorilor pentru efectuarea controlului sunt:

- actele normative din domeniul zootehniei;
- instrucțiuni de bonitare a animalelor;
- ruletă pentru măsurarea indicilor corporali;
- aparat de fotografiat sau telefonul de serviciu dotat cu cameră foto;
- alte echipamente de protecție și dotare pentru buna desfășurare a controlului.

5.8. Instruirea personalului

În scopul implementării legislației naționale se realizează instruirii ale inspectorilor din domeniul supraveghere zootehnică conform Planului anual de dezvoltare profesională aprobat anual, dar și în funcție de necesitățile acestora.

Instruirea inspectorilor nou-angajați se efectuează obligatoriu la fermele zootehnice cu participarea la expozițiile de animale organizate în regiunile teritoriale sau zonale ale Republicii Moldova. Totodată sunt practicate instruirii cu deținătorii de animale în ramură, cu explicații și consultații la executarea legislației în zootehnie.

Scopul acestor instruiri vizează implementarea legislației specifice și îmbunătățirea performanțelor profesionale.

După reorganizare secția monitorizare și controlul reglementărilor în domeniul zootehniei va participa la seminarele naționale și internaționale, la expozițiile de animale organizate în regiunile teritoriale sau zonale ale Republicii Moldova, organizate de autoritățile competente în sectorul zootehnic. Totodată sunt practicate consultări cu deținătorii de animale în ramură, cu explicații și îndrumări la executarea legislației în zootehnie. Scopul acestor consultări vizează implementarea legislației specifice și îmbunătățirea performanțelor profesionale.

5.9. Sisteme informaționale și baze de date

- Sistemul Informațional Automatizat “Registrul de Stat al Animalelor” (*SIA RSA*)
- Sistemul Informațional Automatizat “Beeprotect” - aplicația este menită să protejeze albinele de intoxicațiile cu produse de protecție a plantelor. Prin intermediul acestui instrument electronic apicultorii pot accesa date în timp real despre stropirile care se planifică pe terenurile din vecinătate. Beeprotect a fost elaborat pentru a contribui la îmbunătățirea comunicării dintre apicultori și producătorii agricoli. Potrivit legislației Republicii Moldova, producătorii sunt obligați să informeze administrația locală înainte de a stropi culturile, iar în cele din urmă administrația publică trebuie să informeze apicultorii din localitățile respective cu privire la stropirile planificate, astfel încât aceștia să țină albinele închise în timpul orelor de pulverizare pentru a evita intoxicarea masivă a albinelor. Datele introduse de agricultori ajung îndată la toți apicultorii, care au instalat aplicația și dețin stupine pe o rază de 7 km de la terenul stropit (distanța maximă de zbor pentru o albină). În acest fel, apicultorii pot afla din timp despre stropirile planificate în apropiere astfel încât să întreprindă măsurile necesare pentru a proteja albinele în acea zi. Producătorii agricoli, la rândul lor, pot vedea numărul de stupine (nu și locul amplasării) care se află într-o vecinătate mai mică de 7 km. SI „Beeprotect” va deveni un instrument de comunicare la nivel național pentru apicultori și fermieri, care va salva anual zeci de milioane de albine, urmând să fie evitate pierderi uriașe. Începând cu 1 ianuarie 2023, înregistrarea și furnizarea datelor în aplicația Beeprotect a devenit obligatorie pentru apicultori și fermieri.

5.10. Măsurile prioritare pentru supravegherea zootehnică pe perioada 2023-2026

- Asigurarea procesării și generalizării datelor din Sistemul Informațional Automatizat “Beeprotect”.
- Elaborarea în cooperare cu SIIRSA a unui modul separat în sistem informațional e-ANSA, pentru evidența la fermele de prăsilă, fapt ce va permite menținerea fondului genetic, îmbunătățirea productivității și calității animalelor reproducătoare;
- Instituirea comisiei de ameliorare, care recunoaște;
 - societățile de ameliorare,
 - exploatațiile de ameliorare,
 - fermele zootehnice de prăsilă, la care se aprobă și acceptă programele de ameliorare.
- Coordonarea activității de identificare și înregistrare ecvideelor, eliberarea pașapoartelor pentru ecvidee.

Capitolul 6. Sistemul de control al unităților de procesare a alimentelor de origine animală

6.1 Legislația relevantă

- 1) Legea nr.306/2018 privind siguranța alimentelor
- 2) Legea nr.221/2007 privind activitatea sanitară veterinară

- 3) Legea nr.50/2013 cu privire la controalele oficiale pentru verificarea conformității cu legislația privind hrana pentru animale și produsele alimentare și cu normele de sănătate și de bunăstare a animalelor
- 4) Hotărârea Guvernului nr.1408/2008 cu privire la aprobarea unor norme sanitar-veterinare
- 5) Hotărârea Guvernului nr.208/2013 cu privire la aprobarea metodelor de prelevare a probelor pentru determinarea nivelului de micotoxine în produsele alimentare
- 6) Lege nr.296/2017 privind cerințele generale de igienă a produselor alimentare
- 7) Legea nr.279/2017 privind informarea consumatorului cu privire la produsele alimentare
- 8) Hotărârea Guvernului nr.661/2007 cu privire la aprobarea reglementării tehnice. Miere naturală
- 9) Hotărârea Guvernului nr.942/2008 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de înregistrare și evidență a unităților de creștere a găinilor ouătoare
- 10) Hotărârea Guvernului nr.1208/2008 cu privire la aprobarea Normei sanitar-veterinare privind comercializarea ouălor pentru consum uman
- 11) Hotărârea Guvernului nr.520/2010 cu privire la aprobarea Regulamentului sanitar privind contaminanții din produsele alimentare
- 12) Hotărârea Guvernului nr.435/2010 privind aprobarea Regulilor specifice de igiena a produselor alimentare de origine animală
- 13) Hotărârea Guvernului nr.941/2010 cu privire la aprobarea Regulilor privind metodele de prelevare și analiză a probelor pentru controlul oficial al nivelurilor de plumb, cadmiu, mercur, staniu anorganic, 3-MCPD și benzi(a)peren în produsele alimentare
- 14) Hotărârea Guvernului nr.385/2009 cu privire la unele măsuri pentru organizarea și efectuarea certificării sanitar-veterinare
- 15) Hotărârea Guvernului nr.221/2009 cu privire la aprobarea Regulilor privind criteriile microbiologice pentru produsele alimentare
- 16) Hotărârea Guvernului nr.782/2010 pentru aprobarea Normei sanitar-veterinare privind prelevarea probelor oficiale de la animalele vii și din produselor de origine animală
- 17) Hotărârea Guvernului nr.773/2013 cu privire la aprobarea Normei sanitar-veterinare de stabilire a cerințelor de comercializare a cărnii de pasăre
- 18) Hotărârea Guvernului nr.1112/2010 pentru aprobarea Normei sanitar-veterinare de organizare a controlului specific oficial al produselor alimentare de origine animală
- 19) Hotărârea Guvernului nr.298/2011 pentru aprobarea Normei sanitar-veterinare privind măsurile de supraveghere și control al unor substanțe și al reziduurilor acestora la animalele vii și la produsele lor, precum și al reziduurilor de medicamente de uz veterinar în produsele de origine animală
- 20) Hotărârea Guvernului nr.1406/2008 pentru aprobarea Normei sanitar-veterinare privind clasificarea și sistemul de etichetare a cărnii de bovine, precum și a produselor din carne de bovine
- 21) Hotărârea Guvernului nr.1191/2010 cu privire la aprobarea Regulamentului sanitar privind limitele maxime admise de reziduuri ale produselor de uz fitosanitar din sau de pe produse alimentare și hrană de origine vegetală și animală pentru animale
- 22) Hotărârea Guvernului nr.782/2010 pentru aprobarea Normei sanitar-veterinare privind prelevarea probelor oficiale de la animale vii și din produsele de origine animală
- 23) Hotărârea Guvernului nr.696/2010 cu privire la aprobarea Reglementării tehnice „Carne-materie primă. Producerea, importul și comercializarea,,
- 24) Hotărârea Guvernului nr.1086/2017 pentru aprobarea Regulamentului sanitar-veterinar cu privire la stabilirea normelor specifice aplicabile controalelor oficiale privind prezența de Trichinella în carne
- 25) Hotărârea Guvernului nr.624/2020 cu privire la aprobarea Cerințelor de calitate pentru preparate și produse din carne
- 26) Hotărârea Guvernului nr.782/2010 pentru aprobarea Normei sanitar-veterinare privind prelevarea probelor oficiale de la animale vii și din produsele de origine animală

- 27) Hotărârea Guvernului nr.158/2019 cu privire la aprobarea Cerințelor de calitate pentru lapte și produsele lactate
- 28) Hotărârea Guvernului nr.711/2014 pentru aprobarea Normei sanitar-veterinare privind stabilirea condițiilor de sănătate animală și sănătate publică și de certificare sanitar-veterinară a importurilor de lapte crud, a produselor lactate, a colostrului și a produselor pe bază de colostru destinate consumului uman
- 29) Hotărârea Guvernului nr.14/2023 privind organizarea și funcționarea Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor.

6.2. Organizarea și structura controlului oficial

Direcția siguranța produselor alimentare de origine animală (DSPAOA) este instituită ca subdiviziune structurală din cadrul aparatului central, care se subordonează directorului general adjunct în domeniul siguranța alimentelor.

Direcția siguranța produselor alimentare de origine animală, este constituită din 2 subdiviziuni structurale:

- 1) Secția monitorizarea siguranței alimentelor de origine animală;
- 2) Secția controlul unităților autorizate sanitar-veterinar.

Principalele competențe ale ANSA prin DSPAOA sunt stipulate în Legea nr.306/2018 privind siguranța alimentelor și Legea nr.50/2013 cu privire la controalele oficiale pentru verificarea conformității cu legislația privind hrana pentru animale și produsele alimentare și cu normele de sănătate și de bunăstare a animalelor și constau în asigurarea siguranței biologice, chimice și fizice a produselor alimentare de origine animală, supravegherea și controlul reziduurilor de medicamente de uz veterinar și altor contaminanți în alimente, precum și controlul producerii alimentelor, al igienei la întreprinderile din sectorul alimentar.

DSPAOA la nivel central supraveghează activitatea STSA pe segmentul siguranța produselor de origine animală, prin:

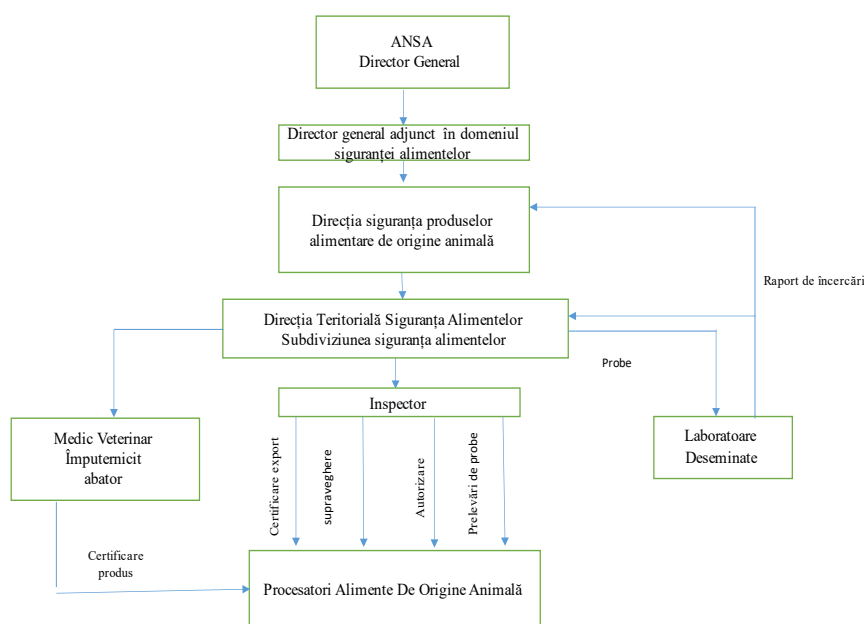
- verificarea și o supravegherea STSA prin Subdiviziunea controlul siguranței alimentelor privind organizarea controlului oficial în unitățile de producere/procesare produse alimentare de origine animală;
- procesarea sistematică a informației și a rapoartelor lunare, trimestriale, semestriale și anuale primite din cadrul STSA;
- participarea la elaborarea proiectelor de acte normative ce transpun legislația europeană și a normelor sanitare veterinare care stabilesc respectarea cerințelor sanitare veterinare;
- elaborarea procedurilor și instrucțiunilor de serviciu și coordonarea activității de implementare în teritoriu a actelor normative specifice;
- elaborarea Planului Național de Monitorizare a Reziduurilor și a Programului național de supraveghere a sănătății animalelor, sănătății plantelor și siguranței alimentelor de origine animală, precum și distribuția acestora în teritoriu, monitorizarea implementării acestora și analiza datelor parvenite cu rapoartele din STSA cu întocmirea rapoartelor cifrice lunare.
- analiza, sesizările și reclamațiile din domeniu parvenite de la persoanele fizice sau juridice și aplică măsurile ce se impun;
- comunicarea permanentă cu DG SANTE în vederea obținerii și menținerii statutului de țară aprobată pentru exportul produselor alimentare de origine animală pe piața UE;
- aprobarea și eliberarea mărcilor de sănătate și de identificare pentru unitățile de producere a produselor de origine animală;
- autorizarea unităților cu dreptul de export al produselor de origine animală.

La nivel teritorial, inspectorii din cadrul subdiviziunii controlul siguranței alimentelor din cadrul STSA efectuează controlul oficial (inclusiv prelevarea de probe) în domeniul siguranței alimentelor. O activitate separată este autorizarea unităților care recepționează, produc, colectează, depozitează și procesează materie primă și alimente de origine animală.

Tot inspectorii la nivel teritorial sunt responsabili de implementarea prevederilor Programului național de supraveghere a sănătății animalelor, sănătății plantelor și siguranței alimentelor de origine animală, precum și a Planului Național de Monitorizare a Reziduurilor. Inspectorii prezintă sistematic DSPAOA la nivel central ANSA rapoarte lunare, trimestriale, semestriale și anuale privind activitatea de bază a subdiviziunii controlul siguranței alimentelor.

Procesul de supraveghere a inspectorului include monitorizarea activității acestuia, de către conducătorul direct șeful STSA, prin raportarea sistematică a activității de autorizare a unității și controlul oficial al acestora. Calitatea activității inspectorului este verificată de către șeful STSA și de DSPAOA. La necesitate, inspectorii DSPAOA pot efectua vizite comune la unități, precum și verificarea corectitudinii îndeplinirii documentelor și actelor permisive eliberate.

Figura 10. Schema sistemului de control al siguranței produselor de origine animală

Medicii veterinari desemnați care activează în cadrul abatoarelor primesc împuternicire și sunt angajați de ANSA în scopul certificării cărnii pentru piața locală.

Respectiv, în timpul controlului oficial, inspectorii din cadrul STSA verifică activitatea medicilor veterinari desemnați. Periodic, medicii veterinari împuterniciți participă la instruirii privind actualizarea legislației în domeniul sanitar-veterinar și pentru siguranța alimentelor, dar și pentru efectuarea controlului cărnii.

Programele naționale de monitorizare a reziduurilor și a criteriilor microbiologice.

Anual DSPAOA elaborează Planul Național de monitorizare a reziduurilor, care este transmis spre aprobare și publicare către DG SANTE până la finele lunii martie a fiecărui an. Planul dat include numărul de probe ce urmează a fi aprobate pe categorii de produse. Numărul acestora, pentru fiecare categorie de produs în parte (miere, ouă, lapte, carne de pasăre, de ovină, de bovină, de porcină și produse de acvacultură), este stabilit direct proporțional cu cantitățile produse într-o unitate administrativ-teritorială. Probele respective se testează la prezența reziduurilor și contaminanților și a produselor de uz veterinar interzise.

Totodată, DSPAOA participă la elaborarea Programului de monitorizarea și supraveghere în domeniul sănătății plantelor, siguranței alimentelor și furajelor, care prevede monitorizarea criteriilor microbiologice în unitățile de producere/procesare a alimentelor de origine animală,

conform Hotărârii de Guvern nr.221/2009 pentru aprobarea Regulilor privind criteriile microbiologice pentru produsele alimentare. Programul presupune frecvența efectuării controalelor oficiale/prelevării de probe în unitățile producere/procesare produse de origine animală, în dependență de categorizarea acestora în urma analizei riscului.

Îndeplinirea programelor se realizează de către inspectorii din STSA, prin prelevarea oficială de probe și inspectarea unităților, care la rândul lor sunt supuși auditării de la nivel central. Rezultatele neconforme privind programele date sunt aduse la cunoștință direcțiilor de resort ANSA, cu dispunerea întreprinderii măsurilor de rigoare.

La realizarea programelor participă și laboratoarele care sunt selectate și contractate de ANSA. Laboratorul național de referință în cadrul căruia se realizează controlul oficial privind produsele alimentare de origine animală este LÎPA din cadrul I.P.CRDV..

6.3. Sistemul rapid de alertă

În caz de notificare a unei neconformități prin intermediul RASFF, direcțiile de profil dispun, conform competențelor, demararea anchetelor de serviciu în vederea retragerii produselor neconforme din rețeaua de comerț. O procedura există în acest sens și are ca domeniu de aplicare notificările sistemului RASFF și acțiunile întreprinse, inclusiv ancheta de serviciu și rezultatul acesteia. În situații de criză la nivel național sunt implicate și următoarele structuri: Agenția Națională de Sănătate Publică, Serviciul Vamal, Ministerul Afacerilor Interne. ANSA comunică cu acestea prin corespondența oficială, iar după caz prin telefon și/sau e-mail.

6.4. Planurile de contingență

În anul 2024, prin Ordinul ANSA nr.418 din 24.06.2024 Cu privire la instituirea Celulei naționale de criză și aprobarea Planului de contingență pentru situații de urgență privind produsele alimentare și hrana pentru animale, a fost elaborat Planul de contingență pentru situații de urgență privind produsele alimentare și hrana pentru animale și aprobată componența nominală a Celulei naționale de criză.

6.5. Metodele de supraveghere și activitățile de control

Autorizarea. În conformitate cu prevederile Legii nr.221/2007 cu privire la activitatea sanitară veterinară, ANSA autorizează unitățile care produc/procesază produse de origine animală. Pentru aceste unități se eliberează autorizație sanitar-veterinară de funcționare pentru tipul de activitate practicat. Acțiunile exacte ale inspectorilor ANSA sunt descrise în Procedura privind autorizarea și listarea unităților de procesare a alimentelor de origine animală, care stabilește detaliat sistemul de autorizare și listare a unităților.

Următoarele tipuri de unități se autorizează în actualul sistem de control:

1. Abator
2. Unitate de manipulare a vânatului
3. Unitate de tranșare a cărnii
4. Unitate pentru prelucrarea cărnii și a subproduselor din carne
5. Unitate de producere a conservelor din carne
6. Unitate de producere/procesare a salamurilor crude/uscate
6. Unitate de fabricare a semipreparatelor și preparatelor culinare din carne și a amestecurilor din carne
7. Unitate de procesare a ouălor și de fabricare a produselor din ouă
8. Unitate de colectare, marcare și ambalare a ouălor
9. Unitate de producere, prelucrare, depozitare și comercializare a produselor piscicole
10. Unitate de colectare a peștelui
11. Ambarcațiune de pescuit
12. Fabrică de produse lactate
13. Unitate de procesare a laptelui
14. Unitate de colectare și procesare a mierii de albine și a altor produse apicole

15. Unitate de depozitare, procesare și comercializare a produselor de origine animală din import
16. Depozit pentru produse alimentare de origine animală
17. Centru de ambalare a produselor alimentare
18. Piață agroalimentară (hală, pavilion pentru comercializarea produselor alimentare de origine animală)
19. Unitate de transport destinată transportării produselor alimentare

Procesul de autorizare se efectuează de către STSA, în baza cererii agentului economic. După depunerea setului de acte, unitatea este inspectată și în cazul în care toate cerințele sanitar-veterinare și de igienă sunt întrunite se eliberează autorizația într-un termen maxim de 20 de zile.

În baza autorizațiilor eliberate se compilează listele unităților. Listele unităților sunt actualizate permanent pe pagina web a agenției.

6.6. Tipul unităților și frecvența inspecțiilor

Inspecțiile la unități. Inspecțiile se realizează de către inspectorii din cadrul STSA, conform Planului anual al controalelor, Documentul conține tipul unităților ce urmează a fi inspectate, numărul unităților, frecvența inspecției, persoanele desemnate pentru efectuarea inspecției, materialele și echipamentul tehnic utilizat. Începând cu anul 2022, a fost pus la dispoziția STSA documentul plasat pe platforma comună de acces cu completarea formularului de planificare pe termen de o luna a controalelor și rezultatul controlului cu indicarea riscului global urmare a controlului desfășurat.

Inspecțiile și alte forme de control se efectuează în conformitate cu procedurile aprobate și cu Listele de verificare (lista acestora este expusa la pct.6.7). Fiecare inspecție se finalizează cu semnarea Procesului-verbal de control și a Listei de verificare (o copie din ambele documente rămâne la operatorul economic). Originalul documentelor de control se păstrează în dosarul de control pe suport de hârtie la sediul STSA. Doar în cazurile când dosarul este expediat în instanța de judecată, originalul actelor se anexează la dosar. În mod ordinar, dosarele de control se completează prin SIA RSC iar o copie a actelor se păstrează în dosar pe suport de hârtie.

Tabelul 13. Tipul unităților de procesare a alimentelor de origine animală și frecvența inspecțiilor

<i>Nr. d/o</i>	<i>Tipul unității</i>	<i>Numărul unităților 2023</i>	<i>Numărul unităților 2024</i>	<i>Periodicitatea inspecțiilor/an</i>
1.	Unitățile de procesare a laptelui crud materie primă sau procesare a produselor din lapte, inclusiv a fabricilor de înghețată	47	37	Corespunzător riscului global
2.	Centre de colectare a laptelui crud materie primă	430	448	Corespunzător riscului global
3.	Unități de producere/procesare carne și produse din carne	181	207	Corespunzător riscului global
4.	Abatoare și centre de sacrificare	132	120	Corespunzător riscului global
5.	Carne de pasăre și logomorfe	48	43	Corespunzător riscului global
6.	Centre de marcare, ambalare ouă	15	13	Corespunzător riscului global
7.	Unități producere/procesare pește și produse piscicole	32	25	Corespunzător riscului global

8.	Depozite frigorifice	122	311	Corespunzător riscului global
9.	Unități colectare și procesare miere de albine	32	34	Corespunzător riscului global
10.	Piețe agro-alimentare	721	104	Corespunzător riscului global

Prelevarea oficială a probelor. Procedurile de prelevare de probe, interpretarea rezultatelor și deciziile ulterioare sunt parte componentă a controalelor oficiale, acestea efectuându-se în cadrul Planului Național de Monitorizarea a Reziduurilor și a Programului național de supraveghere a sănătății animalelor, sănătății plantelor și siguranței alimentelor de origine animală, care prevede monitorizarea criteriilor microbiologice în unitățile de producere/procesare a alimentelor de origine animală. Prelevarea probelor se realizează de către inspectorii ANSA din cadrul STSA, conform procedurilor specifice de prelevare a probelor. Probele sunt manipulate și etichetate în așa mod încât să fie garantată valabilitatea lor legală și cea analitică. Procedurile privind prelevarea probelor sunt listate la pct.6.7.

Măsurile întreprinse în caz de neconformitate. În cazul în care se identifică o neconformitate, DSPAOA dispune subdiviziunilor teritoriale demararea anchetelor de serviciu, cu scopul remedierii situației. Atunci când se decide asupra acțiunilor, pe care urmează să le întreprindă, subdiviziunile teritoriale țin cont de natura neconformării și de antecedentele operatorului în materie de neconformități. Astfel de acțiuni cuprind, după caz, următoarele măsuri:

- impunerea de proceduri sanitare sau orice alte măsuri considerate necesare pentru a asigura siguranța alimentelor sau conformarea cu legislația privind produsele alimentare;
- restricționarea sau interzicerea introducerii pe piață, a importului sau exportului de produse alimentare;
- supravegherea și, după caz, dispunerea recuperării, retragerii și/sau distrugerii alimentelor;
- autorizarea folosirii alimentelor în alte scopuri decât cele cărora le-au fost destinate inițial;
- suspendarea activității sau închiderea totală ori parțială a întreprinderii în cauză, până la înlăturarea neconformităților;
- suspendarea sau retragerea autorizării întreprinderii.

6.7. Planificarea controalelor

Anual la nivelul aparatului central ANSA sunt elaborate programele naționale de supraveghere și control oficial pe toate domeniile de competență ale ANSA. Acestea sunt aprobate prin ordinul Directorului general și distribuite în teritorii pentru executare.

Planificarea anuală a controalelor este efectuată de DPAERMC prin comasarea propunerilor STSA pentru a forma Planul preliminar al controalelor, după care direcțiile de profil de la nivel central verifică și coordonează planul preliminar acesta devine definitiv și se propune pentru aprobare Directorului general pe suport de hârtie, inclusiv în SIA RSC. În baza planului anual al controalelor, STSA elaborează planuri lunare de control care conține tipul unităților ce urmează a fi inspectate, numărul unităților, persoanele desemnate pentru efectuarea inspecției și rezultatele controlului.

6.8. Documentația privind supravegherea și controlul

Lista procedurilor de sistem aprobate:

1. Procedură Specifică: Autorizarea și listarea unităților din domeniul produselor de origine animală destinate consumului uman;
2. Procedură generală: Acțiunile întreprinse în cazul produselor alimentare neconforme;
3. Procedură specifică: Anchetă de serviciu în caz de depistare a mierii de albine neconforme;

4. Procedură generală: Pregătirea și efectuarea controlului oficial la unitățile care produc și/sau produse alimentare de origine animală;
5. Procedură generală: Verificarea Trasabilității Produselor Alimentare;
6. Procedură specifică: Efectuarea inspecției ANTE și POST MORTEM la unitățile de sacrificare a păsărilor;
7. Procedură generală: „Prelevarea probelor de produse alimentare”;
8. Procedură specifică: Certificarea produselor alimentare de origine animală destinate exportului;
9. Procedură specifică: Auditul Sistemului HACCP la unitățile operatorilor economici din sectorul alimentar.
10. Procedură specifică: Marcarea cărnii, aplicarea mărcii de sănătate și de identificare pe produsele alimentare de origine animală.
11. Procedură specifică: Categorizarea agenților economici din sectorul alimentar și planificarea inspecțiilor în baza analizei de risc
12. Procedură specifică: Evaluarea informației despre circuitul alimentar pentru animalele destinate sacrificării

Listele de verificare aprobate pentru inspecții:

1. Lista de verificare pentru controlul de stat și supravegherea unităților care produc carne tocată, carne preparată și carne separată mecanic;
2. Lista de verificare pentru controlul de stat și supravegherea centrelor de colectare a laptelui, independente sau integrate în cadrul fermelor de animale producătoare de lapte;
3. Lista de verificare pentru controlul de stat și supravegherea centrelor de colectare, marcarea și ambalare a ouălor;
4. Lista de verificare pentru controlul de stat și supravegherea unităților de procesare a ouălor și unităților de producere a produselor din ouă;
5. Lista de verificare pentru controlul de stat și supravegherea ambarcațiunilor de pescuit și/sau transportare pește;
6. Lista de verificare pentru controlul de stat și supravegherea depozitelor, centrelor de ambalare și centrelor de reambalare;
7. Lista de verificare pentru controlul de stat și supravegherea piețelor agro-alimentare;
8. Lista de verificare pentru controlul de stat și supravegherea abatoarelor/unităților de producere a cărnii roșii;
9. Lista de verificare pentru controlul de stat și supravegherea unităților de producere/procesare a cărnii de pasăre;
10. Lista de verificare pentru controlul de stat și supravegherea unităților de prelucrare a peștelui și a produselor pescărești;
11. Lista de verificare pentru controlul de stat și supravegherea unităților de procesare a mierii de albini și a altor produse apicole.
12. Lista de verificare pentru controlul de stat și supravegherea unităților de procesare a laptelui sau procesare a produselor din lapte, inclusiv a unităților de fabricare a înghețatei

Sistemul de raportare. Inspectorii elaborează rapoarte cu privire la rezultatele controalelor oficiale pe care le efectuează, acestea incluzând descrierea scopului controlului oficial, metodele de control aplicate, rezultatele controlului oficial și, după caz, măsurile pe care operatorul din sectorul alimentar, ce a fost supus controlului, trebuie să le execute.

Rapoartele cu privire la rezultatele controalelor oficiale sunt înregistrate și prezentate șefului Secției siguranța alimentelor, care, respectiv, le analizează și le comasează. Lunar/semestrial/trimestrial/anual subdiviziunea raportează către nivelul central despre activitățile implementate. În acest sens se elaborează un ordin semnat de directorul general al ANSA privind perioada de raportare.

Operatorii de asemenea sunt implicați în sistemul de raportare. Operatorii din sectorul alimentar au dreptul să conteste deciziile conținute în rapoartele organului de control în condițiile Codului administrativ.

Din rapoartele parvenite de la STSA, următoarea informație este colectată:

- lista unităților de producere/procesare a alimentelor de origine animală
- lista unităților de producere/procesare cu drept de import/export a produselor de origine animală
- numărul controalelor oficiale efectuate;
- obiectele autorizate;
- autorizații sanitar-veterinare de funcționare eliberate/extrase;
- nr. actelor și proceselor-verbale de control cu prescripții întocmite;
- evidența proceselor-verbale, materialele expediate în instanța de judecată,
- numărul și suma amenzilor;
- nr. animalelor abatorizate, inclusiv prin abataj sanitar;
- expertizele sanitare veterinare efectuate;
- nr. bolilor infecțioase și parazitare depistate;
- cantitatea de carne și subproduse nimicite;
- cantitatea de carne și subproduse prelucrate;
- evidența realizării planului național de monitorizare a reziduurilor;
- evidența realizării programului național de supraveghere a sănătății animalelor, sănătății plantelor și siguranței alimentelor de origine animală

6.9. Certificarea oficială a producției

Materia primă de origine animală destinată consumului uman este supusă certificării sanitar-veterinare. Certificarea sanitar-veterinară oficială a materiei prime destinate pieței locale implică efectuarea controlului veterinar, expertiza, investigațiile de laborator și alte măsuri sanitar-veterinare pentru a stabili inofensivitatea cărnii în scopul protejării sănătății publice. Certificatelor sanitar-veterinare corespunzătoare sunt eliberate de către medicii veterinari desemnați.

CertIFICATELE sanitare-veterinare pentru export sunt eliberate exclusiv de către inspectorii desemnați din cadrul Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor (ANSA), cunoscuți ca inspectorii STSA.

6.10. Resursele umane, echipamente tehnice

La nivel central, DSPAOA are efectiv de 13 angajați. În cadrul STSA activează 74 inspectori, 60 medici veterinari desemnați pentru controlul oficial al cărnii.

Investigațiile de laborator efectuate în cadrul controlului oficial privind produsele alimentare de origine animală se desfășoară în laboratorul național de referință– LÎPA al I.P. CRDV. În plus, pentru a îndeplini Planurile de monitorizare, ANSA încheie contracte cu laboratoare din străinătate, inclusiv cu laboratoare din România, precum Institutul de Igienă și Sănătate Publică Veterinară și Laboratorul Sanitar Veterinar și pentru Siguranța Alimentelor Suceava, Eurofins Food Testing SRL.

Referitor la dotarea cu echipamente tehnice, inspectorii în teritoriu dispun de haine de protecție, mănuși, bahile pentru inspectarea unităților și prelevarea probelor, instrumente de măsurare (termometre, psihrometre, sonde, containere pentru prelevarea probelor și sigilii) și mijloace de transport (automobile) și echipament de protecție. De asemenea pentru prelevarea probelor în cadrul Programului Național de Monitorizare a Reziduurilor sunt repartizate fiecărei subdiviziuni containere și sigilii pentru probele prelevate.

6.11. Instruirea personalului

Anual, DSPAOA întocmește și prezintă DMRU Planul Anual de instruire al colaboratorilor direcției și al personalului STSA. Acesta reiese din planul multianual de instruire al ANSA. Totodată colaboratorii direcției și personalul din cadrul STSA participă la instruire, seminare, workshop-uri organizate de către diverse structuri naționale și internaționale, în domeniul siguranței alimentelor.

6.12. Sisteme informaționale și baze de date

Direcția are acces la următoarele baze de date:
SIA RSC, pentru inițierea controalelor și completarea dosarelor de control inclusiv pentru generare de informații statistice, SIA LIMS pentru completarea Proceselor-verbale de prelevare a probelor inclusiv pentru generare de informații statistice privind probele prelevate. Registrul medicamentelor de uz veterinar la elaborarea Planului Național de Monitorizare a reziduurilor, Traces.

6.13. Cooperarea cu alte instituții și organizații

În activitatea sa, DSPAOA cooperează pe intern cu alte direcții ale ANSA, iar pe extern cu diverse entități naționale și internaționale cu activități tangențiale în domeniul siguranței alimentelor Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Ministerul Sănătății, Agenția Națională pentru Sănătate, DG SANTE a Comisiei Europene, OIE, EFSA, etc.

6.14. Prioritățile controlului oficial și obiectivele strategice pentru sistemul de siguranță a alimentelor de origine animală în perioada 2023-2026

- elaborarea și actualizarea cadrului operațional și de reglementare;
- organizarea de instruire cu persoanele responsabile din cadrul STSA.
- Implementarea Programului național de supraveghere a sănătății animalelor, sănătății plantelor și siguranței alimentelor de origine animală în vederea prelevării numărului suficient de probe și analiza lor în laborator.
- Implementarea Planului național de monitorizarea a reziduurilor.
- Implementarea cerințelor sanitar-veterinară, siguranța și calitatea produselor alimentare de origine animală în conformitate cu legislația europeană în comun cu operatorii economici din domeniul alimentar pentru a fi eligibili pe piața Uniunii Europene.
- Planificarea și desfășurarea auditurilor HACCP la unitățile din domeniul produsecrii/procesării produselor de origine animală;
- Verificarea controalelor oficiale desfășurate de inspectorii STSA.

Capitolul 7. Sistemul de control al unităților de procesarea a alimentelor de origine non-animală.

7.1. Legislația relevantă

- 1) Legea nr.119/2004 cu privire la produsele de uz fitosanitar și la fertilizanți;
- 2) Legea nr.33/2006 privind depozitarea cerealelor și regimul certificatelor de depozit
- 3) Legea nr.221/2007 privind activitatea sanitar-veterinară;
- 4) Legea nr.231/2010 privind comerțul interior;
- 5) Legea nr.160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător;
- 6) Legea nr.131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător
- 7) Legea nr. 50/2013 cu privire la controalele oficiale pentru verificarea conformității cu legislația privind hrana pentru animale și produsele alimentare și cu normele de sănătate și de bunăstare a animalelor

- 8) Legea nr. 105/2013 privind protecția consumatorilor
- 9) Legea nr.279/2017 privind informarea consumatorului cu privire la produsele alimentare;
- 10) Legea nr.296/2017 privind cerințele generale de igienă a produselor alimentare;
- 11) Legea nr.306/2018 privind siguranța alimentelor;
- 12) Legea nr.182/2019 privind calitatea apei potabile;
- 13) Legea nr.152/2022 cu privire la reglementarea și controlul organismelor modificate genetic;
- 14) Hotărârea Guvernului nr.212/1995 privind aprobarea Regulilor de comercializare cu amănuntul a băuturilor alcoolice;
- 15) Hotărârea Guvernului nr. 1300/1998 despre aprobarea Regulamentului cu privire la sistarea fabricării și (sau) comercializării (executării, prestării) produselor (proceselor, serviciilor) nestandardizate, de calitate inferioară, retragerea din circulație a produselor falsificate și nimicirea produselor (proceselor, serviciilor) ce prezintă pericol pentru viața și sănătatea consumatorilor și pentru mediul ambiant
- 16) Hotărârea Guvernului nr.221/2009 reguli privind criteriile microbiologice pentru produsele alimentare;
- 17) Hotărârea Guvernului nr.538/2009 regulamentul sanitar privind suplimentele alimentare;
- 18) Hotărârea Guvernului nr.1191/2010 privind aprobarea Regulamentului sanitar privind limitele maxime admisibile de reziduuri ale preparatelor de uz fitosanitar și fertilizanți din, sau de pe produsele alimentare și hrana de origine vegetală (transpune parțial Regulamentul (CE) nr. 396/2005);
- 19) Hotărârea Guvernului nr.520/2010 privind aprobarea Regulamentului sanitar privind contaminanții din produsele alimentare;
- 20) Hotărârea Guvernului nr.1004/2010 cu privire la aprobarea metodelor de prelevare a probelor pentru controlul oficial al reziduurile de pesticide de pe și din plante și produse de origine;
- 21) Hotărârea Guvernului nr.264/2011 pentru aprobarea Regulamentului privind monitorizarea zoonozelor și a agenților zoonotici
- 22) Hotărârea Guvernului nr.229/2013 pentru aprobarea Regulamentului sanitar privind aditivii alimentari;
- 23) Hotărârea Guvernului nr.115/2013 privind controlul nitraților în produsele alimentare de origine vegetală;
- 24) Hotărârea Guvernului nr. 1211/2016 privind aprobarea Regulamentului sanitar pentru instituțiile de educație timpurie
- 25) Hotărârea Guvernului nr. 722/2018 pentru aprobarea Instrucțiunii privind organizarea alimentației copiilor și elevilor în instituțiile de învățământ general
- 26) Hotărârea Guvernului nr.14/2023 privind organizarea și funcționarea Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor;
- 27) Hotărârea Guvernului nr.206/2023 cu privire la aprobarea regulamentelor și a regulilor din comerțul interior și abrogarea unor hotărâri ale Guvernului;
- 28) Cod nr. 218 din 24.10.2008 privind contravenție
- 29) Cod nr. 116 din 19.07.2018 administrativ al Republicii Moldova
- 30) Reglementările Tehnice pentru: Fructe și legume uscate, Fructe de culturi nucifere, Ciuperci. Produse din ciuperci, Cafea. Extracte de cafea și de cicoare. Ceaiuri, Gemuri, jeleuri, dulcețuri, piureuri, Măsline de masă, Uleiuri vegetale comestibile, Produse pe baza de grăsimi vegetale, Făină, grișul și țărâța de cereale, Grâul, orzul, ovăzul, secara, porumbul și sorgul, Oțeturi și acid acetic de uz alimentar, Produse de cofetărie, Produse de panificație și paste făinoase, Sucuri și anumite produse similare destinate consumului uman, Fructe și legume proaspete destinate consumului uman ca atare, Zahăr.

7.2. Organizarea și structura sistemului de control

ANSA prin intermediul Direcției siguranța produselor alimentare de origine nonanimală (DSPAON) asigură implementarea sistemului de control la unitățile de producere a alimentelor de origine nonanimală.

DSPAON este constituită din 2 subdiviziuni structurale:

- 1) Secția monitorizarea siguranței alimentelor de origine nonanimală
- 2) Secția controlul unităților înregistrate oficial în domeniul siguranței alimentelor și alimentației publice

Prin intermediul STSA, ANSA efectuează controalele oficiale în unitățile care produc, procesează, depozitează, comercializează, transportă și/sau distribuie produse de origine nonanimală și anume:

- elaborează proceduri generale/specifice pe compartimentul siguranța și calitatea produselor alimentare de origine nonanimală;
- monitorizează aplicarea cadrului normativ pentru funcționarea unităților prin organizarea inspecțiilor în echipe de control constituite din cu inspectorii de la nivel central și cei ai STSA;
- elaborează și coordonează implementarea Programului de monitorizare și supraveghere în domeniul siguranței și calității produselor alimentare de origine nonanimală și a Programului de monitorizare a reziduurilor de pesticide și a conținuturilor de nitrați inclusiv a Programului de monitorizare și supraveghere în domeniul siguranței și calității produselor alimentare din cadrul unităților de comerț, alimentație publică, instituții de învățământ general, tabere de odihnă și întremare a sănătății copiilor, în cazul apariției toxiinfecțiilor alimentare, inclusiv pe domeniul protecției consumatorilor;
- elaborează și modifică liste de verificare pentru controlul de stat și supraveghere,specifice pentru fiecare tip de unitate;
- monitorizează, prelucrează și acumulează datele transmise de către STSA privind controalele efectuate pe domeniul său de competență;
- oferă consultații STSA în partea ce ține de realizarea controlul oficial prin instruirii, inspecții în echipe de control cu participarea inspectorilor de la nivel central al ANSA;
- elaborează programele de supraveghere și monitorizare și distribuția acestora pe STSA;
- analizează rapoartele de activitate recepționate de la STSA și propune măsuri pentru îmbunătățirea activității acestora.
- examinează petițiile, reclamațiile pe domeniul gestionat;
- efectuează în comun cu STSA cercetarea epidemiologică și înregistrarea izbucnirilor de toxiinfecții alimentare și alte boli provocate de produsele alimentare;
- colaborează cu servicii similare din alte țări și participă la congrese, simpozioane științifice din țară și străinătate privind analiza, identificarea și evaluarea riscului
- furnizează informații către societatea civilă privind natura riscului pentru sănătate, identificarea produselor alimentare, și măsurile luate pentru a preveni, a reduce sau a elimina acest risc.

La nivel teritorial, DSPAON este reprezentată de inspectorii din cadrul Subdiviziunii controlul siguranței alimentelor din cadrul STSA. Numărul de inspectorii fluctuează între 70 și 80 de persoane, care sunt responsabile de siguranța alimentelor de origine nonanimală în domeniile de producere/procesare și în comerțul acestor tipuri de alimente. Inspectorii asigură îndeplinirea atribuțiilor stabilite în regulamentele subdiviziunilor teritoriale pentru siguranța alimentelor (cu statut de direcție) și în Fișele de post, deținute de inspectorii, aprobate prin ordinul Directorului general al ANSA.

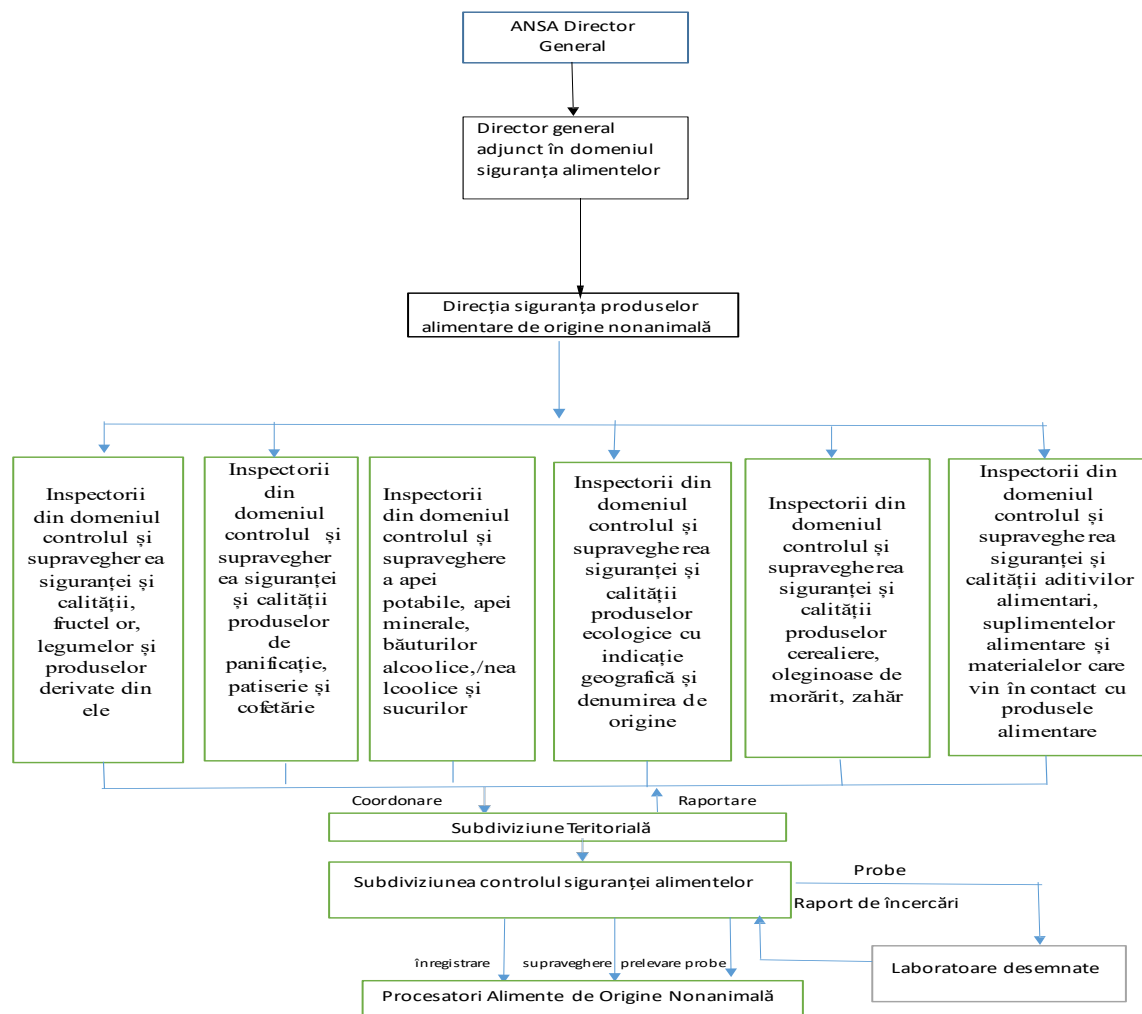
Responsabilitățile inspectorilor:

- elaborează planurile și graficele de efectuare a controlului oficial în baza Planului anual al controalelor și Programele/planurile naționale de monitorizare monitorizare;
- verifică modul de respectare a cerințelor de funcționare ale unităților în cadrul controlului oficial, completând listele de verificare corespunzătoare pentru fiecare tip de unitate (Procedura Generală Privind Pregătirea și Efectuarea Controlului Oficial la Unitățile din Domeniul

Siguranței Alimentelor PG-13/2 și în baza PG Pregătirea și efectuarea controlului oficial pe domeniile de competență ANSA, Cod:PPG-19/2

- monitorizează și verifică respectarea cerințelor HACCP și a autocontrolului în domeniul siguranței alimentelor de origine nonanimală;
- mențin actualizate datele (in format Excel) privind unitățile care fabrică produsele de origine nonanimală;
- prelevează probe de produse alimentare de origine nonanimală în vederea implementării Programului de supraveghere, prevenire și control în domeniul igienei și expertizei produselor de origine nonanimală și Programului de monitorizarea a reziduurilor de pesticide și a conținutului de nitrați (lista procedurilor este prezentată la pct.7.3);
- stabilesc măsurile necesare la constatarea neconformităților produselor alimentare, și dispun măsuri pentru remedierea deficiențelor conform legislației în vigoare;
- prezintă rapoarte către DSPAON de la nivel central privind efectuarea controalelor oficiale în domeniul siguranței alimentelor de origine nonanimală;
- inițiază și desfășoară anchete de serviciu privind produsele neconforme;
- verifică respectarea condițiilor sanitare prevăzute de legislația națională în unitățile supuse supravegherii sanitar-veterinare, cu întocmirea actelor de control, prescripțiilor și proceselor-verbale;
- efectuează controlul stării locurilor de comercializare a produselor alimentare și verificarea condițiilor de păstrare a acestora;
- efectuează controlul producerii alimentelor, al igienei la întreprinderile din sectorul alimentar, inclusiv la unitățile alimentare din instituțiile medicale, instituțiile balneosanatoriale, din instituțiile de educație antepreșcolară, instituțiile de învățământ preșcolar, primar, secundar, special, extrașcolar, din alternativele educaționale și din taberele pentru copii;
- efectuează controlul pe piață a produselor alimentare noi;
- efectuează controlul materialelor care vin în contact cu produsele alimentare aflate în uz la toate etapele lanțului alimentar;
- efectuează controlul etichetării, pe lanțul alimentar, în conformitate cu prevederile legislației în vigoare, a alimentelor, inclusiv a formulelor de început și formulelor de continuare, a preparatelor pe bază de cereale și alimentelor pentru copii, a alimentelor destinate unor scopuri medicale speciale și a înlocuitorilor unei diete totale pentru controlul greutateii;
- efectuează controlul, pe întreg lanțul alimentar, al produselor alimentare pentru sugari și copii mici, cu excepția celor care se comercializează în farmacii;
- efectuează controlul privind calitatea apei potabile utilizate la întreprinderile din sectorul alimentar, inclusiv la unitățile alimentare din instituțiile medicale, instituțiile balneosanatoriale, din instituțiile de educație antepreșcolară, instituțiile de învățământ preșcolar, primar, secundar, special, extrașcolar, din alternativele educaționale și din taberele pentru copii, etc.;
- efectuează verificarea înregistrărilor în fișele medicale individuale ale angajaților unităților cu profil alimentar și verificarea instruirii acestora în domeniul igienei.

Figura 11. Sistemul de control al unităților de procesarea a alimentelor de origine nonanimală

Laboratoarele desemnate pentru implementarea Programelor de supraveghere și control oficial a produselor alimentare de origine nonanimală sunt contractate de ANSA, iar selectarea acestora are loc în baza Procedurii operaționale „Desemnarea laboratoarelor care pot efectua analiza probelor prelevate în cadrul controlului oficial privind sănătatea plantelor, siguranța alimentelor de origine animală și nonanimală și hrana pentru animale”.

7.3. Metodele de control și supraveghere. Sistemul de raportare

Inspecția. În actualul sistem de control se utilizează inspecțiile, prelevarea de probe și certificări ale produselor. Controalele oficiale în domeniul siguranței produselor alimentare de origine nonanimală sunt realizate de inspectorii subdiviziunilor teritoriale. Anual, inspectorii sunt instruiți în vederea prelevării probelor de produse alimentare de origine nonanimală în scopul determinării contaminanților, reziduurilor de pesticide și a conținutului de nitrați, inclusiv de produse alimentare din cadrul instituțiilor de învățământ general, alimentație publică și în cazul apariției cazurilor de toxiinfecții alimentare. Probele prelevate se sigilează și însoțite de procesul-verbal de prelevare a probelor întocmit în SIA LIMS, sunt transportate la laboratoarele desemnate pentru analiza de laborator.

Controlul oficial la unitățile de producere a alimentelor de origine nonanimală implică verificarea respectării legislației din domeniul siguranței alimentelor pe întregul lanț tehnologic, în acest sens sunt utilizate procedurile și listele de verificare aprobate în modul stabilit. În cadrul controlului se verifică implementarea procedurilor bazate pe principiile HACCP și programul de autocontrol al operatorului economic, care trebuie să corespundă următoarelor criterii:

- să fie proiectat pentru o perioadă de cel puțin un an,
- să specifice tipul pericolului monitorizat din și de pe produse alimentare
- să specifice tipul produselor alimentare care sunt monitorizate
- să conțină date cu privire la: procedura de prelevare utilizată, strategia de prelevare utilizată, referențialul care se aplică la interpretarea rezultatelor de laborator,
- capacitate de stabilire și implementare a măsurilor corective în caz de neconformitate.

Controlul oficial se finalizează cu completarea procesului-verbal de control, iar în cazul depistărilor neconformităților se indică prescripția și/sau se întocmește procesul verbal de contravenție. În cazul când deficiențele nu sunt eliminate se întocmește procesul-verbal suplimentar de control și procesul-verbal de contravenție, după caz, se poate ajunge la suspendarea activității întreprinderii prin decizia instanței de judecată.

Înregistrarea unităților. Se supun înregistrării oficiale în domeniul siguranței alimentelor următorii operatori ai lanțului alimentar:

- a) operatorii care produc, procesează, prelucrează, importă și exportă materie primă și produse alimentare de origine nonanimală;
- b) operatorii care depozitează, sortează, comercializează, distribuie, ambalează, preambalează și transportă produse alimentare de origine nonanimală.

Înregistrarea oficială a operatorilor în domeniul siguranței alimentelor se efectuează în baza Legii nr.50/2013 cu privire la controalele oficiale pentru verificarea conformității cu legislația privind hrana pentru animale și produsele alimentare și cu normele de sănătate și de bunăstare a animalelor Legii 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător, Legii 231/2010 privind comerț interior.

Operatorii depun cerere și pachetul de documente la subdiviziunea teritorială pentru siguranța alimentelor deplasându-se la fața locului sau electronic prin sistemul SIA GEAP, și după o inspecție de evaluare în termen de cel mult 15 zile lucrătoare de la data depunerii notificării, introduce în resursa informațională. După perioada menționată operatorului îi se eliberează actul permisiv sau refuzul în eliberarea acestuia cu indicarea temeiului și se întocmesc recomandări de remediere.

În cazul când unitatea nu corespunde cerințelor în vigoare o prescripție este impusă operatorului pentru ca să elimine deficiențele existente. Un re-control/control inopinat poate avea loc peste cel puțin 30 de zile în scopul evaluării repetate. Autorizația sanitar-veterinara se eliberează contra unui cost de 150 lei și are o perioadă de valabilitate nedeterminată. Operarea unității fără autorizare/inregistrare este interzisă prin lege.

Controlul oficial se efectuează conform Planurilor Cifrice de control întocmite de fiecare subdiviziune teritorială, în funcție de încadrarea în categoria de risc a unităților. Controalele planificate sunt controalele efectuate ca urmare a planificării activității în cadrul Programului de Supraveghere și Control în domeniul siguranței alimentelor.

Certificarea. Produsele alimentare de origine nonanimală plasate pe piață, în al căror proces de producere, de transportare și de depozitare au fost utilizate produse de uz fitosanitar și/sau fertilizanți, trebuie să corespundă normativelor sanitare, confirmate prin rezultate de laborator sau opțional prin certificatul de inofensivitate. Certificatul de inofensivitate sau de calitate se eliberează în baza raportului de încercări eliberat de laboratorul acreditat sau a declarației pe propria răspundere a agentului economic. Indicatorii testați sunt stabiliți de inspectorul ANSA în dependență de produs și de tratamentele la care au fost supus produsul. Astfel, inspectorii din domeniul nonanimal prelevează probe a produselor de origine nonanimală din fiecare lot omogen de produse. Probele prelevate se sigilează și se completează procesul-verbal de prelevare a probelor care însoțește proba la laboratorul desemnat pentru efectuarea analizelor de laborator. Un exemplar al procesului-verbal de prelevare a probelor rămâne la operatorul economic.

Certificatul de inofensivitate se eliberează în baza unui raport de încercări emis de un laborator acreditat care indică un rezultat negativ privind prezenta anumitor pesticide în produs. Costurile examenelor de laborator în procesul de certificare sunt din contul operatorului economic. Totodată, certificatul de inofensivitate se eliberează și la exportul și reexportul produselor alimentare.

Tabelul 14. Tipul unităților de procesare a alimentelor de origine nonanimală și frecvența inspecțiilor

<i>Nr. d/o</i>	<i>Tipul unității supuse supravegherii</i>	<i>Numărul de unități înregistrate oficial</i>	<i>Frecvența controalelor/an</i>
1	Unități de producere a apelor minerale și a apelor potabile îmbuteliate și a băuturilor nealcoolice	34	Corespunzător riscului global
2	Unități de producere a sucurilor din fructe și legume	6	Corespunzător riscului global
3	Unități de producere a băuturilor alcoolice distilate și băuturilor slab alcoolice	19	Corespunzător riscului global
4	Unități de producere a vinurilor din struguri	240	Corespunzător riscului global
5	Unități de producere a berii	27	Corespunzător riscului global
6	Unități de producere a gheții	3	Corespunzător riscului global
7	Unități de morărit	94	Corespunzător riscului global
8	Unități de procesare și ambalare a cerealelor și semințelor oleaginoase	36	Corespunzător riscului global
9	Unități de producere a produselor brutărie și a produselor făinoase	504	Corespunzător riscului global
10	Unități de producere a produselor de cofetărie zaharoase și produselor din cacao	64	Corespunzător riscului global

11	Unități de producere a uleiului vegetal	65	Corespunzător riscului global
12	Unități de producere a conservelor de fructe și legume	47	Corespunzător riscului global
13	Unități de uscare a fructelor, legumelor și altor produse de origine vegetală	90	Corespunzător riscului global
14	Unități de producere a zahărului	4	Corespunzător riscului global
15	Unități de producere a ciupercilor	12	Corespunzător riscului global
16	Unități de sortare-ambalare a fructelor și legumelor	25	Corespunzător riscului global
17	Unități de congelare rapidă a fructelor și legumelor	6	Corespunzător riscului global
18	Depozite de cereale și elevatoare	225	Corespunzător riscului global
19	Depozite de fructe și legume proaspete	768	Corespunzător riscului global
20	Depozite de produse alimentare de origine non-animală	826	Corespunzător riscului global
21	Alte unități înregistrate oficial pentru siguranța alimentelor	91	Corespunzător riscului global

Prelevarea de probe. Probele se prelevează de inspectorii STSA, conform procedurilor de prelevare a probelor în scopul realizării Programului de Monitorizare și Supraveghere în domeniul sănătății plantelor și siguranței alimentelor de origine nonanimală, care se aprobă anual prin ordinul Directorului general ANSA. Probele vor fi supuse analizelor de laborator în laboratoarele desemnate, în baza Procedurii operaționale „Desemnarea laboratoarelor care pot efectua analiza probelor prelevate în cadrul controlului oficial privind sănătatea plantelor, siguranța alimentelor de origine animală și non-animală și hrana pentru animale”.

În scopul implementării ambelor programe sunt prelevate în jur de 1000 – 1500 probe de produse alimentare de origine nonanimală.

Limitele maxime admisibile pentru contaminanți sunt stipulate în Hotărârea Guvernului nr.520/2010 cu privire la aprobarea Regulamentului sanitar privind contaminanții din produsele alimentare. Nivelul maxim de aditivi alimentari în produse alimentare este prevăzut în Hotărârea Guvernului nr.229/2013 pentru aprobarea Regulamentului sanitar privind aditivii alimentari, limitele maxime de pesticide în produsele alimentare este prevăzut de Hotărârea Guvernului nr.1191/2010 cu privire la aprobarea Regulamentului sanitar privind limitele maxime admise de reziduuri ale produselor de uz fitosanitar din sau de pe produse alimentare și hrană de origine vegetală și animală pentru animale, limitele maxime de nitrați în produsele alimentare este prevăzut de Hotărârea Guvernului nr.115/2013 privind controlul nitraților în produsele alimentare de origine vegetală.

Raportarea. STSA comasează datele privind controalele oficiale efectuate de inspectorii și expediază rapoarte lunare către DSPAON. Rapoartele includ date și informații precum numărul de unități inspectate, numărul de analize de laborator efectuate, numărul de certificate de inofensivitate eliberate, numărul certificatelor de înregistrare emise. Adicional a fost elaborat un sistem de raportare online, care este relativ simplu și permite inspectorilor STSA să introducă datele despre fiecare probă prelevată și expediată la laborator. Ulterior aceste date se comasează și se utilizează pentru planificare și aprobarea deciziilor și a rapoartelor.

7.4. Planificarea controalelor

La nivel național în domeniul procesării/producerii alimentelor de origine nonanimală controalele oficiale sunt planificate conform Hotărârii de Guvern nr. 1280/2018 pentru aprobarea Metodologiei privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător în baza analizei riscurilor aferent domeniilor de competență ale Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor. DPERMC, în baza propunerilor STSA elaborează planul preliminar, iar DSPAON coordonează planul sau vine cu propuneri privind includerea unor obiecte de control. Planul anual al controalelor se înregistrează și aprobă în SIA RSC. Planul controalelor identifică operatorii economici care vor fi supuși controlului, prioritatea acestora și ordinea în care vor fi controlați, în dependență de riscul prezentat, de particularitățile sezoniere într-un domeniu de control, în dependență de resursele disponibile, graficul de lucru pe parcursul anului și de alte circumstanțe relevante.

Programul de monitorizare și supraveghere în domeniul siguranței și calității produselor alimentare de origine non-animală este alcătuit din Programul de monitorizare și supraveghere în domeniul siguranței și calității produselor alimentare de origine nonanimală și Programul de monitorizarea a reziduurilor de pesticide și a conținuturilor de nitrați **prevede și ține cont de mai multe aspecte legate de siguranța alimentelor, în special de:**

- Tipul pericolului (alergeni, contaminanți, aditivi și substanțe interzise, reziduuri de pesticide)
- Domeniile de activitate ale unităților
- Locul de desfășurare a controlului (unitate de producție, depozit, etc.)
- Etapa din lanțul alimentar unde se realizează controlul
- Frecvența controalelor
- Personalul responsabil de desfășurarea controlului
- Tipul produselor prelevate
- Procedura de prelevare a probelor
- Procedura utilizată pentru analiza de laborator
- Condiții specifice de desfășurarea a controlului și modul de acoperire a costuri
- Procedura de contestare a rezultatelor controalelor oficiale
- Procedura în cazul apariției unei suspiciuni.

Anual DSPAON elaborează planurile cifrice de implementare a Programul de monitorizare și supraveghere în domeniul siguranței și calității produselor alimentare de origine nonanimală. Acestea conțin tipul produsului supus controlului, denumirea indicatorului verificat, locul de prelevare, numărul de investigații și proveniența produsului autohton sau import și numărul neconformităților depistate. Planurile includ:

- Controlul oficial al contaminanților în produsele de origine vegetală;
- Controlul oficial al reziduurilor de pesticide din sau de pe produse alimentare
- Controlul oficial al aditivilor/substanțelor interzise în produsele alimentare
- Controlul oficial privind gradul de contaminare radioactivă a produselor alimentare
- Controlul oficial al produselor alimentare de origine vegetală modificate genetic;
- Controlul oficial al vinului, berii, băuturilor alcoolice și slab alcoolice;
- Controlul oficial al conținutului de fier și acid folic în făină și produse de panificație.

Criteriile care stau la baza elaborării Planurilor Cifrice includ: numărul operatorilor economici înregistrați, numărul și capacitatea depozitelor, disponibilitatea sezoniera, volumul importurilor, notificările rezultatelor analizelor de laborator privind depășirile limitelor maxime admise/dozelor maxime admise/din anii precedenți.

7.5. Agricultură ecologică

În Republica Moldova, agricultura ecologică a început să se dezvolte din anii 2000. În anul 2005, a fost aprobată Legea nr.115/2005 cu privire la producția agroalimentară ecologică, iar

ulterior a fost aprobată Hotărârea Guvernului nr.149/2006 pentru implementarea Legii cu privire la producția agroalimentară ecologică. La data de 31.07.2023 a fost aprobată Legea nr.237/2023 privind producția ecologică și etichetarea produselor ecologice, care transpune parțial Regulamentul 2018/848 al Parlamentului European și al Consiliului din 30 mai 2018 privind producția ecologică și etichetarea produselor ecologice. Astfel, după cum stipulează art.29 din Legea nr.237/2023 privind producția ecologică și etichetarea produselor ecologice, ANSA este autoritatea de control în domeniul producției ecologice și etichetării produselor ecologice.

Operatorii care produc, procesează, importă, exportă și/sau comercializează produse agroalimentare ecologice au obligația să prezinte anual Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare date cu privire la activitatea sa și să se supună controlului efectuat de organismul de inspecție și certificare ales de operator, dintre cele acreditate, în modul stabilit, și autorizate de Minister.

Inspecția și certificarea producției agroalimentare ecologice se efectuează de către persoane juridice din sectorul public sau privat acreditate și autorizate Legea nr.237/2023 privind producția ecologică și etichetarea produselor ecologice

Organismele care solicită autorizarea ca organisme de inspecție și certificare trebuie să îndeplinească cumulativ următoarele condiții:

- a) să fie persoane juridice cu sediul în Republica Moldova;
- b) să aibă cel puțin un an de experiență în inspecție;
- c) să dispună de un laborator propriu acreditat în Sistemul Național de Asigurare a Conformității Produselor, sau să aibă un contract de colaborare cu un astfel de laborator, pentru a executa toate analizele și determinările utile pentru controlul și certificarea produselor agroalimentare ecologice;
- d) să împuternicească o persoană responsabilă de ansamblul activităților de inspecție și certificare;
- e) să dispună de personal calificat pentru efectuarea inspecției. Dovada calificării se face prin prezentarea atestatului de formare al inspectorilor pentru sectorul de producție agroalimentară ecologică, emis de un organism abilitat în acest scop;
- f) să fie independente de toate părțile implicate, imparțiale și integre. Organismul de inspecție și certificare și persoana responsabilă de realizarea inspecției nu trebuie să fie producătorul, procesatorul, furnizorul, utilizatorul sau distribuitorul produselor supuse inspecției și nici reprezentantul autorizat al uneia dintre persoanele menționate mai sus. Organismul de inspecție și certificare și personalul său nu trebuie să fie supuse nici unei presiuni comerciale sau financiare care ar putea să influențeze deciziile lor;
- g) să satisfacă în totalitate exigențele stabilite de standardele Republicii Moldova SM EN 45011:2002 și SM EN 45004:2002;
- h) să lucreze în conformitate cu regulile și normele în vigoare naționale și comunitare din domeniu.

Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, atribuie fiecărui organism de inspecție și certificare autorizat, un cod de identificare, acordat ca urmare a înregistrării acestuia în Registrul organismelor acreditate, ministerul exercită funcția de control și supraveghere a activității organismelor de inspecție și certificare autorizate.

Organismul de inspecție și certificare face cel puțin o dată pe an un control la fața locului al unității de producție și/sau de procesare, precum și a altor spații. Cu ocazia acestui control se pot preleva probe pentru a se determina dacă sunt utilizate produse sau tehnici de producție care nu sunt autorizate în conformitate cu prevederile actelor normative. Probele se prelevă și pentru a se determina eventualele contaminări cu produse neautorizate. Aceste prelevări sunt obligatorii în cazul în care se presupune utilizarea de produse neautorizate. Organismul de inspecție și certificare întocmește un raport după fiecare control, contrasemnat de responsabilul unității (fermei) respective. Organismul de inspecție și certificare acordă dreptul operatorilor ca produsul să fie comercializat cu referință la modul de producție ecologic.

7.6. Controlul Organismelor Modificate Genetic

Cadrul normativ și instituțional necesar desfășurării activităților de obținere, testare, utilizare, comercializare a organismelor modificate genetic și a operațiunilor de import/export al acestora, cu respectarea principiului precauției, în scopul asigurării protecției sănătății umane și a mediului, ținându-se cont de interesele socioeconomice ale populației și ale țării sunt reglementate de Legea nr.152/2022 cu privire la reglementarea și controlul organismelor modificate genetic.

Se consideră că produsul ce conține organisme modificate genetic sau produse rezultate din astfel de organisme în cazul în care conținutul acestor organisme este de cel puțin 0,9%, iar pentru semințe - de 0,1% din masa totală a produsului.

Agencia Națională pentru Siguranța Alimentelor:

a) asigură supravegherea și controlul de stat al prezenței organismelor modificate genetic în produsele alimentare, în hrana pentru animale și semințe, la etapa de import, producere, prelucrare, procesare, transportare, distribuire, comercializare și utilizare a acestora;

b) efectuează controale asupra utilizării organismelor modificate genetic ca produse alimentare și hrană pentru animale care conțin sau constau din organisme modificate genetic, în temeiul Legii nr. 131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător;

c) asigură controlul trasabilității produselor alimentare și a hranei pentru animale produse din/sau care conțin ingrediente produse din organisme modificate genetic;

d) coordonează acțiunile în cazul situațiilor de urgență cauzate de identificarea organismelor modificate genetic în produse agroalimentare, semințe, material săditor și hrană pentru animale și are funcția de punct focal național în cazul alertelor parvenite de la Sistemul rapid de alertă pentru alimente și furaje la nivel național (RASFF);

e) prelevează probe pentru investigații de laborator în scopul confirmării sau infirmării prezenței organismelor modificate genetic;

f) asigură funcționarea unui laborator acreditat pentru detecția și identificarea organismelor modificate genetic sau a produselor modificate genetic;

g) asigură supravegherea și controlul etichetării produselor alimentare, a hranei pentru animale și a semințelor care conțin sau constau din organisme modificate genetic;

h) transmite informații privind rezultatele controalelor către Agenția de Mediu, Ministerul Mediului și Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare și informează publicul referitor la situația pe piață privind produsele alimentare și hrana pentru animale care conțin sau constau din organisme modificate genetic.

7.7. Proceduri, instrucțiuni și ghiduri documentate

DSPAON are elaborate și aprobate următoarele proceduri, instrucțiuni și ghiduri documentare:

1. Procedura privind prelevarea probelor la conținutul de nitrați și al reziduurilor de pesticide din plante și produse alimentare de origine vegetală, aprobată prin Ordinul Directorului general nr. 46 din 05.06.2013, Cod: PS (d04/2C)-01;
2. Procedură cu privire la aprobarea metodelor de prelevare pentru determinarea nivelului de micotoxine în produsele alimentare de origine vegetală aprobată prin Ordinul Directorului general nr.160 din 08.10.2013
3. Procedurile de evaluare pentru siguranța alimentelor a operatorilor din businessul alimentar aprobată prin Ordinul Directorului general nr.78 din 08.07.2013.
4. Procedură specifică privind înregistrarea oficială a operatorilor din domeniul siguranței alimentelor Cod:PS/SA-PV-01/01
5. Procedura privind prelevarea probelor de apă pentru analiza microbiologică, Cod: PS/SA-PP – 03/01
6. Procedura reguli privind metodele de prelevare și analiză a produselor alimentare de origine nonanimală pentru controlul oficial al nivelurilor de plumb, cadmiu, mercur, srtaniu anorganic, 3-MCPD și benzo(a)piren, Cod: PS(D04/2C)-02

7. Procedura privind evaluarea conformității fructelor și legumelor proaspete în baza Legii nr. 237 din 08.11.2018 cu privire la controlul de conformitate cu cerințele de calitate pentru fructele și legumele proaspete
8. Procedura privind eliberarea certificatului de inofensivitate privind respectarea LMA de reziduuri de pesticide și ale conținutului de nitrați în materia primă și/sau în produsele alimentare de origine vegetală, Cod PS/SA-PV-05/01
9. Procedura privind eșantionarea cerealelor și a derivatelor acestora, Cod: PS (D04 4B)-01 03;
10. Procedura privind întocmirea, înregistrarea și eliberarea certificatelor de inspecție a calității cerealelor, derivatelor cerealelor și a copiilor acestora, Cod: PS(D04/4B)-01/01;
11. Procedura privind verificarea implementării planului de autocontrol privind calitatea apei potabile în unitățile cu profil alimentar, Cod PS/SA-MSD-03/01;
12. Procedura privind supravegherea și monitorizarea cazurilor de toxiinfecții alimentare, Cod PS/SA-MSD-07/01;
13. Procedura privind modul de înregistrare și examinare a petițiilor, Cod 07/01.

7.8. Resursele umane, echipamente tehnice

La nivel central în cadrul DSPAON activează 15 angajați, iar la nivel de STSA este reprezentată de inspectori din subdiviziunea controlul siguranței alimentelor. Inspectorii STSA dispun de utilaj și echipament necesar pentru îndeplinirea sarcinilor de serviciu (echipament de birou, automobile, etc.)

7.9. Instruirea personalului implicat în controlul oficial

Anual DSPAON contribuie la elaborarea și implementarea Planului anual de dezvoltare profesională a inspectorilor, care se aprobă de către Directorul general. Toți inspectorii din subdiviziuni participă la instruirii interne. Instruirile durează în mediu 8 ore. Tematicile instruirilor incluse în program sunt:

1. Procedura de control oficial în domeniul siguranței produselor alimentare de origine vegetală;
2. Implementarea Programului de monitorizare a reziduurilor de pesticide și nitrați în produse de origine vegetală;
3. Implementarea programului de control și supraveghere a calității și siguranței produselor alimentare de origine nonanimală;
4. Prelevări de probă de produse alimentare de origine nonanimală;
5. Certificarea produselor alimentare de origine vegetală la indicii de inofensivitate;
6. Eficientizarea procedurii de raportare online și de sistematizare a informației cu privire la activitatea STSA în domeniul siguranței produselor de origine vegetală;

7.10. Cooperarea cu alte instituții, organizații

Cooperarea are loc și cu alte instituții competente în domeniul siguranței alimentelor după cum urmează:

- Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Ministerul Economiei, Ministerul Sănătății și alte ministere - elaborarea, avizarea, implementarea actelor legislative în domeniul siguranței alimentelor.
- Institutul național de standardizare și metrologie – avizări ale standardelor, instrucțiunilor, rețetelor tehnologice etc.,
- Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare coordonări, avizări de proiecte de legi, implementări în domeniul organismelor modificate genetic, protecția plantelor și solului, etc.,
- Agenția Națională pentru Sănătate Publică activități comune, schimb de informații în procesul efectuării controalelor oficiale, examinării petițiilor etc.

7.11. Sisteme informaționale, baze de date și registre

1. Registrul unităților din domeniul producerii alimentelor de origine nonanimală evaluate;

2. Registru certificatelor de inofensivitate eliberate;
3. Baza de date a probelor prelevate pentru programe;
4. Sistemul Informațional de Management al Laboratoarelor (LIMS);
5. SIA RSC
6. SIA GEAP

7.12. Activități prioritare pentru a fi incluse în PNMAC 2023-2026

- 1) eficientizarea procedurii de evaluare a riscului la elaborarea Planului anual al controalelor;
- 2) actualizarea listelor de verificare în baza actelor normative aprobate;
- 3) verificarea eficienței controlului pe domeniul siguranței alimentelor de origine nonanimală;
- 4) inițierea implementării prevederilor Legii nr.237/2023 privind producția ecologică și etichetarea produselor ecologice;
- 5) consolidarea capacităților profesionale ale inspectorilor prin instruirii tematice;
- 6) dotarea inspectorilor cu utilaj tehnic pentru buna desfășurare a controlului oficial.

Capitolul 8. Sistemul de control al unităților de comerț, alimentație publică, și protecția consumatorului

8.1. Legislația relevantă

Legislația cu cel mai înalt grad de relevanță pentru sistemul de control al unităților de comerț și alimentație publică este listată mai jos.

- 1) Legea nr.306/2018 privind siguranța alimentelor;
- 2) Legea nr.50/2013 cu privire la controalele oficiale pentru verificarea conformității cu legislația privind hrana pentru animale și produsele alimentare și cu normele de sănătate și de bunăstare a animalelor;
- 3) Legea nr.231/2010 cu privire la comerțul interior;
- 4) Legea nr.131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător;
- 5) Legea nr.221/2007 privind activitatea sanitar-veterinară;
- 6) Legea nr.160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător ;
- 7) Legea nr.105/2013 privind protecția consumatorilor;
- 8) Legea nr.279/2017 privind informarea consumatorului cu privire la produse alimentare;
- 9) Legea nr.296/2017 privind cerințele generale de igienă a produselor alimentare;
- 10) Legea nr.57/2006 viei și vinului;
- 11) Legea nr.1100/2000 cu privire la fabricarea și circulația alcoolului etilic și a producției alcoolice;
- 12) Hotărârea Guvernului nr.356/2015 pentru aprobarea Reglementării tehnice „Organizarea pieței vitivinicole”;
- 13) Hotărârea Guvernului nr.473/2012 pentru aprobarea Reglementării tehnice „Bere și băuturi pe bază de bere”;
- 14) Hotărârea Guvernului nr.435/2010 privind aprobarea Regulilor specifice de igienă a produselor alimentare de origine animală;
- 15) Hotărârea Guvernului nr.221/2007 cu privire la aprobarea Regulilor privind criteriile microbiologice pentru produsele alimentare;
- 16) Hotărârea Guvernului nr.1300/1998 despre aprobarea Regulamentului cu privire la sistarea fabricării și (sau) comercializării (executării, prestării) produselor (proceselor, serviciilor) nestandardizate, de calitate inferioară, retragerea din circulație a produselor falsificate și nimicirea produselor (proceselor, serviciilor);
- 17) Hotărârea Guvernului nr.520/2010 cu privire la aprobarea Regulamentului sanitar privind contaminanții din produsele alimentare;
- 18) Hotărârea Guvernului nr. 206/2023 cu privire la aprobarea regulamentelor și a regulilor din comerțul interior și abrogarea unor hotărâri ale Guvernului;

- 19) Hotărârea Guvernului nr.212/1995 privind aprobarea Regulilor de comercializare cu amănuntul a băuturilor alcoolice;
- 20) Hotărârea Guvernului nr.308/2011 pentru aprobarea Regulamentului sanitar privind materialele și obiectele destinate să vină în contact cu produsele alimentare;
- 21) Hotărârea Guvernului nr.1141/2006 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de gestionare a Registrului de reclamații;
- 22) Hotărârea Guvernului nr.1211/2016 privind aprobarea Regulamentului sanitar pentru instituțiile de educație timpurie;
- 23) Hotărârea Guvernului nr.722/2018 pentru aprobarea Instrucțiunii privind organizarea alimentației copiilor și elevilor în instituțiile de învățământ general;
- 24) Hotărârea Guvernului nr.14/2023 privind organizarea și funcționarea Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor
- 25) Codul contravențional;
- 26) Codul administrativ.

8.2. Organizarea și structura sistemului de control

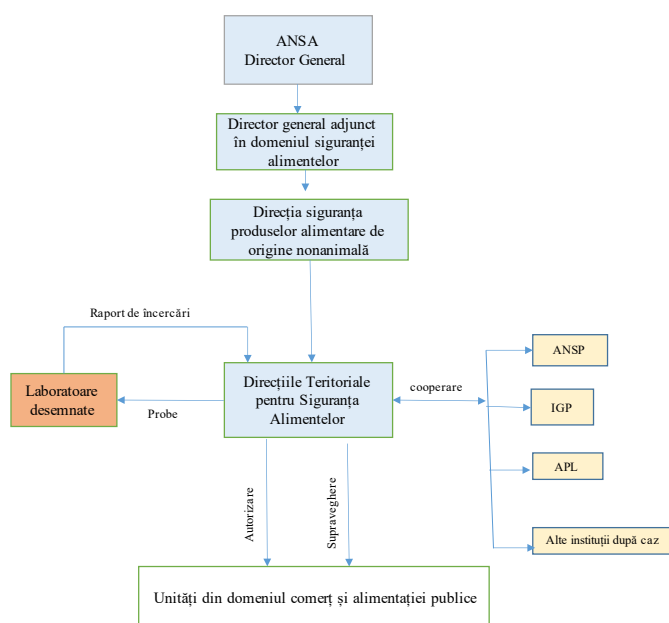
La nivel central DSPAON este responsabilă de supravegherea și controlul unităților de comerț, alimentație publică, și protecția consumatorului asigurând implementarea politicilor statului în domeniile orientate spre garantarea siguranței și a calității materiei prime și produselor alimentare de origine nonanimală, a produselor alimentare din unitățile de alimentație publică inclusiv la etapa comercializării către consumatori, din unitățile alimentare din instituțiile medicale, instituțiile balneosanatoriale, din instituțiile de educație antepreșcolară, instituțiile de învățământ preșcolar, primar, secundar, special, extrașcolar, din alternativele educaționale și din taberele pentru copii.

Atribuțiile DSPAON în domeniul controlului oficial al unităților de comerț, alimentație publică și protecția consumatorului:

- 1) realizează și implementează politicile statului în domeniul siguranței alimentelor și protecției consumatorilor în domeniul alimentar;
- 2) participă la elaborarea cadrului normativ în domeniul siguranței alimentelor și protecției consumatorilor;
- 3) furnizează informații către societatea civilă privind natura riscului pentru sănătate, identificarea produselor alimentare, și măsurile luate pentru a preveni, a reduce sau a elimina acest risc;
- 4) previne comercializarea produselor alimentare necorespunzătoare și informează agenții economice cu privire la modul de tratare a acestor produse în conformitate cu standardele respective;
- 5) efectuează instruirii în domeniul de aplicare a regulilor de comercializare, metode de analize, proceduri, ghiduri, broșuri și promovarea bunelor practici;
- 6) colaborează cu servicii similare din alte țări și participă la congrese, simpozioane științifice din țară și străinătate privind analiza, identificarea și evaluarea riscului;
- 7) efectuează controlul asupra implementării sistemului (HACCP) în unitățile ce depozitează, transportă și comercializează produse alimentare, în unitățile de alimentație publică și de comerț;
- 8) supraveghează corespunderea produselor alimentare introduse pe piață cu cerințele prescrise și/sau declarate;
- 9) efectuează în comun cu STSA cercetarea epidemiologică și înregistrarea izbucnirilor de toxiinfecții alimentare și alte boli provocate de produsele alimentare;
- 10) coordonează și monitorizează efectuarea controalelor oficiale pe segmentul comerțului, alimentației publice și protecției consumatorilor prin acțiuni de planificare și analiză datelor din rapoarte;
- 11) elaborează norme și instrucțiuni cu caracter obligatoriu pentru STSA în vederea aplicării unitare a prevederilor legislației naționale și europene în domeniul siguranței alimentelor în procesul comerțului, alimentației publice și protecției consumatorilor;

- 12) elaborează măsurile ce urmează a fi întreprinse în rezultatul efectuării controalelor oficiale (retragerea de pe piață sau, dacă este cazul sau distrugerea alimentelor neconforme cu cerințele siguranței alimentelor);
- 13) supraveghează derularea controlului oficial privind respectarea regulilor de comercializare a produselor alimentare;
- 14) totalizează și analizează datele prezentate de STSA prin rapoartele lunare/trimestriale;
- 15) examinează petițiile, reclamațiile pe domeniul gestionat;
- 16) protejează interesele consumatorilor în domeniul produselor și serviciilor alimentare la toate etapele lanțului alimentar;
- 17) desfășoară și participă în echipe de control cu inspectorii STSA sau desinestătător la controale pe domeniul comerț alimentație publică și protecția consumatorilor.

Figura 12. Organizarea controlului oficial în domeniul unități de comerț, alimentație publică și protecției consumatorilor

La nivel teritorial, controlul oficial este asigurat de inspectorii din domeniul siguranța alimentelor, respectiv în fiecare din cele 10 STSA sunt angajați de la 8-20 inspectorii, numărul total al inspectorilor fiind de 180 angajați. Inspectorii asigură îndeplinirea atribuțiilor stabilite în regulamentele STSA și în Fișele de post, atribuite de inspectorii, aprobate prin ordinul Directorului general al ANSA.

Personalul care efectuează controlul oficial are următoarele responsabilități:

- 1) autorizează sau înregistrează operatorii din domeniul alimentar conform prevederilor Legii nr. 160/2011, Legii nr.221/2007 privind activitatea sanitară veterinară și a Legii 231/2010 cu privire la comerțul interior;
- 2) evaluează modul de respectare a cerințelor de funcționare a unităților comercializare a produselor alimentare și alimentație publică;
- 3) efectuează verificarea stării locurilor de comercializare a produselor alimentare și a condițiilor de păstrare a acestora;
- 4) efectuează controlul producerii alimentelor, al igienei la întreprinderile din sectorul alimentar, inclusiv la unitățile alimentare din instituțiile medicale, instituțiile balneosanatoriale, din

instituțiile de educație antepreșcolară, instituțiile de învățământ preșcolar, primar, secundar, special, extrașcolar, din alternativele educaționale și din taberele pentru copii;

- 5) efectuează controlul pe piață a produselor alimentare noi;
- 6) efectuează controlul materialelor care vin în contact cu produsele alimentare aflate în uz la toate etapele lanțului alimentar;
- 7) efectuează controlul etichetării, pe lanțul alimentar, în conformitate cu prevederile legislației în vigoare, a alimentelor, inclusiv a formulelor de început și formulelor de continuare, a preparatelor pe bază de cereale și alimentelor pentru copii, a alimentelor destinate unor scopuri medicale speciale și a înlocuitorilor unei diete totale pentru controlul greutateii;
- 8) efectuează controlul, pe întreg lanțul alimentar, al produselor alimentare pentru sugari și copii mici, cu excepția celor care se comercializează în farmacii;
- 9) efectuează controlul privind calitatea apei potabile utilizate la întreprinderile din sectorul alimentar, inclusiv la unitățile alimentare din instituțiile medicale, instituțiile balneosanatoriale, din instituțiile de educație antepreșcolară, instituțiile de învățământ preșcolar, primar, secundar, special, extrașcolar, din alternativele educaționale și din taberele pentru copii, etc.;
- 10) efectuează verificarea înregistrărilor în fișele medicale individuale ale angajaților unităților cu profil alimentar și verificarea instruirii acestora în domeniul igienei;
- 11) protejează interesele consumatorilor în domeniul produselor și serviciilor alimentare la toate etapele lanțului alimentar;
- 12) stabilește măsurile necesare la constatarea neconformităților produselor alimentare, și dispune măsuri pentru remedierea deficiențelor;
- 13) prezintă rapoarte privind efectuarea controalelor oficiale în domeniul siguranței alimentelor.

DPERMC, asigură elaborarea Planului anual preliminar al controalelor pentru unitățile care practică activitate de întreprinzător și pentru Planul asupra obiectelor și unităților ce nu practică activitate de întreprinzător (blocuri alimentare din cadrul instituțiilor preșcolare, școlare, liceale, gimnaziale, tabere de odihnă, penitenciare, din cadrul instituțiilor medicale, instituțiilor balneosanatoriale etc), în baza propunerilor STSA.

Ulterior planul preliminar se coordonează cu DSPAON și se aprobă de Directorul general. După aprobare, Subdiviziunea controlul siguranței alimentelor din cadrul STSA, elaborează planurile și graficele pentru implementarea Planului anual asupra obiectelor ce practică activitate de întreprinzător și asupra obiectelor și unităților ce nu practică activitate de întreprinzător, iar controlului oficial la unități se desfășoară de inspectorii cu o frecvență corespunzătoare.

În conformitate cu Anexa 6 a Legii nr.221/2007 și Anexa 5 a Legii 231/2010 privind comerțul interior sunt supuse supravegherii următoarele tipuri de unități:

1. Depozite alimentare;
2. Unități de alimentație publică (restaurante, baruri, cantine, catering, bufet și alte unități de preparare a bucatelor);
3. Unități de comerț cu ridicata și amănuntul (comerț en-gros, magazine alimentare, supermarketuri și alte unități de comerț cu amănuntul);

8.3. Metodele de control și coordonarea activităților control

Atribuțiile ce țin de controlul oficial se realizează prin utilizarea unor metode și tehnici de control precum inspecția, prelevarea de probe și analiza de laborator.

Controalele oficiale (inspecțiile) se efectuează fără o informare prealabilă. În unitățile de industrie alimentară inspecția are loc după principiul „de la zona curată spre zona murdară”, și se desfășoară pe fluxul tehnologic conform tematicii. Inspecțiile se realizează după o procedură scrisă stabilită de la nivel central pentru fiecare tip de unitate în parte, în baza listelor de verificare. Listele de verificare sunt elaborate de către DSPAON în baza prevederilor legislației naționale și aprobate prin Ordinul Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare și publicat în Monitorul Oficial. Astfel, pentru controlul oficial se utilizează următoarele liste de verificare:

- 1) Lista de verificare pentru controlul de stat și supravegherea unităților de comercializare și/sau depozitare a produselor alimentare SA-20;
- 2) Lista de verificare pentru controlul de stat și supravegherea unităților de alimentație publică cu proces tehnologic deplin SA-21;
- 3) Lista de verificare pentru controlul de stat și supravegherea unităților de alimentație publică de mică capacitate cu proces tehnologic parțial de pregătire a bucatelor SA-22;
- 4) Lista de verificare pentru controlul de stat și supravegherea secțiilor culinare SA-23;
- 5) Lista de verificare pentru controlul de stat și supravegherea transportului de produse alimentare SA-24;
- 6) Lista de verificare pentru controlul de stat și supravegherea unităților de alimentație publică din cadrul instituțiilor de învățământ SA-25;
- 7) Lista de verificare specifică pentru controlul de stat și supravegherea activității magazinelor specializate în comercializarea produselor vitivinicole, berii și producției alcoolice SA-26.
- 8) Lista de verificare pentru controlul de stat și supravegherea unităților de comerț ambulant (staționar și mobil) SA-42

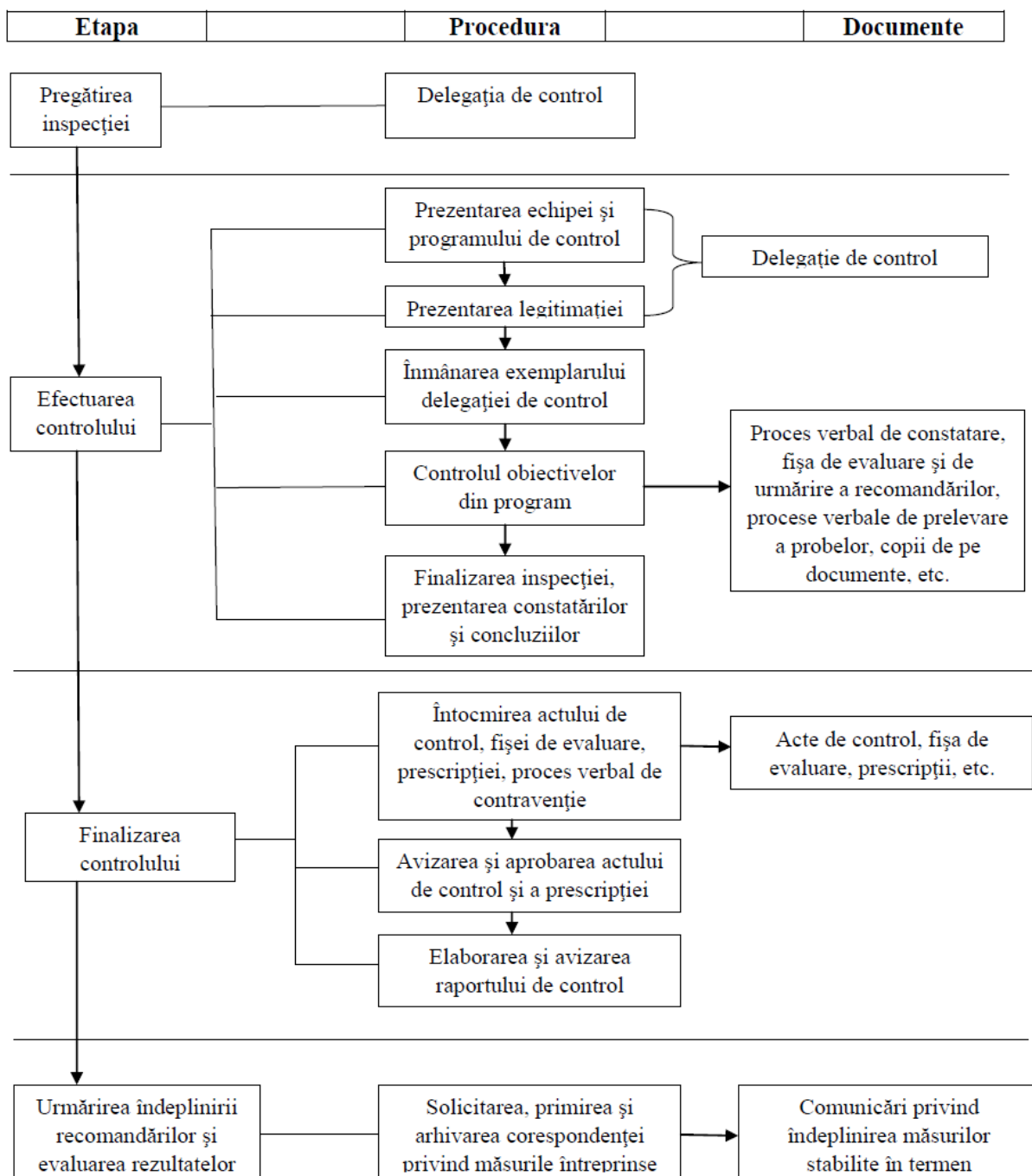
Completarea procesului-verbal de control cu menționarea constatărilor, recomandărilor, prescripțiilor se face în baza listei de verificare. Totodată, în cazul constatării unei fapte contravenționale se completează și procesul-verbal de contravenție.

Controlul la solicitarea operatorului economic în scopul eliberării autorizației sanitar-veterinară a unităților care depozitează, prepară, comercializează, distribuie alimente de origine animală și înregistrarea sanitar-veterinară a activităților de vânzare directă de către producător a cantităților mici de produse primare către consumatorul final sau a unităților de comercializare cu amănuntul ce aprovizionează direct consumatorul final, se realizează în conformitate cu prevederile Legii nr.160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător, Legii nr.221/2007 privind activitatea sanitară veterinară, Legii nr.231/2010 privind comerțul interior și Legii nr. 50/2013 cu privire la controalele oficiale pentru verificarea conformității cu legislația privind hrana pentru animale și produsele alimentare și cu normele de sănătate și de bunăstare a animalelor. Operatorii depun cerere și setul de documente la STSA deplasându-se la fața locului sau electronic prin sistemul SIA GEAP, și după o inspecție de evaluare în termen de cel mult 15 zile lucrătoare de la data depunerii notificării, introduce în resursa informațională în domeniul comerțului, după caz, informația privind autorizația sanitar-veterinară de funcționare sau refuzul de eliberare a acesteia ori informația privind înregistrarea unității comerciale, în privința comercianților care au depus notificări de inițiere a activității de comerț.

În cazul în care, unitatea nu corespunde cerințelor în vigoare autorizația/certificatul de înregistrare nu se eliberează, inspectorul aplică latura consultativă privind conformarea la cerințele de autorizare, urmând ca operatorul din domeniul alimentar să depună o altă cerere pentru eliberarea actului permisiv. Autorizația sanitar-veterinara se eliberează contra unui cost de 150 lei și are o perioadă de valabilitate nedeterminată. Desfășurarea activității economice a unităților în lipsa actului permisiv reprezintă activitate ilicită.

La nivel de STSA, se elaborează planul lunar în baza Planului anual al controalelor astfel, are loc desfășurarea controalelor planificate. Controalele inopinate se inițiază la necesitate în baza sesizărilor/petițiilor/reclamațiilor sau autosesizărilor. Atât controalele planificate cât și cele inopinate se inițiază prin SIA RSC, prin generare de documente de control și documente aferente controlului.

Figura 13. Schema procesului de pregătire, efectuare, finalizare a controlului și urmărirea îndeplinirii recomandărilor

Inspecția se efectuează în conformitate cu procedurile specifice privind realizarea controalelor oficiale. Inspectorii desemnați în echipa de control, alcătuită din minim 2 inspectori din domeniul supus controlului, indiferent de tipul controlului desfășurat, inițiază prin SIA RSC dosar de control, prin emiterea prin sistem a delegației de control semnate de Șeful STSA. În dosarul de control vor fi generate documente de control (lista de verificare, procesul-verbal de control, la necesitate dosarul poate fi suplinit cu informații referitoare la controlul desfășurat). Procesul-verbal de control se întocmește în două exemplare și se semnează pe fiecare filă de către

operator economic evaluat și inspectorii, și ștampilate, un exemplar este predat reprezentantului operatorului economic.

În cadrul inspecției se verifică:

- 1) condițiile generale de funcționare a unității;
- 2) depozitele de materii prime, materiale auxiliare, produse finite, ambalaje, etichete
- 3) spațiile de producție;
- 4) dotarea și respectarea fluxului tehnologic;
- 5) anexele (vestiare, grupuri sanitare, spațiile de depozitare a detergenților și dezinfectanților);
- 6) unitățile de transport și spațiul necesar spălării și dezinfecției acestora, condițiile de transport și recepția materiei prime și a materiilor auxiliare;
- 7) evaluarea deșeurilor
- 8) aplicarea ghidurilor de bune practici sau aplicarea normelor pentru siguranța alimentelor;
- 9) aplicarea procedurilor bazate pe principiile HACCP, stabilirea și monitorizarea punctelor critice de control;
- 10) planul de igienizare;
- 11) verificarea înregistrărilor din fișele medicale individuale ale angajaților întreprinderilor din domeniul alimentar și verificarea instruirii acestora în domeniul igienei

În cazul focarelor de toxiinfecții alimentare și altor boli provocate de produsele alimentare, inspectorii STSA de comun cu specialiștii Serviciul teritorial ale Agenției Naționale de Sănătate Publică (ANSP) efectuează anchete epidemiologice și întreprind măsuri pentru soluționarea și prevenirea apariției repetate a acestora.

Prelevarea probelor și testarea

În actualul sistem de control, prelevarea probelor are loc în baza Planului național, care se elaborează anual, se aprobă de Directorul general a și se plasează pe pagina oficială web a ANSA.

Având în vedere prevederile legislației în vigoare, că toate cheltuielile ce țin de efectuarea controalelor sunt suportate de organele de control, pe domeniul comerț, alimentație publică și protecția consumatorilor sunt planificate probe de monitorizare pentru cazurile de apariție a sesizărilor/petițiilor, toxiinfecțiilor alimentare, de asemenea pentru a verifica calitatea produselor alimentare, apei și a nivelului de igienă.

În cazul apariției sau a suspiciunii la toxiinfecții alimentare, ANSP notifică ANSA despre cazurile respective. Aceste notificări conțin informația despre locația unde au avut loc incidența și factorii favorizanți ce au provocat îmbolnăvirea. De obicei, în aceste cazuri are loc prelevarea probelor de produse alimentare și apă (în calitate de ingredient alimentar și produs în contact cu produsul alimentar) și teste de sanitație pentru verificarea eficienței operațiunilor de igienizare și dezinfecție. Probele prelevate se expediază la laboratorul desemnat pentru investigații microbiologice. Prelevarea probelor are loc în mod inopinat, fără anunțarea prealabilă a reprezentantului unității. Prelevări neplanificate mai pot avea loc în cazul reclamațiilor, suspiciunilor, eventual al apariției în mod neprevăzut a unor toxiinfecții alimentare.

Pentru probele prelevate se întocmește procesul-verbal de prelevare în SIA LIMS. Probele prelevate însoțite de procesul-verbal de control, sigilate și marcate în conformitate cu Procedura de prelevare a probelor se transmit la laboratorul desemnat pentru efectuarea testelor de laborator.

Acțiunile întreprinse în caz de neconformitate. Inspectorul desemnat inițiază prin SIA RSC control inopinat, emite prin sistem delegație de control semnată de Șeful STSA, iar la fața locului întocmește procesul-verbal de control prin care dispune măsuri pentru ca operatorul să remedieze situația, măsurile pot fi:

- 1) impunerea de proceduri sanitare pentru a asigura siguranța alimentelor și stabilirea unui termen real de remediere a neconformităților, asumat de operator;

- 2) restricționarea sau interzicerea introducerii pe piață, a importului sau exportului de produse alimentare;
- 3) dispunerea, retragerii și/sau distrugerii alimentelor;
- 4) autorizarea utilizării condiționate a alimentelor în alte scopuri decât cele cărora le-au fost destinate inițial;
- 5) suspendarea activității/restricționarea parțială a activității întreprinderii în cauză, pentru o perioadă până la remediarea neconformităților care au dus la prescrierea recomandărilor de restricție;
- 6) suspendarea sau retragerea autorizației/înregistrării unității;

8.4. Categorizarea unităților și frecvența inspecțiilor

Controlul oficial al alimentelor este efectuat în baza riscului. Clasificarea unităților constituie baza pentru programarea activității de control în sens calitativ și cantitativ, fiind astfel posibilă realizarea în mod unitar a activității de control. În realitate toate unitățile existente se consideră într-o anumită categorie de risc și inspecțiile au loc cu o frecvență stabilită în Planul anual al controalelor.

Tabelul 15. Tipul unităților și frecvența inspecțiilor pentru controlul în domeniul comerțului, distribuției și consumului

Nr. d/o	Tipul unităților de alimentație publică	Nr. total de unități	Frecvența inspecțiilor/an	Se suspun autorizării san-vet
1	Restaurante	455	Corespunzător riscului global	X
2	Baruri, cafenele	1853	Corespunzător riscului global	X
3	Cantine	387	Corespunzător riscului global	X
4	Catering	22	Corespunzător riscului global	X
5	Bufet	182	Corespunzător riscului global	X
6	Blocuri alimentare școli	1203	semestrial	X
7	Blocuri alimentare grădinițe	1379	semestrial	X
8	Blocuri alimentare tabere	76	anual	X
9	Blocuri alimentare orfeline	42	anual	X
10	Blocuri alimentare în cadrul instituțiilor medico-sanitare	96	semestrial	X
11	Magazine alimentare	7062	Corespunzător riscului global	-
12	Supermarketuri (secții culinare de fabricare a preparatelor din produse de origine animală)	66	Corespunzător riscului global	X

8.5. Procedurile, instrucțiunile și ghidurile documentate

DSPAON are responsabilitatea elaborării și avizării ghidurilor, instrucțiunilor tehnice, procedurilor pentru inspecții cât și în vederea implementării uniforme a legislației uniunii europene și naționale de operatorii economici. La moment, sunt elaborate și aprobate următoarele proceduri și ghiduri:

- 1) Procedură generală privind pregătirea inspecției/controlului oficial
- 2) Procedură specifică privind realizarea controalelor oficiale la unitățile de alimentație publică
- 3) Procedura generală privind rechemarea/retragerea alimentelor nesigure de pe piață
- 4) Procedura specifică privind supravegherea și monitorizarea cazurilor de toxiinfecții alimentare
- 5) Procedura generală privind modul de înregistrare și examinare a petițiilor
- 6) Procedura specifică privind categorizarea agenților economici din sectorul alimentar și planificarea inspecțiilor în baza analizei riscului

Ghiduri elaborate:

- 1) Ghidul operatorului economic din domeniul comerțului produselor alimentare;
- 2) Ghid pentru agenții economici din domeniul alimentației publice;
- 3) Recomandări pentru operatorii din domeniul comerțului și alimentației publice, privind gestionarea produselor neconforme identificate, inclusiv nimicirea acestora;
- 4) Recomandări pentru agenții economici din domeniul comerțului produselor alimentare și alimentației publice referitor la bunele practici de înregistrări în cadrul implementării principiilor HACCP;
- 5) Recomandări-cadru pentru definirea calității produselor alimentare admise pentru achiziții publice de produse în scopul organizării alimentației în instituțiile educaționale.

8.6. Echipamente tehnice disponibile

Pentru desfășurarea controlului oficial inspectorii sunt dotați cu mijloace și echipament de lucru:

- 1) birotică, tehnică de birou și alt echipament necesar pentru exercitarea sarcinilor și atribuțiilor;
- 2) echipamentul individual de protecție;
- 3) echipamentele și instrumentele sterile pentru prelevarea probelor;
- 4) recipiente pentru prelevare și transportul probelor;
- 5) mijloace pentru măsurare și verificare – termometru verificat metrologic;
- 6) lăzi frigorifice - ambalaje pentru transportul probelor, care să asigure temperatura de conservare a acestora până la laboratorul de destinație, precum și condiții de transport pentru ca proba să nu fie deteriorată, sigiliul să rămână intact.

8.7. Instruirea personalului implicat în controlul oficial

Inspectorii de la nivel central cât și cei de la nivelul STSA participă la instruirii în baza Planului anual de dezvoltare profesională. Instruirile vizează implementarea legislației specifice și îmbunătățirea performanțelor profesionale.

Elaborarea Planului anual de dezvoltare profesională a personalului cu atribuții în controlul oficial, are loc în baza necesităților de instruire, având în vedere numărul și profilul de activitate a unităților înregistrate, recomandările auditurilor, rezultatele testărilor și evaluarea personalului în anii anteriori, obiectivelor generale propuse pentru anul curent.

Formarea personalului are loc prin participare la cursuri și instruirii, accesul la programe de legislație și informație online; activitatea practică desfășurată; colaborarea cu alte autorități de control; specializări pe domenii de activitate.

8.8. Cooperarea cu alte instituții, organizații

Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Agenția Națională pentru Sănătate Publică, Ministerul Apărării și Inspectoratul General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne.

În vederea realizării activităților sanitar-veterinare ANSA colaborează cu autoritățile administrației publice locale. ANSA, împreună cu ANSP al Ministerului Sănătății.

Inspectorii ANSA de comun cu inspectorii ANSP aplică măsurile privind respectarea normelor igienice-sanitare pentru prevenirea toxiinfecțiilor alimentare și zoonozelor și altor boli provocate de produsele alimentare, efectuează anchete epidemiologice în cazul apariției unor toxiinfecții alimentare sau zoonoze și informează consumatorii privind modalitățile de prevenire a toxiinfecțiilor.

8.9. Sisteme informaționale, baze de date și registre

În activitatea de control se utilizează:

SIA RSC, SIA LIMS, SIA GEAP, alte baze de date și Registre în format excell elaborate de DSPAON

8.10. Activitățile prioritare pentru a fi incluse în PNMAC 2023-2026

- 1) elaborarea informațiilor periodice pentru consumatori privind siguranța produselor alimentare și modalitățile de prevenire a toxiinfecțiilor;
- 2) elaborarea procedurilor de sistem privind: inspecția unităților de comercializare cu produse alimentare, inspecția obiectivelor mobile/fixe care funcționează temporar / permanent, în care se prepară / comercializează produse alimentare, pentru inspecția depozitelor produselor alimentare;
- 3) aplicarea principiului analizei riscului la defășurarea activităților de control și planificarea anuală a controalelor în baza principiului analizei riscului;
- 4) verificarea eficienței controalelor defășurate în domeniul comerț, alimentație publică, și protecția consumatorului.

Capitolul 9. Sistemul de control al unităților de fabricare, stocare și comercializare angro a produselor vitivinicole, alcoolului etilic, și a producției alcoolice

9.1. Legislația relevantă

- 1) Legea nr.1100/2000 cu privire la fabricarea și circulația alcoolului etilic și a producției alcoolice;
- 2) Legea viei și vinului nr. 57/2006;
- 3) Legea nr.66/2008 privind protecția indicațiilor geografice, denumirilor de origine și specialităților tradiționale garantate;
- 4) Legea nr.131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător;
- 5) Legea nr.306/2018 privind siguranța alimentelor;
- 6) Legea nr.160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător;
- 7) Legea nr.279 /2017 privind informarea consumatorului cu privire la produsele alimentare
- 8) Legea nr.296/2017 privind cerințele generale de igienă a produselor alimentare
- 9) Codul contravențional nr.218/2008;
- 10) Hotărârea Guvernului nr.356/2015 cu privire la aprobarea Regulamentului privind organizarea pieții vitivinicole;
- 11) Hotărârea Guvernului nr.473/2012 cu privire la aprobarea Reglementării tehnice „Bere și produse pe bază de bere”;
- 12) Hotărârea Guvernului nr.589/2023 cu privire la aprobarea Regulamentului privind definirea descrierea, prezentare și etichetarea băuturilor ce conțin alcool”;
- 13) Hotărârea Guvernului nr.741/2017 pentru aprobarea Regulamentului privind definirea, descrierea, prezentarea și etichetarea produselor vitivinicole aromatizate
- 14) Hotărârea Guvernului nr.292/2017 pentru aprobarea Regulamentului privind modul de ținere a Registrului vitivinicol al Republicii Moldova;

- 15) Hotărârea Guvernului nr.14/2023 privind organizarea și funcționarea Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor;
- 16) Hotărârea Guvernului nr. 379 din 25.04.2018 cu privire la controlul de stat asupra activității de întreprinzător în baza analizei riscurilor;
- 17) Hotărârea Guvernului nr.90/2019 cu privire la aprobarea Metodologiei de calculare a tarifelor la serviciile prestate de Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor precum și a nomenclatorului serviciilor prestate de Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor și a tarifelor la acestea;
- 18) Hotărârea Guvernului nr. 1280/2018 pentru aprobarea Metodologiei privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător în baza analizei riscurilor aferent domeniilor de competență ale Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor;
- 19) Hotărârea Guvernului nr.464/2018 pentru aprobarea Regulamentului privind ținerea Registrului de stat al controalelor;
- 20) Hotărârea Guvernului nr.464/2018 pentru aprobarea Regulamentului privind ținerea Registrului de stat al controalelor;
- 21) Hotărârea Guvernului nr.15/2020 pentru aprobarea Metodologiei cu privire la modul de depunere a notificării privind comercializarea alcoolului etilic;
- 22) Hotărârea Guvernului nr.644/2010 cu privire la desemnarea autorităților competente abilitate cu atribuții și responsabilități referitoare la produsele cu denumiri de origine și indicații geografice și la specialitățile tradiționale garantate și a autorităților competente responsabile de controalele oficiale privind conformitatea acestor produse;
- 23) Hotărârea Guvernului nr.810/2015 privind modul de evaluare a caracteristicilor organoleptice ale produselor vitivinicole prin analiză senzorială;
- 24) Hotărârea Guvernului nr.280/2023 pentru aprobarea Regulamentului privind modul de evaluare a caracteristicilor organoleptice ale alcoolului etilic și producției alcoolice prin analiza senzorială;
- 25) Hotărârea Guvernului nr.708/2011 cu privire la aprobarea Reglementării tehnice „Metode de analiză în domeniul fabricării vinurilor”;
- 26) Hotărârea Guvernului nr.975/2016 privind gestionarea mărcilor proprietate a statului pentru producția alcoolică;
- 27) Ordinul comun al Ministerului Finanțelor nr. 172/245/216 din 28.12.2010 cu privire la aprobarea Regulamentului privind cerințele la montarea, exploatarea, deservirea tehnică și metrologică a contoarelor de evidență cu memorie fiscală și efectuarea verificării operative la agenții economici producători de alcool etilic, distilate și băuturi alcoolice tari;
- 28) Ordinul MAIA nr.93 din 25.05.17 Cu privire la aprobarea caietului de sarcini privind producerea vinurilor cu indicație geografică „Codru”;
- 29) Ordinul MAIA nr.90 din 20.04.2018 Cu privire la omologarea caietului de sarcini privind producerea vinurilor cu indicație geografică „Ștefan Vodă”;
- 30) Ordinul MADRM nr.189 din 05.08.2019 Cu privire la omologarea modificării Caietului de sarcini privind producerea vinurilor cu indicație geografică „Valul lui Traian” (modificat);
- 31) Ordinul MAIA nr.165 din 23.10.2012 Cu privire la aprobarea caietului de sarcini privind producerea rachiului de vin cu indicația geografică “Divin”;
- 32) Ordinul MADRM nr.57 din 27.06.2023, publicat în Monitorul Oficial al RM nr. 256-262 din 24.07.2023 cu privire la aprobarea listelor de verificare pentru domeniile de control ale Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor (litera a)-f), w), anexele 1- nr. 58).

9.2. Organizarea și structura sistemului de control

DCSCPVAEPA are misiunea de a asigura prin activități de supraveghere și control respectarea legislației în vigoare la unitățile care produc, depozitează și comercializează angro produse vitivinicole, alcool etilic, bere și producție alcoolică.

În vederea realizării misiunii sale, DCSCPVAEPA exercită funcția de supraveghere și control al activităților legate de:

- fabricarea, importul și circulația alcoolului etilic și a producției alcoolice;
- trasabilitatea importului și/sau a fabricării, păstrării și comercializării angro a produselor vitivinicole;
- trasabilitatea producerii vinurilor, a produselor vitivinicole și a altor băuturi alcoolice cu denumire de origine protejată (IGP) și a celor cu indicație geografică protejată (DOP);
- trasabilitatea importului și/sau a fabricării, păstrării și comercializării angro a berii;
- etichetarea producției alcoolice, produselor vitivinicole și a berii.

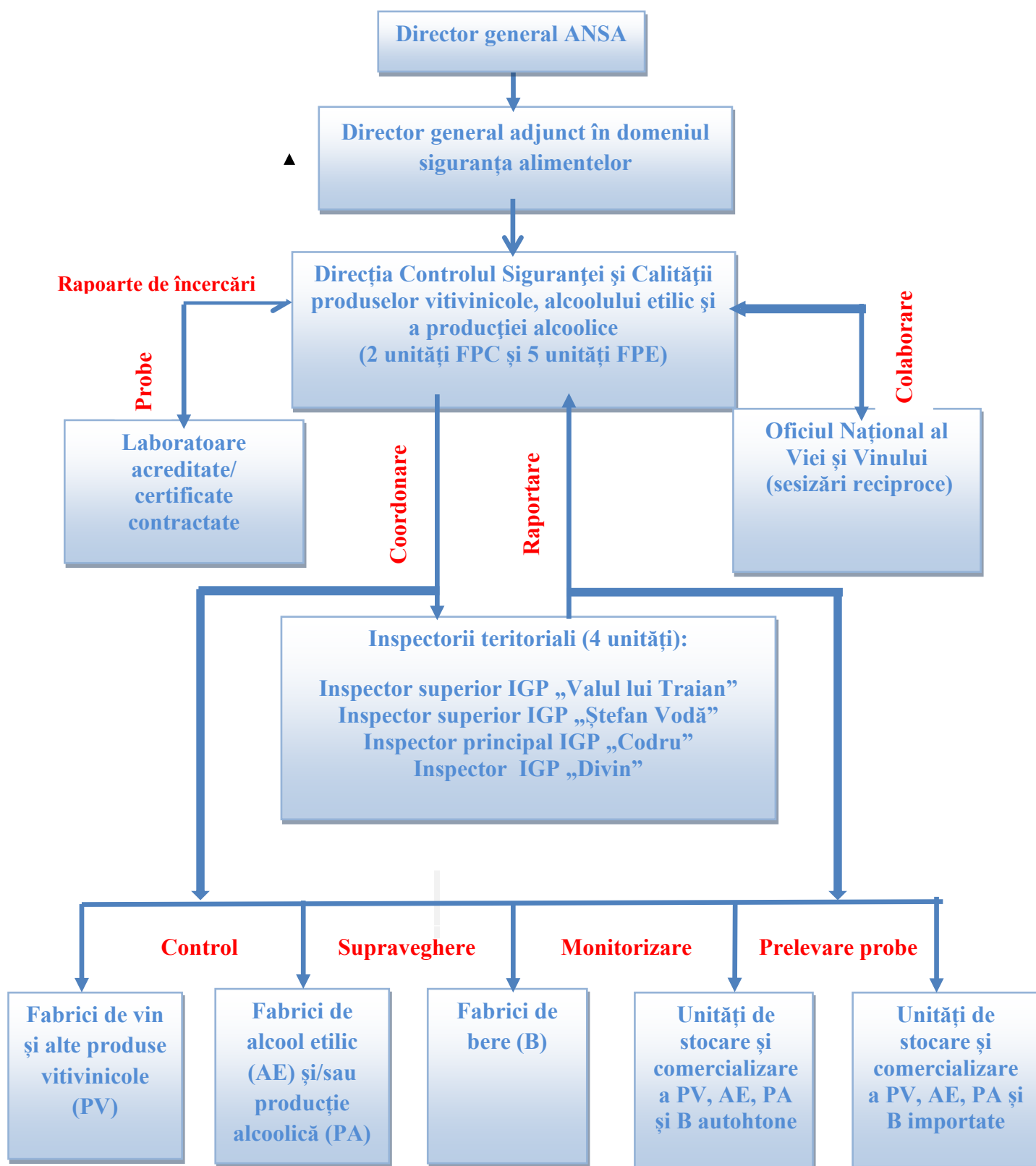
Direcția controlul siguranței și calității produselor vitivinicole, alcoolului etilic, berii și a producției alcoolice este constituită dintr-un stat de personal de 9 inspectori, care activează atât în sediul central cât și în teritoriu, inclusiv în zonele cu Indicație Geografică delimitată respectiv: „Codru”, „Valul lui Traian”, „Ștefan Vodă” și „Divin”.

Inspectorii au următoarele atribuții principale:

- 1) inițiază și desfășoară activități de supraveghere și control în domeniile încredințate în baza Listelor de verificare aplicabile domeniului de competență;
- 2) întocmesc graficul controalelor anuale în domeniu în conformitate cu metodologia de analiză a criteriilor de risc;
- 3) supraveghează respectarea metodelor, tehnologiilor și a bunelor practici folosite la fabricarea alcoolului etilic, producției alcoolice, produselor vitivinicole și a berii și verifică trasabilitatea acestora;
- 4) participă la elaborarea schemelor de sigilare/desigilare a utilajului tehnologic de fabricare a alcoolului etilic (distilatelor de origine agricolă), a producției alcoolice tari și a produselor pe bază de vin;
- 5) verifică etanșeitarea instalațiilor de fabricare a alcoolului etilic, băuturilor alcoolice tari, a produselor pe bază de vin, precum și a altor atribuții funcționale stabilite prin legi;
- 6) verifică respectării condițiilor de licențiere în domeniul fabricării și comercializării angro a alcoolului etilic (distilatelor de origine agricolă), berii și a producției alcoolice cu eliberarea notificării de corespundere (sau a proceselor verbale de necorespondere) a utilajului tehnologic principal la fabricarea lor;
- 7) verifică trasabilitatea producerii vinurilor și a altor băuturi alcoolice cu denumire de origine protejată (IGP) și a celor cu indicație geografică protejată (DOP);
- 8) verifică respectarea cerințelor de marcare și etichetare a producției alcoolice, produselor vitivinicole și a berii plasate pe piață;
- 9) prelevă probe de produse vitivinicole (vinuri de diferite categorii, distilate de vin, divin, rachiuri), alcoolul etilic, bere și altă producție alcoolică în vederea implementării Programului anual de monitorizare și supraveghere în domeniul controlului siguranței și calității alcoolului etilic, producției alcoolice, produselor vitivinicole și berii;
- 10) pregătesc actele pentru emiterea cererii către instanța de judecată pentru agenții economici care nu au executat prescripțiile în termen de 1 an calendaristic și pentru cei care nu au prezentat declarațiile anuale în termenii stabiliți de legislație;
- 11) țin Registrul utilajului tehnologic principal folosit pentru fabricarea alcoolului etilic și/sau a băuturilor alcoolice tari și produselor pe bază de vin;
- 12) colaborează cu organismele internaționale de profil din țară și din străinătate în vederea dobândirii cunoștințelor și aplicării noilor metode de verificare și control al siguranței și calității produselor vitivinicole, alcoolului etilic, berii și a producției alcoolice;
- 12) participă la ședințele cu instituțiile de profil, cu partenerii din străinătate și cu agenții economici în scopul efectuării unui dialog constructiv referitor la procesul de fabricare și circulație al alcoolului etilic, producției alcoolice și a berii;

- 13) pregătește și înaintează spre avizare de către Directorul general volumele de alcool etilic importat.
- 14) efectuează controlul în scop de lichidare a neconformităților la fabricarea păstrarea și comercializarea angro a alcoolului etilic, produselor vitivinicole, berii și a producției alcoolice depistate în cadrul controalelor oficiale, inclusiv a celor de import, precum și a sesizărilor parvenite din partea organismului de certificare;
- 15) efectuează calculele volumelor de alcool etilic solicitat de a fi importat, în baza prognozei sortimentului de producere, cu înaintarea spre avizare către Directorul general a avizului prealabil pentru dreptul de import cu scopul obținerii licenței de import;
- 16) duce evidența notificărilor de comercializare de către producătorii de alcoolul etilic agenților economici care practică o altă activitate decât cea în domeniul fabricării producției alcoolice, dar care, în procesul de producere, utilizează alcool etilic.

Figura 14. Schema sistemului de control al unităților de fabricare, stocare și comercializare angro a produselor vitivinicole, alcoolului etilic și a producției alcoolice

Laboratoarele care sunt implicate în implementarea Programelor de supraveghere și control oficial sunt desemnate și contractate de ANSA. Cerințele privind selectarea laboratoarelor se stabilesc conform procedurii operaționale „Desemnarea laboratoarelor care pot efectua analiza probelor prelevate în cadrul controlului oficial privind sănătatea plantelor, siguranța alimentelor de origine animală și non-animală și hrana pentru animale”.

În partea ce ține de analizele bazate pe amprentare izotopică (izotopi stabili: deuteriu, carbon 13 și oxigen 18) adică indici de determinare a naturaleții vinurilor și a produselor pe bază de vin, pentru care nu există laborator dotat și acreditat în acest domeniu în Republica Moldova, contractează un laborator din străinătate în baza criteriilor din procedura operațională „Desemnarea laboratoarelor care pot efectua analiza probelor prelevate în cadrul controlului oficial privind sănătatea plantelor, siguranța alimentelor de origine animală și non-animală și hrana pentru animale”.

În partea ce ține de implementarea programului de monitorizare la indicii fizico-chimici și de siguranță alimentară, acesta se implementează în laboratorul național de referință I.P. LCTBANPC.

9.3. Metodele de control și supraveghere. Sistemul de raportare.

Tabelul 16. Tipul unităților de fabricare, stocare și comercializare angro a produselor vitivinicole, alcoolului etilic, berii și a producției alcoolice

<i>Nr. d/o</i>	<i>Tipul unității supuse supravegherii</i>	<i>Numărul de unități existente</i>	<i>Periodicitatea controalelor, ani</i>
1	Unități vitivinicole, înregistrate în registrul vitivinicol (RVV) inclusiv: - unități care produc vinuri cu IGP (luați la evidență); - unități care produc produse vitivinicole cu IGP – divin (luați la evidență); - unități care produc struguri cu IGP (luați la evidență)	240 65 5 34	1-3 1 1 1
2	Unități de fabricare a berii	27	1-3
3	Unități de fabricare a alcoolului etilic	8	3-5
4	Unități de fabricarea a producției alcoolice și a distilatelor de origine agricolă	19	1/ la 3 ani
5	Unități de păstrare și comercializare angro a producției alcoolice (autohtone și de import)	126	1/ la 3 ani
6	Unități de păstrare și comercializare angro a producției alcoolice și a berii (autohtone și de import)	65	1/ la 3 ani

Prelevarea probelor. Probele sunt prelevate în cadrul controalelor de stat de către inspectorii DCSCPVAEPA conform procedurii „Prelevarea probelor de produse vitivinicole și de producție alcoolică în cadrul controalelor oficiale de stat” în scopul realizării Programului de monitorizare și supraveghere în domeniul controlului siguranței și calității alcoolului etilic, producției alcoolice, produselor vitivinicole și berii, care se aprobă anual prin ordinul Directorului general al ANSA. Probele sunt testate în laboratorul național de referință sau în alte laboratoare desemnate.

Anual, în scopul implementării programului sunt prelevate în aproximativ 200 de probe de produse vitivinicole și producție alcoolică produse de producători autohtoni și de import, inclusiv circa 30 probe la determinarea indicilor de naturalețe.

Limitele maxime admisibile pentru contaminanți sunt stipulate în Hotărârea Guvernului nr.520/2010 cu privire la aprobarea Regulamentului sanitar privind contaminanții din produsele alimentare.

Cel mai des probele sunt supuse la analize de laborator pentru următorii indicatori:

- Indicii de naturalețe:
 - adiția apei exogene (doar pentru vin) cu determinarea raportului izotopic $^{18}\text{O}/^{16}\text{O}$ prin spectrometrie de masă;
 - naturii botanice a alcoolului extras din probă (pentru vin și alte băuturi alcoolice) determinarea distribuției Deuteriului în molecula etanolului;
 - determinarea naturii botanice de proveniență a zaharului (pentru vinurile demiseci, demidulci, dulci, vinurile licoroase) prin determinarea raportului izotopic $^{13}\text{C}/^{12}\text{C}$ prin spectrometrie de masă;
- Indicii fizico-chimici și de inofensivitate la produsele care au fost supuse certificării: â
 - Organoleptica produselor vitivinicole și alcoolice, inclusiv prin comisia cu IGP
 - Determinarea glucidelor (zaharoza+glucoza+fructoza) indice indirect al naturaleței vinurilor
 - Concentrația în masă a metanolului și alcoolului;
 - Glicerina sintetică;
 - Determinarea acizilor organici;
 - Dioxidul de sulf;
 - Determinarea extractului în must de malț la bere
 - Extractul sec nereducător;
 - Diglicozidul de malvidină;
 - Concentrația în masă a conservanților (acidului ascorbic, acidului sorbic, acidului benzoic)
 - Concentrația substanțelor specifice distilatelor, alcoolului etilic rectificat (Concentrația în masă a aldehydelor, alcoolul etilic, urfurolului, alcoolii superiori)
 - Presiunea dioxidului de carbon;
 - Indicii de inofensivitate (contaminanții, metalele grele);
 - Aditivii alimentari (îndulcitori, aromatizatori, coloranți), alții decât cei admiși conform normelor sanitare în vigoare.

Raportarea.

DCSCPVAEPA comasează datele privind controalele oficiale efectuate de inspectorii din oficiu și cei teritoriale și întocmesc rapoarte trimestriale, semestriale, anuale. Aceste rapoarte includ mai multe date și informații precum numărul de unități controlate, numărul de probe prelevate, numărul de analize de laborator efectuate, numărul și volumul de produse neconforme, volumul loturilor de produse vitivinicole și de producție alcoolică supuse analizei senzoriale etc.

Inspectorii DCSCPVAEPA completează registrul electronic de evidență cu raportare anual, care permite includerea detaliilor și rezultatelor controalelor efectuate (cu toate documentele aferente controalelor efectuate: prescripții, măsuri restrictive, procese-verbale de control suplimentare); a probelor prelevate și expediate pentru investigații de laborator (% neconformităților depistate ca rezultat al analizelor de laborator, acțiunile întreprinse pe neconformități); procesele-verbale cu privire la contravenții (procesele-verbale întocmite, planuri de remedieri, decizii, u.c, sumă aplicată, sumă încasată).

Un indicator al eficienței controalelor efectuate se redă prin următoarele aspecte:

- numărul controalelor comune efectuate cu alte organe de control și cu alte domenii de control ale Agenției;

- numărul controalelor inopinate efectuate în scop de eliberare a actului permisiv (% din controalele inopinate efectuate);
- numărul controalelor inopinate ca rezultat al verificării trasabilității loturilor refuzate de la certificare;
- numărul operatorilor economici înregistrați ca operatori alimentari în rezultatul controalelor efectuate (% din totalul controalelor efectuate);
- numărul operatorilor economici înregistrați în SIA Registrul vitivinicol, pentru autorizarea desfășurării activității în domeniu;
- numărul de operatori radiați din SIA Registrul vitivinicol, ca rezultat al sistării activității în domeniu.

Ulterior datele sistematizate se includ în Raportul anual privind implementarea PNMAC.

9.4. Planificarea controalelor

La nivel național în domeniul controlul siguranței și calității produselor vitivinicole, alcoolului etilic și a producției alcoolice, controalele oficiale se planifică în conformitate cu prevederile Legii nr.131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător, aplicând Metodologia privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător în baza analizei riscurilor, aferent domeniilor de competență ale Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor aprobată prin Hotărârea Guvernului nr.1280/2019. De asemenea, controalele oficiale planificate pot fi efectuate în comun cu alte organe de control, în scopul respectării prevederilor Legii 131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător și/sau pe alte domenii de control aferente activității ANSA. Inspectorii DCSCPVAEPA participă împreună cu organele de control din domeniul fiscal și din domeniul controlului metrologic legal cu controale de verificare a corespunderii utilajului tehnologic principal pentru fabricarea alcoolului etilic și/sau a băuturilor alcoolice tari cerințelor legislației în vigoare, la solicitarea organului de licențiere în scop de obținere/reperfectare a actului permisiv (licența). În acest scop, pentru eliberare a actului permisiv conform prevederilor art. 19 al Legii nr. 131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător, în SIA RSC sunt inițiate controale inopinate.

Programul de supraveghere și control în domeniul siguranței și calității produselor vitivinicole, alcoolului etilic și a producției alcoolice prevede și ține cont de mai multe aspecte de siguranța alimentelor, în special de:

- tipul pericolului (alergeni, contaminanți, aditivi și substanțe interzise, reziduuri de pesticide)
- domeniile de activitate ale unităților (licențiată sau nelicențiată)
- locul de desfășurare a controlului (unitate de producție, depozit, etc.)
- frecvența controalelor sau periodicitatea de efectuare a controalelor, determinată de istoricul conformității cu prevederile legislației, precum și cu prescripțiile ANSA, conform ultimului control;
- personalul responsabil de efectuarea controalelor, ce trebuie pregătit și instruit continuu;
- tipul de produs prelevat conform programului de monitorizare aprobat anual;
- respectarea cerințelor de etichetare și marcare;
- corespunderea indicilor de calitate prin analiza organoleptică în comisii de degustare a degustătorilor autorizați;
- investigarea probelor la indicii fizico-chimici, de inofensivitate și de naturalețe pentru analize în laboratoare acreditate;
- certificarea produselor vitivinicole, a alcoolului etilic, berii și a produselor alcoolice;
- condiții specifice de desfășurare a controlului (pentru controale inopinate);
- procedura de contestare a rezultatelor controalelor oficiale.

9.5. Fabricarea produselor vitivinicole ecologice

Produsele vitivinicole ecologice (categoriile de musturi de struguri, categoriile de vin, rachiul și drojdia de vin, precum și tescovina de struguri) în Republica Moldova pot fi fabricate conform cerințelor specifice prevăzute de Hotărârea Guvernului nr.356/2015 cu privire la aprobarea Reglementării tehnice Organizarea pieții vitivinicole, în baza prevederilor Legii nr.237/2023 privind producția ecologică și etichetarea produselor.

9.6. Procedura efectuării controlului oficial

DCSCPVAEPA își desfășoară activitatea de control prin procedurile stabilite și reglementate în actele normative din domeniu și efectuează controlul planificat în baza Planului anual de control aprobat de Directorul general.

Efortul și timpul alocat controlului, precum și metoda de control aplicată trebuie să fie proporționale nivelului de risc stabilit și de capacitatea întreprinderilor și se efectuează conform procedurilor specifice:

- 1) PS/SA-PV-03/01 Procedura specifică pregătirea și efectuarea controlului oficial de stat la unitățile din domeniul fabricării și circulației produselor vitivinicole și a producției alcoolice;
- 2) PS/SA-PP-06/01 Procedura specifică prelevarea probelor de produse vitivinicole și de producție alcoolică în cadrul controalelor oficiale de stat și IL/SA-PP-01/01 Instrucțiunea de lucru privind prelevarea și identificarea probelor de produse vitivinicole/alcoolice preambalate și a produselor vitivinicole/alcoolice în vrac;
- 3) PS/SA-PV-04/01 Procedura specifică înregistrarea oficială a utilajului tehnologic principal folosit pentru fabricarea alcoolului etilic și a băuturilor alcoolice tari cu eliberarea certificatului de înregistrare.

Controlul se desfășoară doar în baza și în limitele listei de verificare aplicabile pentru domeniul fabricării și circulației produselor vitivinicole, alcoolului etilic, berii și a producției alcoolice aprobate prin ordinul Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare.

1. Lista de verificare generală pentru controlul de stat și supravegherea siguranței calității și fabricării producției alcoolice SA-1;

Lista de verificare generală pentru controlul de stat și supravegherea siguranței calității produselor vitivinicole SA-2;

2. Lista de verificare specifică pentru controlul de stat și supravegherea siguranței calității și fabricării alcoolului etilic rectificat (distilatului de origine agricolă) sau importării alcoolului etilic rectificat (distilatului de origine agricolă) SA-3;

3. Lista de verificare specifică pentru controlul de stat și supravegherea siguranței calității produselor vitivinicole, berii, alcoolului etilic și producției alcoolice comercializate prin depozite specializate SA-4;

4. Lista de verificare specifică pentru controlul de stat și supravegherea siguranței calității fabricării și comercializării berii și a băuturilor pe bază de bere SA-5;

5. Lista de verificare specifică pentru controlul de stat privind respectarea cerințelor caietului de sarcini a produselor vitivinicole și a altor produse alcoolice tari cu IGP și/sau DOP și altor acte legislative și normative în vigoare SA-6;

6. Lista de verificare pentru controlul de stat referitor la deținerea utilajului tehnologic principal la fabricarea alcoolului etilic rectificat și a băuturilor alcoolice tari, SA-41.

9.7. Resursele umane, echipamentele tehnice

DCSCPVAEPA din cadrul ANSA dispune de 9 inspectori.

Inspectorii dispun de echipament tehnic pentru îndeplinirea sarcinilor de serviciu, ustensile și materiale pentru prelevarea și sigilarea probelor, iar în calitate de mijloc de deplasare - automobil de serviciu. De menționat, că DCSCPVAEPA își exercită atribuțiile de serviciu pe întreg teritoriul Republicii Moldova.

9.8. Capacități analitice de laborator utilizate în cadrul controalelor oficiale

Pentru efectuarea analizei organoleptice a probelor de produse vitivinicole și de producție alcoolică prelevate în cadrul controalelor oficiale, inspectorii din cadrul DCSCPVAEPA, aplică prevederile actelor normative și dețin certificate de experți degustători și sunt autorizați conform procedurilor legale în vigoare.

În scopul efectuării analizelor fizico-chimice, de inofensivitate și de determinare a indicilor de naturalitate DCSCPVAEPA cooperează cu laboratoarele acreditate/certificate contractate în acest scop de către ANSA. Determinarea indicilor de calitate și inofensivitate se testează în laboratorul național de referință pentru domeniul produselor vitivinicole, alcoolului etilic, berii și a producției alcoolice - I.P. LCTBANPC.

În ceea ce ține de determinarea naturalității produselor vitivinicole și alcoolice, analizele sunt bazate pe amprentare izotopică (determinarea raporturilor izotopilor: deuteriu, C13/C12 și O18/O16), pentru care nu există laborator dotat și acreditat în acest domeniu în Republica Moldova în acest sens se contractează Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Tehnologii Criogenice și Izotopice – ICSI din Râmnicu Vâlcea, România, fiind acreditat/certificat la standardele internaționale ISO/IEC 17025, ISO/IEC 14001 și ISO/IEC 9001.

9.9. Instruirea personalului implicat în controlul oficial

Inspectorii DCSCPVAEPA, participă la instruirii, programe de instruire interne organizate atât în cadrul țării (AGEPI; UTM, AAP), cât și în străinătate (Cehia, Austria, Germania, Franța, Italia) prin formare adecvată care să le permită să îndeplinească atribuțiile cu competență și să efectueze controale oficiale într-un mod coerent. Un accent deosebit se acordă instruirii personalului pe domenii de aspectul producerii vinurilor ecologice.

Inspectorii, de asemenea, beneficiază periodic de formări suplimentare profesionale organizate pe diferite domenii, pentru a putea dezvolta aptitudinile spre cooperare multidisciplinară.

9.10. Modalitățile de raportare a controalelor oficiale

DCSCPVAEPA, în baza activității desfășurate referitor la controalele oficiale efectuate sistematizează și întocmesc rapoarte, lunare/trimestriale/semestriale/anuale conform modelelor aprobate anual prin ordinul Directorului general.

DCSCPVAEPA sistematizează și analizează rezultatele activității referitor la analizele de laborator. În partea ce ține de verificarea și certificarea vinurilor și a produselor vitivinicole cu indicație geografică protejată (IGP) și denumire de origine protejată (DOP) cu Oficiul Național al Viei și Vinului (ONVV), le comasează și la necesitate raportează managementului ANSA. În cazul proceselor-verbale contravenționale, luarea deciziilor de aplicare a amenzilor se stabilește de Directorul general sau Directorul general adjunct în domeniul siguranței alimentelor.

Un indicator al eficienței controalelor efectuate se redă prin următoarele aspecte:

- numărul controalelor cu grad înalt de risc (% din numărul total al controalelor planificate) și numărul controalelor comune efectuate cu alte organe de control și cu alte domenii de control ale ANSA;
- numărul controalelor inopinate efectuate ca urmare a sesizărilor și în scop de eliberare a actului permisiv (% din controalele inopinate efectuate);
- numărul controalelor inopinate ca rezultat al verificării trasabilității loturilor refuzate de la certificare;
- numărul operatorilor economici înregistrați ca operatori alimentari în rezultatul controalelor efectuate (% din totalul controalelor efectuate);
- numărul operatorilor economici înregistrați în SIA Registrul vitivinicol, pentru autorizarea desfășurării activității în domeniu;
- numărul de operatori radiați din SIA Registrul vitivinicol, ca rezultat al sistării activității în domeniu.

Ulterior datele sistematizate se includ în Raportul anual privind implementarea PNMAC.

9.11. Sisteme informaționale sau baze de date utilizate în domeniu

1. SIA Registrul Vitivinicol din Moldova;
2. Registrul utilajului tehnologic principal folosit pentru fabricarea alcoolului etilic și/sau a băuturilor alcoolice tari, deținut de secția monitorizare și controlul siguranței și condițiilor de fabricare a produselor vitivinicole, alcoolului etilic, berii și a producției alcoolice;
3. Registrul de evidență a mostrelor prelevate în cadrul controalelor oficiale;
4. SIA LIMS;
5. SIA RSC;
6. Registrul Agenției Servicii Publice a direcției de licențiere a unităților de drept, unde se verifică valabilitatea și tipul de licență n domeniu;

9.12. Cooperarea cu alte instituții, organizații

DCSCPVAEPA cooperează pe intern cu direcțiile din cadrul ANSA, precum și cu alte instituții competente:

- Ministerul Economiei și Digitalizării;
- Cancelaria de Stat a Republicii Moldova;
- Direcția de licențiere a unităților de drept din cadrul I.P. Agenției Servicii Publice;
- Ministerul Finanțelor;
- Serviciul Fiscal de Stat;
- Ministerul Afacerilor Interne
- Ministerul Sănătății;
- Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare;
- Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene.
- Inspectoratul de Stat pentru Supravegherea Produselor Nealimentare și Protecția Consumatorilor
- IP LCTBAPC
- ÎS „Centrul de Metrologie Aplicată și Certificare”;
- Centrul Național de Acreditare MOLDAC;
- Institutul Științifico-Practic de Horticultură și Tehnologii Alimentare;
- Oficiul Național al Viei și Vinului;

În cadrul cooperării cu organele de control în domeniu din străinătate se conlucrează cu:

- Oficiul Internațional al Viei și Vinului
- Inspectoratul vitivinicol din România.
- Serviciului federal de supraveghere în domeniul protecției drepturilor consumatorilor și a bunăstării omului „Rospotrebnadzor” din Rusia;
- Asociația importatorilor și distribuitorilor de vinuri din Polonia;
- Agenția pentru Protecția Consumatorilor și Siguranța Alimentelor din Ucraina;
- Departamentul Inspectoratului Central de Protecție a calității și reprimarea fraudelor din produsele agroalimentare din cadrul Direcției Generale pentru Prevenirea și Combaterea Fraudelor Agroalimentare din Italia;
- Autoritatea Cehă pentru Agricultură și Inspecție Alimentară;
- Institutului National de Cercetare-Dezvoltare pentru Tehnologii Criogenice si Izotopice ICSI Rm.Vilcea (România);

9.13. Activități prioritare pentru a fi incluse în PNMAC 2023-2026

- Crearea unei baze de date pentru stocarea și procesarea informației cu privire la declarațiile de fabricare și/sau de circulație a alcoolului etilic și a producției alcoolice;
- Instruiri sau participări la programe de instruire interne și externe prin formare adecvată;
- Dotarea inspectorilor cu laptop și imprimantă și acces la internet mobil, echipamente necesare pentru prelevarea și depersonalizarea probelor;
- Verificarea eficienței controlului pe domeniul fabricare a produselor vitivinicole, alcoolului etilic, berii și a producției alcoolice.

Capitolul 10. Sistemul de control al medicamentelor de uz veterinar

10.1. Legislația relevantă

- 1) Legea nr.221/2007 privind activitatea sanitară veterinară;
- 2) Legea nr.119/2018 cu privire la medicamente de uz veterinar;
- 3) Legea nr.50/2013 cu privire la controalele oficiale pentru verificarea conformității cu legislația privind hrana pentru animale și produsele alimentare și cu normele de sănătate și de bunăstare a animalelor;
- 4) Hotărârea Guvernului nr.696/2020 cu privire la aprobarea Cerințelor privind dotarea și exploatarea unităților autorizate pentru deținerea, distribuția și eliberarea medicamentelor de uz veterinar;
- 5) Hotărârea Guvernului nr.169/2013 pentru aprobarea Regulamentului privind testarea medicamentelor de uz veterinar;
- 6) Hotărârea Guvernului nr.157/2019 cu privire la aprobarea Regulamentului Comisiei medicamentelor de uz veterinar;
- 7) Hotărârea Guvernului nr.942/2010 pentru aprobarea Normei sanitar-veterinare privind interzicerea utilizării anumitor substanțe cu efect hormonal sau tireostatic și a substanțelor β -agoniste în creșterea animalelor;
- 8) Hotărârea Guvernului nr.195/2011 pentru aprobarea Regulamentului privind măsurile și procedurile de stabilire a limitelor maxime admise de reziduuri ale substanțelor farmacologic active în produsele alimentare de origine animală;
- 9) Hotărârea Guvernului nr.298/2011 pentru aprobarea Normei sanitar-veterinare privind măsurile de supraveghere și control al unor substanțe și al reziduurilor acestora la animalele vii și la produsele lor, precum și al reziduurilor de medicamente de uz veterinar în produsele de origine animală;
- 10) Hotărârea Guvernului nr.93/2012 cu privire la aprobarea Regulilor de bună practică de producere a medicamentelor de uz veterinar;
- 11) Ordinul ANSA nr.196 din 13.05.2019 cu privire la aprobarea Ghidului privind farmacovigilența medicamentelor de uz veterinar;
- 12) Ordinul ANSA nr.33 din 27.01.2021 cu privire la aprobarea unor modele de registre;
- 13) Ordinul ANSA nr.5 din 13.01.2021 privind aprobarea listei substanțelor active din punct de vedere farmacologic și clasificarea lor în funcție de limitele reziduale maxime din produsele alimentare de origine animală;
- 14) Ordinul ANSA nr.297 din 13.09.2022 cu privire la restricționarea utilizării substanțelor antimicrobiene la animale în scopul combaterii rezistenței antimicrobiene;

10.2. Structura organizațională a supravegherii

Direcția control medicamente de uz veterinar și hrană pentru animale (DCMVHA) din cadrul ANSA, prin Secția medicamente de uz veterinar, biocide și monitorizare postînregistrare, este

responsabilă de supravegherea testării, înregistrării de stat, producerii, depozitării, exportului, comercializării și utilizării medicamentelor de uz veterinar în Republica Moldova. În activitatea sa de supraveghere DCMVHA dispune de competențele:

- elaborarea și asigurarea implementării reglementărilor legale, pentru domeniul farmaceutic veterinar;
- supravegherea sistemului de înregistrare de stat, fabricație, depozitare/distribuție angro și comercializare și utilizare a medicamentelor de uz veterinar;
- participarea la elaborarea/propunerea ca inițiativă de proiecte de acte normative;
- supravegherea corectitudinii realizării controalelor de stat de către Subdiviziunile Teritoriale asupra agenților economici cu activități în domeniul farmaceutic veterinar;
- supravegherea respectării prevederilor legale privind circulația și modul de utilizare a medicamentelor de uz veterinar;
- evaluarea activității de farmacovigilență în lanțul de distribuție a medicamentelor de uz veterinar;
- inițierea controalelor inopinate sau în echipe de control cu inspectorii STSA, asupra agenților economici cu activități în domeniul farmaceutic veterinar;
- Elaborarea și implementarea procedurilor generale/procedurilor specifice/ instrucțiunilor de lucru/manualele pentru domeniul său de responsabilitate.

În scopul elaborării Programului național de monitorizare a reziduurilor la animale vii și în produse de origine animală, conformitate cu prevederile Procedurii Specifice PS/SA-PA-07/01, DCMVHA raportează anual medicamentele de uz veterinar utilizate (pe substanțe farmacologic active) în tratamentele animalelor de interes economic pentru anul precedent.

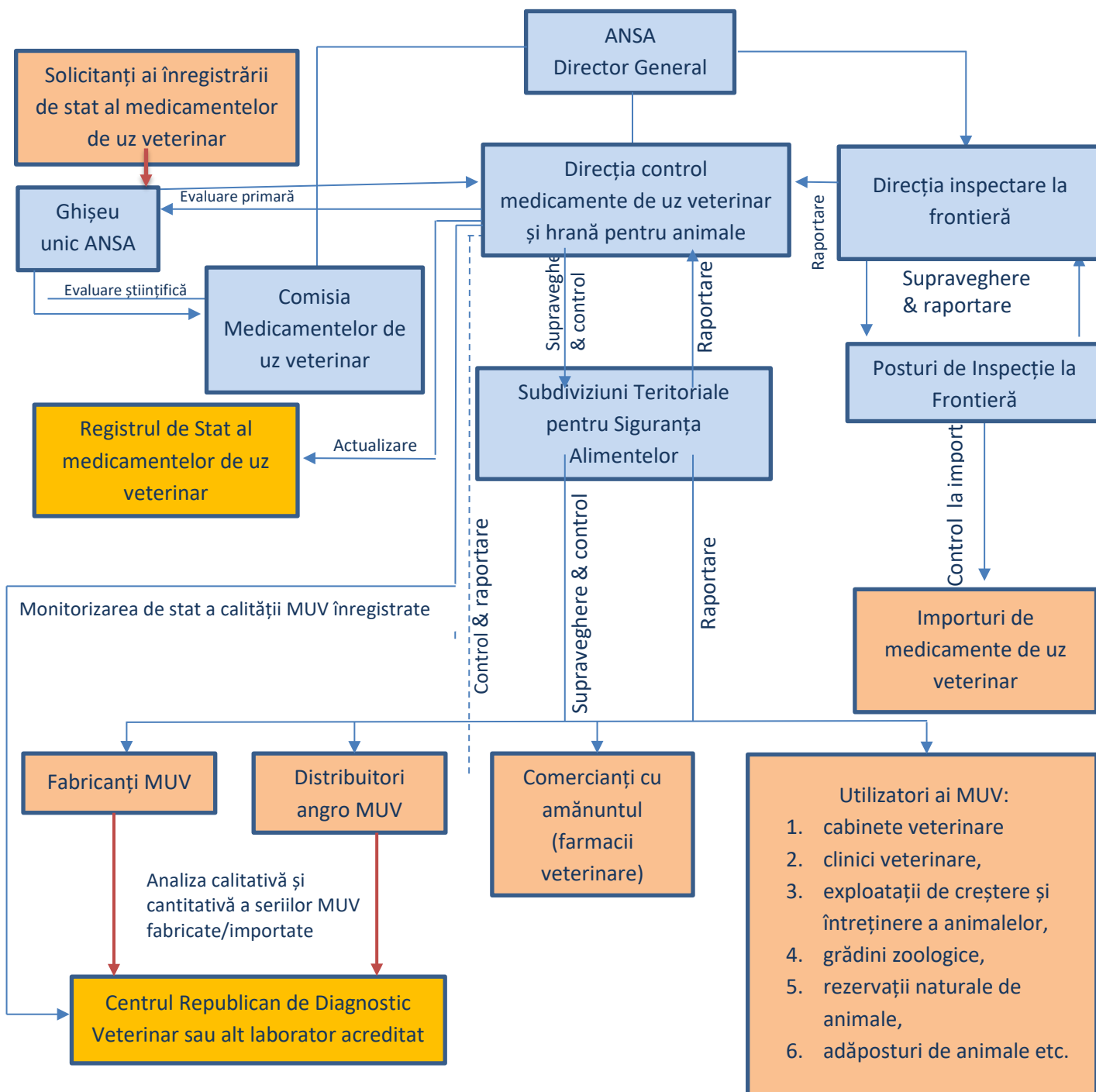
La nivelul STSA supravegherea farmaceutică veterinară este realizată de către Subdiviziunea supraveghere sanitar-veterinară, care cumulează atribuțiile și responsabilitățile sale cu segmentul de sănătate și bunăstare animală.

Responsabilitățile de bază ale inspectorilor din Subdiviziunea supraveghere sanitar-veterinară constau în:

- autorizarea unităților care fabrică, depozitează/distribuie angro, comercializează și utilizează medicamente de uz veterinar, în mod special la unitățile de creștere a animalelor;
- realizarea controlului oficial și supravegherea sanitar-veterinară a unităților care fabrică, depozitează/distribuie angro, comercializează și utilizează medicamente de uz veterinar, în mod special la unitățile de creștere a animalelor;
- raportarea lunară/semestrială/anual către DCMVHA a informațiilor solicitate de la nivel central, raportarea controalelor realizate, pe domeniul dat. Rapoartele includ, activitățile desfășurate în perioada de monitorizare și anume:
 - numărul de controale oficiale;
 - numărul de procese-verbale întocmite cu prescripții;
 - activități sistate;
 - cantitatea de antibiotice utilizate în sectorul crescătorilor profesioniști de animale;
 - numărul de rețete eliberate de medicii veterinari de liberă practică;
 - monitorizarea activității medicilor veterinari prin verificarea faptului dacă medicii veterinari care practică asistența veterinară sunt autorizați, atestați dispun de capacități sau facilități pentru practicarea asistenței medical-veterinare.

La nivel de STSA, inspectorii supraveghează neadmiterea substanțelor farmacologic active interzise la animale în comercializare sau tratamentul animalelor. Medicii veterinar oficiali monitorizează respectarea perioadei de așteptare după tratamentul animalelor de interes economic cu medicamente de uz veterinar.

Figura 15. Schema sistemului de control al medicamentelor de uz veterinar (MUV)

10.3. Procedura de înregistrare a medicamentelor de uz veterinar

Un medicament de uz veterinar poate fi introdus pe piață (importat, fabricat, depozitat, distribuit angro, comercializat, utilizat) numai în baza unui certificat de înregistrare emis de ANSA în conformitate cu Legea nr.119/2018 cu privire la medicamentele de uz veterinar.și numai dacă este înscris în Registrul de stat al medicamentelor de uz veterinar.

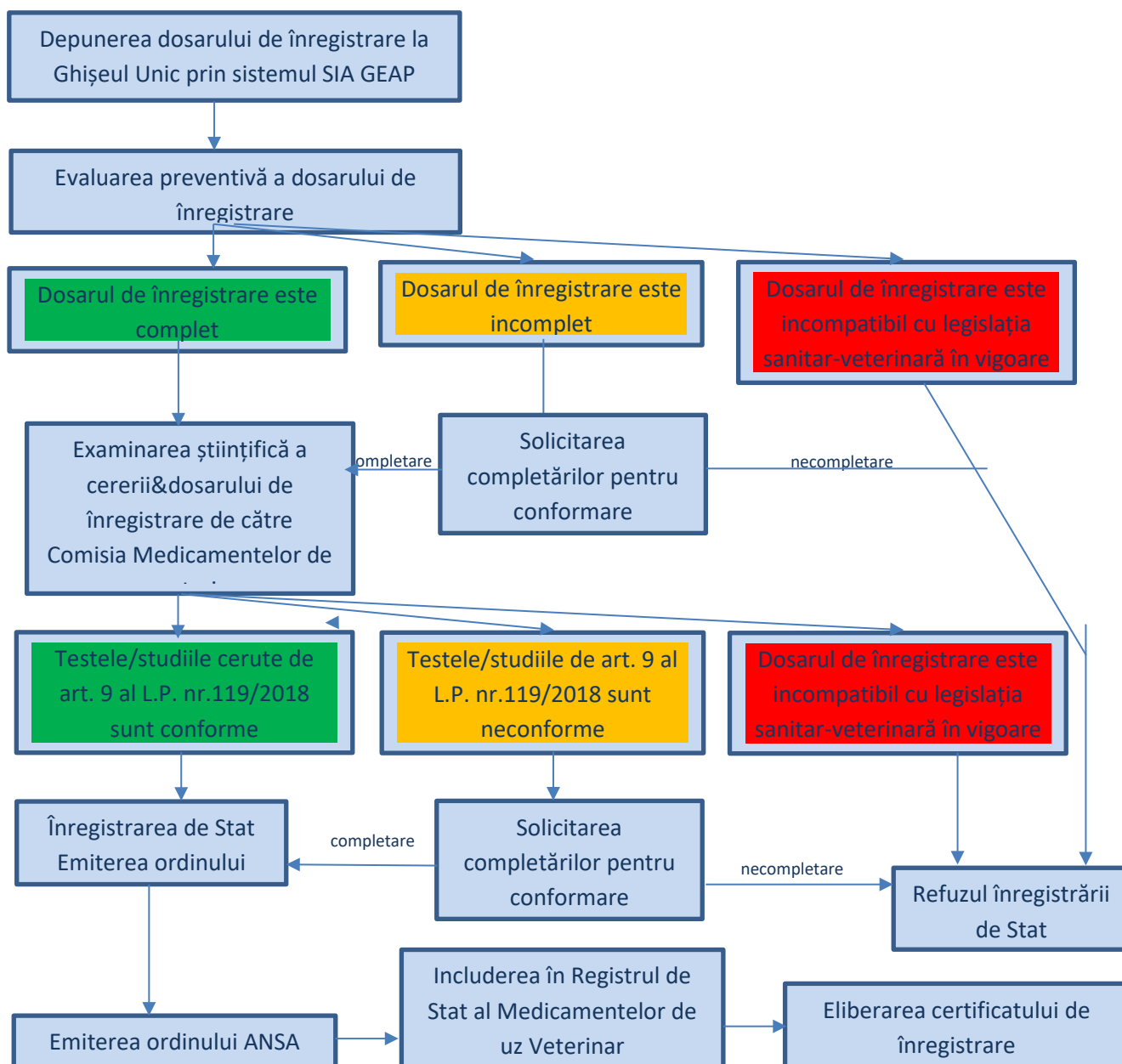
Înregistrarea de Stat este un proces de evaluare și verificare a conformității medicamentelor de uz veterinar cu cadrul legal național (dacă produsele îndeplinesc condițiile minime legal stabilite de calitate, eficacitate și siguranță), proces ce se finalizează cu acordarea permisiunii de introducere pe piață a medicamentelor de uz veterinar.

Conform art.4, alin.(1) din Legea nr.119/2019 cu privire la medicamentele de uz veterinar, ANSA este autoritatea națională responsabilă de recepționarea, evaluarea și înregistrarea de Stat a medicamentelor de uz veterinar în Republica Moldova.

Înregistrarea de stat a MUV demarează cu recepționarea cererilor & dosarelor normative tehnice a medicamentelor de uz veterinar de către Ghișeul Unic al ANSA care este responsabil și de evaluarea primară a acestora. Dosarul trebuie să conțină toate informațiile administrative, documentația științifică și tehnică al medicamentului de uz veterinar. Înregistrarea de stat a MUV decurge doar prin Sistemul Informațional de Gestionare și eliberare a actelor permissive (SIA GEAP). În conformitate cu pct.20 din Hotărârea Guvernului nr.157/2019 cu privire la aprobarea Regulamentului Comisiei medicamentelor de uz veterinar, Comisia medicamentelor de uz veterinar are funcția de evaluare științifică a cererilor & dosarelor normative tehnice ale medicamentelor de uz veterinar. Comisia medicamentelor de uz veterinar reprezintă un organ colegial decizional, fără personalitate juridică, care activează în cadrul ANSA. Procesul de înregistrare este descris schematic în Figura nr. 14

Procedura pentru eliberarea certificatului de înregistrare pentru un medicament de uz veterinar se desfășoară în termen de 210 zile calendaristice de la data depunerii cererii de înregistrare. Cerințele față de dosarul normativ tehnic sunt descrise în art.9 din Legea nr.119/2018. În contextul evaluării științifice, Comisia medicamentelor de uz veterinar poate dispune verificarea metodelor de control descrise în dosarul normativ tehnic al medicamentului de uz veterinar precum și poate dispune efectuarea investigațiilor de laborator. În caz de decizie favorabilă a Comisiei medicamentelor de uz veterinar, medicamentul de uz veterinar este înregistrat prin Ordin ANSA, cu eliberarea ulterioară a certificatului de înregistrare de Stat, respectiv cu includerea în Registrul de stat al medicamentelor de uz veterinar. În conformitate cu art. IV al Legii nr. 239/2022 pentru modificarea unor acte normative, certificatele de înregistrare a medicamentelor de uz veterinar eliberate în temeiul Legii nr. 119/2018 cu privire la medicamentele de uz veterinar se consideră eliberate pe un termen nelimitat.

Figura 16. Schema de înregistrare de stat a medicamentelor de uz veterinar (MUV)

10.4. Metode de supraveghere și activități de control

DCMVHA supraveghează fabricația și/sau importul medicamentelor de uz veterinar pe teritoriul Republicii Moldova prin rapoartele anuale prezentate de către agenții economici care dispun de unități autorizate sanitar-veterinar cu profilul fabricația și/sau importul al medicamentelor de uz veterinar. De asemenea, fabricația și/sau importul medicamentelor de uz veterinar se supraveghează prin notificările prealabile remise în baza Ordinului ANSA nr.293 din 08.09.2022 cu privire la notificarea prealabilă a importului/fabricației autohtone/exportul medicamentelor de uz veterinar. Informațiile acumulate sunt supuse analizei statistice și livrate la solicitare pentru analiza riscului ANSA sau diverselor organisme internaționale la care Republica Moldova este parte (ex. OIE).

Autorizarea unităților. Autorizarea unităților care fabrică, depozitează angro și comercializează cu amănuntul medicamente de uz veterinar se efectuează în baza cerințelor generale din Legea

nr.221/2007 și Legea nr.119/2018 cu privire la medicamentele de uz veterinar, și a cerințelor specifice față de funcționarea acestor unități stipulate de Hotărârea Guvernului nr.696/2020 cu privire la aprobarea cerințelor privind dotarea și exploatarea unităților autorizate pentru deținerea, distribuția și eliberarea medicamentelor de uz veterinar.

În conformitate cu anexa nr.6 din Legea nr.221/2007 privind activitatea sanitară veterinară precum și cu prevederile Legii nr.119/2018 cu privire la medicamentele de uz veterinar, în domeniul farmaceutic veterinar pot activa următoarele unități autorizate:

- Fabrică de medicamente de uz veterinar
- Depozit farmaceutic veterinar
- Farmacie veterinară
- Farmacie veterinară cu drept de preparare a medicamentelor magistrale sau oficinale
- Unitate de transport al medicamentelor de uz veterinar și al altor produse de uz veterinar

În domeniul asistenței veterinare este posibilă autorizarea ca:

- Spital veterinar
- Clinică veterinară
- Cabinet medical veterinar
- Laborator de diagnostic veterinar
- Unitate de dezinsecție, dezinsecție și deratizare

STSA ale ANSA, eliberează autorizația sanitar-veterinară de funcționare cu profilurile descrise mai sus numai prin desfășurarea unui control oficial referitor la autenticitatea informațiilor furnizate în conformitate cu prevederile legale.

Inspekția unităților. Inspectorii STSA, în timpul controalelor, verifică respectarea de către unitățile farmaceutice veterinare a prevederilor legale în vigoare. În scopul clarificării cerințelor față de fiecare tip de unitate, se folosesc liste de verificare aprobate prin Ordinul Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare cu privire la aprobarea listelor de verificare pentru domeniile de control ale Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor.

În cazul inspekției inspectorul verifică:

<i>Ce se verifică</i>	<i>Scopul</i>
General	programul de funcționare; constituirea unității farmaceutice; eliberarea medicamentelor se face numai cu amănuntul, prin autoservire, divizare. De asemenea, se permite funcționarea unităților doar în construcții cu caracter neprovizoriu.
Spațiile	să poată fi ușor igienizate, sunt legate funcțional între ele, fără a fi dispersate în interiorul clădirii, întreținerea în stare permanentă de curățenie și asigură condițiile necesare de lumină, temperatură, umiditate și ventilație; dotarea cu rafturi, dulapuri și mijloace frigorifice, cu mobilier specific și mijloace frigorifice, racordarea la rețelele de apă potabilă, canalizare și electricitate, dispune de surse și amenajări corespunzătoare proprii;

Personalul

Medicamentele de uz veterinar

calificarea personalului care își desfășoară activitatea (necesar a fi medic veterinar), personalul poartă echipament de protecție; sunt așezate pe rafturi sau vitrine, pe grupe de acțiune cu respectarea condițiilor menționate în instrucțiunile sau pe etichetele produselor, există documente oficiale de însoțire, în care se menționează denumirea medicamentului, seria, termenul de valabilitate, producătorul, certificatul de calitate; dacă medicamentele de uz veterinar comercializate sunt înregistrate în Registrul de stat al medicamentelor de uz veterinar, conform cadrului legal

ANSA prin controalele realizate verifică respectarea prevederilor Hotărârii Guvernului nr.942/2010 privind interdicțiile de administrare a preparatelor hormonale, a substanțelor tireostatice, beta agoniste și a anabolizantelor la animalele producătoare de produse de origine animală pentru alte scopuri decât tratamentele specifice domeniului de reproducție și patologiei reproducției. În procesul efectuării controalelor oficiale inspectorii ANSA înscriu constatările făcute la unitate în procesul-verbal de control și, în caz de neconformități dispun acțiuni corective pentru remedierea situației în partea prescriptivă a procesului-verbal de control, iar în caz de sancțiuni contravenționale grave întocmesc planul de remediere. În cazuri foarte grave, aplică sancțiuni în formă de amendă sau pot iniția procedura de suspendare a autorizării sanitare veterinare. De asemenea, din acțiuni corective fac parte și restricționarea sau interzicerea introducerii pe piață, a medicamentelor de uz veterinar precum și dispunerea recuperării, retragerii și/sau nimicirea medicamentelor de uz veterinar;

Prelevarea probelor pentru monitorizarea calității medicamentelor de uz veterinar

În contextul prevederilor art.28, alin.(3) din Legea nr.119/.2018 cu privire la medicamentele de uz veterinar, anual ANSA elaborează, aprobă și implementează un Program de monitorizare a medicamentelor de uz veterinar. Prelevările de probe au loc în afara sau în cadrul controalelor oficiale asupra fabricilor autohtone/depozitelor farmaceutice veterinare și se axează pe monitorizarea de stat a indicilor de calitate (în principal identificare/dozare substanțe active) a seriilor de medicamente de uz veterinar prezente pe piața Republicii Moldova. Probele prelevate, însoțite de proces-verbal de prelevare emise prin SIA LIMS sunt expediate către laboratorul desemnat. La nivel național, nu exista un alt laborator decât LDSA al I.P. CRDV.

10.5. Planificarea inspecțiilor. Frecvența inspecțiilor

DPERMC, anual elaborează Planul anual preliminar al controalelor, în baza propunerilor înaintate de STSA asupra unităților farmaceutice veterinare pentru anul ce urmează. Planul preliminar se consultă cu DCMVHA și la necesitate se rectifică. La finalizarea coordonării procesului, Planul anual al controalelor se aprobă de Directorul general inclusiv prin SIA RSC. Elaborarea și aprobarea planului anual al controalelor se finalizează la data de 20 noiembrie. Numărul de controale este determinat de specificul activității/ precedentelor/capacităților de inspecție etc., dar nu mai rar de o dată pe an. Controalele oficiale planificate pot fi realizate doar dacă sunt parte a Planului anual de controale ANSA.

Tabelul 17. Tipul unităților și frecvența inspecțiilor în sistemul de control al medicamentelor de uz veterinar

<i>Nr. d/o</i>	<i>Unități</i>	<i>Total unități pe țară</i>	<i>Frecvența inspecțiilor/an</i>
1.	Farmacii veterinare	241	1
2 .	Depozite farmaceutice veterinare	41	1
3.	Fabrici de producere a medicamentelor de uz veterinar	4	1
4 .	Clinici veterinare/cabinete veterinare	77	1

10.6. Documentația supravegherii și a controlului

Actele tipizate:

- Delegația de control
- Liste de verificare aprobate prin Ordinul Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare nr.57 din 26.06.2023;
- Procese-verbale de control inițial/aditional/suplimentar și de contravenție;
- Registrul de gestiune al medicamentelor de uz veterinar și produselor biocide;
- Registrul de reacții adverse
- Registrul de evidență a prescripțiilor veterinare;
- Registrul medicamentelor de uz veterinar improprii distribuției
- Registrul de evidență a temperaturii și umidității
- Registrul de consultații și tratamente animale de companie-Registrul de consultații și tratamente animale de la care se obțin produse alimentare.
- Registrul utilizării medicamentelor de uz veterinar
- Registrul de monitorizare a asigurării calității medicamentelor de uz veterinar fabricate

Proceduri:

- Procedura specifică privind prelevarea probelor de medicamente de uz veterinar;

Liste de verificare:

- Listă de verificare a farmaciilor veterinare, SV-2;
- Lista de verificare privind depozitarea și distribuția angro a medicamentelor de uz veterinar SV-3;
- Lista de verificare privind fabricația medicamentelor de uz veterinar, SV-4;
- Lista de verificare a unității de transport pentru hrana animalelor, SV-14;
- Lista de verificare specifică pentru controlul de stat și supravegherea unităților de asistență medicală veterinară, SV-19;

10.7. Resurse umane și echipamente tehnice

În Secția medicamente de uz veterinar, biocide și monitorizare postînregistrare din cadrul DCMVHA conform statelor de personal sunt 5 persoane. În efectuarea controalelor oficiale la nivelul STSA sunt implicați circa 23 de inspectori din domeniul sanitar-veterinar, responsabili de compartimentul farmaceutic. Inspectorii angajați dispun de studii în domeniu și experiență corespunzătoare, statut de funcționari publici și de medici veterinari oficiali, sunt asigurați cu echipament de protecție individuală și instrumente de măsurare și prelevare a probelor necesare

pentru efectuarea controalelor oficiale în domeniul activității farmaceutic-veterinare. STSA ale ANSA dispun de automobile de serviciu, care sunt antrenate în activitatea de inspecție și control.

10.8. Instruirea personalului

Instruirile și planificarea acestora se efectuează de către colaboratorii DCMVHA în baza necesităților identificate și la recomandările misiunilor internaționale, modificărilor și implementărilor legislației naționale ș.a

Cele mai des abordate tematicile sunt:

- monitorizarea medicamentelor de uz veterinar, plasate pe piață;
- obligațiile responsabililor implicați în sistemul de farmacovigilență;
- eșantionarea loturilor de medicamente biologice importate în țară;
- problemele actuale privind antibioticrezistența;
- cerințele comune față de distribuția angro și cu amănuntul a medicamentelor de uz veterinar;
- acțiuni întreprinse în urma depistării neconformităților a medicamentelor de uz veterinar;
- controlul oficial al unităților care fabrică medicamente de uz veterinar;
- cerințe noi pe compartimentul medicamentelor de uz veterinar la aprobarea actelor normative noi, sau modificari ale legislației existente.

10.9. Sistemul informațional și baze de date

În scopul asigurării transparenței procesului de înregistrare de stat a medicamentelor de uz veterinar, dar și în scopul eficientizării responsabilităților de control la intrarea în țară, precum și în interiorul acesteia, ANSA a elaborat în anul 2019 baza de date - Registrul de stat al medicamentelor de uz veterinar. Registrul conține date detaliate privind toate medicamentele de uz veterinar care pot a fi plasate pe piața Republicii Moldova.

10.10. Colaborarea cu alte instituții și organizații

Natura cooperării cu alte instituții și organizații este reprezentată prin participarea la elaborarea, modificarea, armonizarea, avizarea, coordonarea proiectelor de acte normative cu privire la cerințele sanitar-veterinare pentru testarea, omologarea, înregistrarea, producerea, depozitarea, transportul, comercializarea, utilizarea, importul, exportul și comerțul cu medicamente de uz veterinar.

Cel mai des se cooperează cu:

- Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare;
- Ministerul Sănătății;
- Agenția Națională pentru Sănătatea Publică;
- Organizația Internațională pentru Sănătate Animală;
- Autoritatea Națională Sanitară Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor din Romania.

10.11. Prioritățile și obiectivele strategice pentru perioada 2023-2026

- eficientizarea planificării controalelor în baza criteriilor de risc prin aplicarea corectă a criteriilor de risc;
- verificarea eficienței controalelor oficiale realizate de STSA asupra unităților autorizate din domeniul medicamentelor de uz veterinar.
- revizuirea și actualizarea listelor de verificare existente;
- îmbunătățirea dialogului cu producătorii autohtoni de medicamente de uz veterinar privind fabricarea acestora în conformitate cu bunele practici de producere;
- actualizarea/elaborarea de proceduri de sistem;

- instruirea inspectorilor și a producătorilor privind cerințele actelor normative naționale și a celor ale Uniunii Europene.

Capitolul 11. Sistemul de control al hranei pentru animale

11.1. Legislația relevantă

- 1) Legea nr.221/2007 privind activitatea sanitară veterinară;
- 2) Legea nr.50/2013 cu privire la controalele oficiale pentru verificarea conformității cu legislația privind hrana pentru animale și produsele alimentare și cu normele de sănătate și de bunăstare a animalelor;
- 3) Hotărârea Guvernului nr.910/2020 cu privire la aprobarea Cerințelor sanitar- veterinare față de hrana pentru animale;
- 4) Hotărârea Guvernului nr.11/2022 cu privire la aprobarea Normei sanitar-veterinare privind subprodusele de origine animală și produsele derivate care nu sunt destinate consumului uman;
- 5) Hotărârea Guvernului nr.27/2020 cu privire la aprobarea Cerințelor sanitar-veterinare față de aditivii pentru hrana animalelor;
- 6) Hotărârea Guvernului nr.311/2012 cu privire la aprobarea Regulamentului de stabilire a condițiilor de reglementare a preparării, plasării pe piață și utilizării nutrețurilor cu adaos de medicamente;
- 7) Hotărârea Guvernului nr.686 din 13.10.2012 cu privire la aprobarea unor metode de analiză pentru controlul nutrețurilor;
- 8) Hotărârea Guvernului nr.404/2016 privind aprobarea Normei sanitar- veterinară privind stabilirea măsurilor de control și combatere a anumitor forme transmisibile de encefalopatie spongiformă la animale;
- 9) Ordinul Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare nr.172 din 14.07.2006 cu privire la aprobarea Normei sanitar-veterinare privind condițiile sanitar veterinare pentru producerea, comerțul cu statele membre ale Uniunii Europene și importul din țări ale unor alimente și a unor produse comestibile neprelucrate pentru animalele de companie;
- 10) Ordin ANSA nr.15 din 18.01.2021 cu privire la aprobarea Regulamentului de înregistrare sanitară veterinară a activităților agenților economici;
- 11) Codul Contravențional.

11.2. Organizarea și structura controlului

Responsabilitatea controalelor oficiale privind hrana pentru animale revine la nivel central DCMVHA, prin Serviciul hrană pentru animale și aditivi furajeri, iar la nivelul STSA, Subdiviziunii supraveghere sanitar-veterinară.

DCMVHA, exercită următoarele atribuții:

- implementează politica statului și coordonează activitatea în domeniul supravegherii furajelor;
- supraveghează corectitudinea realizării controalelor oficiale de către STSA în domeniul hranei pentru animale.
- elaborează și monitorizează Programul de stat de monitorizare a hranei pentru animale.
- asigură întocmirea și actualizarea anuală a listei operatorilor economici ce activează în domeniul hranei pentru animale;
- elaborează materiale informative referitoare la domeniul de activitate;

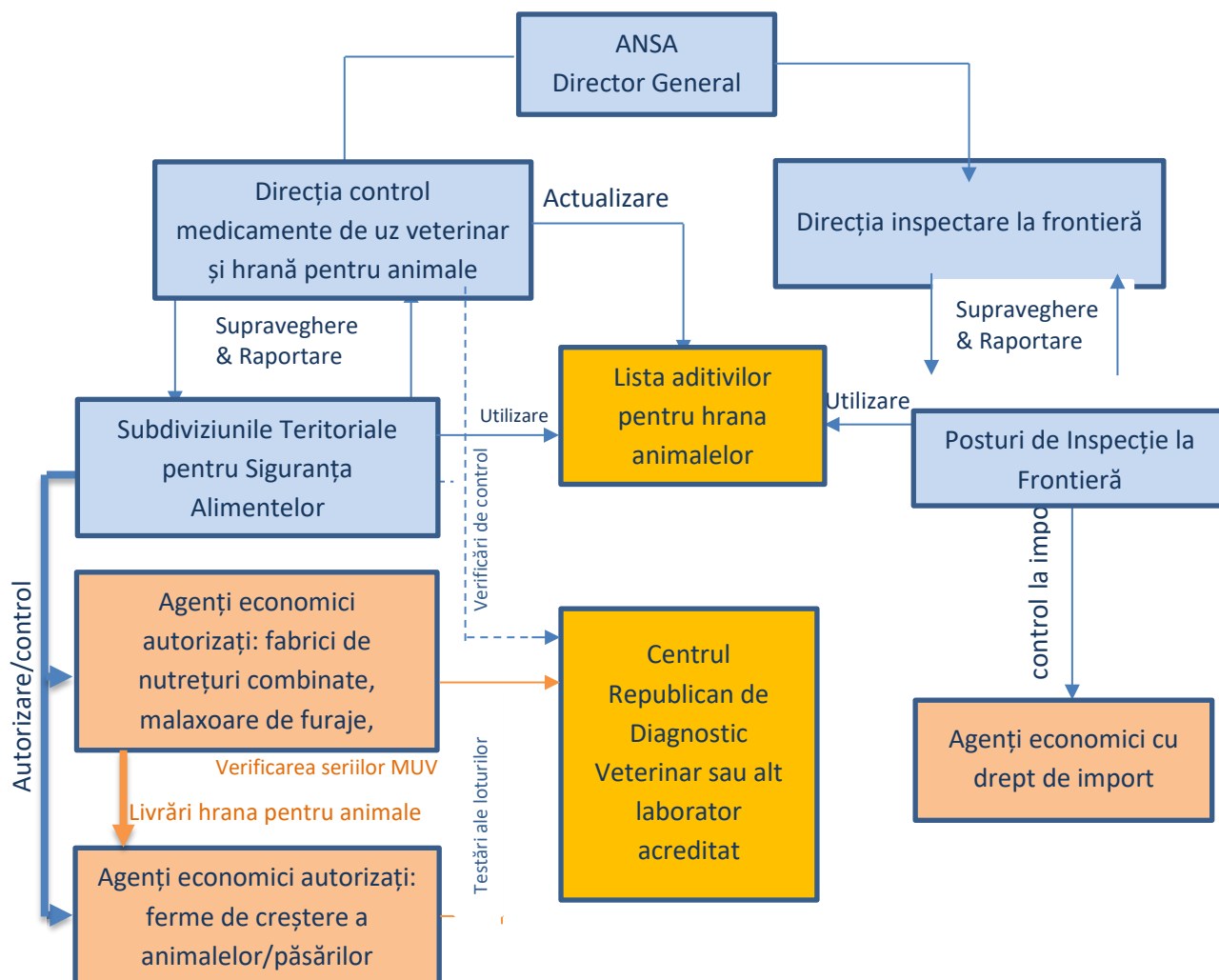
- elaborează și implementează procedurile generale/procedurile specifice/instrucțiunile de lucru/manualele, precum și toate documentele specifice structurii, în cadrul sistemului de control intern/managerial proiectat și implementat la nivelul ANSA;
- supraveghează interdicția totală a hranei pentru animale cu proteine de origine animală a animalelor receptive la encefalopatii spongiforme transmisibile;
- asigură funcționarea unui sistem de informare privind medicamentele de uz veterinar precum și nutriția animalelor în ceea ce privește premixurile, aditivii furajeri, furajele medicamentate și furajele combinate;
- întocmește lista oficială a aditivilor furajeri, a zooforturilor, premixurilor și concentratelor proteino – vitamino - minerale sau vitamino-minerale ce pot fi utilizate și introduse în hrana pentru animale, materiale furajere, furaje combinate, furaje complete și furaje suplimentate, care este aprobată prin ordinul directorului general și publicată oficial;

Sistemul de control al hranei pentru animale la nivelul STSA este reprezentat de medicii veterinari oficiali (inspectori) din cadrul Subdiviziunii supraveghere sanitar-veterinară.

În activitatea sa inspectorii:

- autorizează unitățile care fabrică, depozitează, transportă și comercializează hrana pentru animale;
- efectuează controalele oficiale planificate și inopinate la unitățile autorizate sanitar veterinar ce operează cu hrana pentru animale în scopul verificării respectării regulilor de igienă și trasabilitatea la fabricarea hranei pentru animale, precum și utilizarea substanțelor interzise;
- asigură controlul privind respectarea cerințelor sanitar-veterinare în procesul exportului prin eliberarea certificatului sanitar-veterinar (F4);
- realizează prelevarea de probe în vederea implementării programului de monitorizare a inofensivității hranei pentru animale.
- elaborează rapoarte privind activitatea și le expediază către DCMVHA.

Figura 17. Schema sistemului de control al hranei pentru animale

11.3. Autorizarea sanitar-veterinară a unităților

În conformitate cu art.18 din Legea nr.221/2007 privind activitatea sanitară veterinară (inclusiv anexa nr. 6) se supun autorizării sanitare veterinare activitățile:

- Fabrică/unitate de producere a aditivilor pentru hrana animalelor
- Fabrică/unitate de producere a premixurilor pentru hrana animalelor
- Fabrică/unitate de producere a furajelor combinate
- Fabrică/unitate de producere a furajelor medicamentate
- Depozit angro de furaje

Autorizarea sanitară veterinară se emite doar după:

- efectuarea unui control în teren de către o echipă din cadrul STSA, cu completarea referatului tehnic;
- doar dacă unitatea respectivă îndeplinește cerințele generale reglementate de Hotărârea Guvernului nr.910/2020 cu privire la aprobarea cerințelor sanitar-veterinare față de hrana pentru animale.

Pentru obținerea autorizației sanitar-veterinare, agenții economici depun o cerere la STSA, la care anexează documentele: certificatul de înregistrare de stat a întreprinderii, titlul de

proprietate sau contractul încheiat pentru arenda spațiului, contractul de angajare a medicului veterinar de liberă practică. Deținătorii unei autorizații sanitar-veterinare sunt obligați să solicite eliberarea unei noi autorizații sanitar-veterinare de funcționare dacă apar modificări ulterioare în procesul tehnologic, modernizare, extindere ori schimbarea profilului de activitate.

În conformitate cu art.18 din Legea nr.221/2007 privind activitatea sanitară-veterinară (inclusiv anexa nr.6) se supun înregistrării sanitare veterinare activitățile:

Nr. crt.	Tipul activității
3. Activități din domeniul hranei pentru animale	
3.1	Producător primar de materii prime furajere
3.2	Unitate de producere a hranei pentru animale fără utilizarea aditivilor (malaxor, moară)
3.3	Unitate de comercializare a hranei pentru animale de interes economic
3.4	Unitate de comercializare a hranei pentru animale de companie
3.5	Unitate de transport al hranei pentru animale

În scopul definitivării procedurii de înregistrare sanitară veterinară a activităților menționate supra (precum și a altora), ANSA a elaborat Ordinul nr.15 din 18.01.2021 cu privire la aprobarea Regulamentului de înregistrare sanitară veterinară a activităților agenților economici.

Toate unitățile de producere, depozitare, transport sau comercializare a hranei pentru animale, pentru a activa trebuie să fie autorizate sanitar-veterinar/înregistrate de către STSA.

Tabelul 18. Tipul unităților autorizate pe domeniul furajării animalelor și frecvența inspecțiilor

<i>Tipul</i>	<i>Nr. unități</i>	<i>Frecvența inspecțiilor/an</i>
Fabrică de nutrețuri combinate	23	1
Unitate de producere a hranei pentru animale fără utilizarea aditivilor pentru hrana animalelor (malaxor, moară)	57	1
Depozite angro de furaje	152	1
Unitate de comercializare a hranei pentru animale de interes economic	49	1
Transportatori de furaje	27	1
Unitate de comercializare a hranei pentru animale de companie	201	1
Producători primari de materii prime furajere	5	1

11.4. Metodele și tehnicile de control

Inspecția. Controlul oficial se realizează prin utilizarea unor metode și tehnici de control precum inspecția, prelevarea de probe și analiza de laborator. Controalele oficiale la unitățile ce operează cu hrana pentru animale se realizează de către inspectorii din cadrul Subdiviziunii supraveghere sanitar-veterinară din cadrul STSA, în conformitate cu procedurile descrise la pct.12.7. Acestea se organizează în câteva etape:

- inițierea dosarului în SIA RSC, prin emiterea delegației semnate prin sistemul electronic și selectarea listei de verificare relevante pentru controlul dat;
- pregătirea inspectorului pentru controlul oficial, acumularea de informații suficiente privind tematica controlului, informații despre obiectivul vizat precum și pregătirea materialelor necesare desfășurării acțiunii;
- completarea registrului de controale la operatorul economic;
- controlul documentelor;
- registrul de înregistrare a controalelor la unitate (controale anterioare, termene de remediere, recontroale, copii ale prescripțiilor, ale proceselor-verbale de control);
- dacă s-au recoltat probe conform programului strategic pentru anul în curs;
- certificate de calitate, conformitate, veterinare pentru materia primă de import;
- registru de intrări/ieșiri furaje în/din unitate;
- evidențe ale dezinfectiei, dezinsecției și deratizării;
- programul de autocontrol, evidențe;
- buletine de analiză pe calitatea apei;
- întocmirea listei de verificare;
- întocmirea procesului-verbal de control, după caz a planului de remediere/procesului verbal de contravenție;
- semnarea actelor de control întocmite și predarea unui exemplar agentului economic;
- eventual, prelevarea de probe cu întocmirea procesului-verbal de prelevare prin SIA LIMS.

În mod special se inspectează:

- instalațiile, utilajele, amplasarea echipamentului, mijloacele de transport pentru transportarea hranei pentru animale;
- materia primă, ingredientele, și alte produse utilizate, pentru prepararea și producția hranei pentru animale;
- etichetarea;
- produsele și procedurile de curățare și întreținere;
- sistemul de autocontrol aplicat de operatorul economic;
- condițiile de igienă.

Controalele oficiale planificate la unitățile ce operează cu hrana pentru animale se efectuează conform planului anual al controalelor. DPERMC, anual elaborează Planul anual preliminar al controalelor, în baza propunerilor înaintate de STSA asupra unităților care produc/depozitează hrană pentru animale, pentru anul ce urmează. Planul preliminar se consultă cu DCMVHA și la necesitate se rectifică. La finalizarea coordonării procesului, Planul anual al controalelor se aprobă de Directorul general ANSA, inclusiv prin SIA RSC. Elaborarea și aprobarea planului anual al controalelor se finalizează la data de 20 noiembrie. Numărul de controale este determinat de specificul activității/ antecedentelor/capacităților de inspecție etc., dar nu mai rar de o dată pe an. Controalele oficiale planificate pot fi realizate doar dacă sunt parte a Planului anual de controale ANSA.

Pentru monitorizarea eficientă a inofensivității hranei pentru animale de interes economic DCMVHA elaborează și implementează anual Programul de stat de monitorizare a hranei pentru animale.

Prelevarea probelor.

Prelevările de probe de furaje se efectuează în scopul implementării Programului de stat de monitorizare a hranei pentru animale, care este aprobat anual prin ordinul Directorului general al ANSA. Programul stabilește hrana pentru animale din care urmează să fie prelevate probele, de asemenea tipul de unitate și frecvența prelevării probelor. În mod separat se indică substanța pentru prezența căreia se efectuează încercările de laborator. Aceste sunt: micotoxine, metale grele, pesticide, nitriți, microorganisme patogene, parametrii radiologici etc. Laboratoarele implicate în analize de laborator sunt selectate în baza procedurii de desemnare a laboratoarelor. Anual circa 500 de probe sunt prelevate și analizate. În scopul prelevării calitative a probelor de hrană pentru animale DCMVHA a elaborat procedura specifică de prelevare a probelor de furaje (PS (D02/2B)-01/04). În cazul depistării loturilor de furaje neconforme laboratorul informează STSA și DCMVHA. STSA aplică măsurile de rigoare conform cerințelor normative prin inițierea unui control inopinat prin SIA RSC.

Cerficarea. În conformitate cu art.24 alin.(3²) din Legea nr.221/2007 privind activitatea sanitară veterinară, hrana pentru animale de *import* se plasează pe piață în baza certificatelor sanitare veterinare eliberate de autoritatea sanitară veterinară din țara exportatoare, fără a fi supuse recertificării de ANSA.

În conformitate cu art.24 alin.(3¹) din Legea nr.221/2007 privind activitatea sanitară veterinară, circulația *internă* și comerțul hranei pentru animale nu se supune certificării sanitare veterinare. La certificarea sanitară veterinară a hranei pentru animale (cereale furajere) originare de pe teritoriul Republicii Moldova destinată *exportului* prin portul Giurgiulești, urmează să fie efectuată doar de către Postul de inspecție la frontieră Giurgiulești. În lipsa acordurilor bilaterale dintre părți (Republica Moldova - țara de destinație) care ar prevedea altfel, întru asigurarea respectării cerințelor sanitare veterinare minime de certificare, Postul de inspecție la frontieră Giurgiulești va solicita, iar agenții economici exportatori vor prezenta (procedură de autocontrol), pentru fiecare lot de hrană pentru animale (cereale furajere) destinat exportului, rapoarte de încercări din laboratoare acreditate privind prezența/nivelul de micotoxine și radionuclizi Cs137 și Sr90. La arhivarea cotorului certificatului sanitar veterinar (F4) se vor descrie și se vor anexa, toate rapoartele de încercări de însoțire a lotului de hrană pentru animale eliberate de laboratorul acreditat. În cazul loturilor de hrană pentru animale (cereale furajere) originare de pe teritoriul Republicii Moldova care urmează să fie *exportate* prin alte posturi de inspecție la frontieră conform Hotărârii Guvernului nr.14/202023 cu privire la organizarea și funcționarea Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor, procedura descrisă mai sus (privind exportul) va fi aplicată în egală măsură, doar că certificarea sanitară veterinară (F4) urmează să fie efectuată de către STSA din zona de supraveghere de unde urmează să aibă loc îmbarcarea produsului.

11.5. Analiza și categorizarea riscurilor. Sistemul rapid de alertă

Analiza riscurilor emergente din hrana pentru animale se realizează la nivel de STSA prin completarea Listei de verificare în procesul de efectuare a controlului și calcularea riscului global urmare a controlului desfășurat. Controlul planificat, în baza criteriilor de risc are loc cu o frecvență de cel mult o dată pe an. De asemenea, analiza riscului se face la controlul inofensivității furajelor prin Programul de stat de monitorizare a hranei pentru animale.

11.6. Măsurile în caz de neconformitate

În cazul în care în cadrul inspecției se identifică o neconformitate, se dispun măsuri pentru ca operatorul economic să remedieze situația. Prescripțiile se indică în partea prescriptivă a procesului-verbal de control.

În cazul depistării anumitor loturi neconforme de hrană pentru animale, urmare a prelevării probelor în baza Programului de stat de monitorizare a hranei pentru animale, se întreprind toate măsurile posibile pentru a evita ca lotul respectiv să pătrundă în hrana animalelor de interes economic. În acest sens, se poate dispune diluarea lotului neconform cu alt lot conform până când

rezultatul de laborator confirmă inofensivitatea, tratarea termica sau utilizarea hranei în alte scopuri decât cel planificat inițial.

11.7. Proceduri, ghiduri și instrucțiuni documentate

De către DCMVHA au fost elaborate și implementate proceduri specifice privind:

- verificarea unităților de producere a furajelor combinate/furajelor medicamentate/aditivilor furajeri/preamesteculor de aditivi furajeri PS (D02/2B)-02/01;
- verificarea unităților de producere a hranei destinate animalelor de fermă pentru nevoile exclusive ale propriei exploatații (fermă cu moară, malaxor propriu, malaxor pentru furaje) PS (D02/2B)-02/02;
- verificarea unităților care depozitează/comercializează furaje PS (D02/2B) 02/03;
- prelevarea probelor de furaje PS (D02/2B)-01/04.

De asemenea conform Ordinul Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare nr.57 din 26.06.2023 cu privire la aprobarea listelor de verificare pentru domeniile de control ale Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor au fost elaborate și aprobate următoarele liste de verificare pentru operatorii cu furaje și anume:

- Lista de verificare a fabricii de producere a furajelor combinate/medicamentate/aditivilor pentru hrane animalelor/premixurilor pentru hrana animalelor, SV-5;
- Lista de verificare a unității de producere a hranei pentru animale fără utilizarea aditivilor pentru hrana animalelor (malaxor, moară), SV-6;
- Lista de verificare a depozitului angro de furaje/hrană pentru animale, SV-7;
- Lista de verificare a unității de comercializare a hranei pentru animale (de interes economic și/sau animale de companie), SV-8;
- Lista de verificare a unității de transport pentru hrana animalelor, SV-14.
- Lista de verificare a producătorului primar de materii prime pentru furaje, SV-20

Pentru a ușura nivelul de înțelegere a cerințelor actelor normative sanitare veterinare, pentru operatorii din domeniul hranei pentru animale, DCMVHA a elaborat Ghidul de bune practici de producere și igienă pentru sectorul producerii furajelor.

11.8. Resurse umane și tehnice

În Serviciul hrană pentru animale și aditivi furajeri din cadrul DCMVHA conform statelor de personal sunt 2 persoane. În efectuarea controalelor oficiale la nivelul STSA sunt implicați circa 23 de inspectori din domeniul sanitar-veterinar, responsabili de compartimentul hranei pentru animale. Pentru prelevarea probelor de hrană pentru animale sunt disponibile 37 seturi echipamente de protecție (mănuși, cizme, măști, halate de lucru), 37 sonde manuale conice concentrice cu o singură deschidere pentru prelevarea probelor de furaje, 37 sonde manuale conice concentrice cu mai multe deschideri pentru prelevarea probelor de furaje, 37 sonde pentru eșantionarea probelor din saci, 37 scafe pentru prelevarea probelor de furaje, pungi pentru prelevarea probelor, sigilii.

11.9. Instruirea personalului

În strategia de dezvoltare a compartimentului hrană pentru animale dar și luând în calcul de solicitarea inspectorilor STSA, se decide asupra tematicilor de instruire pentru anul ce urmează.

11.10. Cooperarea cu alte instituții și organizații

DCMVHA conlucrează cu alte instituții și ministere.

Îndeosebi se conlucrează cu:

- Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare;

- IP CRDV.
- Agenția de Mediu

Reprezentanții DCMVHA participă împreună la mese rotunde, discuții cu privire la elaborarea, modificarea, avizarea, cooperarea, coordonarea unor acte normative.

11.11. Prioritățile și obiectivele strategice pentru perioada 2023-2026

- eficientizarea planificării controalelor în baza criteriilor de risc prin aplicarea corectă a criteriilor de risc;
- elaborarea și aplicarea unei noi clasificări a operatorilor din domeniul furajelor;
- sensibilizarea producătorilor autohtoni de hrană pentru animale privind cerințele HACCP;
- verificarea eficienței controalelor oficiale realizate de STSA asupra unităților autorizate din domeniul medicamentelor de uz veterinar.
- revizuirea și actualizarea listelor de verificare existente;
- îmbunătățirea dialogului cu producătorii autohtoni de medicamente de uz veterinar privind fabricarea acestora în conformitate cu bunele practici de producere;
- actualizarea/elaborarea de proceduri de sistem;
- instruirea inspectorilor și a producătorilor privind cerințele actelor normative naționale și a celor ale Uniunii Europene.

Capitolul 12 . Sistemul de control a subproduselor de origine animală

12.1. Legislația relevantă

Regulile sanitar-veterinare privind subprodusele de origine animală nedestinate consumului uman în procesul de colectare, transportare, depozitare, manipulare, prelucrare, folosire sau eliminare, precum și plasarea pe piață a acestora, este reglementată de Legea nr.129/2019 privind subprodusele de origine animală și produsele derivate care nu sunt destinate consumului uman.

12.2. Situația actuală. Numărul de unități supuse controlului

Subprodusele de origine animală sunt rezultatul procesului de sacrificare a animalelor pentru consumul uman, în procesul de producere a produselor de origine animală, eliminării animalelor moarte și în cadrul aplicării măsurilor de control al bolilor la animale. Indiferent de originea acestora, ele constituie un risc potențial pentru sănătatea publică și animală și pentru mediu. Acest risc trebuie să fie controlat în mod adecvat, fie prin direcționarea acestor produse către mijloace de eliminare sigure sau prin utilizarea lor în scopuri diferite, cu condiția aplicării unor măsuri stricte, care să minimalizeze riscurile sanitare în cauză. În prezent, în Republica Moldova majoritatea subproduselor de origine animală, în deosebi cadavrele sunt îngropate în apropierea exploatațiilor sau sunt distruse în gropile Bekary. Doar o mică parte din acestea sunt incinerate sau prelucrate la întreprinderi specializate. La moment, există 125 de gropi Bekary. În unele raioane, nu există nici o groapă Bekary. Unica stație specializată în prelucrarea subproduselor de origine animală este SRL Terafix, din orașul Strășeni, care este autorizată sanitar-veterinar și dispune de o capacitate de prelucrare de 7 tone/zi.

Tabelul 19. Numărul de unități supuse controlului de domeniul subproduselor de origine animală și frecvența inspecțiilor

<i>Nr. d/o</i>	<i>Tipul unității</i>	<i>Numărul</i>	<i>Frecvența controlului/an</i>
1	Exploatații de bovine	140	1
2	Exploatații de porcine	201	1
3	Exploatații de ovine și caprine	142	1
4	Exploatații de păsări	53	1
5	Exploatații de iepuri	7	1
6	Abatoare	140	1
7	Unități de procesare a cărnii	132	Conform riscului global
8	Unități de procesare a subproduselor	1	1

12.3. Laboratoare

La moment, în Republică Moldova există un singur laborator acreditat pe domeniul sănătatea animalelor, LDSA din cadrul I.P.CRDV. I.P. CRDV este laborator național de referință pe domeniul sănătate animală.

12.4. Organizarea și metodele controlului oficial

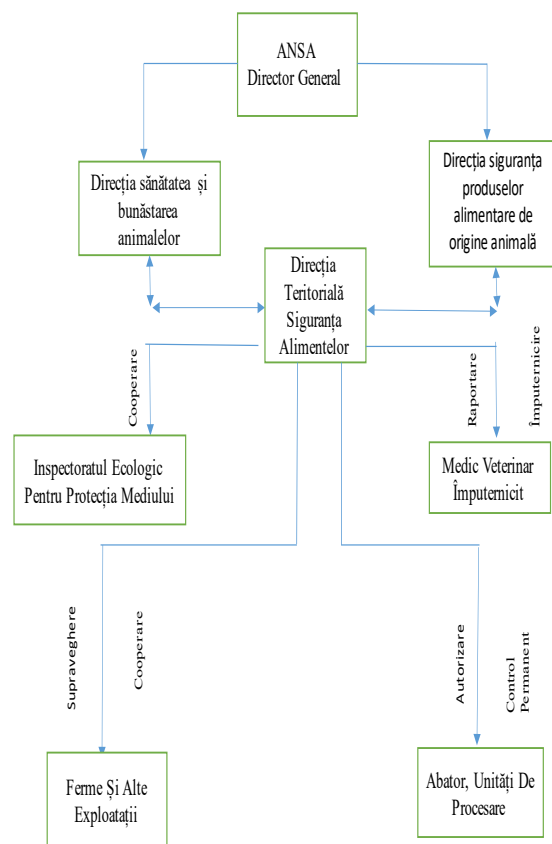
La nivelul central al ANSA pentru sistemul de control al subproduselor de origine animală nedestinate consumului uman este responsabilă DSBA și DSPAOA. Prima coordonează activitatea STSA pe domeniul sănătatea și bunăstarea animalelor, iar cea de a doua coordonează activitatea pe domeniul siguranța alimentelor de origine animală, în special prin supravegherea procesării acestora. La nivel de STSA, inspectorii din Subdiviziunea supraveghere sanitar-veterinară și Subdiviziunea controlul siguranței alimentelor sunt implicați în controlul subproduselor. În special inspectorii (medicii veterinari oficiali):

1. autorizează unitățile unde se obțin subproduse sau se înregistrează animale pierite;
2. inspectează exploatații de creștere a animalelor, abatoare, întreprinderi de procesare a subproduselor;
3. certifică subprodusele care sunt transportate la procesare;
4. prelevează probe biologice de la animalele pierite;

În actualul sistem de control ANSA urmărește câteva obiective, și, respectiv, întreprinde:

1. controlul nerăspândirii bolilor infecțioase în efectivele de animale și păsări;
2. controlul dispunerii sau utilizării corecte a cadavrelor de animale și altor tipuri de subproduse de origine animală, pentru a proteja mediul și a diminua riscurile pentru sănătatea umană și animală;
3. controlul trasabilității subproduselor la toate etapele (ferme, abatoare, unități de procesare) pentru a se re-asigura prin contrapunerea datelor din diferitele tipuri de controale.

Figura 18. Schema sistemului de control al subproduselor de origine animală

Autorizarea. Toate exploatațiile de animale și unitățile procesare a cărnii și subproduselor se autorizează în cadrul sistemului de control al sănătății animalelor și în cadrul controlului siguranței alimentelor de origine animală. În cadrul controlului subproduselor de origine animală se autorizează întreprinderile de procesare a subproduselor. Astfel, în Republica Moldova o singură întreprindere este autorizată pentru acest tip de activitate la data elaborării actualului plan de control multianual.

Exploatațiile de animale se autorizează conform Legii nr.221/2007 privind activitatea sanitară veterinară, dar pentru gropile Bekary la moment nu există nici un act care să stipuleze careva condiții pentru acestea. Respectiv nu există un sistem de control al gropilor Bekary.

Inspecția la exploatațiile de creștere a animalelor se efectuează o dată pe an de către inspectorii din STSA, Subdiviziunea supraveghere sanitar-veterinară, în cadrul controlului planificat, . când au loc și prelevări de probe de la animalele moarte. Controalele inopinate cu prelevări de probe au loc în cazurile când se înregistrează o mortalitate înaltă sau când există suspiciuni că un focar a apărut într-o exploatație. Chiar dacă proprietarii nu notifică ANSA, inspectorii pot efectua control inopinat pentru a determina natura mortalității și a verifica întreprinderea măsurilor ce se impun.

În cadrul acestui control la exploatații se verifică Registrul de evidență a mortalității care trebuie să conțină toate informațiile despre fiecare caz de mortalitate a animalelor, inclusiv raportul de necropsie, diagnosticul stabilit și rezultatelor analizelor de laborator a probelor prelevate de la animalele căzute. Un plan de inspecții ale exploatațiilor doar pentru sistemul de control al

subproduselor separat de cel al sănătății animalelor nu există, inspecțiile se efectuează concomitent pentru controlul sănătății animalelor, iar prelevările de probe se efectuează doar la primirea notificărilor sau a propriilor observații despre mortalitatea sporită a animalelor într-o anumită exploatație. Proceduri exacte de prelevare a probelor nu sunt elaborate.

În timpul inspecțiilor la unitățile de procesare a materiei prime de origine animală și la unitățile unde se utilizează subprodusele nedestinate consumului uman, se verifică toate registrele (intrare și ieșire) pentru a obține trasabilitatea și a contribui în acest mod la o transparență a mișcării subproduselor, fapt care limitează riscurile de răspândire a bolilor contagioase la animale.

Certificarea. Fiecare lot de subproduse care este destinat procesării este însoțit de certificat sanitar veterinar eliberat de medicii veterinari oficiali din cadrul STSA. În acest caz, se eliberează Certificat sanitar-veterinar. Certificatul pentru procesare/utilizare a produselor de origine animală provenite de la animale moarte, în rezultatul bolilor înalt contagioase precum rabia, antrax, influenza aviara etc nu se eliberează.

O parte din subprodusele de origine animală din Republica Moldova sunt exportate, inclusiv pe piața UE. Acestea constituie în majoritate lor piei brute, care fac parte din Categoria III de subproduse. Pentru export aceste produse sunt însoțite de certificat sanitar-veterinar, forma căruia este coordonată cu autoritățile EU și/sau cu autoritățile din țara de destinație.

12.5. Proceduri, ghiduri și instrucțiuni documentate

Aspectele legate de controlul subproduselor la momentul de față nu sunt incluse într-o procedură separat. Acestea se regăsesc în cadrul mai multor proceduri care țin de sistemul de control al sănătății și bunăstării animalelor. Până la moment, DSBA a elaborat proceduri specifice pentru inspecție dintre care 7 sunt destinate nemijlocit evaluării respectării cerințelor sanitar-veterinare în exploatațiile de animale, proceduri ce deja sunt implementate în teritoriu.

12.6. Măsurile în caz de neconformitate

Codul contravențional stipulează măsurile care se întreprind de autoritățile competente în cazul acțiunilor ilegale. Pentru actualul sistem de control, în caz de îngropare nesancționată a cadavrelor de animale sau a organelor, este prevăzută procedura de amendare. Inspectorii ANSA inițiază în SIA RSC, dosar de control inopinat și generează, Delegația de control semnată electronic de Șeful STSA, procesul-verbal de control și lista de verificare. La fața locului echipa de control întocmește procesul-verbal de control, proces-verbal de contravenție.

12.7. Cooperarea cu alte instituții

ANSA cooperează cu Inspectoratul pentru protecția mediului în vederea stabilirii locurilor unde cadavre și subproduse pot fi îngropate și locurile interzise pentru îngroparea cadavrelor, ambele din punct de vedere a protejării mediului.

12.8. Prioritățile pentru perioada 2023-2026

- elaborarea proiectului de hotărâre de Guvern privind modificarea Hotărârii Guvernului nr.1280/2018 pentru aprobarea Metodologiei privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător în baza analizei riscurilor aferent domeniilor de competență ale Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor privind includerea criteriilor de risc pentru subprodusele de origine animală;
- ameliorarea sistemului de control al subproduselor, inclusiv prin categorizarea unităților suspuse acestui control și stabilirea frecvenței inspecțiilor în baza riscurilor;
- încurajarea construcției noilor incineratoare și unități de procesare a subproduselor nedestinate consumului uman, astfel contribuind la Dezvoltarea infrastructurii de utilizare a cadavrelor și subproduselor;

- Elaborarea procedurilor pentru sistemul de control al subproduselor.
- Contribuirea la transpunerea în legislația națională a prevederilor legislației Uniunii Europene:
 - a) Regulamentul (Ce) Nr. 1069/2009 Al Parlamentului European Și Al Consiliului din 21 octombrie 2009 de stabilire a unor norme sanitare privind subprodusele de origine animală și produsele derivate care nu sunt destinate consumului uman și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1774/2002 (Regulament privind subprodusele de origine animală)
 - b) Regulamentul (UE) Nr. 294/2013 Al Comisiei din 14 martie 2013 de modificare și rectificare a Regulamentului (UE) nr. 142/2011 de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 1069/2009 al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a unor norme sanitare privind subprodusele de origine animală și produsele derivate care nu sunt destinate consumului uman și de punere în aplicare a Directivei 97/78/CE a Consiliului în ceea ce privește anumite probe și produse care sunt scutite de la controalele sanitar-veterinare la frontieră în conformitate cu directiva menționată.
 - c) Regulamentul (UE) Nr. 142/2011 Al Comisiei din 25 februarie de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 1069/2009 al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a unor norme sanitare privind subprodusele de origine animală și produsele derivate care nu sunt destinate consumului uman și de punere în aplicare a Directivei 97/78/CE a Consiliului în ceea ce privește anumite probe și produse care sunt scutite de la controalele sanitar-veterinare la frontieră în conformitate cu directiva menționată.

Capitolul 13. Sistemul de control al importurilor de animale vii, plante și alimente

13.1. Legislația relevantă

- 1) Legea nr.221/2007 privind activitatea sanitară veterinară;
- 2) Legea nr.231/2006 privind identificarea și înregistrarea animalelor;
- 3) Legea nr.306/2018 privind siguranța alimentelor;
- 4) Legea nr.50/2013 cu privire la controalele oficiale pentru verificarea conformității cu legislația privind hrana pentru animale și produsele alimentare și cu normele de sănătate și de bunăstare a animalelor;
- 5) Legea nr.228/2010 cu privire la protecția plantelor și la carantina fitosanitară;
- 6) Legea nr.119/2004 cu privire la produsele de uz fitosanitar și la fertilizanți;
- 7) Hotărârea Guvernului nr.14/2023 cu privire la organizarea și funcționarea Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor;
- 8) Hotărârea Guvernului nr.938/2018 privind aprobarea Regulamentului privind modul de trecere a frontierei de stat a mărfurilor supuse controlului de către Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor;
- 9) Hotărârea Guvernului nr.1099/2008 cu privire la normele sanitar-veterinare privind controalele sanitar-veterinare la importul animalelor;
- 10) Hotărârea Guvernului nr.1406/2008 pentru aprobarea Normei sanitar-veterinare privind sistemul de etichetare a cărnii de bovină, precum și a produselor din carne de bovină;
- 11) Hotărârea Guvernului nr.1408/2008 cu privire la aprobarea unor norme sanitar-veterinare;
- 12) Hotărârea Guvernului nr.48/2009 cu privire la aprobarea Normei sanitar-veterinare privind condițiile de sănătate animală și publică și de certificare sanitar-veterinară pentru importul în Republica Moldova al anumitor animale vii și al cărnii proaspete provenite de la acestea;
- 13) Hotărârea Guvernului nr.137/2009 cu privire la aprobarea Normei sanitar-veterinare privind condițiile de sănătate animală și certificare sanitar-veterinară la importul ecvideelor înregistrate și al ecvideelor pentru reproducție și producție;
- 14) Hotărârea Guvernului nr.103/2011 pentru aprobarea Normei sanitar-veterinare privind cerințele la importul și plasarea pe piață a unor produse de acvacultură;

- 15) Hotărârea Guvernului nr.435/2010 privind aprobarea Regulilor specifice de igienă a produselor alimentare de origine animală;
- 16) Hotărârea Guvernului nr.1112/2010 pentru aprobarea Normei sanitar-veterinare de organizare a controlului specific oficial al produselor alimentare de origine animală;
- 17) Hotărârea Guvernului nr.175/2009 cu privire la aprobarea Normei sanitar-veterinare privind condițiile de sănătate animală și certificare sanitar-veterinară la importul ecvideelor destinate sacrificării;
- 18) Hotărârea Guvernului nr.357/2012 pentru aprobarea Normei sanitar veterinare privind comercializarea și importul păsărilor domestice și ouălor pentru incubație;
- 19) Hotărârea Guvernului nr.1113/2010 pentru aprobarea Normei sanitar veterinare pentru importul și plasarea pe piața a animalelor vii de acvacultură și a produselor obținute de la acestea;
- 20) Hotărârea Guvernului nr.696/2010 cu privire la aprobarea Reglementării tehnice Carne-materie primă. Producerea, importul și comercializarea;
- 21) Hotărârea Guvernului nr.839/2009 pentru aprobarea unor Norme sanitar-veterinare privind mișcarea necomercială a animalelor de companie;
- 22) Hotărârea Guvernului nr.438/2009 pentru aprobarea normei sanitar veterinare privind condițiile de sănătate animală și certificare sanitar-veterinară în cazul importului de albine și bondari;
- 23) Hotărârea Guvernului nr.1093/2007 pentru aprobarea Regulamentului privind procedurile și documentele aferente Sistemului de Identificare și Trasabilitate a Animalelor;
- 24) Hotărârea Guvernului nr.793/2012 pentru aprobarea Normei sanitar-veterinare privind protecția și bunăstarea animalelor în timpul transportului;
- 25) Hotărârea Guvernului nr.1279/2008 cu privire la aprobarea Reglamentei Tehnice Ambalarea, transportarea și depozitarea fructelor, legumelor și ciupercilor proaspete;
- 26) Hotărârea Guvernului nr.356/2012 pentru aprobarea unor acte normative privind implementarea Legii nr.228/2010 cu privire la protecția plantelor și la carantina fitosanitară;
- 27) Hotărârea Guvernului nr.572/2012 cu privire la aprobarea Normei de instituire a unei proceduri pentru notificarea interceptării unui transport sau a unui organism dăunător din alte țări și care prezintă un pericol fitosanitar iminent;
- 28) Hotărârea Guvernului nr.594/2011 cu privire la aprobarea cerințelor speciale pentru introducerea și circulația plantelor, produselor vegetale și altor obiecte pe teritoriul Republicii Moldova;
- 29) Hotărârea Guvernului nr.557/2011 cu privire la aprobarea Normei privind anchetele care trebuie efectuate în scopul recunoașterii zonelor protejate din Republica Moldova și a Normei de circulație a anumitor plante, produse vegetale sau a altor obiecte printr-o zonă protejată;
- 30) Hotărârea Guvernului nr.558/2011 privind măsurile de urgență din domeniul fitosanitar pentru a preveni introducerea și răspândirea în Republica Moldova a unor organisme de carantină.

13.2. Organizarea și structura controlului

ANSA, prin intermediul Direcției inspectare la frontieră, este autoritate competentă responsabilă de controlul importurilor de animale vii, plante și alimente, produse de uz fitosanitar și fertilizanți pe teritoriul Moldovei.

Aparatul central – Direcția inspectare la frontieră.

Aceasta în special:

- 1) realizează controlul prin posturile de inspecție la frontieră privind animalele vii, alimentele și plantele, furajele, medicamentele de uz veterinar, produsele de uz fitosanitar și al fertilizanților în scopul apărării sănătății animalelor și plantelor, apărării sănătății publice, prevenirea introducerii bolilor epizootice pe teritoriul țării;

- 2) participă la elaborarea strategiei pentru siguranța alimentelor privind apărarea sănătății animalelor și a plantelor, apărarea sănătății publice, prevenirea introducerii bolilor epizootice pe teritoriul țării, prevenirea introducerii și răspândirii organismelor dăunătoare de carantină pe teritoriul țării, controlul produselor alimentare și al furajelor, controlul produselor de protecție a plantelor, precum și la elaborarea informărilor oficiale;
- 3) organizează instruirii periodice ale personalului cu atribuții de inspecție și control sanitar – veterinar și fitosanitar și pentru siguranța alimentelor din cadrul posturilor de inspecție la frontieră, conform Planul de instruire în domeniul sanitar – veterinar și fitosanitar și pentru siguranța alimentelor și produselor de uz fitosanitar și al fertilizanților;
- 4) participă la instruirile organizate de către subdiviziunile din cadrul ANSA, la solicitarea acestora;
- 5) participă la inițierea și elaborarea proiectelor de acte administrativ normative, precum și a instrucțiunilor tehnice care privesc activitatea pentru siguranța alimentelor specifică;
- 6) controlează activitatea Posturilor de inspecție la frontieră, dispune măsurile ce se impun și informează conducerea cu privire la deficiențele de aplicare ale legislației pentru siguranța alimentelor și măsurile dispuse;
- 7) coordonează activitatea Posturilor de inspecție la frontieră situate în punctele de trecere a frontierei de stat în domeniul de competență;
- 8) asigură comunicarea dintre Directorul general și structurile din subordine, prin transmiterea informațiilor și a dispozițiilor privind modul de aplicare a legislației specifice;
- 9) coordonează și monitorizează respectarea legislației pentru siguranța alimentelor în vigoare privind activitatea de import și tranzit, la nivelul structurilor din subordine;
- 10) elaborează și actualizează procedurile specifice pentru efectuarea controlului pentru siguranța alimentelor la nivel teritorial;
- 11) elaborează instrucțiuni și proceduri aplicabile la nivelul Posturilor de inspecție la frontieră, în ceea ce privește controlul operațiunilor de import/export și tranzit al animalelor vii, produse alimentare de origine animală și furaje, plante și produse de origine vegetală, produse de uz fitosanitar și fertilizanți;
- 12) coordonează și controlează activitatea posturilor de inspecție la frontieră în ceea ce privește controlul transporturilor personale cu produse de origine animală sau plante și produse vegetale interzise a fi introduse pe teritoriul Republicii Moldova;
- 13) elaborează programul de activitate al posturilor de inspecție la frontieră și îl înaintează directorului general al ANSA pentru avizare;
- 14) evaluează riscurile de introducere a bolilor pe teritoriul Republicii Moldova, ca urmare a activităților comerciale;
- 15) monitorizează și coordonează importul/tranzitul de mărfuri supuse controlului sanitar veterinar și pentru siguranța alimentelor;
- 16) coordonează și controlează activitatea posturilor de inspecție la frontieră în ceea ce privește introducerea pe teritoriul Republicii Moldova a animalelor de companie provenite din țări terțe;
- 17) coordonează și controlează activitatea posturilor de inspecție la frontieră în ceea ce privește introducerea pe teritoriul Republicii Moldova a plantelor și produselor vegetale din țări terțe;
- 18) coordonează și verifică activitatea posturilor de inspecție la frontieră în ceea ce privește introducerea pe teritoriul Republicii Moldova a produselor de protecție a plantelor din țări terțe;
- 19) implementează ansamblul de politici și proceduri în vederea asigurării atingerii obiectivelor stabilite la nivelul structurii în cadrul sistemului de control intern/managerial proiectat și implementat la nivelul ANSA;
- 20) monitorizează operațiunile de import/export și tranzit cu animale vii, produse de origine animală și subproduse de origine animală în sistemul informațional TRACES NT;

- 21) oferă suport metodologic cu privire la întocmirea actelor de reținere, retur emise în privința agenților economici.

În cadrul celor 7 posturi de inspecție la frontieră: activează inspectori în domeniul sanitar-veterinar și inspectori în domeniul fitosanitar. Postul de inspecție la frontieră exercită un complex de măsuri, orientate spre protejarea teritoriului Republicii Moldova de pătrunderea sau introducerea din alte state:

- 1) a produselor ce nu corespund cerințelor sanitar-veterinare și pentru siguranța alimentelor, asigurarea trasabilității acestor produse, prevenirea răspândirii bolilor infectocontagioase, controlul asupra exportului și importului animalelor, produselor și materiei prime de origine animală, precum și a furajului;
- 2) a dăunătorilor periculoși și de carantină, a agenților patogeni ai bolilor plantelor, buruienilor, precum și localizarea, nimicirea obiectelor de carantină și aplicarea măsurilor fitosanitare în dependență de riscul fitosanitar.

Tabelul 20. Lista posturilor de control sanitar-veterinar și fitosanitar la frontieră

Nr.	Posturile de inspecție la frontieră	Efectivul-limită	Regim de lucru, ore
1.	Postul de inspecție la frontieră Leușeni–Albița	29	24
2.	Postul de inspecție la frontieră Giurgiulești ²	25	24
3.	Postul de inspecție la frontieră Criva–Mămăliga ³	30	24
4.	Postul de inspecție la frontieră Tudora–Starokazacie	22	24
5.	Postul de inspecție la frontieră Chișinău ⁴	15	24
6.	Postul de inspecție la frontieră Pervomaisk–Cuciurgan ⁵	14	24
7.	Postul de inspecție la frontieră Sculeni-Sculeni ¹	13	24
Total		148	

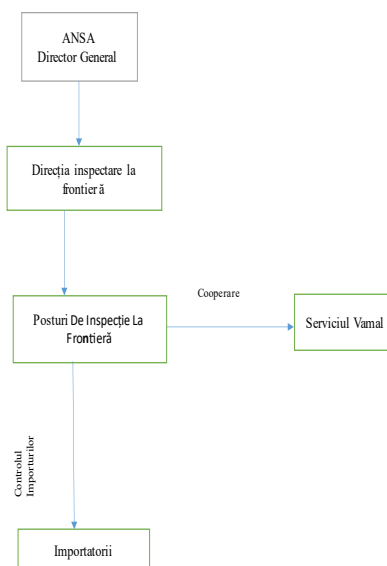
Notă:

- ¹Inclusiv Calea ferată, Ungheni
- ²Inclusiv Galați/Port/Reni, Cahul și Calea ferată, Etulia
- ³Inclusiv Calea ferată, Vălcineț
- ⁴Inclusiv Aerogara, Calea ferată și Poșta, Chișinău
- ⁵Inclusiv Calea ferată, Cuciurgan

În special, la posturile de inspecție la frontieră inspectorul:

1. efectuează controlul documentelor care însoțesc lotul de plante, produse sau animale vii;
2. efectuează controlul identității mărfii din lot;
3. efectuează controlul fizic (clinic în cazul animalelor vii);
4. prelevă probe de produse alimentare, plante sau material biologic și le expediază la laborator în vederea stabilirea conformității cu cerințele și legislația în vigoare;
5. permite importul numai pentru transporturile cu produse care corespund cerințelor sanitar-veterinare, pentru siguranța alimentelor și fitosanitar. Astfel reține sau respinge transportul, după ca;
6. dispune prin prescripții măsuri de igienizare, carantină sau alte măsuri ce se impun;
7. efectuează înscrieri în registrele controlului după procedura de control.

Figura 19. Schema sistemului de control la posturile de inspecție la frontieră

I.P. CRDV cu subdiviziunile sale, este laboratorul implicat în aspectele analitice de laborator ale controlului sanitar-veterinar la frontieră. Laboratorul oficial, care efectuează testele în cadrul controlului fitosanitar este I.P. LCF, sau alte laboratoare contractate. La desemnarea laboratoarelor se aplica criteriile de selectare din Procedura Specifică PS/SA-MSD-08/01 „Desemnarea laboratoarelor care pot efectua analiza probelor prelevate în cadrul controlului oficial privind sănătatea animalelor, plantelor, siguranța alimentelor de origine animală și non-animală și hrana pentru animale”.

13.3. Metodele și tehnicile de control

Importul mărfurilor supuse supravegherii pentru siguranța alimentelor, sanitar-veterinare și fitosanitare de stat se permite în baza DVCI și Declarației despre intenția de import a mărfurilor supuse controlului fitosanitar, Notificării privind importul produselor de uz fitosanitar și fertilizanților. Controlul pentru siguranța alimentelor, sanitar-veterinar și fitosanitar se efectuează de către inspectorii postului de inspecție la frontieră nemijlocit în punctele de trecere ale frontierei de stat. Acesta constă din controlul documentelor și din controlul identității mărfii și control fizic. **Verificarea documentelor.** Controlul documentar prevede examinarea de către medicul veterinar oficial al postului de inspecție la frontieră a notificării din partea operatorului economic importator prin intermediul sistemului TRACES cu 24 ore înainte despre intenția de import a postului de inspecție la frontieră sau a Declarației despre intenția de import a mărfurilor supuse controlului fitosanitar, a certificatelor sanitar-veterinare sau fitosanitare și a altor documente ce confirmă calitatea, inofensivitatea și proveniența mărfurilor și însoțesc un transport cu încărcături supuse supravegherii ANSA. Toate documentele ce însoțesc un lot de mărfuri supuse supravegherii pentru siguranța alimentelor, sanitar-veterinare și fitosanitare de stat trebuie să fie prezentate pentru control în original de către responsabilul de lotul respectiv. Controlul documentelor este obligatoriu pentru toate loturile.

Verificarea identității mărfii. Controlul identității fiecărui lot se efectuează prin inspecție vizuală pentru a se asigura că produsele corespund informațiilor cuprinse în certificatele sanitar-veterinare sau alte documente însoțitoare. Controlul identității mărfii se efectuează pentru toate loturile care ajung în vamă.

Această procedură presupune:

- că mențiunile înscrise în certificatele sau documentele sanitare-veterinare și fitosanitare oferă garanțiile cerute de legislația națională și internațională;
- că numărul mijlocului de transport este identic cu cel menționat în documente;
- că sigiliul este intact și ca are același număr, menționat în documentele însoțitoare;
- că denumirea produselor supuse controlului sanitar-veterinar și fitosanitar corespund informațiilor cuprinse în certificatele sau documentele însoțitoare;
- că ștampilele, mărcile oficiale și mărcile de sănătate ce identifică țara și întreprinderea de origine, sunt prezente și sunt conforme celor de pe certificat sau alt document însoțitor;
- că etichetele corespund cu produsul și cu informațiile din actele însoțitoare (pentru produsele ambalate sau preambalate).

Controlul fizic al încărcăturii. Prin controlul fizic, ANSA se asigură că produsele importate îndeplinesc în continuare scopul menționat în certificatul sanitar-veterinar/fitosanitar sau în documentele de însoțire

În cadrul controlului are loc verificarea garanțiilor de origine oferite de către producător pentru a se asigura că transportul ulterior al produselor nu a afectat starea inițială menționată în certificatul sanitar-veterinar, care se efectuează prin următoarele metode:

- control al mijloacelor de transport pentru identificarea, în special, a oricăror deficiențe sau întreruperi ale sistemului frigorific;
- compararea greutății reale a lotului cu cea indicată în certificatul sanitar-veterinar, precum și numărul de ambalaje, cântărind-se întregul lot, dacă este cazul;
- verificarea ambalajelor și a tuturor marcajelor (ștampile, etichete) de pe acestea, corespunderea cu actele de însoțire, data fabricării, termenul de valabilitate, țara de origine, producătorul, inclusiv codul mărfii,
- verificarea temperaturii, pentru a se asigura respectarea acesteia în timpul transportului;
- examenul organoleptic (miros, culoare, consistență, gust);
- testarea fizică sau chimică simplă (tăiere, topire, gătire).
- controlul clinic al animalelor;
- verificarea condițiilor de transportare a animalelor.

Examenul organoleptic și testele fizice sau chimice se efectuează asupra unei game de probe prelevate din întregul lot, examinarea acoperă minim 1% din numărul de ambalaje din lot. În caz de suspiciuni întemeiate inspectorul poate dispune efectuarea unor controale mai ample.

Controlul fizic pe domeniul fitosanitar este inspectarea producției importate și tranzitate (după caz) supuse carantinei fitosanitare. Controlul fitosanitar al produselor și obiectelor supuse controlului fitosanitar la import și tranzit se efectuează conform procedurilor pentru fiecare produs. Acesta prevede:

- prelevarea, ambalarea și etichetarea probelor pentru efectuarea expertizei de laborator a plantelor, a produselor vegetale importate, în laboratoarele specializate acreditate;
- perfectarea actelor de reținere în cazul depistării neconformităților;
- perfectarea actelor de retur cu aplicarea ștampilei triunghiulare de culoare roșie pe certificatul fitosanitar (certificat anulat) și ștampilei IMPORTUL INTERZIS în cazul depistării dăunătorilor de carantină și asupra cărora nu pot fi aplicate măsuri de nimicire, înlăturare sau în cazurile depistării altor neconformități care nu pot fi înlăturate;

Adițional în cadrul postului de inspecție la frontieră se efectuează:

- perfectarea actelor de control fitosanitar pentru producția importată, precum și a documentelor financiare pentru serviciile prestate în strictă conformitate cu legislația în vigoare și lucrările îndeplinite;
- ținerea registrelor stabilite pentru încărcăturile supuse carantinei fitosanitare precum Registrul de evidență a mărfurilor importate și Registrul mostrelor prelevate.
- controlul asupra exercitării măsurilor fitosanitare, precum și dezinfectării sau tratării cu produse de uz fitosanitar a producției importate, după caz, în conformitate cu normele fitosanitare ale Republicii Moldova.
- controlul privind importul produselor de uz fitosanitar și fertilizanților.

Tabetul 21. Grupele de produse și frecvența controalelor fizice sanitar-veterinare la importul produselor de origine animală

<i>Categoria</i>	<i>Grupele de produse</i>	<i>Frecvența controlului fizic (%)</i>
I	Carne proaspătă inclusiv: organe interne și produse de la bovine, ovine, caprine, porcine și specii de cabaline Produse din pește păstrate în containere închise ermetic, astfel încât să fie stabile cerințele față de temperatură, pește proaspăt și congelat și produse ale pescuitului uscate și/sau sărate Ouă întregi Untură și grăsimi topite Membrane de animale Ouă pentru incubație	20
II	Carne de pasăre și produse din carne de pasăre Carne de iepure, carne de vînat (sălbatic/de crescătorie) și produsele acestora Lapte și produse lactate pentru consum uman Produse din ouă Proteine de origine animală prelucrate pentru consum uman Alte produse ale pescuitului Miere	50
III	Spermă Embrioni Îngrășămintă Lapte și produse lactate (nu pentru consum uman) Gelatină Melci Oase și produse din oase Piei brute și prelucrate Păr scurt, aspru de pe partea dorsală, lînă, păr, pene Coarne și copite Produse apicole Trofee de vînătoare; Hrană procesată pentru animale Materie primă pentru fabricarea hranei pentru animale de companie Materie primă, sînge, produse din sînge, glande și organe pentru uz farmaceutic Produse din sînge pentru uz tehnic	Min 1, Max 10

	Agenți patogeni Fîn/paie	
--	-----------------------------	--

Prelevarea probelor. Eșantioanele sigilate, sunt prelevate însoțite de proces-verbal de prelevare perfectat prin SIA LIMS, și expediate la I.P.CRDV sau la un alt laborator desemnat,. Un exemplar însoțește probele la laborator, al doilea exemplar se păstrează la postul inspecție la al treilea exemplar se păstrează la reprezentantul agentului economic importator.

În dependență de produs și de riscul evaluat de inspector, probele se vor supune testelor fizico-chimice, microbiologice, determinarea nivelului de metale grele, reziduuri de medicamente de uz veterinar etc. Prelevarea probelor are loc în scopul evaluării conformității produselor cu cerințele legislației în vigoare în baza planului anual de prelevare a probelor pentru produsele de import, elaborat anual și aprobat prin Ordinul ANSA. În acest caz, costurile analizelor de laborator ale probelor prelevate sunt suportate de ANSA. În cazul în care urmare a analizelor de laborator s-au depistat careva neconformități se impune control întărit prin Ordin al ANSA cu prelevare de probe cu o frecvență de 100% pentru următoarele 10 loturi importate de la producătorul dat și pentru produsul dat. În acest caz, costurile analizelor de laborator ale probelor prelevate sunt suportate de operatorul economic importator. Prelevări de probe se mai efectuează pe domeniul fitosanitar în cadrul Programului de Monitorizare și Supraveghere în domeniul sănătății plantelor și siguranței alimentelor de origine non-animală, care este elaborat anual și aprobat prin Ordinul ANSA. În cadrul acestui program sunt prelevate probe de fructe, legume, material săditor și semincer.

Până la recepționarea rezultatelor de laborator, lotul de marfă rămâne sub restricții de orice manipulare sub responsabilitatea operatorului economic, fiind sub supravegherea STSA, unde este amplasat depozitul autorizat sanitar veterinar sau înregistrat pentru siguranța alimentelor.

Operatorul economic importator este responsabil de păstrarea produselor de origine animală în depozitul autorizat de ANSA pe perioada investigării de laborator. În dependență de rezultatele analizelor de laborator decizia despre comercializarea mărfii sau alte măsuri sunt luate de inspectorii STSA, unde se află marfa.

Acțiuni în cazul neconformităților. Dacă în timpul unui control sanitar-veterinar se constată prezența unei boli sau a oricărei alte cauze similare, care reprezintă un risc sporit pentru animale sau oameni, sau se constată că produsele provin dintr-o zonă, în care evoluează o boală epizootică, inspectorul dispune ca lotul de produse de origine animală să fie, distrus sau utilizat în alte scopuri, iar costurile pentru distrugerea lotului să fie suportate de expeditor sau reprezentantul său. Marfa poate fi returnată dacă exportatorul decide să o exporte ca alternativă a nimicirii. Dacă se constată că certificatul sanitar-veterinar nu corespunde sau documentele conțin neconcordanțe, expeditorului i se acordă o perioadă pentru clarificarea situației, până de a se recurge la această ultimă posibilitate.

13.4. Documentația controlului oficial

1. Proceduri operaționale:

- PG-09-01 Prelevarea probelor la importul produselor alimentare la PIF
- PO (D03_1C)-01_01 Eliberarea certificatelor fitosanitare pentru export și re-export
- PO (D-06_1A)-01_01 Controlul la import privind Sănătatea Plantelor-Produse
- PO (D-06_1A)-02_01 Controlul sanitar-veterinar la frontieră a animalelor din specia porcină provenite din import
- PO (D-06_1A)-03_01 Controlul la import privind Sănătatea Plantelor (Semințele)
- PO-(D-06_1A)-01_01 Controlul sanitar-veterinar la frontieră a animalelor din specia bovină,ovină și caprină provenite din import

- PO(D-06_1A)-02_01 Verificarea Sănătății Plantelor la import-Materialul de ambalaj de lemn
 - PO(D-06_1A)-03_01 Controlul sanitar-veterinar la frontieră a importurilor de carne proaspătă
 - PO(D-06_1A)-05_01 Controlul sanitar-veterinar la frontieră a importurilor de lapte crud și produse lactate
 - PS-(D-06_1A)-04 PS dezinfectia mijloacelor de transport, care transportă produse supuse controlului sanitar-veterinar
 - PS-(D0303A)-01_04 PS de prelevare a probelor de semințe pentru post-control
 - PS-PIF-SA-01-01 Prelevarea probelor la importul produselor de origine animala la PCSVF
2. Acte interne ale ANSA:
- Regulamentul Direcției inspectare la frontieră;
 - Regulament de funcționare a posturilor de inspecție la frontieră;
 - Reguli generale de eșantionare a mărfurilor supuse controlului sanitar-veterinar;
 - Regulament de stabilire a normelor privind certificatele sanitar-veterinare și a unor formulare tipizate;
 - Instrucțiune metodică de prelevare a probelor în cadrul controlului fitosanitar și expertizei fitosanitare la importul produselor de origine vegetală.
3. Acte eliberate/procesate de ANSA:
- Document Veterinar Comun de Intrare (DVCI) partea 2 – document emis de inspectorii postrilor la frontieră unde se menționează concluzia urmare a controlului, dacă marfa corespunde cerințelor de admitere. Doar cu acest act marfa poate continua procedura de vămuire în regim de import.
 - Proces-verbal de prelevare a probelor.
 - Act privind controlul fitosanitar
 - Act de reținere.
 - Act de retur
4. Registre (pe suport de hârtie):
- Registru de evidență a mărfurilor la import
 - Registru de evidență a mărfurilor în tranzit
 - Registru de primire-predare a schimbului

13.5. Cooperarea cu Serviciul vamal și alte instituții

- Cooperarea cu serviciul vamal are loc în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr.938/2018 pentru aprobarea Regulamentului privind modul de trecere a frontierei de stat a mărfurilor supuse controlului de către Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor;

Actul stabilește că:

- Organele vamale vor autoriza importul/tranzitul mărfurilor supuse controlului ANSA numai după finalizarea controlului pentru siguranța alimentelor, sanitar-veterinar sau fitosanitar. În acest sens se emite DVCI, act privind controlul fitosanitar sau notificarea privind importul produselor de uz fitosanitar și fertilizanți.
- Organele vamale asigură posturile de inspecție la frontieră cu încăperi de serviciu în cadrul posturilor vamale organizate în punctele de trecere a frontierei de stat, abilitate cu dreptul de vămuire a mărfurilor respective.
- Organele vamale asigură accesul permanent al inspectorilor ANSA la informația cu privire la trecerea mărfurilor supuse controlului peste frontiera de stat. Accesul la informație se efectuează prin accesul (cu parolă) la sistemul Asycuda World. Inspectorii ANSA pot vizualiza

întreg pachetul de acte online, doar pentru mărfurile de la codurile vamale, care sunt supuse supravegherii ANSA.

13.6. Instruirea inspectorilor

Instruirea inspectorilor are loc conform planului anual al ANSA de dezvoltare profesională și în cadrul proiectelor de instruire pe domeniile de activitate organizate de instituțiile internaționale. Planul de instruire este elaborat de Direcția inspectare la frontieră și ulterior integrat în Planul anual de instruire al ANSA.

Instruirile sunt livrate de specialiștii din cadrul Direcției inspectare la frontieră precum și colaboratori din alte direcții ale ANSA și specialiști de peste hotare. Toți inspectorii sunt instruiți anual pe tematicile de actualitate.

13.7. Resurse umane, materiale și tehnice disponibile

La moment la cele 7 posturi de inspecție la frontieră sunt disponibile 148 de funcții, conform statelor de personal. Postul din Criva, Tudora, Guirgiulești și Leușeni, Sculeni au fost construite și echipate în cadrul Proiectului Agricultură Competitivă în Moldova (MAC-P), al Băncii Mondiale. La moment posturile de inspecție la frontieră sunt dotate cu minimumul necesar de echipamente pentru efectuarea controlului sanitar-veterinar:

- General (mobilier, computere și echipament de comunicare cu internet, automobile)
- Laboratoare (frigidere, halate, scule și instrumente, cântare și termometre)
- Inspecție (cameră foto, containere pentru probe și ambalare, mobilier special, seringi etc)

13.8. Sisteme informaționale și baze de date

Posturile de inspecție la frontieră sunt conectate la Modulul MULTY AGENCY al Sistemului Informațional Integrat Vamal (SIIV) Asycuda World. Cu ajutorul acestui sistem colaboratorii posturilor pot vizualiza declarația vamală în detaliu la export precum și documentele care sunt atașate la declarație la mărfurile de la codurile care se supun supravegherii sanitar-veterinare. Mărfurile supuse controlului sanitar-veterinar în regim vamal de export pot fi validate de către serviciul vamal numai după validarea acestora de către colaboratorii posturilor de inspecție la frontieră.

Moldova a fost conectată la sistemul TRACES, care permite vizualizarea mișcării mărfurilor supuse controlului sanitar-veterinar din momentul ieșirii din exploatare/fabrică și a actelor de însoțire. În acest sistem se eliberează Certificatele sanitar-veterinare pentru export de către inspectorii din STSA ale ANSA. Inspectorii ANSA de la posturile de inspecție la frontieră au acces la SIA LIMS pentru perfectarea proceselor-verbale care însoțesc proba până la laborator.

13.9. Prioritățile sistemului de control al importurilor pentru perioada 2023-2026

- Instruirea inspectorilor de la frontieră în utilizarea sistemului TRACES;
- Instruirea inspectorilor posturilor de inspecție la frontieră privind aplicarea bunelor practici de control la frontieră în țările UE;
- Revizuirea și actualizarea procedurilor aplicate;
- Ajustarea legislației naționale la standardele UE în ceea ce ține controlul la frontieră.

Capitolul 14. Sistemul de control în domeniul fitosanitar: protecția plantelor, produselor de uz fitosanitar și fertilizanți, controlul semințelor și a materialului săditor

14.1. Legislația relevantă

- 1) Legea nr.228/2010 cu privire la protecția plantelor și carantina fitosanitară;
- 2) Legea nr.119/2004 cu privire la produsele de uz fitosanitar și la fertilizanți;
- 3) Legea nr.68/2013 despre semințe;
- 4) Legea nr.39/2008 privind protecția soiurilor de plante;
- 5) Legea nr.57/2006 viei și vinului;
- 6) Legea nr.658/1999 privind culturile nucifere;
- 7) Legea nr.728/1996 cu privire la pomicultură;
- 8) Legea nr.131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător
- 9) Hotărârea Guvernului nr.1073/2008 cu privire la optimizarea modului de trecere a frontierei de stat de către mijloacele de transport auto cu mărfuri și pasageri, modificarea și abrogarea unor acte normative;
- 10) Hotărârea Guvernului nr.356/2012 pentru aprobarea unor acte normative privind implementarea Legii nr.228/2010 cu privire la protecția plantelor și la carantina fitosanitară;
- 11) Hotărârea Guvernului nr.572/2012 cu privire la aprobarea Normei de instituire a unei proceduri pentru notificarea interceptării unui transport sau a unui organism dăunător din alte țări și care prezintă un pericol fitosanitar iminent;
- 12) Hotărârea Guvernului nr.594/2011 cu privire la aprobarea Cerințelor speciale pentru introducerea și circulația plantelor, produselor vegetale și altor obiecte pe teritoriul Republicii Moldova;
- 13) Hotărârea Guvernului nr.558/2011 privind măsurile de urgență din domeniul fitosanitar pentru a preveni introducerea și răspândirea în Republica Moldova a unor organisme de carantină;
- 14) Hotărârea Guvernului nr.970/2014 cu privire la aprobarea Regulamentului privind crearea și funcționarea ghișeului unic pentru eliberarea certificatului fitosanitar pentru export/reexport;
- 15) Hotărârea Guvernului nr.1045/2005 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la importul, stocarea, comercializarea și utilizarea produselor de uz fitosanitar și a fertilizanților;
- 16) Hotărârea Guvernului nr.600/2014 privind calitatea și comercializarea semințelor de culturi cerealiere păioase;
- 17) Hotărârea Guvernului nr.43/2013 privind testarea și admiterea soiurilor în Catalogul soiurilor de plante al RM;
- 18) Hotărârea Guvernului nr.415/2013 privind producerea, controlul, certificarea și comercializarea materialului de înmulțire și săditor pomicol;
- 19) Hotărârea Guvernului nr.713/2013 privind producerea și comercializarea semințelor și materialului săditor de legume;
- 20) Hotărârea Guvernului nr.598/2012 privind calitatea și plasarea pe piață a materialului de înmulțire pentru plantele ornamentale;
- 21) Hotărârea Guvernului nr.915/2011 privind calitatea și comercializarea semințelor de plante oleaginoase și pentru fibre;
- 22) Hotărârea Guvernului nr.836/2011 privind calitatea și comercializarea semințelor de plante furajere;
- 23) Hotărârea Guvernului nr.189/2010 cu privire la cerințele minime de comercializare pentru cartofi de sămânță;
- 24) Hotărârea Guvernului nr.418/2009 privind producerea, controlul, certificarea și comercializarea materialului de înmulțire și săditor viticol;
- 25) Hotărârea Guvernului nr.1211/2008 privind reglementările tehnice pentru material semincer de porumb și sorg.

26) Regulamentul cu privire la gestionarea produselor de uz fitosanitar și fertilizanți aprobat prin ordinul comun Ministerului Agriculturii și Ministerului Sănătății nr.231 din 28.11.2003.

14.2. Nivelele de organizare și management al controalelor oficiale

Funcția de control în domeniul vizat este realizată prin intermediul STSA și este coordonată la nivel central ANSA. În total 180 de inspectori activează la nivel teritorial și peste 20 de angajați ai aparatului central al agenției. Din cei 180 de inspectori, 37 de inspectori sunt responsabili pe domeniul controlul produselor de uz fitosanitar și a fertilizanților, iar alți 72 de inspectori au în responsabilitățile lor supravegherea producătorilor de material semincer, precum și certificarea materialului semincer produs și importat în Moldova, ceilalți 71 de inspectori sunt responsabili de sănătatea plantelor. (de verificat la resurse umane).

Direcția protecția plantelor (DPP) din cadrul aparatului central are sarcina să organizeze activitățile de sănătate și protecție a plantelor, inclusiv și de carantină fitosanitară, precum și activitățile de control a conformității cu cerințele de calitate pentru fructe și legume proaspete pe întregul teritoriu țării, conform unei concepții unitare, care să asigure sănătatea plantelor cultivate, a pădurilor, pășunilor, fânețelor naturale și a altor forme de vegetație utilă, precum și a produselor agricole depozitate.

Adițional Direcția este responsabilă de:

- promovarea politicii de stat în domeniul fitosanitar;
- elaborarea procedurilor operaționale și specifice, a instrucțiunilor, regulamentelor privind aplicarea prevederilor legislației în vigoare, standardelor internaționale, cerințelor specifice în domeniul vizat;
- implementarea programelor complexe de stat, fundamentate din punct de vedere științific, și măsurilor speciale de prevenire și lichidare a focarelor de organisme dăunătoare extrem de periculoase și de carantină;
- protejarea teritoriului Republicii Moldova de pătrunderea sau introducerea din alte state a dăunătorilor, agenților patogeni ai bolilor plantelor și buruienilor care pot cauza prejudicii considerabile economiei naționale;
- stabilirea regulilor fitosanitare și de calitate unice și obligatorii pentru toate persoanele fizice sau juridice, deținătoare de culturi agricole și alte forme de vegetație utilă, precum și pentru cei care depozitează, transportă și valorifică plante și produse vegetale;
- elaborarea propunerilor privind modificarea, actualizarea cadrului legal în domeniul protecției și sănătatea plantelor;
- elaborarea, aprobarea și implementarea programe speciale de pronosticare, prevenire, combatere și lichidare a focarelor de organisme dăunătoare și de organisme de carantină;
- aplicarea unor măsuri de urgență privind detectarea și lichidarea promptă a focarelor și/sau a invaziilor de organisme dăunătoare.

DPP efectuează control în domeniul carantinei plantelor. În fiecare STSA, în cadrul Subdiviziunii controlul protecției plantelor, semințelor și a materialului săditor sunt antrenați inspecitori responsabili de supravegherea fitosanitară a plantelor, produselor vegetale și de gestionare a produselor de uz fitosanitar și fertilizanților (PUFF).

În domeniul protecției plantelor

ANSA, prin intermediul DPP, are următoare atribuții:

- asigură promovarea politicii statului în domeniul fitosanitar;
- asigură implementarea sistemului integrat de protecție a plantelor în scopul sporirii productivității și ridicării calității culturilor agricole și silvice;
- exercită controlul fitosanitar, inclusiv supravegherea, monitorizarea și inspecția organismelor dăunătoare, în special a celor de carantină;
- întocmește și aprobă lista plantelor, produselor vegetale și a bunurilor conexe supuse controlului fitosanitar cu frecvență redusă, pe baza rezultatelor analizei riscului fitosanitar, efectuată în ultimii 3 ani;
- asigură menținerea unui echilibru ecologic și ameliorarea stării fitosanitare pe întreg teritoriul țării;
- elaborează, aprobă și implementează programe speciale de pronosticare, prevenire, combatere și lichidare a focarelor de organisme dăunătoare și de organisme de carantină;
- pune în aplicare cerințe speciale privind introducerea și circulația plantelor, a produselor vegetale și a bunurilor conexe;
- dispune aplicarea unor măsuri de urgență privind detectarea și lichidarea promptă a focarelor și/sau a invaziilor de organisme dăunătoare;
- eliberează certificatul fitosanitar, certificatul fitosanitar de reexport, documentul fitosanitar de transport, prin intermediul STSA și al posturilor de inspecție la frontieră, pentru plante, produse vegetale și bunuri conexe supuse regimului de carantină fitosanitară;
- efectuează controlul plantelor, al produselor vegetale și al bunurilor conexe supuse regimului de carantină fitosanitară, la orice etapă a producerii, a comercializării sau a circulației acestora, precum și orice investigație ce ține de certificate fitosanitare, pașapoarte fitosanitare, documente fitosanitare de transport sau de registre oficiale;
- înregistrează și ține evidența producătorilor, importatorilor, exportatorilor, centrelor de expediere și a depozitelor colective de plante și de produse vegetale în Registrul oficial de înregistrare, cu indicarea denumirii operatorului, numărului de înregistrare al acestuia, tipului de activitate, adreselor la care își desfășoară activitățile, gestionează filierele de risc din sectoarele de producție;
- inspectează dacă operatorii care dețin instalații de tratare a lemnului, a scoarței receptive și a materialelor de ambalaj pe bază de lemn și producătorii de materiale de ambalaj pe bază de lemn, de stupi și de cutii-cuiburi pentru păsări efectuează marcarea conform standardului internațional nr. 15;
- prezintă Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, propuneri privind necesarul de mijloace financiare pentru măsurile fitosanitare finanțate de la bugetul de stat;
- exercită controlul asupra produselor importate, exportate și reexportate supuse carantinei fitosanitare, inclusiv a conținutului vegetal al coletelor poștale, al bagajelor de mână, altor bagaje, precum și asupra ambalajului, a materialelor de ambalare, a mijloacelor de transport și altor bunuri conexe supuse regimului de carantină fitosanitară, în condițiile legii;
- asigură, după caz, limitarea solicitării de probe ale plantelor, produselor vegetale și ale bunurilor conexe supuse regimului de carantină fitosanitară în scopul efectuării controlului, ținându-se cont de oportunitate și de necesitate;

- efectuează observare permanentă asupra dezvoltării organismelor dăunătoare și cercetare sistematică a suprafețelor agricole, avertizează la timp beneficiarii funciari despre apariția dăunătorilor și a bolilor, determină compoziția de specii și stabilește diagnosticul maladiilor plantelor, ține evidența eficienței biologice și economice a măsurilor de protecție aplicate;
- întocmește procese-verbale de control, de contravenție în domeniul fitosanitar;
- impune restricții privind introducerea în țară a mărfurilor contaminate cu organisme de carantină;
- organizează și supraveghează dezinfestarea/dezinfectarea produselor agricole, a materialului semincer și săditor, a ambalajului, a materialelor de ambalare, a mijloacelor de transport, altor bunuri conexe supuse regimului de carantină fitosanitară;
- declară măsurile fitosanitare aplicate în statele membre ale Organizației Mondiale a Comerțului ca fiind echivalente cu cele autohtone, chiar dacă diferă;
- asigură realizarea de măsuri fitosanitare în țară, monitorizează astfel de măsuri în statele membre ale Organizației Mondiale a Comerțului, unde există condiții similare, astfel încât aceste măsuri să nu creeze obstacole în comerțul internațional importul produselor în comparație cu produse autohtone similare;
- propune autorităților administrației publice locale instituirea și ridicarea regimului de carantină fitosanitară, a regimului de zonă amenințată sau de zonă protejată;
- aplică SIA RFS pentru înregistrarea și monitorizarea producătorilor, importatorilor, exportatorilor și altor deținători de plante și de produse vegetale, a centrelor de expediere și a depozitelor de plante și de produse vegetale;
- prelevează probe pentru expertiza de laborator a plantelor, a produselor vegetale și a bunurilor conexe supuse regimului de carantină fitosanitară importate, exportate și reexportate, efectuată de laboratorul desemnat de ANSA;
- interzice introducerea în țară a plantelor și produselor vegetale originare din alte țări în cazul în care există indicii clare că nu se respectă una din normele și unul din standardele fitosanitare;
- respectă confidențialitatea informației despre produsele importate, care derivă din efectuarea controlului, inspectării sau aprobării acestor produse, în același mod ca și față de produsele autohtone astfel încât să fie protejate interesele comerciale legitime;
- asigură instruirea și atestarea, o dată la 2 ani, a inspectorilor antrenați în activitățile de control, de certificare fitosanitară și expertiză de laborator conform programelor de monitorizare;

În domeniul controlului produselor de uz fitosanitar și al fertilizanților:

ANSA, prin intermediul Direcției controlul utilizării și plasării pe piață a produselor de uz fitosanitar și a fertilizanților (DCUPPPUFF) la nivel central și prin intermediul Subdiviziunii controlul protecției plantelor, semințelor și a materialului săditor la nivelul STSA, are următoarele atribuții:

- participarea la elaborarea cadrului normativ în domeniu;
- organizarea și coordonarea cursurilor pe platforma de instruire la distanță „Utilizarea durabilă a pesticidelor”;
- controlul și supravegherea de stat, conform Legii nr.119/2004 cu privire la produsele de uz fitosanitar și fertilizanți, asupra:
 - aplicării și respectării tuturor dispozițiilor legale, normelor tehnice, legislației fitosanitare de către agenții economici în domeniu;
 - respectării regulilor de către beneficiarii funciari, indiferent de subordinea și tipul lor de proprietate, a regulilor de tratament contra bolilor, vătămătorilor și buruienilor;

- fabricării, etichetării, importului, păstrării, achiziționării, transportării și comercializării produselor de uz fitosanitar, precum și administrării uniforme și echilibrate a fertilizanților naturali și chimici;
- utilizării produselor de uz fitosanitar și a fertilizanților doar în scopurile pentru care au fost omologate, în limitele termenelor de valabilitate ale acestora, în conformitate cu Registrul de stat al produselor de uz fitosanitar și al fertilizanților, permise pentru utilizare în Republica Moldova, instrucțiunile, recomandările și indicațiile metodice, tehnologice, aprobate, în modul stabilit, de Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare;
- respectării cerințelor generale privind depozitarea, transportarea, evidența și neutralizarea pesticidelor și a fertilizanților inutilizabile și interzise;
- calității și corespunderii produselor de uz fitosanitar și a fertilizanților, importate și omologate în republică, standardelor naționale și internaționale;
- gestionării produselor de uz fitosanitar și a fertilizanților, respectării normelor fitosanitare ce asigură excluderea acumulării acestora peste nivelul maxim admisibil în producția agricolă, precum și asupra realizării de către beneficiarii funciari a măsurilor de protecție și de prevenire a poluării aerului, apei, solului și a producției agricole cu produse de uz fitosanitar și fertilizanti;
- efectuarea supravegherii și controlului prin:
- înregistrarea tratamentelor fitosanitare ale semănăturilor, plantațiilor și ierburilor perene și lucrărilor de aplicare a fertilizanților, de către deținătorii de terenuri agricole, în Registrul de evidență a utilizării produselor de uz fitosanitar și a fertilizanților înregistrat și sigilat de STSA. Aceste înregistrări au valoare de act oficial în procesul controlului calității lucrărilor efectuate, al controlului privind inofensivitatea producției și servesc drept document de bază pentru eliberarea eliberarea Certificatului de inofensivitate la solicitarea agentului economic, care se eliberează în baza încercărilor de un laborator acreditat sau în baza declarației pe proprie răspundere privind respectarea regulilor de utilizare a produselor de uz fitosanitar și a fertilizanților conform Legii nr.119/2004 cu privire la produsele de uz fitosanitar și fertilizanti;
- organizarea măsurilor adecvate, calitative și oportune în scopul neadmiterii comercializării și/sau utilizării producției agricole în procesul de cultivare și păstrare a cărora s-a depistat încălcarea reglementărilor de utilizare a produselor de uz fitosanitar (utilizarea produselor neomologate, depășirea nivelului maxim admisibil al reziduurilor de pesticide);
- reducerea riscului de impact negativ al produselor de uz fitosanitar și al fertilizanților asupra sănătății omului, animalelor și mediului prin neadmiterea:
- folosirii aviației la aplicarea produselor de uz fitosanitar din grupele de toxicitate I și II în agricultură și silvicultură, fără informarea prealabilă a autorităților publice locale despre perioada și termenele de folosire a aviației în preajma zonelor speciale de producere a materiei prime;
- tratamentului cu produse toxice pentru albine în perioada înfloritului plantelor melifere și al plantelor polenizate de albine, cu excepția tratamentelor în cazuri deosebite, cu aprobarea și sub controlul STSA și autorităților silvice și ecologice;
- tratamentelor cu produse a căror persistență depășește termenul de așteptare de la ultimul tratament, stabilit pentru admiterea consumului de produse agricole;
- comercializării și admiterii consumului de produse agricole recoltate fără respectarea termenului de așteptare de la ultimul tratament sau cu reziduuri de produse de uz fitosanitar și de fertilizanti peste limitele maxim admisibile, conform Hotărârii de Guvern nr.1191/2010 cu privire la aprobarea Regulamentului sanitar privind limitele maxime admise de reziduuri ale produselor de uz fitosanitar din sau de pe produse alimentare și hrană de origine vegetală și animală pentru animale;
- utilizării oricărui produs de uz fitosanitar sau fertilizant în alte scopuri decât cele pentru care a fost omologat;

- efectuării tratamentelor cu produse de uz fitosanitar și cu fertilizanți ale căror reziduuri se acumulează peste limitele maxim admisibile în produsele agroalimentare, în soluri, ape și furaje;
- efectuarea supravegherii fitosanitare pentru limitarea utilizării produselor chimice cu efecte negative asupra mediului și a echilibrului biologic în natură prin acumularea de reziduuri în sol, în produsele agroalimentare, în organismul uman, conform Legii nr.119/2004 cu privire la produsele de uz fitosanitar și la fertilizanți;
- recepționarea, sistematizarea și generalizarea raportului trimestrial privind stocul și utilizarea produselor de uz fitosanitar prezentate de către STSA;
- prelevarea probelor pentru controlul oficial al calității produselor de uz fitosanitar și asigurarea controlului postomologare prin laboratoarele specializate desemnate;
- participarea la înființarea loturilor de testare a produselor de uz fitosanitar și a fertilizanților;
- consultarea producătorilor agricoli privind executarea tratamentelor cu produse de uz fitosanitar, respectiv manipularea produselor, prepararea soluțiilor de lucru, reglarea mașinilor și a aparatelor de tratat, calitatea tratamentelor și normele obligatorii privind protecția mediului;
- asigurarea și supravegherea trasabilității produselor de uz fitosanitar și fertilizanți pentru fiecare lot importat prin identificări înregistrate, în condițiile Legii nr.119/2004 cu privire la produsele de uz fitosanitar și la fertilizanți prin:
 - efectuarea supravegherii și controlului de stat asupra fabricării, ambalării și etichetării, reambalării în scopul comercializării, importului, transportării, depozitării, comercializării și utilizării produselor de uz fitosanitar și a fertilizanților, conform Legii nr.119/2004 cu privire la produsele de uz fitosanitar și la fertilizanți;
 - efectuarea controlului STSA asupra înregistrării Registrele de evidență a importului, comercializării și stocului, precum și a utilizării produselor de uz fitosanitar și a fertilizanților conform cerințelor Regulamentului privind gestionarea produselor de uz fitosanitar și a fertilizanților în economia națională și altor acte în vigoare;
 - procesarea notificărilor agenților economici la importul produselor de uz fitosanitar și a fertilizanților și acceptarea importului (sau de producție, după caz) a produselor de uz fitosanitar și a fertilizanților;
 - supravegherea și controlul asupra utilizării produselor de uz fitosanitar și a fertilizanților în zonele cu regim special de protecție în conformitate cu Legea nr.119/2004 cu privire la produsele de uz fitosanitar și la fertilizanți;
 - controlul respectării cerințelor de etichetare și a instrucțiilor de avertizare pe ambalaje, conform Legii nr.119/2004 cu privire la produsele de uz fitosanitar și la fertilizanți;
 - dezvoltarea colaborării la nivel național și internațional în promovarea și implementarea activităților în domeniul produselor de uz fitosanitar și fertilizanți;
 - supravegherea respectării legislației privind publicitatea produselor de uz fitosanitar și a fertilizanților;
 - aplicarea sancțiunilor contravenționale conform prevederilor legale;
 - autorizarea întreprinderilor de depozitare și comercializare a produselor de uz fitosanitar și a fertilizanților cu eliberarea autorizației de funcționare a depozitului și a lucrărilor ce țin de utilizarea produselor de uz fitosanitar și a fertilizanților în condițiile Legii nr.119/2004 cu privire la produsele de uz fitosanitar și la fertilizanți;
 - controlul și supravegherea asupra utilizării conforme a mijloacelor tehnice de aplicare a produselor de uz fitosanitar și a fertilizanților în corespundere cu parametrii stabiliți în fișa tehnică de exploatare;
 - înregistrării tratamentelor fitosanitare, la data efectuării acestora, în Registrele de evidență a utilizării produselor de uz fitosanitar și a fertilizanților;
 - supravegherea și controlul asupra terenurilor destinate pregătirii soluțiilor de lucru, de tratare a semințelor, de producere a momelilor toxice, precum și asupra lucrărilor de fumigare a producției agricole;

- supravegherea aplicării utilajului tehnologic specializat la ambalarea și reambalarea produselor de uz fitosanitar și a fertilizanților;
- supravegherea stării ecologice și efectuarea lucrărilor de întreținere a poligonului de înhumare a pesticidelor inutilizabile și interzise din satul Cișmichioi, raionul Vulcănești.

Pe domeniul controlului semințelor

ANSA prin intermediul Direcției control semincer la nivel central și Subdiviziunea controlul protecției plantelor, semințelor și a materialului săditor are următoarele atribuții:

- implementează politicile de stat în domeniul producerii, prelucrării, controlului calității și comercializării semințelor;
- efectuează, în scop de certificare a semințelor, inspecții în câmp pentru a stabili corespunderea identității soiului purității biologice, valorii culturale, stării fitosanitare;
- participă la elaborarea actelor normative în domeniul producerii, prelucrării și comercializării semințelor;
- elaborează sau actualizează ghiduri de inspecție în câmp și de certificare a semințelor; ține Registrul agenților economici înregistrați pentru producerea și/sau prelucrarea, și/sau comercializarea semințelor;
- efectuează înregistrarea sau sistarea înregistrării agenților economici;
- eliberează certificate de înregistrare pentru producerea și/sau prelucrarea, și/sau comercializarea semințelor;
- întocmește procese-verbale de control și de constatare a contravențiilor în domeniul semincer;
- Prelevarea probelor de semințe și material săditor
- Inspectează:
 - Magazine agricole
 - Piete agricole
 - Depozite
 - Sectoare semincere și de hibridare
 - Pepeniere pomicole/viticole și ornamentale
- Aprobă:
 - sectoarele semincere și de hibridare a culturilor agricole;
 - plantațiile-mamă viticole, pomicole, de arbuști fructiferi și căpșuni,
 - lista inspectorilor responsabili pentru inspectarea sectoarelor semincere și de hibridare a culturilor agricole, precum și pentru recunoașterea purității de soi în pepinierele viticole și pomicole.

Sarcinile de baza al inspectorului din domeniul protecția din cadrul Subdiviziunii controlul protecției plantelor, semințelor și a materialului săditor de la nivelul STSA sunt:

- efectuează controlul plantelor, al produselor vegetale și al bunurilor conexe supuse regimului de carantină fitosanitară, la orice etapă a producerii, a comercializării sau a circulației acestora;
- exercită controlul fitosanitar, inclusiv supravegherea, monitorizarea și inspecția organismelor dăunătoare, în special a celor de carantină;
- asigură controlul de carantină fitosanitară în corespundere cu prevederile legii;
- eliberează certificate fitosanitare pentru exportul și reexportul producției, materialelor și obiectelor supuse carantinei fitosanitare;
- înregistrează și ține evidența producătorilor, importatorilor, exportatorilor, centrelor de expediere și a depozitelor colective de plante și de produse vegetale în Registrul oficial de înregistrare, cu indicarea denumirii operatorului, numărului de înregistrare al acestuia, tipului

de activitate, adreselor la care își desfășoară activitățile, cu eliberarea certificatului de înregistrare, al cărui model este prezentat în anexa nr.6 din Legea nr.228/2010 cu privire la protecția plantelor și la carantina fitosanitară;

- întocmește procese-verbale de control și contravenție în domeniul fitosanitar;
- prelevează probe în scopul determinării stării fitosanitare, și, după necesitate, pentru expertiza de laborator a plantelor, a produselor vegetale și a bunurilor conexe supuse regimului de carantină fitosanitară importate, exportate și reexportate.

14.3. Numărul de operatori/unități supravegheate. Metode de control.

În conformitate cu prevederile art.24 Legii nr.228/2010 cu privire la protecția plantelor și la carantina fitosanitară sunt înregistrați cca.12682 operatori care au declarat mai multe tipuri de activitate.

Tabelul 22. Numărul de operatori înregistrați pe domeniul fitosanitar

<i>Nr. d/o</i>	<i>Categoria (tipul de activitate)</i>	<i>Numărul</i>	<i>Frecvența controalelor/an</i>
1.	Depozite și magazine de PUFF autorizate	488	1
2.	Producător de material semincer înregistrați și magazine agricole	1004	1
3.	Producător agricol, deținător al unui depozit colectiv și/sau centrul de expediere; importator; exportator; utilizator de produse de uz fitosanitar și de fertilizanți.	12682	1

14.3.1. Controlul in domeniul protecției plantelor

Înregistrarea operatorilor. STSA ale ANSA înregistrează și țin evidenta operatorilor prin intermediul Sistemului Informațional Automatizat ”Registrul de stat fitosanitar”. După înregistrare se eliberează Extras din registrul operatorilor din domeniul fitosanitar. Operatorii înregistrați respectă următoarele cerințe:

- mențin evidența privind locațiile în care se cultivă, se produc, se depozitează, se păstrează ori se folosesc plante, produse vegetale și se utilizează produse de uz fitosanitar și fertilizanți;
- mențin documentația administrativă, normativă și tehnică scopul de a pune la dispoziția inspectorilor ANSA a informațiilor complete cu privire la plantele, produsele vegetale sau alte bunuri conexe, produsele de uz fitosanitar și fertilizanți, care se află în gestiunea lor
- efectuează observații vizuale în perioada de vegetație a plantelor ori de câte ori este necesar și în conformitate cu recomandările ANSA;
- asigurarea accesului inspectorilor ANSA la locații pentru efectuarea controalelor, prelevarea de probe și verificarea dosarelor,
- informează STSA despre modificările parvenite pe parcurs în documentația tehnică sau în activitatea sa.

Certificarea. Producția vegetală destinată exportului se controlează la cererea exportatorului după depunerea cererii privind eliberarea certificatului fitosanitar. Certificatul fitosanitar/certificatul de export/de reexport este un document oficial care certifică faptul că plantele, produsele vegetale și bunurile conexe supuse regimului de carantină fitosanitară destinate exportului, reexportului corespund cerințelor fitosanitare.

Certificatul fitosanitar se eliberează exportatorului de către STSA, în a cărei rază de acțiune sunt produse mărfurile supuse carantinei, pentru a fi prezentat organului fitosanitar competent din statul importator. Pentru obținerea certificatului fitosanitar, exportatorul prezintă STSA, cu cel puțin 24 de ore înainte de expediere:

- cerere de eliberare a certificatului fitosanitar;
 - certificat privind utilizarea produselor de uz fitosanitar (la solicitarea țării importatoare)
 - copie de pe factura fiscală sau de pe factura de expediție a încărcăturii;
 - act privind efectuarea controlului fitosanitar (după caz),
 - certificat fitosanitar al țării de origine (în caz de reexport),
- Termenul de valabilitate a certificatului fitosanitar este de 14 zile din data eliberării.

Inspekția. Scopul unui control fitosanitar este să confirme prezența sau lipsa unor organisme dăunătoare plantelor și produselor vegetale, inclusiv celor de carantină. În acest context inspectorul fitosanitar realizează supravegherea terenurilor agricole, locurilor de stocare și depozitare a producției vegetale, mijloacelor de transport cu care se transportă aceste produse. Ținând cont de perioada de dezvoltare a organismelor nocive a plantelor, se planifică nu mai puțin de 3 inspecții fitosanitare pentru perioada de vegetație a plantelor. Controlul fitosanitar se efectuează, în mod obligatoriu, la locul de producție și se aplică asupra tuturor plantelor și produselor vegetale cultivate, produse, folosite sau prezente altfel în perimetrul spațiilor de producție, precum și asupra mediului de creștere folosit în spațiul respectiv.

Controlul fitosanitar se exercită prin:

- supravegherea asupra realizării măsurilor economico-organizatorice, agrotehnice, biologice și chimice de protecție a plantelor, asupra respectării regulilor de păstrare, transportare și de utilizare a mijloacelor de protecție a plantelor de către persoane fizice și juridice, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare;
- controlul aplicării și respectării legislației privind producerea, depozitarea, transportarea, prelucrarea, comercializarea și folosirea plantelor și a produselor vegetale, precum și a produselor de uz fitosanitar, de către persoane fizice și juridice, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare;
- stabilirea modului de utilizare a produselor de uz fitosanitar pentru protecția plantelor, a produselor vegetale, a lemnului și a produselor din lemn;
- inspekția pepinierelor de carantină introductivă, altor pepiniere, a parcelelor experimentale de încercare a soiurilor, a serelor de producere a materialului semincer și săditor;

Prelevarea de probe. În domeniul sănătății plantelor probe se prelevă în trei cazuri:

1. În sensul eliberării certificatului fitosanitar care confirmă exercitarea cerințelor fitosanitare ale țărilor de import;
2. În cadrul efectuării expertizei de laborator cu scopul identificării organismelor de carantină, atunci când există suspiciuni;
3. În scopul implementării Programului de Monitorizare și Supraveghere în domeniul sănătății plantelor și siguranței alimentelor de origine non-animală. Acesta are menirea să asigure supravegherea stării fitosanitare și să asigure controlul oficial al reziduurilor de produse de uz fitosanitar și fertilizanți din plante și din produse vegetale în condiții de siguranță alimentară, în laboratoare de control toxicologic.

Implementarea Programului de Monitorizare și supraveghere în domeniul sănătății plantelor are scopul să asigure controlul oficial al plantelor, produselor vegetale și a bunurilor conexe în eradicarea sau izolarea organismelor dăunătoare în special a celor de carantină pentru obținerea stării fitosanitare.

14.3.2. Controlul in domeniul produselor de uz fitosanitar și fertilizanți (PUFF)

Controlul este organizat pe două etape: importul PUFF, stocarea, comercializarea și utilizarea PUFF.

1. Controlul importului PUFF

a) **Validarea acceptării importului.** DCUPPPUFF efectuează validarea importului PUFF în baza Notificării transmise de către agenții economici cu condiția că produsul importat este inclus în Registrul de Stat al PUFF permisi pentru utilizare în Republica Moldova, precum și a fertilizanților marcați cu mențiunea CE. Setul de documente va include, obligatoriu, extrasul din registru depozitelor specializate pentru păstrarea PUFF, Contractul de vânzare-cumpărare, Factura de import(invoice), Certificatul de calitate de la producător.

Registrul de Stat al produselor de uz fitosanitar și al fertilizanților permisi pentru utilizare în Republica Moldova este elaborat de către S.S. „Centrul de Stat pentru Atestare și Omologarea produselor de uz Fitosanitar și a Fertilizanților”. Toate modificările din Registru (înregistrarea/radierea/schimbării normei de consum etc.) se efectuează la convocarea Comisiei interdepartamentale constituită din reprezentanți ai ANSA Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Ministerul Sănătății, și instituțiile de cercetări științifice.

După validarea acceptării de către inspectorul aparatului central ANSA, în Notificarea despre importul produselor de uz fitosanitar și al fertilizanților se indică termenul de valabilitate 14 zile calendaristice din data acceptării importului, conform Ordinului ANSA nr.163 din 21.04.2023. Datele se înregistrează în “Registrul de evidență a trasabilității importurilor de PUFF”, în format electronic cât și pe suport de hârtie. În registru se introduce data depunerii notificării, denumirea agentului economic, producătorul/registrantul, denumirea comercială a produselor, cantitățile și numărul de înregistrare a notificării. Fiecare agent economic deținător de depozit specializat înregistrat oficial de ANSA este obligat să țină evidența PUFF în “Registrul de evidență al importului, comercializării și stocului de PUFF”. Datele din registru cu referire la cantitățile importate/procurate de pe teritoriul republicii/comercializate/ și stocul rămas se expediază trimestrial către ANSA.

b) **Validarea și înregistrarea depozitului.** Depozitarea PUFF este permisă în depozite specializate, amenajate, înregistrate oficial. Magazinele și depozitele specializate, suprafețele aferente lor, amenajate și înzestrate cu inventarul necesar, conform normelor sanitar-igienice, cerințelor de protecție a mediului și regulilor de securitate anti-incendiară în vigoare, sunt înregistrate de ANSA, cu eliberarea prin SIA GEAP a Extrasului privind înregistrarea depozitului pentru păstrarea produselor de uz fitosanitar și a fertilizanților, în baza procesului-verbal, anexat la notificare, întocmit de comisia mixtă instituită din reprezentanți ai STSA ale ANSA, organul de control responsabil de protecția sănătății publice și organul de supraveghere și control responsabil de protecția mediului.

2. Controlul gestionării și utilizării PUFF

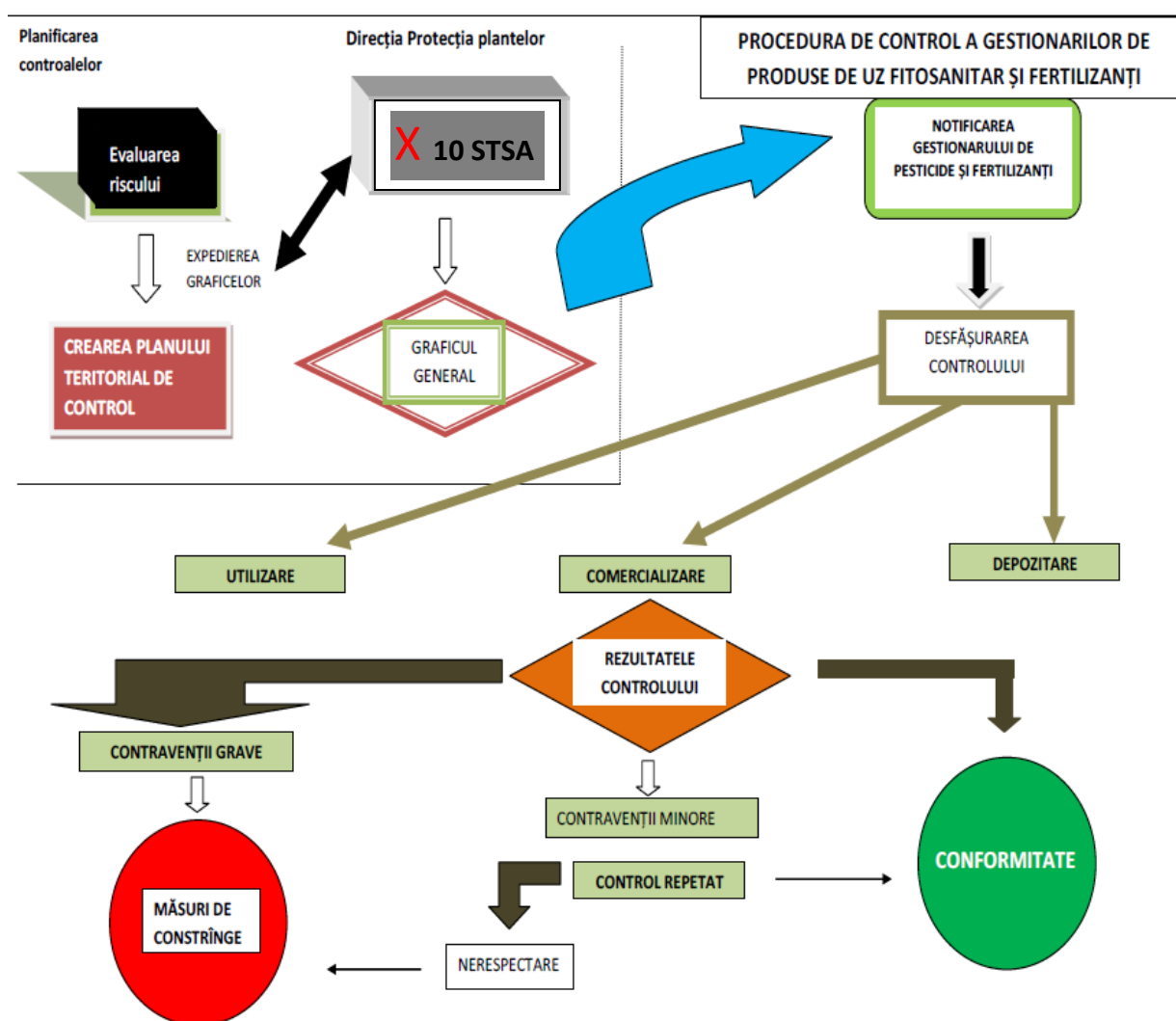
a) Inspekția utilizării PUFF. Inspekția la capitolul utilizării produselor de uz fitosanitar și a fertilizanților prevede verificarea documentelor relevante și a conformității cu cerințele pentru etichetare și ambalare. Pentru asigurarea implementării bunelor practici agricole în vederea obținerii unor recolte inofensive din punct de vedere a reziduurilor de pesticide, inspectorii ANSA verifică dacă:

- producătorii agricoli/utilizatorii de PUFF aplică tratamente doar cu produse omologate și înregistrate în Registrul de Stat și a fertilizanților cu mențiunea, "Fertilizant EC";
- PUFF omologați se aplică în strictă conformitate cu termenele de aplicare și numărul maxim de aplicări conform;
- este respectată doza produsului aplicat și norma de consum a soluției de lucru a pesticidelor și fertilizanților utilizați;
- sunt respectate termenele de așteptare până la recoltarea producției agricole la care s-au aplicat tratamente fitosanitare;
- utilizarea produselor de uz fitosanitar și a fertilizanților se efectuează doar în scopurile pentru care au fost omologate;

- tratamentele fitosanitare aplicate fertilizanților sunt înscrise în Registrul de evidență a utilizării produselor de uz fitosanitar și în Registrul de evidență a utilizării fertilizanților.

Declarația pe propria răspundere privind respectarea regulilor de utilizare a PUFF. Producătorul agricol sau persoana care desfășoară lucrări fitosanitare ori prestează servicii în domeniul protecției plantelor este obligată să țină evidența utilizării produselor de uz fitosanitar și a fertilizanților în Registrul de evidență a utilizării produselor de uz fitosanitar și în Registrul de evidență a utilizării fertilizanților. Registrul sigilat de STSA și bonurile sau facturile fiscale, care confirmă procurarea produselor de uz fitosanitar și a fertilizanților de la deținătorii de depozite sau magazine specializate, se anexează la Declarația pe proprie răspundere privind respectarea regulilor de utilizare a produselor de uz fitosanitar și a fertilizanților recepționată de subdiviziunile teritoriale.

Figura 21. Schema procedurii de control a gestionarilor de produse de uz fitosanitar și fertilizanți

b) Certificatul de inofensivitate. În baza Declarației pe propria răspundere privind respectarea regulilor de utilizare a PUFF sau a rezultatelor încercărilor de laborator, STSA eliberează Certificat de inofensivitate pentru fiecare lot de materie primă agricolă, produsele alimentare și hrana pentru animale de origine vegetală, plasate pe piață. Pentru monitorizarea și supravegherea eliberării

Certificatelor de inofensivitate, STSA prezintă informațiile operative, lunare, trimestriale și anuale DCUPPUFF, care sunt analizate, generalizate și prezentate conducerii ANSA.

14.3.3. Controlul semințelor și a materialului săditor

Conform prevederilor Legii despre semințe nr.68/2013 politica din sectorul semincer este realizată de către Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, ANSA, Comisia de Stat pentru Testarea Soiurilor de Plante, care asigură cadrul organizațional și conformitatea cu prevederile legale cu privire la producerea, procesarea, controlul și certificarea calității referitoare la comercializarea semințelor și materialului săditor.

STSA ale ANSA sunt responsabile de a supraveghea și certifica calitatea semințelor, de a înregistra și monitoriza producătorii și furnizorii de semințe și material săditor la toate etapele de producție, procesare și comercializare

Pe întreg ciclul de producție a semințelor ANSA urmărește cu precizie originea semințelor, la fel urmărește ca fiecare declarație de multiplicare să conțină informație referitoare la semințele de bază, aceste declarații fiind păstrate până la eliberarea certificatelor în faza finală. Inspectorii STSA sunt primii responsabili pentru urmărirea procesului de producere și certificare, în timp ce DCS supraveghează producția de semințe la nivel național, verifică conformitatea acestora și păstrează evidențele tuturor semințelor produse pentru care a fost solicitat și emis certificat. Anual, la 1 iunie și 30 decembrie Direcția de la nivelul central ANSA colectează rapoartele din STSA privind volumul de semințe și material săditor produs.

Înregistrarea operatorilor. Pentru a produce semințe în vederea plasării lor pe piață, agenții economici trebuie să fie înscriși în Registrul agenților economici înregistrați pentru producerea și/sau prelucrarea, și/sau comercializarea semințelor. În termen de 5 zile lucrătoare de la depunerea cererii de înregistrare, în urma vizitei la fața locului inspectorul întocmește procesul-verbal în care indică, după caz, înregistrarea sau refuză înregistrarea agentului economic. În cazul în care agentul economic înregistrat nu întrunește condițiile privind activitatea indicată în certificatul de înregistrare, ANSA sistează înregistrarea acestuia. Sistarea înregistrării agentului economic se efectuează în conformitate cu prevederile Legii nr.68/2013 despre semințe în baza procesului-verbal întocmit de inspector.

Inspekția. ANSA efectuează inspekții în câmp în scopul certificării semințelor pentru determinarea conformității cu identitatea soiului, puritatea biologică, valoarea pentru cultivare și condițiile fitosanitare. Inspekțiile se efectuează de către inspectorii STSA în baza procedurilor de inspekție și examinare, stabilite conform prevederilor legislației. Producătorii înregistrați desemnează un reprezentant responsabil pentru conformitatea proceselor de producție la toate nivelele pentru condiționarea semințelor și plasarea lor pe piață.

Controlul sectoarelor semincere (inspekția în câmp) se efectuează de către inspectorii nominalizați anual prin ordinul directorului ANSA, în baza declarațiilor de multiplicare prezentate. Inspectorul este împuternicit să efectueze controlul sectoarelor semincere (pepinierelor), semințelor, să rebuteze sectoarele semincere și de producere a materialului săditor în caz de încălcare a tehnologiei de producere a semințelor și a materialului săditor.

Pentru a asigura urmărirea fiecărei verificări și inspekții, DCS publică un decret privitor la inspekțiile câmpurilor producătoare de semințe care constată, în special, din: lista procedurilor, semințele pentru care au fost solicitate certificare și numele inspectorilor și supraveghetorilor care efectuează inspekțiile asupra acelor loturi.

Mai multe inspecții în câmp sunt efectuate în conformitate cu Schemele Seminciare OECD, iar urmare a fiecărei inspecții se eliberează raportul de inspecție și documentul final care permite finalizarea procesului de certificare pentru acel lot de pământ.

Certificarea semințelor. ANSA eliberează următoarele certificate:

- a) certificatul de calitate la exportul materialului de înmulțire și aceluși săditor;
- b) notificare la importul semințelor în caz dacă soiul nu se regăsește în catalogul soiurilor de plante al Republicii Moldova, catalogul comun al soiurilor de plante agricole al Uniunii Europene (The Common Catalogue of Varieties of Agricultural plant species), catalogul comun al soiurilor de viță de vie al Uniunii Europene (The Common Catalogue of Varieties of Wine) și sau în Sistemul informațional al materialului de înmulțire și plantare fructifer FRUMATIS (Fruit Reproductive Material Information System) eliberat de ANSA (DCS);
- c) certificatul de calitate/buletinul de analiză a semințelor pentru uz intern;
- d) certificatul de valoare biologică;
- e) certificatul pentru materialul de înmulțire și pentru materialul săditor viticol, pomicol și bacifer importat.

Certificarea calității semințelor se efectuează la solicitarea agentului economic și la prezentarea de către acesta:

- a probei de laborator prelevate de inspectorul ANSA;
- a procesului-verbal de prelevare a probelor, întocmit de inspectorul ANSA;
- a documentului de inspecție în câmp sau a certificatului de calitate eliberat anterior,
- a documentelor ce atestă proveniența semințelor importate.

Dacă semințele corespund cu cerințele specifice, se eliberează Certificatul de calitate a semințelor pentru lotul de semințe, inclusiv în baza rezultatelor testelor eliberare de un laborator autorizat ISTA – pentru exportul semințelor.

Controlul Importului și Exportului de semințe. Este admis importul semințelor soiurilor de plante înregistrate în Catalogul soiurilor de plante, Catalogul comun al soiurilor de plante agricole al Uniunii Europene (The Common Catalogue of Varieties of Agricultural Plant Species), Catalogul soiurilor de specii de legume al Uniunii Europene (The Catalogue of Varieties of Vegetable Species), Catalogul comun al soiurilor de viță de vie al Uniunii Europene (The Common Catalogue of Varieties of Vine) și/sau în Sistemul informațional al materialului de înmulțire și plantare fructifer FRUMATIS (Fruit Reproductive Material Information System).

După importul semințelor în baza certificatului de calitate la import, inspectorii ANSA efectuează controlul și certificarea loturilor de semințe și eliberează agentului economic certificatul de calitate pentru semințe.

Pentru a autoriza importul de semințe, sunt solicitate următoarele documente:

- a) Certificatul de calitate din țara de origine și notificarea eliberată de DCS în caz dacă soiul nu este în catalogul soiurilor de plante al Republicii Moldova, catalogul comun al soiurilor de plante agricole al Uniunii Europene (The Common Catalogue of Varieties of Agricultural plant species), catalogul comun al soiurilor de viță de vie al Uniunii Europene (The Common Catalogue of Varieties of Wine) și sau în Sistemul informațional al materialului de înmulțire și plantare fructifer FRUMATIS (Fruit Reproductive Material Information System);
- b) Certificatul fitosanitar, eliberat de țara din care se exportă.

Semințele importate sunt admise pentru comercializare dacă certificatele indicate mai sus au fost emise. Importatorii de semințe sunt obligați să prezinte ANSA un raport în formă scrisă despre toate semințele importate, până la o anumită dată, în dependență de tipul de semințe.

Importatorii trebuie să păstreze registrele cu intrările și ieșirile de semințe. Aceste registre trebuie prezentate inspectorilor, dacă sunt solicitate.

Exportul și reexportul semințelor se admite numai după certificarea loturilor de semințe. Agenții economici efectuează exportul semințelor în baza următoarelor documente:

- certificatul fitosanitar de model internațional pentru semințe la export, eliberat de ANSA;
- certificatul de calitate la exportul semințelor (blanșetă de culoare oranj), eliberat de un laborator acreditat;
- contractul de export cu specificarea fiecărui lot de semințe și raportul de încercări al unui laborator acreditat, în a căror bază se eliberează certificatele indicate la lit. a).

Eliberarea certificatului de calitate la exportul materialului de înmulțire și al celui săditor se efectuează în baza certificatului de valoare biologică, eliberat producătorului de ANSA.

14.4. Proceduri interne

Sunt elaborate și aprobate următoarele proceduri pe domeniul **protecția plantelor**:

PS/FS-MSD- 06/01 Certificarea produselor de origine vegetale pentru export și reexport;

PS/FS-MSD-01/01 Înregistrarea și supravegherea operatorilor din domeniul fitosanitar;

PS/FS-AL-01/01 Controlul privind respectarea cerințelor fitosanitare a ambalajelor din lemn utilizat în comerțul internațional;

PS/FS-MSD-05/01 Stabilirea și/sau menținerea statului pentru locul și/sau zonei de producere libere de organisme dăunătoare plantelor.

PS - Pe domeniul controlului semincer:

PS - (D03/03A)-01/01 din 26.09.2014 „Recepționarea, verificarea și înregistrarea declarațiilor de multiplicare a semințelor”

PS – (D03/03A) – 01/02 din 29.09.2014 „Inspecția în câmp în sectoarele de producere a semințelor și emiterea Documentului de inspecție în câmp”

PS – (D03/03A) – 01/01 din 27.10.2014 „Certificarea răsadurilor de legume”

PS – (03/03A) – 01/04 din 30.03.2015 „Procedura specifică de prelevare a probelor de semințe pentru post-control”

PS – PS/FS-MSD-04/02 din 11.04.2023 „Înregistrarea agenților economici privind producerea și/sau prelucrarea și/sau comercializarea semințelor

PS – PS/FS-MSR-01/01 din 06.03.2020 „Eliberarea Certificatului de calitate a semințelor”

PS – PS/FS-MSD-02/01 din 01.02.2018 „Admiterea importului semințelor și/sau materialului săditor de soiuri neînscrise în catalogul soiurilor de plante al Republicii Moldova”

PS – PS/FS-MS-04/01) – 01/02 din 22.03.2023 „Eliberarea certificatului de calitate la exportul materialul de înmulțire și celui săditor”

PO – (01/03) – din 04.08.2014 „Certificarea materialului săditor fructifer”

PS – PS/FS-MS-03/02 din 14.12.2021 „Certificarea materialului săditor viticol”

PS – PS/FS – MS – 01/01 din 17.11.2017 „Certificarea materialului săditor ornamental”

Pe domeniul controlului PUFF:

Procedura de autorizare a depozitului de păstrare a produselor de uz fitosanitar și fertilizanți

Procedura de eliberare a autorizației de import a produselor de uz fitosanitar și fertilizanți. PS(D 03/2B)-02/01

Procedura de inspecție a gestionarilor de produse de uz fitosanitar și/sau a fertilizanților COD : PSCGPUFF-01

Procedura de prelevare a mostrelor de pesticide.

14.5. Planificarea controalelor. Programe de monitorizare.

Controalele oficiale planificate pe domeniul fitosanitar și protecția plantelor, pe toate subdomeniile de control, se efectuează conform planului anual al controalelor. DPERMC, anual elaborează Planul preliminar al controalelor, în baza propunerilor înaintate de STSA asupra unităților din domeniul fitosanitar și protecția plantelor, pentru anul ce urmează. Planul preliminar se consultă cu DPP, DCUPPUFF, DCS și la necesitate se rectifică. La finalizarea coordonării procesului, Planul anual al controalelor se aprobă de Directorul general ANSA, inclusiv prin SIA RSC. Elaborarea și aprobarea planului anual al controalelor se finalizează la data de 20 noiembrie. Numărul de controale este determinat de specificul activității/antecedentelor/capacităților de inspecție etc., cu o frecvență de maxim o dată pe an. Controalele oficiale planificate pot fi realizate doar dacă sunt parte a Planului anual de controale ANSA. Controalele inopinate se inițiază prin SIA RSC în temeiul petițiilor/sesizărilor/plângerilor/autosesizărilor pentru care se aplică analiza criteriilor de risc. Dosarele de control conțin pe lângă Delegația de control, procesul-verbal de control și lista de verificare, nota de motivare care indică motivul inițierii controlului inopinat și care se aduce la cunoștință operatorului economic la înmânarea delegației de control.

Anual se aprobă și se implementează:

- 1) Planul de monitorizare în domeniul protecției plantelor
- 2) Planul de monitorizare în domeniul sănătății plantelor și semințelor la import
- 3) Planul de monitorizare în domeniul controlului semincer
- 4) Programul național de monitorizare și supraveghere a calității produselor de uz fitosanitar pentru anul 2023
- 5) Programul de monitorizare și supraveghere în domeniul sănătății plantelor și siguranței alimentelor de origine non-animală, programul prevede prelevarea de probe și analize de laborator în scopul supravegherii produselor privind indicii de siguranță și inofensivitate.

Programul de monitorizare și supraveghere în domeniul sănătății plantelor, prevede prelevarea de probe pentru expertiza de laborator în scopul prevenirii și răspândirii organismelor dăunătoare și a celor de carantină.

14.6. Planurile de contingență

Prin Hotărârea Guvernului nr.558/2011 privind măsurile de urgență din domeniul fitosanitar pentru a preveni introducerea și răspândirea în Republica Moldova a unor organisme de carantină, au fost aprobate mai multe planuri de contingență, care ulterior a fost modificată prin Hotărârea Guvernului nr.458/2018. În cazurile când inspectorul fitosanitar confirmă prezenta organismului dăunător de carantină, acesta raportează către DPP. La nivel central se decide demararea acțiunilor conform planului de contingență. În cazul focarelor, care pot genera pericole majore, prin decizia Guvernului Republicii Moldova se implică autoritățile locale și, după caz, naționale.

Lista planurilor de contingență aplicabile:

- 1) Măsurile de urgență pentru prevenirea introducerii și răspândirii în Republica Moldova a *Anoplophora chinensis* (Forster);
- 2) Măsurile provizorii de urgență din domeniul fitosanitar pentru a preveni introducerea și răspândirea în Republica Moldova a *Phytophthora ramorum* Werres, De Cock & Man in 't Veld sp. nov;
- 3) Măsurile de urgență pentru a preveni răspândirea în Republica Moldova a *Diabrotica virgifera* Le Conte (exclus prin HG458 din 16.05.18, MO157-166/18.05.18 art.508);
- 4) Măsurile de protecție împotriva răspândirii în Republica Moldova a *Pseudomonas solanacearum* (Smith) Smith;
- 5) Măsurile de prevenire a introducerii și a răspândirii în Republica Moldova a virusului mozaic pepino;
- 6) Măsurile de urgență pentru prevenirea răspândirii în Republica Moldova a *Bursaphelenchus xylophilus* (Steiner și Buhner) Nickle et al. (nematodul lemnului de pin);

- 7) Măsurile provizorii de urgență pentru a preveni introducerea și răspândirea în Republica Moldova a *Dryocosmus kuriphilus* Yasumatsu;
- 8) Măsurile pentru combaterea și prevenirea răspândirii în Republica Moldova a păduchelului din San Jose;
- 9) Măsurile provizorii de urgență din domeniul fitosanitar pentru a preveni introducerea și răspândirea în Republica Moldova a *Rhynchophorus ferrugineus* (Olivier);
- 10) Măsurile de combatere a nematozilor cu chisturi ai cartofului în Republica Moldova;
- 11) Măsurile de prevenire a introducerii și a răspândirii în Republica Moldova a viroidului tuberculilor fusiformi ai cartofului (Exlcus prin HG458 din 16.05.18, MO157-166/18.05.18 art.508);
- 12) Măsurile provizorii de urgență pentru a preveni introducerea și propagarea în Republica Moldova a *Gibberella circinata* Nirenberg & O'Donnell.
- 13) Măsurile privind combaterea veștejirii bacteriene a cartofului în Republica Moldova;
- 14) Măsurile privind controlul bacteriei *Ralstonia solanacearum* (Smith) Yabuuchi et al. în Republica Moldova;
- 15) Măsurile privind combaterea rîiei negre a cartofului în Republica Moldova;
- 16) Măsurile privind combaterea tortricidelor la frunzele garoafelor de grădină în Republica Moldova;
- 17) Măsurile de urgență pentru prevenirea introducerii și răspândirii organismelor dăunătoare *Epitrix cucumeris* (Harris), *Epitrix similaris* (Gentner), *Epitrix subcrinita* (Lec.) și *Epitrix tuberis* (Gentner);
- 18) Măsurile de prevenire a introducerii și răspândirii în Republica Moldova a *Xylella fastidiosa* (Wells et al.).

14.7. Laboratoarele implicate în controlul oficial

La desfășurarea controlului inspectorul fitosanitar efectuează controlul vizual cu prelevarea probelor. În cazul prezenței simptomelor de dăunare sau organismelor ca atare, inspectorul utilizând utilajul de laborator disponibil (lupa, setul pentru dezinfecție, microscop, etc.) și materialele didactice (colecție, fișe fitosanitare, procedurile operaționale și specifice, etc.) identifica organismul depistat. În cazul în care există suspjecții referitor la prezența organismului de carantină se prelevează o probă care se expediază la laboratorul desemnat de ANSA pentru analize de laborator. Proba, ambalată în pachet-safeu cu un număr unic și însoțită de procesul-verbal de prelevare a probelor perfectat prin SIA LIMS.

Începând cu anul 2009, la nivel național I.P.LCF deține acreditare pentru testarea semințelor conform cerințelor Standardului SM SREN ISO/CEI 17025 și acreditarea internațională – ISTA.

În domeniul controlului produselor de uz fitosanitar și a fertilizanților sunt utilizate serviciile S.S. „Centrul de Stat pentru Atestare și Omologarea produselor de uz Fitosanitar și a Fertilizanților”.

14.8. Resursele umane și tehnice disponibile

În cadrul direcțiilor raionale și municipale activează peste 180 colaboratorii din domeniul carantină fitosanitară și monitoring fitosanitar, control semincier și control PUFF. Inspectorii fitosanitari dispun de:

- chituri pentru prelevarea mostrelor;
- microscopie (în perioada 2014-2015 cu suportul Proiectului ACED (USAID) au fost echipate 10 direcții cu microscopie performante cu camera video, aparat foto, sonde pentru cereale, termometru, fereastră etc.)
- setul de instrumentar necesar pentru efectuarea controlului fructelor și legumelor în starea proaspătă la indicii de calitate;

- fișe fitosanitare;
- colecții și herbare cu simptome de dăunare de organisme dăunătoare plantelor;
- instrucțiuni metodice privind supravegherea fitosanitară și observările fenologice de dezvoltare a organismelor dăunătoare plantelor.

14.9. Instruirea personalului

Instruirea personalului se efectuează conform Planului anual de dezvoltare profesională a colaboratorilor, care este elaborat reieșind din propunerile DPP, DCUPPPUFF, DCS și în baza analizei necesităților de instruire, care se întemeiază pe concluziile vizitelor în teritoriu ale conducerii ANSA și din rapoartele de audit intern.

În cooperare cu alte organizații și agenții implicate în cercetare în domeniul agriculturii, educației și producerea semințelor, anual se organizează cursuri de instruire.

Pe domeniul controlului semincer instruirile de lucru sunt oferite inspectorilor printr-un set de proceduri standard de operare bazate pe orientările OECD și ISTA. Acestea se referă la procesul de înregistrare și recunoașterea oficială a producătorilor de semințe, la înregistrarea parcelelor de semințe și parcelelor destinate pentru certificare, controlul procedurilor, eșantionarea semințelor pentru perioada post-control, laborator etc.

14.10. Sisteme de raportare

Raportarea în domeniul fitosanitar se efectuează lunar prin prezentarea spre arhivare exemplarul 2 al certificatului fitosanitar, eliberat de la nivel teritorial la nivel central. Concomitent se prezintă informația privind exportul mărfurilor supuse controlului fitosanitar cu divizarea pe grupuri de țări (CSI, Uniunea Europeană, Federația Rusă) pentru luna precedentă.

Raportarea privind activitatea în domeniul sănătatea plantelor și carantina fitosanitară se efectuează lunar de către STSA. Săptămânal, se raportează date privind dezvoltarea organismelor dăunătoare plantelor, precum și emiterea buletinelor de avertizare.

Datele sunt colectate din bazele de date privind eliberarea certificatelor fitosanitare și actelor privind controlul fitosanitar. Acces la bazele de date a STSA o au angajații DPP de la nivel central, care le totalizează, le analizează și generează rapoarte. Totodată, în domeniul monitoring fitosanitar săptămânal datele privind dezvoltarea organismelor nocive plantelor se prezintă săptămânal. Informația recepționată reprezintă baza elaborării Pronosticului răspândirii dăunătorilor și bolilor principale a culturilor agricole și recomandări de combatere a acestora.

Constatările controlului pe domeniul produselor de protecție a plantelor se înregistrează într-un formular special de strictă evidență. La fiecare act de control se anexează Lista de verificare, în funcție de activitatea pe care o desfășoară gestionarul de produse de uz fitosanitar și fertilizanți: utilizare, depozitare și comercializare. Dacă subiectul pasibil controlului activează în mai multe din domeniile enumerate mai sus, la actul de control vor fi anexate și listele de verificare respective.

În cazul neprezentării Raportului trimestrial privind importul, comercializarea și stocarea produselor de uz fitosanitar și a fertilizanților, inspectorul înmânează importatorului/comerciantului de PUFF o sesizare. În cazul constatării respectării tuturor regulilor de gestionare a PUFF sau în cazul depistării unor încălcări minore, pentru elucidarea cărora este suficientă o recomandare verbală la momentul efectuării controlului planificat, se va constata conformitatea cu cerințele legislației în vigoare. Toate datele despre operator și mișcarea PUFF sunt înregistrate în registrele și bazele de date descrise la pct. 15.11

Odată cu depunerea unei declarații de multiplicare pentru aprobare la DCS, informația inițială recepționată se stochează într-un tabel Excel, care generează un număr de etichetă, datorită căruia orice eroare în păstrarea evidenței este exclusă. Toată informația generată în certificare și controlul oficial al proceselor de producere a semințelor este distribuită și completată de către următoarele entități:

- Reprezentant al furnizorului autorizat;
- Inspectorul teritorial;
- Inspectorul DCS;
- Laboratorul responsabil pentru testarea calității semințelor.

Înregistrările se păstrează în format electronic la DCS, pe pagina web ANSA, la fel și printate și arhivate. Pentru a obține calificarea pentru certificarea oficială a semințelor, producătorii de semințe trebuie inițial să obțină autorizarea pentru acest tip de activitate, care stipulează că agenții economici care intenționează să producă și să comercializeze material săditor, trebuie să fie inițial înregistrați de către ANSA, fapt confirmat prin eliberarea Certificatului de înregistrare.

14.11. Baze de date și sisteme informaționale

În domeniul fitosanitar există următoarele registre și baze de date:

- Baza de date ale certificatelor fitosanitare export/reexport emise de inspectorii subdiviziunilor teritoriale ANSA cu administrarea susținută de Direcția protecția plantelor, aparatul central ANSA, prin intermediul Sistemului Informațional Automatizat "Registrul de Stat Fitosanitar";
- Registrul de evidență a depozitelor specializate pentru păstrarea produselor de uz fitosanitar și fertilizanți;
- Registrul operatorilor din sistemul semincer.
- SIA RSC
- SIA GEAP

Baza de date se completează de către inspectorii care efectuează controlul fitosanitar și sunt abilitați prin Ordinul ANSA pentru perfectarea și eliberarea certificatelor fitosanitare. Colaboratorii din cadrul aparatului central au acces la baza de date pentru analiza și sistematizarea informației.

În cadrul actualului sistem de control al PUFF sunt utilizate mai multe baze de date și registre:

- Registrul trasabilității importului PUFF (online). Datele sunt actualizate la momentul eliberarea autorizației de import PUFF.
- Registrul de evidență a controalelor efectuate.
- Registrul de evidenta a registrelor la import, comercializare și stocul PUFF.
- Registrul de evidență a utilizării produselor de uz fitosanitar;
- Registrul de evidență a fertilizanților;
- Registrul de evidență a Declarațiilor pe proprie răspundere privind respectarea regulilor de utilizare a produselor de uz fitosanitar și a fertilizanților;
- Registrul de evidență a eliberării autorizațiilor de funcționare a depozitelor pentru păstrarea PUFF.

14.12. Cooperarea cu alte departamente și alte organizații

Cooperarea cu alte departamente și organizații se realizează la nivel național și extern.

La nivel național cu:

- 1) Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare;
- 2) Serviciul Vamal;

- 3) instituții de cercetări științifice de profil agricol;
- 4) asociații de producători și exportatori producției de origine vegetală.

La nivel internațional:

- 5) organisme internaționale la care Republica Moldova este parte (Convenția Internațională pentru Protecția Plantelor, Organizația Europeană și Mediteraneană pentru Protecția Plantelor);
- 6) organizații naționale din domeniul protecția și carantina plantelor din diferite state;

14.13. Prioritățile controlului oficial pentru perioada 2023-2026

- 1) Elaborarea și implementarea planului de acțiuni privind dezvoltarea sistemului fitosanitar pentru perioada 2023-2025;
- 2) Organizarea controlului de conformitate la indicii de calitate a fructelor și legumelor în starea proaspătă.
- 3) Revizuirea și aprobarea procedurilor necesare în domeniul semincer;
- 4) Elaborarea procedurilor operaționale:
 - a) de inspecție fitosanitară a locurilor de păstrare, depozitare și sortare a producției de origine vegetală;
 - b) pentru controlul fitosanitar al terenurilor agricole;
 - c) privind elaborarea pașapoartelor fitosanitare;
- 5) asigurarea funcționalității sistemului de instruire și certificare în domeniul utilizării durabile a produselor de protecție a plantelor;
- 6) implementarea planului național de monitorizare a calității pesticidelor;
- 7) implementarea planului anual al controalelor oficiale în baza analizei riscului pentru subdomeniul managementul produselor de uz fitosanitar și fertilizanți;
- 8) verificarea eficienței controalelor oficiale;
- 9) elaborarea procedurilor operaționale de sistem:
 - d) privind controlul la locurile de descărcare/vămuire a loturilor cu pesticide;
 - e) prelevarea probelor de produse de uz fitosanitar în scopul controlului calității;
 - f) implementarea planului național de acțiuni pentru utilizarea durabilă a pesticidelor;

Capitolul 15. Gestionarea Crizelor

15.1. Planuri de contingență pentru situații de urgență privind produsele alimentare și hrana pentru animale

Gestionarea crizelor și a situațiilor de urgență referitoare la alimente și hrana pentru animale sunt prevăzute în Hotărârea Guvernului nr.790/2023 cu privire la aprobarea Planului general de gestionare a crizelor în domeniul siguranței produselor alimentare și a hranei pentru animale, care abrogă Hotărârea Guvernului pentru aprobarea Planului general de gestionare a crizelor în sectorul alimentelor și furajelor nr. 680/2018, aplicabilă până la intrarea în vigoare a Hotărârii nr.790/2023.

În temeiul prevederilor art.29 alin.(3)-(6) din Legea nr.306/2018 privind siguranța alimentelor, pct.3¹ alin.(1) din Legea nr.131/2012 privind controlul de stat, art.14 din Legea nr.50/2013 cu privire la controalele oficiale pentru verificarea conformității cu legislația privind hrana pentru animale și produsele alimentare și cu normele de sănătate și de bunăstare a animalelor, pct.5-7, 9-11, 27, 32, 37, 45, 72 alin.(6), 89 ale Hotărârii Guvernului nr.790/2023 cu privire la aprobarea Planului general de gestionare a crizelor în domeniul siguranței produselor alimentare și a hranei pentru animale, a fost elaborat și aprobat Ordinul directorului general al ANSA nr.418 din 24.06.2024 „Cu privire la instituirea Cehulei naționale de criză și aprobarea Planului de contingență pentru situații de urgență privind produsele alimentare și hrana pentru animale”. Anual, în baza Planului de contingență pentru situații de urgență privind produsele alimentare și hrana pentru animale, se va organiza un eveniment de formare, la care vor fi invitați toți membri

Celulei naționale de criză și părțile interesate cheie. Instruirea va dura cel puțin o jumătate de zi și va include o sesiune care prezintă actualizări ale Planului, lecții învățate din orice criză alimentară în care a fost convocată Celula națională de criză în ultimele 12 luni și un scenariu de exercițiu de birou care necesită convocarea Celulei naționale de criză. În cazul în care Celulei naționale de criză a fost convocată în ultimele 12 luni, nu va fi necesar un exercițiu de pregătire. În astfel de cazuri, se va oferi o informare asupra eficacității răspunsului. Evidențele de instruire vor fi păstrate de Centrul operațional al ANSA. Rapoartele de urmărire vor fi emise tuturor membrilor.

Autoritățile competente cu responsabilități în domeniul siguranței alimentelor sunt: Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Ministerul Sănătății, prin intermediul Agenției Naționale pentru Sănătate Publică, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Apărării, Ministerul Finanțelor, prin intermediul Serviciului Vamal și ANSA care desemnează managerul general pentru coordonarea activităților Celulei de criză la nivel central (Celulei naționale de criză) create în cadrul ANSA alcătuită din reprezentanții autorităților din domeniul siguranței alimentelor.

Procesul de gestionare a crizelor se desfășoară etapizat și include cinci faze, după cum urmează:

- 1) faza I: observarea indicatorilor și avertizarea asupra unei crize potențiale sau specifice;
- 2) faza a II-a: evaluarea situației de criză în ceea ce privește dezvoltarea și potențialul său și stabilirea implicațiilor pentru securitatea individuală și națională;
- 3) faza a III-a: dezvoltarea opțiunilor de răspuns recomandate pentru a ghida procesul decizional;
- 4) faza a IV-a: planificarea și executarea deciziilor;
- 5) faza a V-a: revenirea la starea de normalitate.

Pericolele legate de siguranța alimentelor și furaje sunt clasificate în următoarele categorii:

- 1) pericole biologice;
- 2) pericole chimice;
- 3) pericole fizice.

Incidentele alimentare diferă foarte mult și pot varia de la o problemă standard de siguranță a produselor alimentare, evenimente inopinate până la riscuri grave la adresa sănătății publice. În aceste cazuri incidentele pot escalada și se pot transforma în crize.

La clasificarea incidentelor alimentare se iau în calcul severitatea riscului, complexitatea incidentului, precum și percepția publică. În funcție de severitatea riscului, diferențiem:

risc mic – atribuit unui risc în condițiile în care acesta este bine gestionat de entitate, respectiv, controalele interne implementate mențin riscul în niveluri acceptabile;

risc mediu – atribuit unui risc atunci când la nivelul entității sunt implementate măsuri de control intern, însă manifestarea riscului nu poate fi prevenită în totalitate;

risc mare – atribuit unui risc atunci când riscul nu este controlat, iar manifestarea lui nu poate fi prevenită de entitatea publică.

Impactul riscului reprezintă consecința negativă asupra rezultatelor (obiectivelor) așteptate în cazul în care riscul se materializează. Impactul riscului poate fi apreciat ca ridicat, mediu sau scăzut. Impactul ridicat presupune că materializarea riscului implică un nivel sporit de gravitate. Impactul mediu presupune un nivel moderat de gravitate pentru entitate. Impactul scăzut echivalează cu o gravitate redusă, în cazul în care riscul se manifestă.

Pentru a determina dacă un incident alimentar evoluează sau nu către o criză și pentru a asigura ținerea sub control a proceselor critice, la abordarea unui incident alimentar se analizează mai mulți factori/criterii, printre care:

- 1) numărul de consumatori afectați;
- 2) severitatea riscului/bolii;
- 3) aria de distribuție;
- 4) volumul de alimente incriminate;
- 5) precedente în cazuri similare, decizii anterioare de gestionare a riscului;
- 6) numărul de rapoarte/notificări/sesizări;
- 7) resursele solicitate;

- 8) segmentele lanțului alimentar implicate;
- 9) trasabilitatea produselor suspecte;
- 10) faptul dacă contaminantul este cunoscut sau nu;
- 11) numărul de autorități implicate;
- 12) percepția publică/mediatizarea;
- 13) implicațiile comerciale, internaționale.

În funcție de criteriile menționate supra incidentele alimentare pot fi:

minore – incidentele care au impact asupra siguranței produselor alimentare cu efecte localizate și care se gestionează la nivel teritorial;

medii – incidentele care ar putea afecta sănătatea publică pe o arie de răspândire mai mare, iar gestionarea lor implică coordonarea de la nivel central;

majore – incidentele severe (îmbolnăviri grave, potențiale decese), complexe (un număr mare de persoane afectate, produse incriminate, un nivel ridicat de resurse necesare pentru gestionare), larg răspândite și care generează un grad sporit de îngrijorare în rândul populației. Asemenea situații necesită să fie coordonate de la nivel central.

Pentru încadrarea incidentelor alimentare în unul din tipurile minore, medii, majore, se utilizează modelul de definiție în baza severității și complexității. Severitatea incidentului se stabilește în funcție de criteriile și punctajele obținute în conformitate cu prevederile Ordinului directorului general al ANSA nr.244 din 29.03.2024, *Cu privire la instituirea Centrului operativ pentru situații de urgență în cadrul Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor*, de către Centrul operativ instituit în cadrul ANSA, care, recepționează informația primară prin intermediul subdiviziunilor responsabile ale instituțiilor și autorităților publice, al altor centre operative, mass-mediei, Sistemului rapid de alertă pentru alimente și furaje la nivel național, telefonului verde sau altor surse de informații. Centrul operativ realizează evaluarea primară și în cazul în care incidentul este considerat major, se activează și se convoacă Celula națională de criză, care la rândul ei informează Comisia pentru situații excepționale a Republicii Moldova despre evoluția crizei și măsurile ce necesită a fi aplicate.

15.2. Sisteme informaționale de alertă

Sistemul european de alertă rapidă pentru alimente și furaje (RASFF)

În calitate de țară terță Republica Moldova dispune de acces limitat cu nume de utilizator și parolă la sistemul dat, iar ANSA în calitate de punct național de contact asigură comunicarea rapidă în cazul notificărilor care vizează Republica Moldova țară de origine sau distribuție.

Pentru implementarea și buna funcționare a sistemului RASFF, ANSA a elaborat, procedura Specifică „Notificările sistemului rapid de alertă pentru alimente și furaje RASFF la nivel central ANSA”. DPERMC, este responsabilă de comunicarea riscului pe intern și extern, iar direcțiile aparatului central din cadrul ANSA recepționează informația, inițiază anchete de serviciu și dispun măsuri de restricționare sau retragere de pe piață sau, dacă este cazul, distrugerea alimentelor și furajelor neconforme cu cerințele siguranței alimentelor. În anul 2024, a fost aprobat Ordinul directorului general ANSA nr.115 din 20 februarie „*Cu privire la atribuirea unor responsabilități*”, care stabilește desemnarea punctului național de contact și desemnează persoana responsabilă pentru comunicare cu echipa RASFF al Uniunii Europene. La fel, în anexa nr.1 la Ordinul directorului general ANSA nr.115 din 20 februarie 2023, „*Cu privire la atribuirea unor responsabilități*” sunt aprobate adresele casuțelor poștale a rețelei interne a ANSA de la nivel central și subdiviziuni. Fiecare membru al rețelei, stabilit prin Hotărârea Guvernului nr.59 cu privire la aprobarea măsurilor de punere în aplicare a sistemului rapid de alertă pentru alimente și furaje la nivel național, dispune de punct de contact pentru circulația notificărilor privind incidentele în domeniul alimentar.

15.3. Cooperarea și coordonarea interinstituțională

Pentru asigurarea bunei funcționări a sistemului de control oficial al alimentelor și pentru coordonarea adecvată a activităților autorităților competente în domeniul alimentar menționate în art.24 care stipulează domeniile de competență ale Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor și art.25 ce statuează domeniile de competență ale Ministerului Sănătății, din Legea nr.306/2018 privind siguranța alimentelor ANSA și ANSP există semnat un Acord de colaborare. După cum prevede Hotărârea Guvernului nr.790/2023 cu privire la aprobarea Planului general de gestionare a crizelor în domeniul siguranței produselor alimentare și a hranei pentru animale care menționează autoritățile competente în domeniul alimentar după cum urmează: Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Ministerul Sănătății, prin intermediul Agenției Naționale pentru Sănătate Publică, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Apărării, Ministerul Finanțelor, prin intermediul Serviciului Vamal și Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor. În sensul Hotărârii Guvernului nr.790/2023 cu privire la aprobarea Planului general de gestionare a crizelor în domeniul siguranței produselor alimentare și a hranei pentru animale ANSA desemnează coordonatorul general al Celulei naționale de criză în cazul unor crize în domeniul alimentar. În calitate de coordonator, ANSA are responsabilitatea de a fortifica acțiunile de comunicare și de a menține o colaborare eficientă cu celelalte autorități competente. În vederea realizării acestei acțiuni în perioada 2021-2023 au fost organizate 3 ședințe în regim online pentru consolidarea unor acțiuni comune în vederea creării Celulei naționale de criză. În anul 2024, prin Ordinul ANSA nr.11 din 10.01.2022, a fost aprobat Regulamentul privind organizarea și funcționarea Centrului operativ pentru situații de urgență din cadrul Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor. Ulterior, în temeiul Hotărârii Guvernului nr.790/2023 cu privire la aprobarea Planului general de gestionare a crizelor în domeniul siguranței produselor alimentare și a hranei pentru animale a fost aprobat Ordinul directorului general al ANSA nr.418 din 24.06.2024 „Cu privire la instituirea Celulei naționale de criză și aprobarea Planului de contingență pentru situații de urgență privind produsele alimentare și hrana pentru animale”.

În baza acordurilor de colaborare cu autoritățile competente în domeniul alimentar sunt stabilite căile de comunicare și totodată sunt stabilite modalități de cooperare și coordonare între toți cei implicați. Anual, în baza Planului controalelor a fiecărei autorități competente, de către SIA RSC se generează graficul controalelor comune, vizite ale mai multor autorități de control într-o singură perioadă de control.

La necesitate, pot fi formate echipe de control comune pentru controlul unor subiecte tematice, de cele mai dese ori ANSA și MAI, în aceste situații sunt elaborate ordine de stabilire a echipelor de control și instrucțiuni privind măsurile ce urmează a fi aplicate de către inspectorii ANSA.

Cooperarea internațională în domeniile gestionate de ANSA, este direcționată spre obiectivul *atingerii unui nivel înalt al siguranței alimentelor și al intereselor consumatorilor privind siguranța alimentelor prin diversitatea aprovizionării cu produse alimentare și accesarea la piețe de desfacere externe, în special la cele din Uniunea Europeană* stabilit conform Hotărârii Guvernului nr.1150/2017 cu privire la aprobarea Strategiei în domeniul siguranței alimentelor pentru anii 2018-2022. Întru realizarea acestui obiectiv, în concluzie cu partenerii internaționali, ANSA se conduce de angajamentele prevăzute în Acordul de Asociere Republica Moldova - Uniunea Europeană (*cap. 4 Măsuri Sanitare și Fitosanitare* din Titlul V. Comerț și Aspecte legate de Comerț), precum și în Agenda de Asociere 2021-2027 și alte documente relevante.

Totodată, odată cu acordarea de către Consiliul European, la 23 iunie 2023, Republicii Moldova a statutului de țară candidată, ANSA contribuie la implementarea Planului național de acțiuni privind realizarea criteriilor de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană și privind implementarea Acordului de Asociere RM – UE pentru anii 2023 – 2027, în special a acțiunilor relevante capitolului 12. Siguranța alimentară, politici sanitare și fitosanitare.

Coordonarea cooperării cu Directoratul General pentru Sănătatea și Siguranța Alimentară al Comisiei Europene (DG SANTE) are loc prin prisma Sub-Comitetului pentru Măsurile Sanitare și Fitosanitare Moldova – UE, care se întrunește în reuniuni anuale.

În realizarea obiectivelor de devoltare în domeniile sale de competență, ANSA este susținută de partenerii externi, cei mai prezenți în perioada actuală fiind Comisia Europeană, Banca Mondială, IFC, USAID, UNIDO, FAO, Guvernele SUA, Germaniei, Cehiei, Olandei, Lituaniei, Letoniei și alte state.

În anul 2024, ANSA a actualizat unul din puntele focale ale INFOSAN, în vederea comunicării eficiente a incidentelor în domeniul alimentar cu toți membri rețelei.

În vederea dezvoltării cooperării cu Autoritățile Competente din alte state, au loc negocieri privind semnarea acordurilor de colaborare.

Capitolul 16. Organizarea activității de audit

16.1 Auditul extern

Auditul extern este realizat de către Curtea de Conturi, instituția supremă de audit a Republicii Moldova, care exercită controlul asupra modului de formare, administrare și întrebuințare a resurselor financiare publice și a patrimoniului public în conformitate cu standardele internaționale ale instituțiilor supreme de audit. Rolul Curții de Conturi este strâns legat de promovarea responsabilității, a corectitudinii și a celor mai bune practici în gestionarea finanțelor publice.

La necesitate, și la decizia organului ierarhic superior de supraveghere a activității, ANSA este auditată de către Curtea de Conturi și sunt vizate atât activitățile specifice ale entității cât și activitatea structurii de audit intern, îndeplinind rolul de control independent al activității de audit.

Se consideră activități de audit extern misiunile de evaluare realizate de către experții DG SANTE în domeniul sanitar veterinar și al siguranței alimentelor.

16.2. Auditul intern

În cadrul ANSA este creată și funcționează **Direcția audit intern (DAI)**, în conformitate cu prevederile Legii nr.229/2010 privind controlul financiar public intern, Hotărârea Guvernului nr.14/2023 cu privire la organizarea și funcționarea Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor și Hotărârea Guvernului nr.557/2019 cu privire la aprobarea Codului etic al auditorului intern și a Cartei de audit intern, Standardele naționale de audit intern.

Misiunea DAI constă în acordarea consultanței și furnizarea evaluării independente și obiective privind eficacitatea sistemului de control intern managerial și a sistemului de control pe domeniile de activitate ale ANSA, cu scopul de a oferi asigurare, consiliere, asistând managementul în atingerea obiectivelor și îmbunătățirea proceselor de guvernare și contribuind la îmbunătățirea activității instituției.

Direcția audit intern este în directă subordine a Directorului general și dispune conform schemei de încadrare a statelor de personal de 5 unități de personal:

1- șef Direcție responsabil de planificarea, organizarea, monitorizarea și controlul activității subdiviziunii;

1- șef adjunct de Direcție responsabili de efectuarea activităților de audit intern pentru evaluarea sistemului de control intern managerial și monitorizarea și controlul activității subdiviziunii;

2- auditori interni superiori responsabili de efectuarea activităților de audit intern pentru evaluarea sistemului de control intern managerial;

1 – auditor intern responsabil de realizarea auditului sistemului de control oficial pe domeniile de activitate ale ANSA.

DAI evaluează eficiența și eficacitatea sistemului de control intern managerial și sistemul de control pe domeniile de activitate ale instituției, precum și dacă acestea sunt adecvate și funcționează într-un mod care asigură:

- 1) economicitatea, eficacitatea și eficiența operațiunilor;
- 2) conformitatea cu cadrul normativ și cu reglementările interne;
- 3) siguranța și optimizarea activelor și a pasivelor;

4) fiabilitatea și integritatea informației financiare și operaționale;

Activitatea de audit se bazează pe principii precum:

- Independența;
- Integritatea;
- Obiectivitatea;
- Competența profesională;
- Confidențialitatea;
- Respectarea standardelor profesionale.

Activitatea de audit intern este alcătuită din patru etape, care împreună formează ciclul auditului intern.

16.2.1. Planificarea multianuală și anuală

Activitatea de audit intern începe cu elaborarea Programului multianual și anual al activității de audit intern. Programul multianual al activității de audit intern și planul anual de activitate au o importanță majoră pentru organizarea activității direcției audit intern. Resursele de audit intern sunt limitate și sunt orientate spre evaluarea celor mai importante domenii, care asigură gestionarea eficientă a întregii ANSA. Programul multianual reprezintă un rezumat al principalelor decizii de planificare a activității DAI întru realizarea misiunii acesteia, prin alocarea resurselor (inclusiv umane, financiare) pentru realizarea obiectivelor stabilite.

Conducătorul DAI planifică activitatea în baza identificării și evaluării riscurilor, pentru a defini prioritățile activității de audit intern în concordanță cu obiectivele ANSA. Întru executarea Planului anual de activitate a DAI, la etapa de planificare a misiunii de audit, analizează activitatea de planificare detaliată necesară pentru a identifica principalele obiective de audit, care urmează a fi realizate în timpul misiunii și modalitatea acestora vor fi testate în baza unui program de lucru al misiunii de audit intern.

Figura 22. Etapele Procesului de Audit Intern

Realizarea misiunii

Planificarea misiunii de audit intern

Întru executarea Planului anual de activitate a DAI, la etapa de planificare a misiunii de audit, analizează activitatea de planificare detaliată necesară pentru a identifica principalele obiective de audit, care urmează a fi realizate în timpul misiunii și modalitatea acestora vor fi testate în baza unui program de lucru al misiunii de audit intern. Etapele principale ale planificării misiunii de

audit sunt: *activități de pregătire, planificarea preliminară, ședința de deschidere și programul de lucru*).

Lucru în teren

Colectarea și analiza ulterioară a unor informații suficiente, sigure, relevante și utile aferente obiectivelor misiunii (probe de audit) reprezintă principala trăsătură a etapei lucrului în teren. Principalele activități ale lucrului în teren sunt: *evaluarea riscurilor, colectarea și analiza informațiilor, documentarea informației, ședința de finalizare a lucrului în teren*).

16.2.2. Raportarea rezultatelor misiunii de audit

Raportul de audit este cel mai important rezultat al procesului de audit și prezintă rezultatele activității de audit intern. Acest raport este unicul produs al activității echipei de audit pe care Directorul general ANSA îl primește. Raportul de audit – fiind întocmit și prezentat, promovează modificările necesare și încurajează conducerea să ia acțiuni corective. Rolul raportului de audit este de a oferi asigurări cu privire la funcționarea adecvată a sistemelor manageriale, precum și de a oferi recomandări pentru îmbunătățirea acestora.

Urmărirea implementării recomandărilor de audit

Rolul auditului intern este de a oferi asigurări privind funcționarea adecvată a sistemului de control intern managerial și sistemului de control întru a oferi recomandări pentru îmbunătățirea acestora. Prin urmare, este esențial să se urmărească în mod corespunzător implementarea recomandărilor de audit pentru a asigura că funcția de audit intern aduce o valoare adăugată ANSA. Există mai multe nivele de acțiuni de urmărire a implementării recomandărilor de audit:

- a) Informații verbale - cea mai simplă modalitate de urmărire a recomandărilor de audit, însă oferă probe limitate despre întreprinderea acțiunilor pe marginea recomandărilor de audit;
- b) Formular - acest nivel de urmărire implică utilizarea unor formulare pentru a obține o confirmare în formă scrisă.
- c) Verificarea ulterioară – verificarea ulterioară constituie efectuarea unei vizite scurte la unitatea auditată pentru a colecta probele ce demonstrează că s-au întreprins măsuri;
- d) Audit ulterior (follow-up) - reprezintă o misiune deplină, obiectivele căreia includ revizuirea totală sau parțială a modului, în care unitatea auditată a implementat recomandările de audit.

Cea mai simplă modalitate de urmărire a recomandărilor de audit este formularul, acesta poate fi utilizat pentru a prezenta informații, atât despre acțiunile efectuate, cât și despre dificultățile apărute în procesul de implementare a recomandărilor.

În conformitate cu planul anual, DAI transmite către unitățile auditate formularul spre completare cu specificația perioadei de timp. Acest document va conține elemente de identificare precum: titlul misiunii, numărul de referință a documentului, recomandările de audit, descrierea activităților din planul de acțiuni, responsabil, data executării (planificată/realizată), precum și gradul implementării (neimplementat, parțial implementat și implementat).

Toate auditurile sunt supuse unui control independent și se desfășoară într-un mod transparent.

16.3. Priorități în dezvoltare:

- Promovarea și instituirea unei culturi de control adecvate în cadrul ANSA și STSA;
- Evaluarea sistematică a mediului de control în cadrul ANSA;
- Identificarea punctelor slabe și revizuirea sistemului de control intern managerial și a controalelor efectuate pe domeniile de competență ale ANSA;
- Elaborarea rapoartelor de audit intern conform prevederilor Standardelor naționale de audit intern și Normelor metodologice de audit intern în sectorul public.

Capitolul 17. Priorități în activitatea de control, la implementarea PNMAC pentru perioada 2023-2026

Pentru perioada 2023-2026, ANSA va continua consolidarea capacităților întregului sistem ANSA, prin:

- 1) consolidarea capacităților administrative ale ANSA prin dotare cu echipament tehnic (laptopuri, imprimante mobile, surse de internet mobil) necesar desfășurării procedurii de control oficial și de eliberare a actelor permise;
- 2) consolidarea sistemului național de laboratoare pe toate domeniile de competență ale ANSA și integrarea laboratoarelor de încercări cu sediul la Bălți și Cahul;
- 3) digitalizarea proceselor și serviciilor prestate de ANSA;
- 4) eficientizarea controalelor oficiale în domeniile de competență ale ANSA prin aplicarea procedurilor de verificare a controlului oficial și de monitorizare a inspectorilor elaborate în baza Regulamentului (CE) 2017/625;
- 5) consolidarea dialogului cu operatorii din sectorul alimentar;
- 6) elaborarea instrucțiunilor necesare privind controlul oficial al produselor ecologice în baza Legii nr.237/2023 privind producția ecologică și etichetarea produselor ecologice;
- 7) atingerea obiectivelor stabilite pentru ANSA, în scopul integrării Republicii Moldova la Uniunea Europeană;
- 8) extinderea gamei de produse de origine animală produse în Republica Moldova și exportate pe piața Uniunii Europene, precum și a materialului săditor și de plantare;
- 9) inițierea procesului de acreditare la standardul ISO 17020, cel puțin pentru un domeniu de control;
- 10) consolidarea cunoștințelor și abilităților profesionale ale inspectorilor implicați în activități de control;
- 11) implementarea sistemului informațional “e-ANSA”;
- 12) sporirea nivelului de sănătate ale animalelor și obținerea unei scăderi a cazurilor de boli cu 50 %;
- 13) stabilirea unui sistem de control al subproduselor de origine animală nedestinate consumului uman, prin modificarea Hotărârii de Guvern nr.1280/2018 pentru aprobarea Metodologiei privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător în baza analizei riscurilor aferent domeniilor de competență ale Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor;
- 14) elaborarea și actualizarea cadrului operațional și de reglementare, în domeniul siguranței alimentelor, igienei și expertizei produselor alimentare, inclusiv prin actualizarea permanentă a Listelor de verificare;
- 15) actualizarea periodică a listelor unităților autorizate de procesare a alimentelor de origine animală;
- 16) actualizarea și ajustarea Planului Național Multianual de Control și raportare despre implementarea planului către Guvernul Republicii Moldova;
- 17) efectuarea de audituri, privind condițiile de igienă, evaluare a procedurilor bazate pe principiile HACCP, pentru verificarea conformității acestora cu cerințele generale și specifice de igienă și siguranța alimentelor stabilite de legislația Republicii Moldova și a Uniunii Europene.

Capitolul 18. Planificarea în cadrul PNMAC a planurilor de monitorizare pentru perioada 2023-2026

Nr/o	Denumirea planului de monitorizare	Numărul total de probe planificate			
		2023	2024	2025	2026
1.	Planul de monitorizare a hranei pentru animale (de origine autohtonă și de import)	495	515	515	515
2.	Planul de monitorizare în domeniul siguranței și calității produselor alimentare de origine non-animală	779	881	881	881
3.	Planul de monitorizare a producției alcoolice	230	250	250	250
4.	Planul de monitorizare a reziduurilor de pesticide și a conținutului de nitrați în produsele vegetale de origine autohtonă și din import	740	620	620	620
5.	Planul de monitorizare în domeniul protecției plantelor	660	575	575	575
6.	Planul de monitorizare în domeniul sănătății plantelor și semințelor la import	570	530	530	530
7.	Planul de monitorizare în domeniul controlului semincer	120	350	350	350
8.	Planul de monitorizare a reziduurilor în produsele de origine animală	1260	864	864	864
9.	Programul de monitorizare a siguranței produselor alimentare de origine animală	8250	3530	3530	3530
10.	Programul de monitorizare în domeniul siguranței produselor alimentare de origine animală din import	907	1025	1025	1025

11.	Programul de monitorizare în domeniul protecției consumatorilor	2425	4845	4845	4845
12.	Programul de supraveghere în domeniul calității medicamentelor de uz veterinar	85	97	97	97
13.	Programul național de monitorizare și supraveghere a calității produselor de uz fitosanitar	165	195	195	195
14.	Planul acțiunilor sanitar-veterinare strategice obligatorii de supraveghere, profilaxie și combatere a bolilor la animale	25295	76437	76437	76437
17.	Programul pentru determinarea prevalenței <i>Salmonellei</i> în efectivele de găini ouătoare	177	238	238	238
16.	Programul de monitorizare a eficienței vaccinării antirabice a vulpilor	1000	520	520	520

Capitolul 19. Planificarea în cadrul PNMAC a planurilor anuale de control oficial pentru perioada 2023-2026

Domeniul siguranța și calitatea alimentelor					
Denumirea obiectului	Numărul total de obiecte	2023	2024	2025	2026
Unități de comercializare	7062	2393	2300	2300	2300
Unități de alimentație publică	3770	816	750	750	750
Centre de colectare a laptelui, independente sau integrate în cadrul fermelor de animale producătoare de lapte	430	542	500	500	500
Unități de depozitare a produselor alimentare	1279	467	400	400	400
Unități care produc produse din carne, carne tocată, carne preparată și carne separată mecanic	181	457	400	400	400
Abatoare/puncte de sacrificare	132	372	370	370	370
Unități de producere a produselor de panificație și a pastelor făinoase	504	224	200	200	200
Piețe agro-alimentare	721	148	148	148	148
Unități de procesare a fructelor și legumelor	47	53	50	50	50
Unități de procesare a laptelui sau procesare a produselor din lapte, inclusiv unități de fabricare a înghețatei	47	44	44	44	44
unități de uscare/dezhidratare a fructelor și legumelor	90	38	30	30	30
Unități de procesare a peștelui și a produselor pescărești	32	36	36	36	36
Unități de morărit	94	35	30	30	30
Unități de procesare a mierii de albină și a altor produse apicole	32	32	32	32	32
Centre de colectare, marcare și ambalare a ouălor	15	30	30	30	30
Unități de producere a produselor zaharoase, a produselor de patiserie și cofetărie	66	16	16	16	16
unități de producere a produselor alimentare de origine nonanimală	146	16	16	16	16
Unități de producere a cărnii roșii	132	15	15	15	15
Depozite de cereale, Elevatoare	225	7	7	7	7

Unități de preambalare a produselor de origine nonanimală	109	7	7	7	7
Unități de producere a uleiului vegetal	65	6	6	6	6
unități de depozitare, sortare, ambalare a fructelor, legumelor și ciupercilor proaspete	768	5	5	5	5
Unități de ambalare și reambalare a zahărului	4	2	2	2	2
Total		5761			

Domeniul producerea și circulația vinului și a produselor alcoolice					
Denumirea obiectului	Numărul total de obiecte	2023	2024	2025	2026
Întreprindere producere vin	240	64	60	60	60
Depozite specializate pentru producție alcoolică autohtonă și vin	181	26	30	30	30
Depozite specializate pentru producție alcoolică de import	61	11	20	20	10
Întreprindere producere bere	27	4	6	6	5
Întreprindere de producere a alcoolului etilic	8	3	4	4	4
Întreprindere de producere a distilatului și producție alcoolică	19	12	7	6	6
Producători de struguri	36	1	10	10	15
Total		121			

Domeniul sanitar-veterinar și zootehnie, subdomeniul sănătății și bunăstării animalelor					
Denumirea obiectului	Numărul total de obiecte	2023	2024	2025	2026
Exploatații de ovine și caprine	258	402	380	380	380
Exploatații de albiini	3288	183	183	183	183
Exploatații piscicole	395	113	80	80	80
Exploatații de păsări	148	104	104	104	104
Exploatații de porcine	108	97	90	90	90
Bazine acvatice	391	12	10	10	10
Abatoare/puncte de sacrificare	132	12	12	12	12
Exploatații de prepelițe	23	11	11	11	11
Unități de incubare	52	10	10	10	10
Exploatații de iepuri	22	9	9	9	9
Târguri de animale	22	10	8	8	8

Unități colectare pentru exportul animalelor vii	25	5	5	5	5
Unități de înșămânțare	41	3	3	3	3
Exploatații de șinșile	7	3	3	3	3
Unități de producere a furajelor	57	3	3	3	3
Depozite angro de furaje	152	3	3	3	3
Unitate de comercializare a hranei pentru animale de companie	201	2	2	2	2
Exploatații de carantină	25	2	2	2	2
Exploatații de rațe/gâște	17	2	2	2	2
Centre de colectare a laptelui, independente sau integrate în cadrul fermelor de animale producătoare de lapte	430	2	2	2	2
Clinici veterinare/cabinete veterinare	77	2	2	2	2
Grădini zoo pentru expoziții de animale	3	2	2	2	2
Exploatații de bovine	324	1	1	1	1
Exploatații de palmipede	17	1	1	1	1
Exploatații de curcani	1	1	1	1	1
Exploatații de struți	3	1	1	1	1
Exploatații de cabaline	9	1	1	1	1
Farmacii veterinare	241	1	1	1	1
Piețe agro-alimentare	721	1	1	1	1
Depozite farmaceutice	41	1	1	1	1
Complex zootehnic (porcine, ovine și căprine, bovine)	13	1	1	1	1
Instalație de biogaz	3	1	1	1	1
Total		1002			

Domeniul sanitar-veterinar și zootehnie, subdomeniul furajelor					
Denumirea obiectului	Numărul total de obiecte	2023	2024	2025	2026
Depozit furaje	152	89	70	70	70
Unitate de producere a hranei pentru animale(malaxor)	57	55	58	58	58
Unitate de comercializare a hranei pentru animale de interes economic	49	44	43	43	43
Unitate de comercializare a hranei pentru animale de companie	201	18	18	18	18

Uniate de depozitare a subproduselor necomestibile brute de origine animală categoria III	11	4	5	5	5
Fabrică de nutreț combinat	23	23	11	11	11
Total		233			

Domeniul sanitar-veterinar și zootehnie subdomeniul activitate farmaceutică veterinară și asistență medical-veterinară

Denumirea obiectului	Numărul total de obiecte	2023	2024	2025	2026
Clinici veterinare/ Cabinete veterinare	77	36	36	36	36
Farmacii veterinare	241	202	196	196	196
Depozit farmaceutic	44	41	44	44	44
Unitate de comercializare a hranei pentru animale de companie	201	3	0	0	0
Unitate specializată pentru producerea premixurilor, aditivilor furajeri	1	1	1	1	1
Secție de producere	9	8	3	3	3
Fabrică de medicamente	4	2	1	1	1
Total		293			

Domeniul fitosanitar și protecția plantelor, subdomeniul managementul produselor de uz fitosanitar și fertilizanți

Denumirea obiectului	Numărul total de obiecte	2023	2024	2025	2026
Terenuri agricole	250	242	230	230	230
Magazine agricole	280	124	125	125	125
Depozite PUFF	488	115	123	123	123
Gospodării agriole	12682	97	97	97	97
Utilizatori PUFF	9 400	12	12	12	12
Plantații multianuale (pomicol, viticol)	26	26	9	9	9
Piețe agro-alimentare	721	6	5	5	5
Depozite frigorifice	768	3	1	1	1
Depozit (cerialier, elevator)	225	6	10	10	10
Pepeniere pentru producerea materialului de înmulțire	128	8	10	10	10

Total	639			
--------------	------------	--	--	--

Domeniul fitosanitar și protecția plantelor, subdomeniul plante și produse vegetale					
Denumirea obiectului	Numărul total de obiecte	2023	2024	2025	2026
Magazine agricole	280	6	6	6	6
Teren agricol (culturi anuale)	250	243	177	177	177
Depozit (cerialier, elevator)	225	71	69	69	69
Plantații multianuale (pomicol, viticol)	26	26	26	26	26
Unități de producere a ambalajului din lemn	5	5	6	6	6
Depozite frigorifice	768	2	2	2	2
Piață agroalimentară	721	2	2	2	2
Pepeniere pentru producerea materialului de înmulțire	128	3	5	5	5
Unități de prelucrare termică a lemnului	24	3	1	1	1
Total		361			

Domeniul fitosanitar și protecția plantelor, subdomeniul semincer					
Denumirea obiectului	Numărul total de obiecte	2023	2024	2025	2026
Magazine agricole	280	152	120	120	120
Depozite pentru păstrarea produselor de uz fitosanitar și fertilizanților	488	11	74	74	74
Depozit pentru păstrarea semințelor	96	50	40	30	30
Teren agricol (culturi anuale)	250	69	70	70	70
Piață agroalimentară	721	9	9	9	9
Plantații multianuale (pomicol, viticol)	26	47	1	1	1
Total		338			